

362.8292
0258 ก
J.2

สาเหตุและผลกระทบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ระดับช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

ตุลาคม 2552

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

S 363447

E1 SA 2552

สาเหตุและผลกระทบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ระดับช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 1

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

ตุลาคม 2552

อภิรดา บุญญะอุทธยาน. (2552). สาเหตุและผลกระทบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 1. ปรินฏยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม อาจารย์ ดร. เสกสรรค์ ทองคำบรรจง, อาจารย์ชวลิต รวยหาจิน.

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรม ความรุนแรงในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 3 และเพื่อเปรียบเทียบผลกระทบ ของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว โดยกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2551 จำนวน 11,212 คน และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 590 คน ที่ได้จากการสุ่มสองขั้นตอน ตัวแปรที่ใช้ในการ วิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ ได้แก่ พฤติกรรมเบี่ยงเบน (DB) สภาพความตึงเครียด ภายในครอบครัว (STR) และพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการ เปรียบเทียบผลกระทบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ประกอบด้วยตัวแปรแบ่งกลุ่มนักเรียนที่ ได้รับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่ได้จากเทคนิคการวิเคราะห์จัดกลุ่ม และตัวแปร ผลกระทบพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่ พฤติกรรมก้าวร้าว (AGG) พฤติกรรมเก็บตัว (INTRO) และพฤติกรรมการเรียน (STU) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามวัดสาเหตุ ลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว และแบบสอบถามวัดผลกระทบจาก พฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว โดยมีค่าความเชื่อมั่น 0.880, 0.884 และ 0.821 ตามลำดับ ผู้วิจัย ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น และการวิเคราะห์โปรไฟล์ (Profile Analysis) ผลการวิจัย พบว่า

1. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวและผลกระทบจาก พฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2 = 140.167$, $df = 74$, $\chi^2/df = 1.894$, $GFI = 0.970$, $RMSEA = 0.036$, $RMR = 0.031$, $NFI = 0.978$, $NNFI = 0.985$, $AGFI = 0.951$, $RFI = 0.968$, $CFI = 0.989$, $CN = 446.250$)

2. พฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวได้รับอิทธิพลเชิงสาเหตุมาจากตัวแปรในโมเดล โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทุกตัวแปร โดยตัวแปรสาเหตุ ที่มีอิทธิพลรวมสูงที่สุด คือ พฤติกรรมเบี่ยงเบน (DB) รองลงมาคือ สภาพความตึงเครียดในครอบครัว (STR)

3. ผลการวิเคราะห์โปรไฟล์ พบว่ากลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยอยู่ในระดับปานกลาง (G1) กลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย และการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจน้อย แต่มีการการปล่อยปละละเลยค่อนข้างสูง (G2) และกลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยน้อย (G3) มีค่าเฉลี่ยภายในของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวด้านการแสดงพฤติกรรมเก็บตัว (INTRO) สูงที่สุด รองลงมาเป็นผลกระทบด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ (STU) ส่วนผลกระทบด้านการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว (AGG) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

CAUSE AND EFFECT OF DOMESTIC VIOLENCE ON THE THIRD LEVEL
STUDENTS OF A SCHOOL IN SUPHANBURI EDUCATIONAL SERVICE AREA 1.

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Educational Research and Statistics
at Srinakharinwirot University

October 2009

Apirada Boonya - udtayan. (2009). *Cause and Effect of Domestic Violence on The third level students of a school in Suphanburi Educational Service Area I.*

Master thesis, M.Ed. (Educational Research and Statistics).

Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee:

Dr.Sakesan Thongkhambanjong, Mr.Chawalit Ruayajin.

The objectives of this research were to analyze the structural causal relationship of domestic violence on the third level students, and to compare effects of the domestic violence behavior according to different groups of the students. The populations were the third level students in different schools in Suphanburi, amount of 11,212, who studied in the second semester in academic year 2008. Out of them, 590 students were selected by mean of the two - stage random sampling. Variables employed in this research consist of 3 latent variables, i.e. deviant behavior, stress in the family and domestic violence for structural causal relationship and another three latent variables of effects of the behavior: the behavior is aggressive, the behavior introverts, and education behavior for comparison. Tools for the research were based on 3 sets of questionnaires such as cause measurement questioner, behavior style questioner and effect measurement questioner. The range of reliabilities coefficient was 0.880, 0.884 and 0.821, respectively. The collected data were analyzed by the Linear Structural Equation Modeling (SEM) and Profile Analysis. Findings of the research are as follows:

1. Causal Modeling of the behavior fitted with the empirical data ($\chi^2 = 140.167$, $df = 74$ $p < .001$, $\chi^2/df = 1.894$, GFI = 0.970, RMSEA = 0.036, RMR = 0.031, NFI = 0.978, NNFI = 0.985, AGFI = 0.951, RFI = 0.968, CFI = 0.989, CN = 446.250).

2. Domestic violence behavior bears the cause influence from all variables in the modeling of the structural causal relationship of the domestic violence influence to domestic violence behavior. The most total influenced cause variables are the deviant behavior, stress in the family, respectively.

3. From the profile analysis, the research was divided in three groups behavior styles. Group 1 (G1) was the physical abuse, emotion abuse and the abandonment vacates to neglect in a middle level, group 2 (G2) was the physical abuse, emotion abuse in a low

level but the abandonment vacates to neglect in a high level and group 3 (G3) was the physical abuse, emotion abuse and the abandonment vacates to neglect in a low level. The result shrew that the behavior introverts has the highest value of violence behavioral effects, then education behavior and finally the behavior is aggressive.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

สาเหตุและผลกระทบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ระดับช่วงชั้นที่ 3 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ของ

อภिरดา บุญญะอุทธยาน

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คนบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่ 15 เดือน ตุลาคม พ.ศ. 2552

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

..... ประธาน

..... ประธาน

(อาจารย์ ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง)

(อาจารย์ ดร.ละเอียด รักษ์เฝ้า)

..... กรรมการ

..... กรรมการ

(อาจารย์ชวลิต รวยอาจิ้น)

(อาจารย์ ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง)

..... กรรมการ

(อาจารย์ชวลิต รวยอาจิ้น)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุวิมล กฤษณาสกุล)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งจาก ดร.เสกสรรค์ ทองคำบรรจง ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ อาจารย์ชวลิต รวยอาจิณ กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะ ตลอดจนพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องในการทำปริญญานิพนธ์นี้ตลอดมาด้วยความเอาใจใส่และเมตตาต่อผู้วิจัยอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.ละเอียด รักษ์เผ่า และ อาจารย์ ดร. สุวิมล กฤษณกุลหาสน์ ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติมที่ได้ให้ข้อเสนอแนะที่มีประโยชน์ทำให้ปริญญานิพนธ์นี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ประจำภาควิชาการวัดผลและวิจัยการศึกษาที่ผู้วิจัยเคารพทุกท่านที่ให้ความรู้ และคำแนะนำที่ตึงามตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้ศึกษาในสถาบันแห่งนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณผู้เชี่ยวชาญทุกท่านที่สละเวลามาช่วยตรวจคุณภาพและพิจารณาแก้ไขเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณนายอติราช เกิดทอง และนางสาววิภาวี วงศ์อนันต์นนท์ ที่สละเวลา来帮助สอนและชี้แนะการวิเคราะห์ข้อมูลและการแปลผลข้อมูล

ขอขอบคุณนายพรสวัสดิ์ มงคลชัยอรัญญา ที่ได้ให้ความช่วยเหลือในการเขียนบทคัดย่อภาษาอังกฤษ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้รับความอนุเคราะห์จากผู้บริหาร คณะครูอาจารย์ และนักเรียนในโรงเรียนกลุ่มตัวอย่างที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

คุณประโยชน์ของปริญญานิพนธ์นี้ขอมอบแด่ บิดา มารดา ญาติพี่น้อง คุณครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน

อภิรดา บุญญะอุทธยาน

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	3
ความสำคัญของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
สมมติฐานในการวิจัย.....	10
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว.....	11
ความหมายของความรุนแรงในครอบครัว.....	11
ประเภทความรุนแรงในครอบครัว.....	12
รูปแบบของความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก.....	14
สาเหตุของความรุนแรงในครอบครัว.....	16
ผลกระทบของความรุนแรงในครอบครัว.....	21
ทฤษฎีเกี่ยวกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัว.....	23
ทฤษฎีเกี่ยวกับทรัพยากร.....	23
ทฤษฎีเกี่ยวกับปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์.....	23
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบน.....	27
แนวคิดเกี่ยวกับสภาวะความตึงเครียดในครอบครัว.....	30
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว.....	36
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเก็บตัว.....	47
แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้.....	48

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
งานวิจัยที่เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว.....	49
งานวิจัยในประเทศ.....	49
งานวิจัยต่างประเทศ.....	53
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	55
กำหนดประชากร และกลุ่มตัวอย่าง.....	55
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	60
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	71
การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล.....	71
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	76
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
ตอนที่ 1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์โมเดล สมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Modeling).....	83
ตอนที่ 2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์โปรไฟล์ (Profile Analysis).....	101
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	112
สังเขปจุดมุ่งหมาย สมมติฐาน และวิธีดำเนินการวิจัย.....	112
สรุปผลการวิจัย.....	113
อภิปรายผลการวิจัย.....	115
ข้อเสนอแนะ.....	119

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม.....	121
ภาคผนวก.....	133
ภาคผนวก ก : รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย.....	134
ภาคผนวก ข : ผลการวิเคราะห์ข้อคำถามรายข้อ.....	136
ภาคผนวก ค : ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนก (Try out).....	138
ภาคผนวก ง : เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	143
ภาคผนวก จ : ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรม ความรุนแรงในครอบครัว.....	153
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	188

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากร นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1.....	56
2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1.....	59
3 สถิติที่ใช้ตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูล เชิงประจักษ์ และเกณฑ์ที่ใช้พิจารณา.....	75
4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และความโด่ง ของตัวแปรสังเกตได้.....	85
5 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรแฝงทั้งฉบับ.....	86
6 เมทริกซ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดล โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว.....	88
7 ค่าสถิติความสอดคล้องของโมเดลตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์.....	93
8 การประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการวัดในโมเดลสมการโครงสร้าง พฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว.....	95
9 อิทธิพลทางตรงภายในสมการโครงสร้างพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว.....	97
10 อิทธิพลทางตรง (Direct effect: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effect: IE) และ อิทธิพลรวม (Total effect: TE).....	100
11 แสดงการแบ่งกลุ่มนักเรียนที่ได้รับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวและ การประเมินความสอดคล้องเหมาะสมของกลุ่ม.....	102
12 ค่าสถิติเชิงบรรยาย (Descriptive statistics) ระดับโดยเฉลี่ยของเส้นโปรไฟล์ (Average Level) และการกระจายในเส้นโปรไฟล์ (Dispersion) ของตัวแปร ผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว เมื่อจำแนกตามระดับ ความรุนแรง.....	103
13 ผลการทดสอบความขนานกันของโปรไฟล์ (Parallelism) ความพ้องกันของ โปรไฟล์ (Coincident) และความแบนราบของโปรไฟล์ (Flatness) ในการ วิเคราะห์โปรไฟล์ของตัวแปรผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ทั้ง 3 ด้าน เมื่อจำแนกตามระดับความรุนแรง.....	105

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
14 การวิเคราะห์ Simple Effects ระหว่างกลุ่มสำหรับการวิเคราะห์โปรไฟล์ของ ตัวแปรผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวจำแนกตามระดับ ความรุนแรงในครอบครัว.....	106
15 การวิเคราะห์ Simple Effect เพื่อทดสอบความแตกต่างภายในชุดโปรไฟล์ของ ตัวแปรผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวและความแตกต่าง ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับความรุนแรงในครอบครัว.....	109
16 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อคำถามของ แบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย.....	137
17 แสดงค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาวะ ความตึงเครียดภายในครอบครัว.....	139
18 แสดงค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดลักษณะและ รูปแบบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว.....	140
19 แสดงค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดผลกระทบ ของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว.....	141

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	โมเดลสมมติฐานของโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัว.....	8
2	การใช้ความรุนแรงในครอบครัว.....	25
3	ลำดับขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามวัดสาเหตุและผลกระทบของ พฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว.....	61
4	โมเดลสมมติฐานการวิจัยและค่าพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่า.....	90
5	โมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรง ในครอบครัวก่อนปรับโมเดล.....	91
6	โมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรง ในครอบครัวหลังปรับโมเดล.....	92
7	สมการโครงสร้างที่ 1 : พฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว.....	98
8	สมการโครงสร้างที่ 2 : สภาพความตึงเครียดในครอบครัว.....	99
9	แสดงค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว เมื่อจำแนกตามระดับความรุนแรง.....	104

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

หน่วยของสังคมที่เล็กที่สุด ที่เรียกว่าครอบครัว อันประกอบด้วยสมาชิกหลักของครอบครัว ได้แก่ พ่อ แม่ และลูก ถือว่าเป็นสถาบันที่มีความสำคัญมากที่สุด เนื่องจากเป็นหน่วยที่จะเป็นแรงผลักดันเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าของประเทศ สังคมจะดีได้หรือไม่ ขึ้นอยู่กับประชากรในสังคม ส่วนประชากรในสังคมจะดีหรือไม่ ขึ้นอยู่กับการดูแลคุณภาพชีวิตของบุคคลในครอบครัวตั้งแต่เยาว์วัยให้ดีที่สุด

การพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กและเยาวชน จะต้องพัฒนาผ่านกระบวนการ 2 ประการที่สำคัญ คือ การอบรมเลี้ยงดู และการขัดเกลาทางสังคม ซึ่งพ่อ แม่ ผู้ปกครอง ต้องดูแลเอาใจใส่เด็ก เพื่อตอบสนองความต้องการด้านกาย ใจ ของเด็ก มุ่งให้เด็กมีสุขภาพดี มีอารมณ์แจ่มใส อุปนิสัยดี ใจคอหนักแน่น มีสติปัญญาเฉลียวฉลาด ในขณะเดียวกันก็ต้องแนะนำสั่งสอน เพื่อมุ่งให้เด็กดี ความประพฤติดี มีระเบียบวินัย รู้จักควบคุมตนเอง มีความรับผิดชอบ เป็นต้น ส่วนการขัดเกลาทางสังคม จะเป็นกระบวนการต่อเนื่องตลอดชีวิตมนุษย์ โดยที่พ่อแม่จะเป็นผู้ให้ความรู้ สอนทักษะและลักษณะบางประการให้เด็ก เพื่อให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่มีความสามารถและมีประสิทธิภาพ (เบญจพร ปัญญา ยง. 2545: ออนไลน์)

หน้าที่การดูแล และพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กนั้น เป็นภาระหน้าที่โดยตรงของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง ที่ต้องพัฒนาคุณภาพชีวิตของเด็กให้เต็มความสามารถ แต่ด้วยสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วจากสังคมเกษตรกรรม มาเป็นสังคมอุตสาหกรรม และกลายมาเป็นยุคเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศจะมีผลกระทบต่อครอบครัว (เบญจพร ปัญญา ยง. 2545: ออนไลน์) พ่อแม่จึงให้ความสำคัญต่อสภาพความเป็นอยู่ในสังคมที่กำลังพัฒนาไปอย่างรวดเร็วมากยิ่งขึ้น ยึดติดกับวัตถุนิยมจนเกินความพอดี จนลืมหน้าที่หลักในครอบครัวที่ต้องปฏิบัติอย่างจริงจัง นั่นก็คือการพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในครอบครัว และพ่อแม่ยุคใหม่จะให้ความสำคัญกับตำแหน่งหน้าที่การงานในสังคม มากกว่าสัมพันธ์ภาพในครอบครัว มุ่งใหม่ทำงานหนัก เพื่อให้ได้รับเงินเดือนที่เป็นค่าตอบแทนสูง ๆ โดยคิดว่าเงินสามารถสร้างฐานะ และความเป็นอยู่ในสุขสบายมากขึ้น จนลืมดูแลสภาพจิตใจของคนในครอบครัว พ่อแม่ไม่มีเวลาที่จะดูแลและอบรมสั่งสอนลูก เพราะมัวแต่ให้ความสำคัญกับการสร้างฐานะทางเศรษฐกิจให้ดีขึ้นจนเกินไป ใช้เงินดูแลลูกมากกว่าใช้ความรักและความเข้าใจในการดูแลลูก ทำให้ลูกขาดความอบอุ่น จนอาจแสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบนขึ้นได้ จากการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้ชีวิตมาเป็นสังคมเมืองมากขึ้น

ปล่อยปละละเลยการดูแล และพัฒนาคุณภาพชีวิตของคนในครอบครัวเช่นนี้ ก็ถือว่าเป็นความรุนแรงในครอบครัวระดับหนึ่งแล้ว

ในสภาวะของสังคมที่ต้องแข่งขันกันตลอดเวลา โดยเฉพาะในภาคเศรษฐกิจ จนเป็นเหตุทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครองให้ความสำคัญกับการพัฒนาสภาพในด้านนี้ มีการเข้ามาอยู่ในแวดวงสังคมธุรกิจมากขึ้น มีการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ หรือเสพของมีนเมามากขึ้น หรือแม้แต่สภาพการแข่งขันที่ก่อให้เกิดความเครียดมากขึ้น ล้วนแล้วแต่เป็นปัจจัยที่ทำให้คนขาดสติ และก่อให้เกิดการกระทำที่รุนแรง ดังนั้นความรุนแรงในสังคมที่เราเห็นอยู่ตลอดเวลา นี้ เป็นเพราะความเครียดซึ่งมีสาเหตุอยู่หลายประการ เช่น เครียดจากภายในครอบครัว เครียดจากการทำงาน เครียดเพราะจราจร เครียดจากภาวะมลพิษที่เราต้องจำทนอยู่กับอากาศ และสิ่งแวดล้อมอันเลวร้ายสุด ๆ เครียดจากสภาวะเศรษฐกิจ เป็นต้น ความเครียดเหล่านี้ย่อมทำให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง หมดความอดทน อดกลั้น แล้วพร้อมที่จะแสดงปฏิกิริยาปะทะที่รุนแรงออกมา (อัมพล สุอำพัน, 2540: 25) ซึ่งโดยส่วนใหญ่แล้ว การแสดงพฤติกรรมรุนแรงต่าง ๆ เหล่านี้ มักจะแสดงออกกับคนใกล้ชิด โดยเฉพาะคนในครอบครัว ซึ่งบุคคลที่เป็นเหยื่อความรุนแรงที่เกิดขึ้นนั้น มักจะเป็นเด็กและเยาวชนที่อาศัยอยู่ในบ้านเดียวกัน

การที่เราต้องเผชิญกับความรุนแรงที่บ้านของเรา และจากการกระทำของคนที่เรารักและไว้วางใจนั้น ถือว่าเป็นสิ่งที่โหดร้ายและสร้างความเจ็บปวดที่สุดของคนเรา (อภิญา เวชชัย, 2540: 5) ความรู้สึกของเด็กก็เช่นกัน ที่ต้องได้รับการกระทำที่รุนแรง ทั้งทางกาย วาจา และจิตใจ จากบุคคลที่ให้กำเนิด หรือให้การดูแลพวกเขา ถือว่าเป็นความบอบช้ำที่สุดในชีวิตของพวกเขา สร้างความรู้สึกหวาดระแวง ไม่ปลอดภัย เพราะพวกเขาจะคิดว่า แม้แต่บ้านของตนเองยังไม่ปลอดภัย ทำให้พวกเขาไม่กล้าที่จะใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างปกติ ทำให้เกิดพฤติกรรมการเก็บตัว ไม่กล้าเข้าสังคม ไม่กล้าที่จะแสดงออก ในบางกรณีเด็กที่เคยตกอยู่ในสถานการณ์ที่รุนแรง หรือเคยพบเห็นเหตุการณ์รุนแรง ก็จะทำให้เกิดการเรียนรู้ต้นแบบ การแก้ไขปัญหาด้วยความรุนแรง และเห็นว่าเป็นเรื่องปกติ (รณชัย คงสกนธ์, 2547: 2) และเด็กก็จะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว และชอบใช้ความรุนแรงจนเคยชิน

ปัญหาการใช้ความรุนแรงต่อเด็ก ยังมีอย่างต่อเนื่องในสังคม อีกทั้งแนวโน้มที่จะเพิ่มมากขึ้น สำหรับสถานการณ์ความรุนแรงต่อเด็ก สตรี และความรุนแรงในครอบครัวในปี 2549 จากสถิติของศูนย์ช่วยเหลือเด็กและสตรีในภาวะวิกฤตความรุนแรง (ศูนย์พิ้งได้) มีจำนวนผู้ถูกกระทำความรุนแรงทั้งสิ้น 15,882 คน อายุเฉลี่ยของผู้ถูกกระทำส่วนใหญ่อยู่ระหว่าง 11 – 18 ปี รองลงมา คือ 18 – 35 ปี ซึ่งการกระทำรุนแรงมากที่สุด คือ รำกาย รองลงมาคือทางเพศ และผู้ที่กระทำรุนแรงมากที่สุด คือสามี (พ่อของลูก) รองลงมาคือ คนรู้จักและเพื่อน ทั้งนี้สาเหตุที่ก่อให้เกิดความรุนแรงคือการเมาสุรา และติดสารเสพติด (ผู้จัดการ, 2550: ออนไลน์)

จากปัญหาความรุนแรงในครอบครัว ที่นับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้นนั้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่ามีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผล ทำให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำทฤษฎีเกี่ยวกับทรัพยากร (Resource Theory) และทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ (Symbolic interaction theory) มาใช้เป็นกรอบในการศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว รวมไปถึงผลกระทบที่เกิดจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็กด้วย

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 1

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีความสำคัญทั้งในเชิงทฤษฎีและเชิงปฏิบัติ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ความสำคัญเชิงปฏิบัติ

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาเพื่อระบุสาเหตุพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 3 ว่ามีมากน้อยเพียงใด รวมไปถึงทำให้ทราบถึงผลกระทบที่แท้จริงอันเกิดจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ทั้งนี้เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานที่สำคัญที่จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ พ่อ-แม่ ผู้ปกครอง ครูผู้สอน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในสังคม ได้นำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ในการวางแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวได้อย่างตรงประเด็น และเพิ่มโอกาสของความสำเร็จในการวางแผนควบคุมผลกระทบที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในอันที่จะเอื้อต่อการสร้างแนวทางในการดำเนินชีวิตที่เหมาะสมให้กับเด็กกลุ่มเป้าหมายกลุ่มนี้

ความสำคัญเชิงทฤษฎีและการศึกษาวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้จะช่วยขยายขอบข่ายของการนำทฤษฎีเกี่ยวกับทรัพยากร (Resource theory) และทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ (Symbolic interaction theory) ไปใช้เพื่ออธิบายสาเหตุและผลกระทบของพฤติกรรมที่ใกล้เคียงกับปรากฏการณ์นี้ เช่น พฤติกรรมการใช้

ความรุนแรงกับสตรี หรือการแสดงพฤติกรรมเลียนแบบของเด็ก เป็นต้น นอกจากนี้ยังสามารถนำข้อค้นพบที่เป็นปัจจัยสำคัญอันเป็นสาเหตุให้เกิดพฤติกรรมดังกล่าวไปขยายผลต่อไปว่าจะเป็นการศึกษาในเชิงคุณภาพหรือการออกแบบการทดลองเพื่อควบคุมปัญหาดังกล่าวได้อย่างเฉพาะเจาะจงมากขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนจนถึงระดับมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 35 โรงเรียน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3,858 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3,714 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3,640 คน รวมมีจำนวนนักเรียนทั้งหมดจำนวน 11,212 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two-stage random sampling) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% ($\alpha = .05$) ค่าความคลาดเคลื่อน ± 1 คำนวณได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 590 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกออกเป็น 3 กลุ่มด้วยกัน ได้แก่

1. ตัวแปรสาเหตุ ประกอบด้วย

1.1 สภาวะความตึงเครียดในครอบครัว

1.2 พฤติกรรมเบี่ยงเบนของพ่อ - แม่ ได้แก่ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มมีนเมา

ของพ่อ - แม่ และพฤติกรรมการเล่นการพนันของพ่อ - แม่

2. ตัวแปรตาม คือ ความรุนแรงในครอบครัว

3. ตัวแปรผลกระทบ ประกอบด้วย

3.1 พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็ก

3.2 พฤติกรรมเก็บตัวของเด็ก

3.3 พฤติกรรมการเรียนของเด็ก

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของคำสำคัญ และตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย โดยผ่านการให้นิยามศัพท์เฉพาะ เพื่อความเข้าใจที่ตรงกันและนำไปสู่การวัดตัวแปร ดังต่อไปนี้

1. โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ หมายถึง โมเดลสมการโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสาเหตุ และตัวแปรผล

2. ความรุนแรงในครอบครัว หมายถึง การกระทำที่เด็กได้รับการปฏิบัติจากผู้ใหญ่ในครอบครัว ในลักษณะที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม จนเป็นเหตุให้เด็กได้รับอันตราย บาดเจ็บ กระแทกกระเ็นทางด้านร่างกาย จิตใจ และทางเพศ รวมถึงการละเลยไม่สนองตอบความต้องการพื้นฐานของเด็ก

3. รูปแบบความรุนแรงในครอบครัว หมายถึง การกระทำที่ผู้ใหญ่ในครอบครัวกระทำต่อเด็ก โดยแสดงออกเป็นรูปแบบ 3 รูปแบบ ได้แก่

3.1 การทำร้ายร่างกาย หมายถึง การกระทำที่ทำให้ร่างกายได้รับบาดเจ็บ อาจจะมีสาเหตุมาจากการที่พ่อแม่หรือผู้ปกครองเด็ก มีอารมณ์ฉุนเฉียว มีอาการเมาสุรา หรือนิยมการใช้ความรุนแรงในการตัดสินความผิด ลักษณะความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นได้แก่

- การลงโทษโดยการตีเด็กอย่างรุนแรง
- การผลักให้กระแทกกับวัตถุของแข็ง
- การเตะ ต่อย ชกตีเมื่อเกิดอารมณ์ฉุนเฉียว
- การใช้อาวุธ เช่น ไม้ ทำร้ายร่างกายเด็ก
- การกระทำอื่น ๆ ที่ทำให้เด็กเกิดบาดเจ็บ หรือได้รับความเจ็บปวด

3.2 การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา หมายถึง การแสดงท่าทางรังเกียจ หรือแสดงออกว่าไม่พอใจในตัวเด็ก จนทำให้เด็กเกิดความรู้สึกด้อยค่าในตัวเอง ลักษณะความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้แก่

- การกล่าวคำพุดตอถู สบประมาทในการความสามารถ หรือการกระทำของเด็ก
- การดูต่ำโดยใช้คำรุนแรง ทั้งต่อหน้า หรือลับหลังบุคคลทั่วไป
- การกล่าวตำหนิ และเหยียดหยามเด็กโดยปราศจากเหตุผล
- การเพิกเฉย ไม่กล่าวคำยินดี หรือไม่ส่งเสริมความสามารถ จนทำให้เด็กขาด

ความมั่นใจในตนเอง

- การกระทำอื่น ๆ ที่ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกหมดหวัง ท้อแท้ หรือขาดความรู้สึกมี

คุณค่าในตนเอง

3.3 การปล่อยปละละเลยหรือไม่เลี้ยงดูอย่างเพียงพอ หมายถึงการทอดทิ้ง ปล่อยให้เด็กอยู่ตามลำพัง ไม่เลี้ยงดูอย่างเพียงพอตามสิทธิเด็กที่พึงได้รับ ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุต่อพัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็ก หรืออาจเป็นอันตรายถึงชีวิต รวมทั้งการไม่ให้อุปการะ 4 หรือการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่เด็กด้วย

4. ทฤษฎีเกี่ยวกับทรัพยากร (Resource theory) หมายถึง การจัดสรรทรัพยากรจากภายนอกที่มีความสำคัญต่อสมาชิกในครอบครัว

5. ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ (Symbolic interaction theory) หมายถึง การมองว่ามนุษย์มีลักษณะสร้างสรรค์ (Creative) และมีความกระตือรือร้น (Active) มนุษย์มีการปฏิสัมพันธ์โดยใช้สัญลักษณ์สำคัญ (Significant symbol) ทำให้มนุษย์สามารถอ่านและตีความท่าทีของผู้อื่นได้

6. สภาวะความตึงเครียดในครอบครัว หมายถึง การที่บุคคลในครอบครัว มีความรู้สึกทางอารมณ์ที่ถูกกระทบก่อให้เกิดความคับข้องใจ (Frustration) ทำให้แสดงความรู้สึกออกมาในรูปของการไม่เอาใจใส่ดูแลกัน ไม่ไว้วางใจกัน ไม่เข้าใจกัน รวมทั้งการแสดงอารมณ์รุนแรงแก่กัน

7. พฤติกรรมเบี่ยงเบน หมายถึง การกระทำที่ไม่เป็นตามกฎเกณฑ์ กฎระเบียบ ที่คนในสังคมส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นอันตรายต่อบุคคลอื่นในสังคม โดยที่สังคมจะยินยอมให้เกิดขึ้นไม่ได้ จึงต้องมีการกำหนดมาตรการเพื่อจัดการกับพฤติกรรมนั้น ๆ

8. พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มมึนเมา หมายถึง การดื่มเครื่องดื่มที่มีส่วนผสมของแอลกอฮอล์ (Alcohol) มากเกินไป ทำให้บุคคลขาดสติ ไม่สามารถควบคุมตัวเองได้

9. พฤติกรรมการเล่นการพนัน หมายถึง การที่บุคคลตั้งแต่ 2 ฝ่ายขึ้นไปตกลงกันว่าจะเอาผลของเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่งที่จะเกิดขึ้นในอนาคตซึ่งตนไม่มีส่วนเกี่ยวข้อง เป็นเครื่องตัดสินใจให้เกิดการได้หรือเสียเงิน หรือทรัพย์สินของมีค่าขึ้น

10. ผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก

10.1 พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง การกระทำที่เด็กแสดงออกอย่างรุนแรง ชอบใช้กำลัง โกรธง่าย ชอบรังแกผู้อื่น เป็นอันตราย

10.2 พฤติกรรมเก็บตัว หมายถึง การกระทำที่เด็กไม่กล้าแสดงออก ขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่ยิ้มแย้มแจ่มใส ไม่ค่อยพูดคุยกับใคร ไม่เข้าสังคม

10.3 พฤติกรรมการเรียน หมายถึง การแสดงออกของนักเรียนเกี่ยวกับการเรียน โดยสังเกตจากการมาเรียน ความตั้งใจและความเพียรพยายาม การเอาใจใส่ และความรับผิดชอบ

11. ระดับของกลุ่มนักเรียนที่ได้รับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว หมายถึง กลุ่มนักเรียนได้มาจากการวิเคราะห์จัดกลุ่ม (Cluster Analysis) โดยใช้ตัวแปรพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 รูปแบบเป็นตัวแปรจัดกลุ่ม (Cluster Variates)

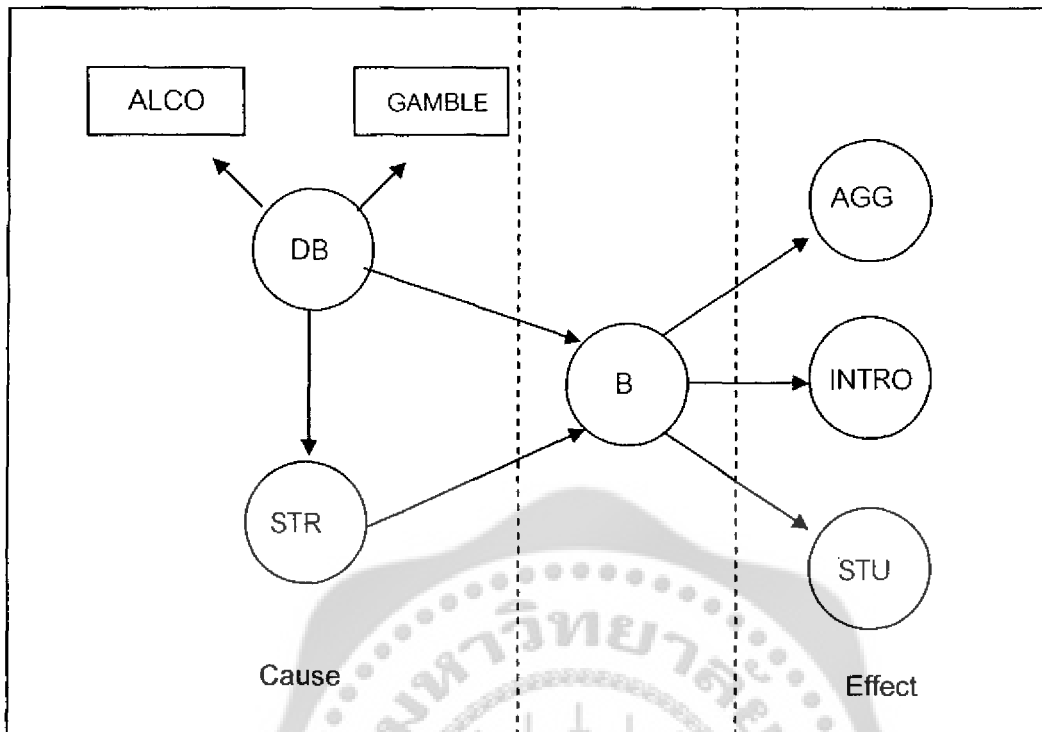
กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการประยุกต์ใช้ทฤษฎีเกี่ยวกับทรัพยากร (Resource theory) ของ Goode (สุดสงวน สุธีสร. 2540: 27) และทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ (Symbolic interaction theory) ของ James (1890) โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

ทฤษฎีเกี่ยวกับทรัพยากร (Resource theory) ได้กล่าวถึงการจัดสรรทรัพยากรจากภายนอกที่มีความสำคัญต่อสมาชิกในครอบครัว โดยผู้ที่จะมีอำนาจจัดสรรทรัพยากรเหล่านั้นได้ ก็คือ พ่อแม่ของเด็ก ถ้าครอบครัวอยู่ในสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ก็จะทำให้ไม่สามารถจัดหาทรัพยากรภายนอกมาให้สมาชิกในครอบครัวได้ ทำให้สภาพอารมณ์และจิตใจคับข้อง จนก่อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวได้ ตลอดจนการหนีไปพึ่งการพนัน เพื่อหวังทรัพยากรเงินทอง ที่ได้มาจากการพนัน จนสามารถช่วยยกระดับสภาพเศรษฐกิจในครอบครัวให้ดีขึ้น หรือพฤติกรรมการเสพยา หรือสารเสพติดอื่น ๆ เพื่อช่วยบรรเทาสถานการณ์ความตึงเครียดในครอบครัว ซึ่งทั้งสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำภายในครอบครัว การเล่นการพนัน หรือพฤติกรรมการเสพยา ล้วนแล้วแต่ก่อให้เกิดพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทั้งสิ้น

ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์สัญลักษณ์ (Symbolic interaction theory) มองว่ามนุษย์มีลักษณะสร้างสรรค์ (Creative) และมีความกระตือรือร้น (Active) มนุษย์มีการปฏิสังสรรค์โดยใช้สัญลักษณ์สำคัญ (Significant symbol) ทำให้มนุษย์สามารถอ่านและตีความท่าทีของผู้อื่นได้ (วรางคนา ธรรมะ. 2544: 32) ความรุนแรงในครอบครัวเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการปฏิสังสรรค์ของสมาชิกในครอบครัว เมื่อมีความรุนแรงเกิดขึ้นในครอบครัว สมาชิกแต่ละคนจะตีความสถานการณ์ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาความเป็นตัวตน และบทบาทของการเป็นผู้กระทำ หากพ่อแม่เป็นผู้ที่ใช้พฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว เด็ก ๆ ในฐานะเป็นลูกของครอบครัวก็จะอ่านและตีความท่าทีที่ได้รับ จากการกระทำของพ่อแม่ จนเกิดการเรียนรู้บทบาท และนิยามความรุนแรงออกมาในรูปแบบของตน แล้วแสดงออกมาในด้านต่าง ๆ

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง 2 ทฤษฎีนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอโมเดลโครงสร้าง (Structural Model) ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่าง ๆ ได้ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 โมเดลสมมติฐานของโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

สัญลักษณ์ภายในภาพประกอบ 1 สามารถอธิบายได้ ดังนี้

แทน ตัวแปรสังเกตได้ (Observe Variables)

แทน ตัวแปรแฝง (Latent Variables)

แทน ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างตัวแปรแฝง โดยตัวแปรที่อยู่หัวลูกศร

จะเป็นตัวแปรผลที่ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรสาเหตุ

อักษรย่อภายในแผนภาพประกอบ 1 อธิบายได้ดังนี้

DB	แทน	พฤติกรรมเบี่ยงเบนของบิดามารดา
ALCO	แทน	พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มมึนเมาของบิดามารดา
GAMBLE	แทน	พฤติกรรมการเล่นการพนันของบิดามารดา
STR	แทน	สภาวะความตึงเครียดในครอบครัว
B	แทน	พฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก
AGG	แทน	ผลกระทบทางด้านพฤติกรรมความก้าวร้าวของเด็ก
INTRO	แทน	ผลกระทบทางด้านพฤติกรรมการเก็บตัวของเด็ก
STU	แทน	ผลกระทบทางด้านพฤติกรรมการเรียนของเด็ก

จากภาพประกอบ 1 แสดงลักษณะของโมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่กำหนดขึ้นเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย (Structural Model) โดยที่ผู้วิจัยยังไม่ได้นำเสนอในส่วนที่เป็นโมเดลการวัดตัวแปรสังเกตได้ (Measurement Model) ดังที่ได้กล่าวมาข้างต้น ดังนั้น ผู้วิจัยจะใช้โมเดลโครงสร้างที่กำหนดขึ้นเป็นกรอบแนวคิดสำหรับการแยกอธิบายสมการโครงสร้างเชิงเส้น (Linear Structural Equations) ออกเป็น 2 สมการโครงสร้าง และพิจารณาแยกผลกระทบของตัวแปรแฝงภายนอกที่มีต่อตัวแปรแฝงภายในออกเป็นผลกระทบรวม ผลกระทบทางตรง และผลกระทบทางอ้อม (Total, Direct and Indirect Effects) ในแต่ละสมการโครงสร้างได้ ดังนี้

สมการโครงสร้างที่ 1 มีตัวแปรพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว (B) เป็นตัวแปรตาม โดยมีสถานะความตึงเครียดในครอบครัว (STR) และพฤติกรรมเบี่ยงเบน (DB) เป็นตัวแปรสาเหตุ

สมการโครงสร้างที่ 2 มีตัวแปรสถานะความตึงเครียดภายในครอบครัว (STR) เป็นตัวแปรตาม โดยมีพฤติกรรมเบี่ยงเบน (DB) เป็นตัวแปรสาเหตุ

ในส่วนผลกระทบผู้วิจัยต้องการเปรียบเทียบผลกระทบที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมเก็บตัว และพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนว่าจะมีระดับความรุนแรงของผลกระทบในกลุ่มของนักเรียนที่ได้รับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวแตกต่างกันเป็นอย่างไรบ้าง โดยผู้วิจัยจะดูว่าโปรไฟล์ของผลกระทบของนักเรียนทั้งสามด้านมีความขนานกันระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่แตกต่างกันหรือไม่ (Parallelism) ถ้าพบความไม่ขนานกัน แสดงว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวกับผลกระทบ และผู้วิจัยจะแยกวิเคราะห์แต่ละคู่เปรียบเทียบย่อยเพื่อดูว่าโปรไฟล์ผลกระทบคู่ใดบ้างที่ขนานกัน และเปรียบเทียบพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่นักเรียนได้รับระดับใดมีค่าเฉลี่ยของโปรไฟล์ของผลกระทบสูงกว่ากัน ในลำดับต่อมาผู้วิจัยจะทดสอบเพื่อดูว่าโปรไฟล์ผลกระทบของนักเรียนทั้งสามด้านมีความพ้องกัน (Coincident) หรือไม่ และทำการวิเคราะห์ผลกระทบระหว่างกลุ่ม (Between-Subject Effect) เพื่อดูว่า พฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวระดับใดที่มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากันโดยแยกดูตามผลกระทบทั้งสามด้าน และสุดท้ายผู้วิจัยดูว่าโปรไฟล์ผลกระทบของนักเรียนทั้งสามด้านมีลักษณะแบนราบหรือไม่ (Flatness) ถ้ามีลักษณะไม่แบนราบ แสดงว่า การตอบสนองของค่าเฉลี่ยของตัวแปรผลกระทบทั้งสามด้านที่มีต่อประเภทของกลุ่มนักเรียนที่ได้รับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวแตกต่างกัน และทำการวิเคราะห์อิทธิพลย่อย (Simple effect) โดยการทดสอบ One-Sample Profile Analysis ในส่วนของการทดสอบ Within-Subjects Analysis ของประเภทของกลุ่มนักเรียนที่ได้รับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวเพื่อดูว่าส่วนของโปรไฟล์ (Profile Segment) ทั้งสองส่วนแตกต่างกันหรือไม่ และเปรียบเทียบว่าค่าเฉลี่ยของผลกระทบด้านใดสูงกว่ากัน

สมมติฐานในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ แบ่งออกเป็นสองส่วนด้วยกัน คือ ส่วนที่ 1 เป็นสมมติฐานเพื่อการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก และส่วนที่ 2 เป็นสมมติฐานเพื่อการตรวจสอบผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว โดยมีรายละเอียดของสมมติฐานในแต่ละส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 สมมติฐานเพื่อการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว

1. โมเดลสมมติฐานเชิงสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

2. ตัวแปรสาเหตุทุกตัวส่งผลกระทบร่วมกันต่อพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว

ส่วนที่ 2 สมมติฐานเพื่อการวิเคราะห์ผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว

1. ผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวแตกต่างกันจะมีความขนานกัน (Parallelism) นั่นคือ กลุ่มนักเรียนที่มีระดับความรุนแรงในครอบครัวน้อย จะมีคะแนนเฉลี่ยของตัวแปรผลกระทบต่ำกว่ากลุ่มนักเรียนที่มีระดับความรุนแรงในครอบครัวมาก อย่างสม่ำเสมอทั้ง 3 ด้าน

2. ผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวแตกต่างกันจะมีความพ้องกัน (Coincident) นั่นคือ นักเรียนที่มีระดับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวแตกต่างกัน จะมีระดับคะแนนเฉลี่ยรวมของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงทั้ง 3 ด้านแตกต่างกัน

3. ผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวแตกต่างกันจะมีความแบนราบ (Flatness) นั่นคือ นักเรียนแต่ละกลุ่มที่มีระดับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวแตกต่างกัน จะได้รับผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวเท่ากันทั้ง 3 ด้าน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว
 - 1.1 ความหมายของความรุนแรงในครอบครัว
 - 1.2 ประเภทความรุนแรงในครอบครัว
 - 1.3 รูปแบบของความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก
 - 1.4 สาเหตุของความรุนแรงในครอบครัว
 - 1.5 ผลกระทบของความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก
2. ทฤษฎีเกี่ยวกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัว
 - 2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับทรัพยากร
 - 2.2 ทฤษฎีปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์
3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบน
4. แนวคิดเกี่ยวกับสภาวะความตึงเครียดในครอบครัว
5. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว
6. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเก็บตัว
7. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียน
8. งานวิจัยเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว
 - 8.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

1. แนวคิดเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว

1.1 ความหมายของความรุนแรงในครอบครัว

ความรุนแรงในครอบครัว (Domestic Violence) หมายถึง พฤติกรรมล่วงละเมิด บังคับ ชูเชิงญทำร้าย โดยบุคคลในครอบครัว ปรากฏออกมาได้หลายรูปแบบ ส่วนใหญ่ผู้ถูกทำร้าย คือ ผู้หญิง เด็ก และผู้สูงอายุ (สำนักพัฒนาระบบบริการสุขภาพ กลุ่มบริการวิชาการ. 2550: ออนไลน์)

รณชัย คงสกนธ์ (2547: 35) ให้ความหมาย “ความรุนแรงในครอบครัว (Family Violence)” ว่าเป็นการทำร้ายร่างกาย ล่วงละเมิดทางเพศ และทำร้ายจิตใจระหว่างสมาชิกที่มีความสัมพันธ์กันในครอบครัวเดียวกัน

อรอนงค์ อินทรวิจิตร และคนอื่น ๆ (2542: 3) ให้ความหมายไว้ว่า ความรุนแรงในครอบครัว หมายถึง พฤติกรรมและการกระทำใด ๆ ที่เป็นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล ทั้งร่างกาย วาจา จิตใจ ทางเพศ โดยการบังคับขู่เข็ญ ทำร้าย ทบตี เตาะตอ่ย ตลอดจนคุกคาม จำกัด และกีดกันเสรีภาพ ทั้งในที่สาธารณะและในการดำเนินชีวิตส่วนตัว ซึ่งเป็นผลหรืออาจจะเป็นผลให้เกิดความทุกข์ทรมานทั้งทางร่างกาย และจิตใจของผู้ถูกกระทำ

คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ (2536: 4) ได้ให้ความหมายของความรุนแรงในครอบครัวไว้ว่า หมายถึง การทำร้ายกันระหว่างสมาชิกในครอบครัวให้บาดเจ็บทางร่างกาย และข่มขืนจิตใจให้อีกฝ่ายหนึ่งกระทำในสิ่งที่เขาไม่ปรารถนา ระดับความรุนแรงนั้นแตกต่างกัน ตั้งแต่การทะเลาะโต้เถียงกัน การทำร้ายร่างกายด้วยอวัยวะหรืออาวุธ ไปจนถึงการทำลายชีวิต หรือทำลายพัฒนาการทางบุคลิกภาพของบุคคล

เกลล์และสเตราส์ (Gelles; & Straus. 1979: 554) ได้กล่าวไว้ว่า ความรุนแรงในครอบครัว หมายถึง การกระทำตามความตั้งใจ หรือกระทำที่ถูกรับรู้ว่าตั้งใจที่จะทำให้ผู้อื่นรู้สึกเจ็บปวด และได้รับบาดเจ็บทางด้านร่างกาย ตั้งแต่การเจ็บปวดเล็กน้อยไปจนถึงการกระทำอันตรายแก่ชีวิต

มูลนิธิเพื่อนหญิง (2532: 5) ให้ความหมายของความรุนแรงในครอบครัวไว้ว่า “ความรุนแรงในครอบครัว” หมายถึง การทำร้ายกันทั้งทางร่างกาย และจิตใจ ระหว่างสมาชิกในครอบครัว โดยรูปแบบและระดับความรุนแรงที่ต่างกัน ตั้งแต่การทะเลาะโต้เถียง ไปจนถึงการทำร้ายร่างกายด้วยอวัยวะหรืออาวุธ และอาจรุนแรงถึงกับเสียชีวิตได้

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนี้ สามารถสรุปความหมายของความรุนแรงในครอบครัว ได้ว่า “ความรุนแรงในครอบครัว (Family Violence)” หมายถึง การพฤติกรรมหรือการกระทำใด ๆ ที่แสดงออกมาโดยตั้งใจที่จะต้องการสมาชิกที่อาศัยอยู่ในครอบครัวเดียวกัน ทั้งทางร่างกาย วาจา จิตใจ หรือการล่วงละเมิดทางเพศ อันทำให้ผู้ถูกกระทำได้รับความบาดเจ็บ หรือเจ็บปวด ตั้งแต่เล็กน้อย จนกระทั่งถึงแก่ชีวิต โดยที่ผู้ถูกกระทำส่วนใหญ่ ได้แก่ ผู้หญิง เด็ก และคนชรา

1.2 ประเภทความรุนแรงในครอบครัว

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2539: 12-13) ได้จำแนกประเภทของความรุนแรงในครอบครัวที่พบบ่อย 4 ประเภท โดยจำแนกตามผู้กระทำ และผู้เป็นเหยื่อของความรุนแรง ดังนี้คือ

1. การข่มเหงทารุณภรรยา (Wife Abuse) เป็นความรุนแรงในครอบครัวที่มีกระทำต่อภรรยา
2. การข่มเหงทารุณบุตร (Child Abuse) เป็นความรุนแรงที่บิดา หรือมารดา กระทำต่อบุตร

3. การข่มเหงทารุณกันระหว่างพี่น้อง (Sibling Abuse) เป็นความรุนแรงที่พี่น้องปฏิบัติต่อกัน

4. การข่มเหงทารุณผู้สูงอายุ (Elder Abuse) เป็นการข่มเหงทารุณผู้สูงอายุในครอบครัว รัตนชัย คงสกนธ์ (2547: 33) ได้กล่าวถึงรูปแบบของความรุนแรงไว้ดังนี้

1. ความรุนแรงต่อสตรี หมายถึง การกระทำใด ๆ ก็ตามที่เป็นผล หรืออาจเป็นผลให้เกิดการทำร้ายร่างกาย ทางจิตใจ และทางเพศ เป็นผลให้เกิดความทุกข์ทรมานแก่สตรี รวมทั้งการขู่เข็ญ กีดกัน จำกัดเสรีภาพ ทั้งที่สาธารณะ และในชีวิตส่วนตัว

2. ความรุนแรงต่อเด็ก หมายถึง การที่เด็กได้รับการปฏิบัติจากผู้ใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นในหรือนอกครอบครัว จนเป็นเหตุให้เด็กได้รับอันตราย บาดเจ็บ กระทั่งกระทบกระเทือนทางด้านร่างกาย จิตใจ และทางเพศ ตลอดจนการถูกละเลย ไม่สนองตอบความต้องการพื้นฐาน เช่น อาหาร การดูแลสุขภาพ และการอบรมเลี้ยงดู

3. ความรุนแรงต่อร่างกาย เป็นความรุนแรงที่ใช้กำลัง หรืออุปกรณ์ใด ๆ เป็นอาวุธ แล้วมีผลทำให้ผู้ถูกกระทำบาดเจ็บต่อร่างกาย

4. ความรุนแรงทางเพศ หมายถึง การกระทำในลักษณะข่มขืน ลวนลามทางเพศ การจับต้อง ลูบคลำ ทั้งการทำกับเด็ก หรือทำให้เด็กจับอวัยวะเพศของตน ให้เด็กดูสื่อลามก ถ่ายรูปโป๊เด็ก การสำเร็จความใคร่กับเด็ก หรือกระทำต่อหน้าเด็ก การใช้ปากกับอวัยวะเพศเด็ก หรือให้เด็กใช้กับตน

5. ความรุนแรงต่อจิตใจ คือ การกระทำหรือละเว้นไม่กระทำ ทอดทิ้ง เพิกเฉย ไม่ดูแล ไม่ใส่ใจ ไม่ให้เกียรติ การทำร้ายจิตใจมีผลทำให้ผู้กระทำได้รับความเสียใจ เสียสิทธิ และเสรีภาพ

อัจฉรา สกุนตนิยม (2541: 52) ได้กล่าวถึงรูปแบบของความรุนแรงในครอบครัว ดังนี้

1. การทำร้ายเด็ก หมายถึง การทำร้ายร่างกาย หรือจิตใจ การล่วงเกินทางเพศ หรือการทอดทิ้งเด็กจนได้รับอันตรายหรือคุกคามต่อสวัสดิภาพของเด็ก

2. การทำร้ายคู่สมรส หมายถึง พฤติกรรมก้าวร้าวทั้งที่รุนแรง และไม่รุนแรงระหว่างคู่สมรสที่สมรสถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ก็ตาม

3. การทำร้ายผู้สูงอายุ หมายถึง การทำร้ายร่างกาย หรือจิตใจของผู้สูงอายุโดยตรง ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้ภายในครอบครัว หรือในสถาบันต่าง ๆ เช่น สถานพยาบาลผู้สูงอายุ หรือแหล่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเฉพาะความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก และเยาวชน โดยให้ความหมายของความรุนแรงต่อเด็ก ว่าเป็นการกระทำที่เด็กได้รับการปฏิบัติจากผู้ใหญ่ในครอบครัว ในลักษณะที่ไม่เป็นที่ยอมรับของสังคม จนเป็นเหตุให้เด็กได้รับอันตราย บาดเจ็บ

กระทบกระเทือนทางด้านร่างกาย จิตใจ และทางเพศ รวมถึงการละเลยไม่สนองตอบความต้องการพื้นฐานของเด็ก

1.3 รูปแบบของความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก

กิตติพัฒน์ นนทปัทมะดูล (2528: 65) ได้จำแนกประเภทของการทารุณกรรมเด็กไว้ 4 ประเภทคือ

1. การทารุณร่างกาย (Physical abuse) (สำหรับ จิตตินันท์. 2539: 36) หมายถึง การที่ร่างกายได้รับบาดเจ็บ โดยมีประวัติ ข้อมูลชัดเจน หรือมีข้อความสงสัยอย่างมีเหตุผลการบาดเจ็บนั้นมีผู้ทำให้เกิดขึ้น

2. การทารุณทางจิตใจ (Emotion abuse) (สำหรับ จิตตินันท์. 2539: 36) หมายถึง การกระทำต่อเด็กอย่างผิด ๆ หรือรังเกียจเด็กอย่างรุนแรง หรืออย่างต่อเนื่อง ทำให้เกิดผลเสียอย่างสาหัสต่อพฤติกรรม และพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็ก

3. การทารุณทางเพศ (Sexual abuse) หมายถึง ปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับผู้ใหญ่มากกว่า โดยใช้เด็กเป็นเครื่องมือสำหรับตอบสนองความต้องการทางเพศ และการปฏิสัมพันธ์นี้เกิดขึ้นโดยเด็กไม่ได้ยินยอม มีการหลอกล่อ ใช้กำลัง ดิดินบนหรือข่มขู่ การละเมิดทางเพศอาจจะเป็นทางด้านร่างกาย วาจา หรืออารมณ์

4. การปล่อยปละละเลยทางร่างกาย ไม่เลี้ยงดูอย่างเพียงพอ (สำหรับ จิตตินันท์. 2539: 36) หมายถึง การปล่อยให้เด็กอยู่ตามลำพัง หรือละเลยเด็กอย่างต่อเนื่อง หรืออย่างรุนแรง อันเป็นสาเหตุให้เกิดผลเสียต่อสุขภาพ การเจริญเติบโต และพัฒนาการของเด็กอย่างรุนแรง และทำให้เป็นเด็กเลี้ยงไม่โต หรือเกิดอันตรายถึงแก่ชีวิตได้

อัจฉรา สกุนตนิยม (2541: 62) ได้จำแนกรูปแบบของความรุนแรงต่อเด็กและเยาวชน ไว้ดังนี้

1. การทอดทิ้ง เกิดขึ้นเมื่อสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อสุขภาพและพัฒนาการของเด็กถูกขัดขวาง เช่น การทำให้เด็กไม่ได้รับอาหาร เสื้อผ้าหรือที่อยู่อาศัย หรือปล่อยให้เด็กเผชิญกับสภาวะแวดล้อมที่เป็นอันตราย

2. การทำร้ายร่างกาย เกิดขึ้นเมื่อเด็กได้รับบาดเจ็บทางร่างกาย จากการตั้งใจทำร้ายของสมาชิกในครอบครัว

3. การทำร้ายจิตใจ เป็นการกระทำอย่างต่อเนื่องที่มีผลกัดกร่อนความเคารพในตนเองและความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของเด็ก

4. การล่วงเกินทางเพศ เกี่ยวข้องกับการมีกิจกรรมต่าง ๆ ทางเพศกับเด็ก ได้แก่ การแสดงความรักใคร่ การเปลือยกายต่อหน้า และการแสวงหาผลประโยชน์ทางเพศ รวมไปถึงการมีเพศสัมพันธ์กับเด็กด้วย

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยของ American Humane Association (อ้างอิงจาก พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. 2539: 15) ได้มีการสำรวจพบว่า ในปี ค.ศ. 1980 มีรายงานเหตุการณ์การข่มเหงทารุณและทอดทิ้งเด็กจำนวนถึง 788,844 ราย ในจำนวนนี้ร้อยละ 61 ถูกเลี้ยงดูอย่างทอดทิ้ง ร้อยละ 20 ได้รับความเจ็บแบบเล็กน้อย ร้อยละ 13 ถือว่าเป็นพวกได้รับการข่มเหงปฏิบัติมิชอบทางอารมณ์ ร้อยละ 7 ได้รับการข่มเหงปฏิบัติมิชอบทางเพศ และมีจำนวนร้อยละ 4 ที่ได้รับความเจ็บขั้นสาหัส

สวอน เกลส์ (พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. 2539: 16; อ้างอิงจาก Gells. 1980) ได้ศึกษาความเสี่ยงของการที่บิดา มารดา แสดงความรุนแรงต่อบุตร โดยแบ่งเป็นพฤติกรรมได้ 8 ประเภท คือ

1. โยนสิ่งของใส่บุตร
2. ผลัก กระชาก เขย่าเด็ก
3. ตบหน้า หรือตีกัน (ด้วยมือ)
4. เตะ กัด ต่อยด้วยหมัด
5. ตีด้วยไม้หรือของบางอย่าง
6. ตบตีอย่างรุนแรง
7. ชูด้วยมีด หรือปืน
8. ใช้มีด หรือปืน

ซึ่งพบว่า อันดับแรกบิดา มารดาส่วนใหญ่แสดงความรุนแรงต่อเด็กด้วยการตบหน้า ฟาดกัน ผลัก กระชาก หรือเขย่าเด็ก แต่อย่างไรก็ตาม มีบางรายถึงกับใช้มีด ปืน ชูหรือทำร้ายเด็กก็มี

จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ นี้ ทำให้สามารถสรุปรูปแบบ หรือพฤติกรรมบ่งชี้ความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก ได้ดังนี้

1. การทำร้ายร่างกาย

หมายถึง การกระทำที่ทำให้ร่างกายได้รับความเจ็บ อาจจะมีสาเหตุมาจากการที่พ่อแม่ หรือผู้ปกครองเด็กมีอารมณ์ฉุนเฉียว มีอาการเมาสุรา หรือนิยมการใช้ความรุนแรงในการตัดสินความผิด ลักษณะความรุนแรงที่จะเกิดขึ้นได้แก่

- การลงโทษโดยการตีเด็กอย่างรุนแรง
- การผลักให้กระแทกกับวัตถุของแข็ง
- การเตะ ต่อย ชกตีเมื่อเกิดอารมณ์ฉุนเฉียว
- การใช้อาวุธ เช่น ไม้ ทำร้ายร่างกายเด็ก
- การกระทำอื่น ๆ ที่ทำให้เด็กเกิดบาดเจ็บ หรือได้รับความเจ็บปวด

2. การทำร้ายจิตใจและแสดงออกทางวาจา

หมายถึงการแสดงท่าทางรังเกียจ หรือแสดงออกว่าไม่พอใจในตัวเด็ก จนทำให้เด็กเกิดความรู้สึกด้อยค่าในตัวเอง ลักษณะความรุนแรงที่เกิดขึ้นได้แก่

- การกล่าวคำพูดดูถูก สบประมาทในการความสามารถ หรือการกระทำของเด็ก
- การดูต่ำโดยใช้คำรุนแรง ทั้งต่อหน้า หรือลับหลังบุคคลทั่วไป
- การกล่าวตำหนิ และเหยียดหยามเด็กโดยปราศจากเหตุผล
- การเพิกเฉย ไม่กล่าวคำยินดี หรือไม่ส่งเสริมความสามารถ จนทำให้เด็กขาด

ความมั่นใจในตนเอง

- การกระทำอื่น ๆ ที่ทำให้เด็กเกิดความรู้สึกหมดหวัง ท้อแท้ หรือขาดความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง

3. การปล่อยปละละเลยหรือไม่เลี้ยงดูอย่างเพียงพอ

หมายถึงการทอดทิ้ง ปล่อยให้เด็กอยู่ตามลำพัง ไม่เลี้ยงดูอย่างเพียงพอตามสิทธิเด็ก ที่พึงได้รับ ซึ่งอาจจะเป็นสาเหตุต่อพัฒนาการและการเจริญเติบโตของเด็ก หรืออาจเป็นอันตรายถึงชีวิต รวมทั้งการไม่ให้อ่าน 4 หรือการศึกษาขั้นพื้นฐานแก่เด็กด้วย

1.4 สาเหตุของความรุนแรงในครอบครัว

ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สังเกต ประเมิน และทดสอบผู้มีพฤติกรรมรุนแรงในครอบครัว สามารถสรุปสาเหตุของพฤติกรรมและปัจจัยที่เกี่ยวข้องได้เป็น 3 กลุ่ม คือ (บุญเสริม หุตะแพทย์. 2545: 19)

1. สาเหตุความผิดปกติของจิตและบุคลิกภาพ ได้แก่ ปัญหาทางจิต ที่ทำให้เกิดอารมณ์ก้าวร้าวและควบคุมตนเองไม่ได้ บุคลิกภาพก้าวร้าว การใช้สารเสพติด และมีปัญหาเบี่ยงเบนทางเพศ

2. สาเหตุทางภาวะสังคมวิทยา ระบุว่า บุคคลเรียนรู้จากสภาพแวดล้อม และสิ่งที่ได้พบเห็น ปัจจัยแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อครอบครัว เช่น โครงสร้างครอบครัว ปฏิสัมพันธ์ และพฤติกรรมของบุคคลในครอบครัว วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ และภาวะวิกฤตที่ครอบครัว ต้องเผชิญอยู่ ฯลฯ เป็นเหตุนำไปสู่ความรุนแรงในครอบครัวได้

3. สาเหตุจากสังคม-วัฒนธรรม ความเชื่อ ค่านิยม และวัฒนธรรม มีผลกระทบต่อความรุนแรงในครอบครัวโดยเฉพาะอย่างยิ่งค่านิยมในเรื่องความแตกต่างระหว่างบทบาทชาย และหญิง เจตคติที่มีต่อสตรี และการยอมรับเรื่องความรุนแรงว่าเป็นเรื่องปกติในทางสังคม

รณชัย คงสกนธ์ (2547: 104) ได้อธิบายเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้เกิดความรุนแรง ดังนี้

1. ค่านิยม เจตคติ

1.1 สังคมยังมีค่านิยมและเจตคติที่ไม่เหมาะสม เกี่ยวกับความไม่เท่าเทียมกัน ระหว่างหญิงกับชาย เช่น แนวคิดที่ว่าภรรยาเป็นสมบัติของสามี ลูกเป็นสมบัติของพ่อแม่ ผู้ชายมีอำนาจเหนือผู้หญิง ผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ

1.2 เจตคติของสังคม ในเรื่องบทบาทหญิงชาย ให้ความสำคัญและคาดหวังเพศชายในฐานะผู้นำ ผู้ตัดสินใจ ผู้สืบทอดเชื้อสายทางครอบครัว เพราะเพศชายมีร่างกายที่แข็งแรงกว่า สามารถปกป้องผู้อ่อนแอทางร่างกาย คือ ผู้หญิงและเด็กได้

1.3 เจตคติทางสังคมที่มีแนวโน้มจะประณามผู้หญิงและเด็กกว่าเป็นผู้สร้างเงื่อนไขให้เกิดความรุนแรง มากกว่าจะเข้าใจถึงสิทธิสตรี สิทธิเด็ก และเรียนรู้ที่จะแสดงความเคารพ ในสิทธิสตรี และสิทธิเด็กอย่างจริงจัง

1.4 ความเชื่อที่ผิดๆ เกี่ยวกับปัญหาความรุนแรง เช่น ความรุนแรงในครอบครัวเป็นเรื่องส่วนตัว ความรุนแรงทางเพศเกิดขึ้นเพราะผู้หญิงเป็นฝ่ายผิด หรือสมยอมเอง ทำให้ผู้ประสบปัญหา พยายามปิดไว้เป็นความลับ และด้วยความเชื่อดังกล่าว ทำให้คนในสังคมไม่ต้องการเข้าไปยุ่งเกี่ยวและให้ความช่วยเหลือ ทำให้ปัญหาเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

2. ครอบครัว

2.1 ความไม่พร้อมที่จะมีครอบครัว ตั้งแต่ร่างกาย จิตใจ อายุ สุขภาพอนามัย และฐานะทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้เกิดความรุนแรง

2.2 พฤติกรรมของคู่สมรสได้ก่อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว เช่น การนอกใจคู่สมรส การดื่มสุรา การติดการพนัน การไม่ช่วยแบ่งเบาภาระในครอบครัว เช่น ด้านเศรษฐกิจ งานบ้าน การดูแลลูก เป็นต้น

2.3 การขาดการให้ความรู้เกี่ยวกับการเตรียมตัวเป็นพ่อแม่ที่ดี หน้าที่ของพ่อแม่ การเลี้ยงดู ให้ความอบอุ่นแก่ลูก

2.4 การอบรมเลี้ยงดูลูกชายหญิงไม่เท่าเทียมกัน ขณะที่ลูกผู้หญิงได้รับการอบรมให้เป็นกุลสตรีว่าอ่อนส่อนง่าย จะต้องฟังฟังผู้ชาย เชื่อฟัง เป็นผู้ตาม เก่งงานบ้านงานเรือน ไม่เป็นอิสระ ในการไปไหนมาไหน ในขณะที่อบรมลูกผู้ชายให้เข้มแข็ง มีความเป็นลูกผู้ชาย มีอิสระ มีเจตคติเรื่องเพศที่สามารถแสดงออกได้เต็มที่ รวมทั้งการอบรมเลี้ยงดูที่ขาดศีลธรรม จริยธรรม ขาดการศึกษาที่ทำให้ไม่รับทราบหน้าที่ของตน

2.5 การขาดความรู้ในเรื่องการวางแผนครอบครัว ขาดทักษะชีวิต ทักษะในการสื่อสารที่ดี ระหว่างสมาชิกในครอบครัว ที่ไม่ใช่เอาชนะกันด้วยเหตุผลอย่างเดียว ได้แก่ การแสดงความรู้สึกนึกคิดของตน การถามและรับฟังความคิดเห็นผู้อื่น การยอมรับขึ้นชมอีกฝ่ายหนึ่ง รวมถึง

ความไม่เข้าใจกันภายในครอบครัวระหว่างสามีภรรยา เช่น ความหึงหวง การไม่ปรับตัวเข้าหากัน ระหว่างบทบาทหญิงชาย เป็นต้น

2.6 ปัญหาทางเศรษฐกิจ เช่น ความยากจน การไม่มีอาชีพการงานที่แน่นอนและการว่างงาน

2.7 การขาดความรู้เรื่องเพศสัมพันธ์ ปัญหาทางสุขภาพกายและสุขภาพจิตรวมทั้งการมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ

3. สภาวะเศรษฐกิจ

3.1 ปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ การเลิกจ้างงาน ธุรกิจล้มละลาย ค่าครองชีพสูง ทำให้เกิดความเครียดเป็นสาเหตุที่ช่วยทำให้เกิดความรุนแรงทุกรูปแบบทั้งในครอบครัวและสังคม

3.2 ลักษณะนิสัยการใช้เงินตัว บริโภคนิยม วัตถุนิยม ทำให้มีการกู้หนี้ยืมสิน ก่อให้เกิดความเครียด

4. สื่อ

4.1 ภาพลามกอนาจารต่างๆ ที่เผยแพร่ทางสื่อต่างๆ เช่น วิทยุ หนังสือ ภาพยนตร์ รูปภาพ แผ่นดิสก์ รวมทั้งการเสพของมีนเมาและการเที่ยวในสถานเริงรมย์ต่างๆ มีส่วนช่วยทำให้เกิดความรู้สึกทางเพศ

4.2 สื่อนำเสนอข้อมูลข่าวสารในทางลบเพื่อเพิ่มความรุนแรงให้แก่ผู้รับสารมากยิ่งขึ้น

4.3 สื่อขาดแนวคิดพื้นฐานและวิธีการนำเสนอทักษะในการสื่อสารที่ดีที่จะพัฒนาและส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทหญิงชาย ได้แก่ ทักษะการสื่อสารระหว่างคู่สมรส พ่อแม่ลูก รวมถึงการสอนทักษะการสื่อสาร ซึ่งรวมอยู่ในทักษะชีวิต

4.4 สื่อทางอินเทอร์เน็ต มีภาพลามก และข้อมูลต่างๆ รวมทั้งการสนทนาที่อาจชักจูงไปในทางที่ไม่เหมาะสม หรือก่อให้เกิดความรุนแรง

5. การศึกษา

5.1 ระบบการศึกษายังไม่ให้ความสำคัญในการบรรจุหลักสูตรการเรียนการสอนเรื่อง จริยธรรมทางเพศ การเป็นพ่อแม่ที่ดี สิทธิสตรี สิทธิเด็กและสิทธิมนุษยชน

5.2 การให้ความรู้เรื่องเพศศึกษายังไม่เป็นที่ยอมรับอย่างจริงจัง เนื่องจากเรื่องเพศเป็นเรื่องที่ปกปิดมีผลทำให้วัยรุ่นเกิดความอยากรู้อยากเห็น อยากลอง เมื่อเกิดอารมณ์ทางเพศ

5.3 การศึกษาของไทยยังไม่สามารถสอนให้เด็กแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้วยเหตุและผล สันติวิธี ซึ่งรวมถึงทักษะในการสื่อสารที่ดี รวมทั้งไม่สอนให้เด็กรู้จักการควบคุมตนเอง และฝึกความมีเมตตาต่อผู้อื่น รวมทั้งขาดความรู้สึกลึกซึ้งตัว ซึ่งเป็นสาเหตุของความโกรธ และนำมาซึ่งการใช้ความรุนแรง

6. อื่นๆ

6.1 ปัญหาโรคเอดส์ ซึ่งเป็นโรคที่ยังไม่มียารักษาได้ ทำให้กลายเป็นความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อสมาชิกในครอบครัวทุกคน ทั้งทางร่างกาย สุขภาพจิต โดยเฉพาะแม่บ้านและเด็ก ซึ่งกลายเป็นเหยื่อทางเพศโดยไม่มีทางเลือก

6.2 ปัญหาความรุนแรงและการทอดทิ้ง ผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้ด้อยโอกาส ทั้งในครอบครัวและสังคม มีมากขึ้น

พรเพ็ญ เพชรสุศิริ (2539: 15) ได้บรรยายเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก ไว้ว่า จากการศึกษาทางจิตวิทยาคลินิกพบว่า ผู้ที่มีระดับสติปัญญาต่ำจะมีโอกาสเป็นผู้ชอบช่มเหงทารุณบุตรมากขึ้น ยิ่งไปกว่านั้นยังพบว่ามีความเจ็บป่วยทางจิตของบิดามารดาที่ชอบช่มเหงบุตร เช่น บุคลิกภาพเศร้าซึม (Depression) บกพร่องทางวุฒิภาวะ (Immaturity) และความหยาบกระด้าง (Impulsiveness)

นอกจากนี้ การดื่มเหล้าและใช้ยาเสพติดก็มีความสัมพันธ์กับการช่มเหงทารุณ การใช้ยาเสพติดและดื่มเหล้านี้นักวิจัยบางคนเชื่อว่าการดื่มเหล้าหรือใช้ยาเสพติดมิใช่ปัจจัยโดยตรงที่ทำให้เขาต้องทำทารุณบุตร แต่การมีเมามาใช้เป็นข้ออ้างที่สังคมยอมรับว่าการทำทารุณนั้นเกิดจากความเมามาไม่รู้ตัว

สาเหตุทางความตึงเครียดในครอบครัวก็เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้มีการช่มเหงทารุณ เช่น ความตึงเครียดทางเศรษฐกิจ ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานชอบใช้การลงโทษทางกายและช่มเหงทารุณบุตร และการว่างงานหรือไม่มีงานประจำมีความสัมพันธ์กับการช่มเหงทารุณบุตร

เกลล์ และสตรอสส์ (วิลาลินี พนานครทรัพย์. 2545: 7; อ้างอิงจาก Gells; & Struass. 1979) ได้กล่าวถึง เงื่อนไขบางประการที่มีแนวโน้มทำให้เกิดความขัดแย้งในครอบครัว ดังนี้

1. ช่วงเวลาที่อยู่ด้วยกันยาวนาน (Time as risk) เนื่องจากในแต่ละวันสมาชิกครอบครัวเดียวกันจะใช้เวลาในการปฏิสังสรรค์กันวันละหลายชั่วโมง ดังนั้นโอกาสที่จะเกิดความขัดแย้งและความรุนแรงในครอบครัวจึงมีมากกว่าสมาชิกในระบบสังคมอื่น ๆ

2. ขอบข่ายของกิจกรรมและความสนใจที่กว้างและหลากหลาย (Range of activities and interest) การปฏิสังสรรค์ของกลุ่มอื่น ๆ มักมีจุดมุ่งหมายเฉพาะ ในขณะที่การปฏิสังสรรค์ของครอบครัว คลอบคลุมกิจการในหลาย ๆ ด้าน จึงมีเหตุการณ์ที่จะเกิดข้อขัดแย้ง เพราะไม่สามารถที่จะตอบสนองความต้องการของสมาชิกในครอบครัวได้อย่างครบถ้วน

3. ความเข้มข้นของความเกี่ยวพัน (Intensity of involvement) สมาชิกในครอบครัวเดียวกัน มีความผูกพันกันอย่างลึกซึ้ง เมื่อคนในครอบครัวทำอะไรผิดพลาด เราอาจจะรู้สึกเดือดร้อนใจ

มากกว่าการที่คนนอกครอบครัวทำเรื่องเดียวกัน และอาจจะนำไปสู่ข้อขัดแย้งที่เป็นสาเหตุของความรุนแรงได้

4. กิจกรรมที่มีความขัดแย้งกัน (Impinging activities) กิจกรรมในครอบครัวมีลักษณะของ Zero Sum กล่าวคือ เมื่อฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้ประโยชน์ อีกฝ่ายหนึ่งจะเสียผลประโยชน์ ความขัดแย้งจะเกิดจากการที่คนแต่ละคนอยากทำกิจกรรมที่ไม่สอดคล้องกัน

5. สิทธิในการกำหนดพฤติกรรม (Right to influence) สมาชิกในครอบครัวเดียวกัน มักคิดว่าตนมีสิทธิในการที่จะกำหนดพฤติกรรมของกันและกัน ทำให้เกิดความไม่พอใจในกันและกัน ซึ่งนำไปสู่ความขัดแย้งขึ้นได้

6. ความแตกต่างทางด้านอายุและเพศ (Age and sex discrepancies) การที่ครอบครัวประกอบไปด้วยบุคคลต่างเพศ ต่างวัย ทำให้ครอบครัวเป็นสถานที่ที่มีความขัดแย้งระหว่างสามีและภรรยา ระหว่างพ่อแม่และลูก

7. บทบาทที่ได้มาแต่กำเนิด (Ascribed role) ที่มีพื้นฐานมาจากความแตกต่างทางชีวภาพ ดังนั้นในสังคมที่เน้นความเสมอภาค การแบ่งแยกเพศในครอบครัวย่อมทำให้เกิดความขัดแย้งได้

8. ความเป็นส่วนตัวของครอบครัว (Family privacy) ได้กลายเป็นเกราะป้องกัน ไม่ให้สังคมเข้าไปควบคุม แก้ไขปัญหาความขัดแย้งในครอบครัว โดยเฉพาะระบบครอบครัวเดี่ยวในสังคมอุตสาหกรรมเมือง ทำให้ไม่มีผู้ใดเข้าไปห้ามปราม ทำให้ความขัดแย้งรุนแรงขึ้น

9. การเป็นสมาชิกกลุ่มโดยไม่สมัครใจ (Involuntary membership) การที่สังคมคาดหวังให้บุคคลที่แต่งงานกันต้องอยู่ด้วยกันจนกระทั่งตายจากกัน ทำให้สามีภรรยาจำต้องอยู่ด้วยกัน เมื่อเกิดความขัดแย้งหรือความไม่พอใจ ทำให้คู่สมรสต้องทนอยู่ด้วยกันไป ความขัดแย้งก็จะมีมากขึ้นเรื่อย ๆ

10. ระดับความเครียดสูง (High level of stress) ความสัมพันธ์ของคนในครอบครัวเดี่ยวต้องเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างที่สำคัญซึ่งเป็นไปตามวงจรชีวิตครอบครัว

11. ความรู้เกี่ยวกับประวัติชีวิต (Extensive knowledge of social biographies) สมาชิกในครอบครัวจะรู้ถึงความสามารถ จุดอ่อน จุดแข็ง ความชอบ ความไม่ชอบ เมื่อเกิดความขัดแย้ง จึงรุนแรงกว่าระบบอื่น

จากการศึกษางานวิจัยต่าง ๆ ผู้วิจัยจึงมุ่งศึกษาสาเหตุหรือปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก ได้แก่ สภาพความตึงเครียดในครอบครัว พฤติกรรมการตีแม่หรือตีมีนเมาของบิดามารดา และพฤติกรรมการเล่นการพนันของบิดามารดา

1.5 ผลกระทบของความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก

รายงานการสรุปผลการฝึกอบรมบุคลากรทางสาธารณสุขให้มีส่วนร่วมในการค้นหาป้องกัน บำบัด ฟื้นฟูสภาพเด็กถูกทอดทิ้งและถูกกระทำทารุณ (2536: 93-94) ได้ประมวลผลกระทบของการ ทอดทิ้งและกระทำทารุณต่อเด็กไว้ดังนี้

1. ทางกาย

- 1.1 ทำให้เกิดบาดแผล กระดูกหัก ฟกช้ำ เจ็บปวด พิการ ทุพพลภาพ
- 1.2 ทำให้การเจริญเติบโตไม่เต็มที่ ก่อให้เกิดโรคต่าง ๆ
- 1.3 การพัฒนาและเรียนรู้ช้า
- 1.4 พฤติกรรมก้าวร้าว พุดบด รังแกผู้อื่น มั่วสุมทางเพศ คับเพื่อนที่มีปัญหา
- 1.5 มีพฤติกรรมต่อต้านกับสังคม เลียนแบบผู้กระทำรุนแรง
- 1.6 ไม่มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น

2. ทางจิตใจ

- 2.1 อารมณ์ไม่คงที่ ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง
- 2.2 โมโหง่าย
- 2.3 วิดกกังวล หวาดระแวง ซึมเศร้า
- 2.4 ชอบทำร้ายตนเอง
- 2.5 ชอบโทษผู้อื่น
- 2.6 หม่ำตัวตาย

อัมพล สุอำพัน (2540: 27) ได้กล่าวถึงผลกระทบของความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อ เด็ก โดยแบ่งเป็นผลกระทบระยะสั้น และผลกระทบระยะยาว ดังนี้

ผลกระทบระยะสั้น ถ้าเป็นเด็กเล็ก ๆ จะมีลักษณะหงุดหงิด งอแง ไม่มีความสุข กระสับกระส่าย เลี้ยงยาก หวาดผวาเมื่อพ่อหรือแม่ที่ลงโทษเขาเข้ามาใกล้ ๆ แต่บางรายก็มีลักษณะ หงอย ซึม แยกตัว ไม่สนใจเล่น ไม่ยิ้มแย้มแจ่มใส ส่วนในเด็กที่โตขึ้นมาหน่อยอาจจะเป็นเด็กวัยอนุบาล หรือวัยเรียนตอนต้น เด็กเหล่านี้จะมีอารมณ์หงุดหงิดง่ายดูไม่มีความสุข โกรธง่าย ระวังความโกรธ ไม่ได้เมื่อมีอะไรขัดใจ หรือเมื่อต้องตอบโต้กับเพื่อน ๆ จะใช้วิธีตอบโต้ด้วยความรุนแรง เช่น จิก หยิก ต่อย ใช้ไม้ฟาดเพื่อน เป็นต้น การเล่นของเด็กก็มักจะเล่นในสิ่งที่รุนแรง ทำให้เพื่อน ๆ ต้องเจ็บตัว กับ สัตว์เลี้ยงหรือสัตว์อื่น ๆ เด็กจะใช้ความรุนแรงกับสัตว์เหล่านั้น ไม่ค่อยมีความเมตตาปราณี ยิ่งเห็นสัตว์ ต้องทนทุกข์ทรมานก็就会有ความสนุกสนาน และความพอใจ สำหรับผลการเรียนจะตกต่ำลง สมาธิและ ความสนใจเรียนลดลง จนถึงขั้นเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียน และก็มีแนวโน้มที่จะขัดคำสั่งคุณครู มี แนวโน้มที่จะไม่ยอมทำตามกฎเกณฑ์ของห้องและของโรงเรียน

ส่วนผลกระทบระยะยาวนั้นน่ากลัวเป็นอย่างยิ่ง งานวิจัยจำนวนมากได้สรุปและยืนยันว่า เด็กที่ถูกเลี้ยงดูด้วยวิธีที่รุนแรง หรืออยู่ในบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่รุนแรง เด็กจะมีความรู้สึกกลัวสังคม แรกคือ สังคมในบ้านเป็นสิ่งที่ไม่ดี เป็นสิ่งที่เลวร้าย ทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่น ขาดความไว้วางใจต่อพ่อแม่ ซึ่งความเชื่อมั่นและความไว้วางใจต่อพ่อแม่นี้ ถือเป็นมนุษยสัมพันธ์ขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ถ้าเด็กมีมนุษยสัมพันธ์พื้นฐานต่อพ่อแม่ดี ก็จะเป็นรากฐานของสัมพันธภาพกับผู้อื่นในทางดี คือจะมีความรัก ความเมตตา ความหวังดี ความปรารถนาดี และเอื้ออาทรต่อสังคมและคนรอบข้างเมื่อเขาโตขึ้น ดังนั้นเด็กที่ได้รับความรุนแรงจากครอบครัวจะขาดความเชื่อมั่น และขาดความไว้วางใจต่อพ่อแม่ก็จะมีแนวโน้มที่จะมองโลกไปในแง่ร้าย นิยมความก้าวร้าว นิยมความรุนแรง ไม่ค่อยรู้สึกสงสารเพื่อนมนุษย์ มีความบกพร่องด้านเมตตา กรุณา และรักเพื่อนมนุษย์ด้วยกันอย่างผิวเผิน หรือรักไม่เป็น ดังนั้นเด็กที่ได้รับความรุนแรงอย่างมาก ๆ ในวัยเด็กจึงมีแนวโน้มที่จะต่อต้านสังคมจะทำให้สังคมระดับครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติต้องได้รับความวุ่นวายและเดือดร้อน

รณชัย คงสกนธ์ (2547: 108) ได้กล่าวถึงผลกระทบของความรุนแรงในครอบครัว ในกรณีที่ถูกกระทำเป็นเด็ก จะส่งผลทำให้เกิดผลกระทบดังนี้

1. เด็กที่ถูกกระทำทารุณกรรมจะมีปัญหาสุขภาพจิตตามมา ซึ่งอาจทำให้เป็นอุปสรรคในการเจริญเติบโตไม่เหมาะสมกับวัย กลายเป็นผู้พิการ ขาดสารอาหารและกลายเป็นภาระของสังคมต่อไป
2. ประสบการณ์ของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิต มีอาการหวาดผวา ไม่ไว้วางใจใคร ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เสียสุขภาพจิต มีพัฒนาการทางร่างกายช้า และมีปัญหาทางการเรียนตามมา
3. เด็กที่เคยถูกทำร้ายหรือตกเป็นเหยื่อความรุนแรงจะมีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นอันตราย หากไม่ได้รับการบำบัดเยียวยาอย่างถูกวิธี เมื่อโตขึ้นจะกลายเป็นอาชญากร หรือเป็นผู้ใช้ความรุนแรงกับผู้อื่นต่อไป
4. เด็กที่ถูกล่วงเกินทางเพศบางรายอาจมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางเพศ และพยายามที่จะทำกับคนอื่นอย่างที่ตนถูกกระทำ
5. เด็กที่เคยตกอยู่ในสถานการณ์ที่รุนแรง หรือเคยพบเห็นเหตุการณ์รุนแรง จะเกิดการเรียนรู้ต้นแบบการแก้ไขปัญหาด้วยความรุนแรง และเห็นว่าเป็นเรื่องปกติ

จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องนั้น ผู้วิจัยได้สรุปผลกระทบที่เกิดจากความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็กไว้ 3 ลักษณะได้แก่

1. ผลกระทบที่ส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าว โกรธง่าย ชอบใช้ความรุนแรง เป็นอันตราย

2. ผลกระทบที่ส่งผลให้เด็กมีพฤติกรรมเก็บตัว ไม่เชื่อมั่นในตนเอง ไม่เข้าสังคม ไม่ยิ้มแย้มแจ่มใส

3. ผลกระทบต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ทำให้ผลการเรียนตกต่ำ ไม่สนใจเรียน เบื่อหน่าย ขาดความรับผิดชอบ

2. ทฤษฎีเกี่ยวกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับทรัพยากร

นักสังคมวิทยา ชื่อ Goode (สุดสงวน สุธีสร. 2540: 27) อธิบายว่า ทรัพยากรจากภายนอกมีความสำคัญต่ออำนาจของสมาชิกในครอบครัวความแตกต่างของระดับสถานภาพทางเศรษฐกิจหรืออำนาจในการจัดหาทรัพยากรในครอบครัวที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจ สังคมแตกต่างกัน อาจส่งผลให้เกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวต่างกันด้วย เช่น คนที่อยู่ในสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ จะไม่สามารถจัดหาทรัพยากรภายนอกมาให้สมาชิกในครอบครัวได้ ทำให้สภาพอารมณ์และจิตใต้สำนึกและมีโอกาสที่จะเกิดปัญหาความรุนแรงในครอบครัวสูงกว่าครอบครัวที่มีสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมรวมทั้งอำนาจในการจัดหาทรัพยากรได้ดีกว่าเป็นต้น ในที่นี้นำมาอธิบายฐานะทางเศรษฐกิจของคู่สมรสที่อาจจะมีผลต่อการใช้ความรุนแรงในครอบครัว

2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์

พัฒนาการของทฤษฎีเริ่มต้นจาก James (1890) Coolry (1920) Mead (1934) ซึ่งมีอิทธิพลมาถึง Blumer (1969) Kuhn (1964) รวมทั้งนักทฤษฎีในรุ่นหลัง เช่น Erving Goffman และ Howard Becker เป็นต้น

โดยทั่วไป ทฤษฎีปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์มองว่ามนุษย์มีลักษณะสร้างสรรค์ (Creative) และมีความกระตือรือร้น (Active) มนุษย์มีการปฏิสังสรรค์โดยใช้สัญลักษณ์นัยสำคัญ (Significant symbol) ทำให้มนุษย์สามารถอ่านและตีความท่าทีของผู้อื่นได้ ซึ่งเป็นผลทำให้เกิดอัตตะ (Self) และการสวมบทบาท (Role-taking) ของการตอบสนองการติดต่อกับผู้อื่น ในการกระทำทางสังคม (Social act) นั่นคือเป็นการเรียนรู้การตีความพฤติกรรมของผู้อื่นล่วงหน้า ถ้าหากว่าบุคคลสามารถอ่านหรือตีความพฤติกรรมของผู้อื่นได้ถูกต้อง ย่อมทำให้เขาสามารถสวมบทบาทของผู้อื่นได้สอดคล้องกับพฤติกรรมที่ตีความ

ครอบครัวเป็นกลุ่มที่มีการปฏิสังสรรค์ของสมาชิกตลอดเวลา ดังนั้นครอบครัวจึงถูกศึกษาในฐานะ “เอกภาพแห่งบุคลิกภาพที่มีปฏิสังสรรค์” (Unity of interaction personalities) ดังที่ Burgess กล่าวไว้ว่า

เอกภาพแห่งบุคลิกภาพที่มีปฏิสังสรรค์ หมายถึง สิ่งที่มีชีวิตอยู่ สิ่งที่เปลี่ยนแปลงสิ่งที เจริญเติบโต เรียกว่า บุคลิกภาพพิเศษ (Superpersonality) ณ ระดับใด ๆ ของเอกภาพที่แท้จริง ของชีวิตครอบครัว มีสิ่งเหล่านี้คงอยู่ซึ่งไม่ได้อยู่ในความคิดทางกฎหมาย ไม่ได้อยู่ในการติดต่อใด ๆ ที่เป็นทางการ แต่อยู่ในการปฏิสังสรรค์ของสมาชิกครอบครัว การดำรงอยู่ของครอบครัวไม่ได้ขึ้นอยู่กับ ความสัมพันธ์ที่สอดคล้องประสาน (Harmonious relation) ของสมาชิกและไม่ได้ขึ้นอยู่กับ การบูรณาการ (Disintegrate) ที่เป็นผลจากการขัดแย้งของสมาชิกครอบครัวดำรงอยู่ได้ยาวนานเท่าใดที่มี การปฏิสังสรรค์และสืบสลาย เมื่อมีการปฏิสังสรรค์สิ้นสุดลง

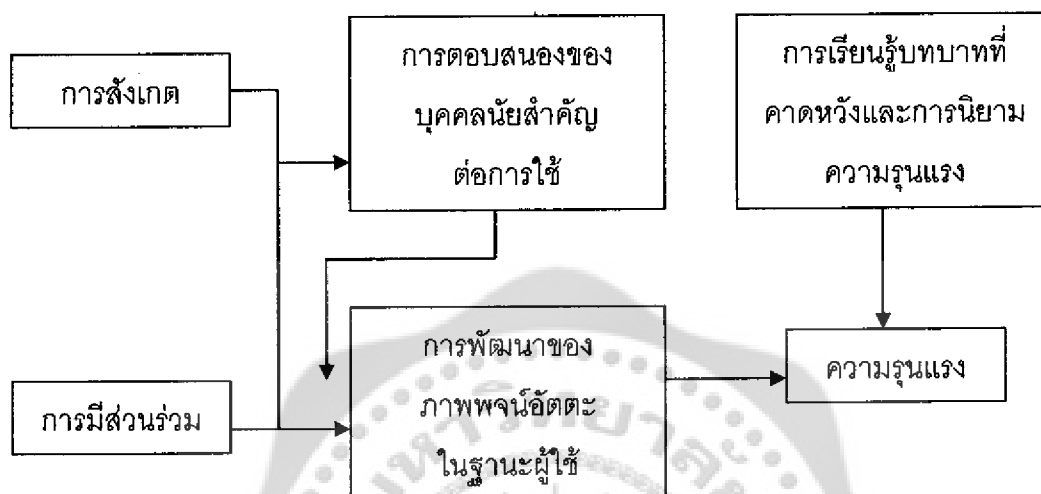
ดังนั้น ในการศึกษาครอบครัวของนักทฤษฎีปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์ จึงมุ่งไปที่การปฏิสังสรรค์ ระหว่างบุคคลในครอบครัว ผู้ที่นำเอาทฤษฎีสังสรรค์สัญลักษณ์มาเป็นกรอบความคิดในการ ปฏิสังสรรค์ในครอบครัว มักมุ่งศึกษาที่สัมพันธ์ภาพอันราบรื่นของชีวิตครอบครัว โดยการศึกษา ความสัมพันธ์ระหว่างสามีภรรยา พ่อแม่ลูก บทบาทของบุคคลในครอบครัว เช่น งานของสไตรเกอร์ (Stryker. 1972) ที่ศึกษาความเด่นของเอกลักษณ์ (Salience identity) กับ การกระทำตามบทบาท (Role per-formance) ของสามีภรรยาของทฤษฎีปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์ เช่น ความเสียเปรียบ สัมพันธ์ (Relative Deprivation) ความสมานฉันท์ทางบทบาท (Role consensus) ฯลฯ กับความ พึงพอใจในชีวิตสมรส

ความรุนแรงในครอบครัวเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นเนื่องจาก การปฏิสังสรรค์ของสมาชิกใน ครอบครัว และเนื่องจากงานวิจัยที่ศึกษาความรุนแรงในครอบครัวเพิ่งเริ่มต้นเมื่อ ค.ศ. 1970 การเอา ทฤษฎีปฏิสังสรรค์มาศึกษาความรุนแรงในครอบครัวจึงมีน้อยมาก งานที่ปรากฏมีงานของ อาร์เจ เกลล์ (R.J. Gelles. 1979) และ สเตรสส์ เอ็ม.เอ. และ เค. สเตนเมทซ์ (Straus M.A; & K. Steinmetz. 1980)

ผลงานของเกลล์ (Gelles) คือ Violent Home ตีพิมพ์ใน ค.ศ. 1974 เกลล์กล่าวถึง ทัศนภาพของปัจเจกบุคคล เป็นองค์ประกอบของกระบวนการที่นำไปพัวพันกับนิยามการกระทำของ ความรุนแรง การรับรู้ (Perception) ของปัจเจกบุคคลของความสัมพันธ์ในครอบครัวเป็นปัจจัยที่ เกี่ยวกับการวิจารณ์กรณีความรุนแรงในครอบครัว

สเตนเมทซ์ (Steinmetz. 1980) นำเอาทฤษฎีปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์มาอธิบายการแก้ไข ปัญหาโดยใช้ความรุนแรงในครอบครัว โดยเน้นที่การรับรู้ของปัจเจกบุคคลและการนิยาม สถานการณ์ (Definition of the situation) คือ การให้นิยามของปัจเจกบุคคลต่อสิ่งแวดล้อมในบ้าน และเปรียบเทียบการให้นิยามของเขากับสมาชิกคนอื่น ๆ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้สมาชิกครอบครัว ประทับตราในฐานะความขัดแย้งและเขาแก้ไขความขัดแย้งนี้อย่างไร (Steinmetz.1980: 18)

จากแนวความคิดดังกล่าวสามารถอธิบายการใช้ความรุนแรงในครอบครัวได้ดังนี้ เนื่องจากครอบครัว เป็นกลุ่มที่มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกตลอดเวลาเมื่อมีความรุนแรงเกิดขึ้นในครอบครัว สมาชิกแต่ละคน จะตีความสถานการณ์ ซึ่งจะนำไปสู่การนำอัตตะและบทบาทของการเป็นผู้กระทำ ความรุนแรง ซึ่งสร้างกรอบแนวคิดได้ ดังนี้

ภาพประกอบ 2 การใช้ความรุนแรงในครอบครัว

จากกรอบรูปอธิบายแนวความคิดได้ดังนี้

บุคคลจะมีประสบการณ์ความรุนแรงได้บุคคลต้องมีการปฏิสัมพันธ์ การปฏิสัมพันธ์เป็นการกระทำทางสังคมระหว่างกัน หรือการติดต่อกันระหว่างปัจเจกบุคคล หรือการกระทำต่อบุคคลอื่น (Gayford J.J. 1985: 133) ทำให้บุคคลได้รับประสบการณ์ความรุนแรงโดยการมีส่วนร่วมและการสังเกตการณ์มีส่วนร่วมถือว่าเป็นประสบการณ์ทางตรง คือบุคคลเข้าร่วมในเหตุการณ์ในฐานะผู้กระทำหรือเป็นเหยื่อของความรุนแรง ส่วนการสังเกตถือว่าเป็นประสบการณ์ทางอ้อม คือ บุคคลเห็นเหตุการณ์ความรุนแรงทั้งทางการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับความรุนแรง แต่ไม่ได้เข้าร่วมในฐานะผู้กระทำหรือผู้ถูกกระทำ การมีประสบการณ์เกี่ยวกับความรุนแรงจึงทำให้บุคคลสามารถให้ความหมายเกี่ยวกับความรุนแรงได้ ดังนั้นความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัวจึงเป็นการสร้างความหมายเชิงสังคมของความรุนแรงระหว่างสมาชิกครอบครัว ความรุนแรงระหว่างสมาชิกครอบครัว อาจจะสะท้อนถึงความหมายร่วมและการคาดหวังทางบทบาท (Role expectation) ของปัจเจกบุคคลในครอบครัว (Gelles; & Straus. 1979: 563) นั่นคือ บทบาทของสมาชิกในครอบครัวถูกคาดหวังโดยสมาชิกคนอื่น ๆ ว่าเมื่อเกิดสถานการณ์ความรุนแรงเขาจะแสดงพฤติกรรมอย่างไร เช่น บทบาทของสามีที่ถูกคาดหวังในฐานะหัวหน้าครอบครัว

อย่างไรก็ดี พฤติกรรมของบุคคลที่แสดงออกเขาอาจได้รับอิทธิพลจากบุคคลสำคัญ (Significant other) ซึ่งเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลต่อตัวเขา เป็นบุคคลที่เขาให้ความสำคัญหรืออาจเป็นบุคคลที่เขารู้สึกประทับใจ บุคคลที่เขาเคารพนับถือ บุคคลที่เขายอมรับ บุคคลที่เขาเกรงกลัวหรือบุคคลที่เขายึดถือเป็นแบบอย่าง บุคคลนี้สำคัญถือได้ว่าเป็นตัวแบบบทบาท (Role model) ที่บุคคลได้รับแบบแผนพฤติกรรมโดยผ่านการปฏิสังสรรค์ ทำให้บุคคลสามารถพัฒนาพฤติกรรมนั้นออกมาเป็นของตนเองได้ เช่น กรณีสามีที่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาตามแบบพฤติกรรมนั้นออกมาเป็นของตนเองได้ เช่น กรณีสามีที่ใช้ความรุนแรงในการแก้ปัญหาตามแบบอย่างบิดาของเขา เนื่องจากการคาดหวังบทบาทของเขามีพื้นฐานมาจากการยึดถือบิดาของเขาเป็นแบบแผน ชี้นำพฤติกรรม

การสวมบทบาทผู้อื่นเป็นมโนทัศน์สำคัญในการปฏิสังสรรค์ การสวมบทบาทผู้อื่น หมายถึง การอ่านหรือการตีความสัญลักษณ์สำคัญของกันและกัน เพื่อที่จะสวมทัศนภาพของกันและกันเพื่อประสานกิจกรรมเข้าด้วยกัน บุคคลจึงต้องมีการสวมบทบาทผู้กระทำความรุนแรงโดยอาศัยการตีความและอ่านท่าทีพฤติกรรมของผู้อื่นว่าในสถานการณ์ที่มีความรุนแรงเกิดขึ้น เขาควรมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมเช่นไร อันเป็นแนวทางนำไปสู่การพัฒนาอัตตะ (Self) ผู้กระทำความรุนแรงต่อไป

อัตตะเป็นมโนทัศน์สำคัญอีกมโนทัศน์หนึ่งในการปฏิสังสรรค์ที่พัฒนามาจากความสามารถในการใช้ภาพและการสวมบทบาทของผู้อื่น ซึ่งเป็นความสามารถของบุคคลที่มองตนเองในฐานะวัตถุสังคม (Social object) นั่นคือ บุคคลสามารถกระทำต่อตนเองเหมือนกับกระทำต่อบุคคลอื่นอัตตะในฐานะวัตถุสังคมจึงเกิดขึ้นในวัยเด็กโดยผ่านการปฏิสังสรรค์กับพ่อแม่และบุคคลอื่นและมีการเปลี่ยนแปลงอย่างคงเส้นคงวา ขณะที่บุคคลปฏิสังสรรค์กับผู้อื่นในสถานการณ์ต่างๆ และเนื่องจากอัตตะนี้เองจึงทำให้บุคคลสามารถคิด ชี้นำสิ่งต่าง ๆ สำหรับตนเอง ตีความสถานการณ์รวมทั้งติดต่อกับตนเองและผู้อื่นได้ (Gayford J.J. 1985: 66-72)

เมื่อบุคคลนิยามความรุนแรงในลักษณะที่เห็นว่า ความรุนแรงเป็นวิธีที่ดีในการแก้ปัญหาและมีการสวมบทบาทผู้กระทำความรุนแรง เขาย่อมมีแนวโน้มที่จะรับเอาความรุนแรงเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของอัตตะ ดังนั้นเขาจึงมองตนเองในฐานะผู้กระทำความรุนแรง กระบวนการสร้างภาพพจน์อัตตะ (Self-image) และเอกลักษณ์ (Identity) ของบุคคลในฐานะผู้กระทำความรุนแรงจึงเกิดขึ้น

ภาพพจน์อัตตะเป็นภาพของคุณลักษณะ ความสามารถและคุณสมบัติของบุคคลจากการมีส่วนร่วมในการกระทำร่วม (Joint action) กับคนอื่นและจากการตอบสนองของบุคคลต่อกันอื่น บุคคลเรียนรู้ที่จะคิดเกี่ยวกับตนเอง โดยมองว่าตนเองแข็งแกร่งหรืออ่อนแอ ฉลาดหรือโง่ มีความสามารถหรือด้อยความสามารถ เขาเรียนรู้จะทำแล้วดี และอะไรที่ทำแล้วไม่ดี ซึ่งภาพพจน์เหล่านี้ของอัตตะได้มาจากบุคคลอื่นที่เขาติดต่อโดยตรง และจากการจินตนาการเกี่ยวกับทัศนคติของผู้อื่นภาพพจน์อัตตะจึงเป็นพื้นฐานเกี่ยวกับการตอบสนองความจริงหรือจินตนาการเกี่ยวกับทัศนคติ

ของผู้อื่น แต่สิ่งที่สำคัญขึ้นอยู่กับความจริงที่ว่า ภาพพจน์อัตตะมุงความสนใจไปที่คุณลักษณะของปัจเจกบุคคล สิ่งที่เกี่ยวข้องกับภาพพจน์อัตตะคือเอกลักษณ์การตอบคำถามว่า “ฉันคือใคร” เป็นการแสดงถึงเอกลักษณ์ของบุคคลในกลุ่มหรือประเภททางสังคม (Social categories) เพราะเอกลักษณ์คือชื่อที่เรียกอัตตะของเรา Stone กล่าวถึงเอกลักษณ์ที่เกี่ยวกับสถานภาพ (Status) หรือที่ตั้งทางสังคม (Social location) โดยที่บุคคลอื่นจะทราบว่าตนเองเป็นใคร มีสถานภาพทางสังคมอย่างไร และมีความสัมพันธ์อย่างไร กระบวนการได้มาซึ่งภาพพจน์อัตตะนำไปสู่การตกผลึกของ “ทัศนคติชุดหนึ่ง” ที่บุคคลมีต่อตัวเองในฐานะที่เป็นวัตถุนิตหนึ่ง ในลักษณะดังกล่าว มนุษย์ทั้งหลายเริ่มการตีความอย่างเลือกสรรต่อท่าทีของคนอื่นตามทัศนคติที่มีต่อตนเอง

ในกรณีการกระทำความรุนแรงของบุคคล บุคคลเกิดภาพพจน์อัตตะในฐานะผู้กระทำ ความรุนแรง ซึ่งลักษณะนี้ไปสู่การนิยามความรุนแรงในฐานะที่บุคคลเป็นผู้กระทำ ความรุนแรงการนิยามจึงมีลักษณะเชิงบวกจากนิยามสถานการณ์ของเขา บุคคลจะเลือกเอกลักษณ์ที่เหมาะสมที่สุดอันหนึ่งจากเอกลักษณ์ทั้งหลายที่เขามีอยู่ในครอบครอง ในกรณีนี้บุคคลจึงเลือกเอกลักษณ์ผู้กระทำ ความรุนแรงเสนอต่อผู้อื่น

กล่าวโดยสรุป ทฤษฎีสังสรรค์สัญลักษณ์อธิบายความรุนแรงในครอบครัวยุคใหม่โดยมุ่งไปที่ตัวบุคคลเพื่ออธิบายว่า เมื่อบุคคลเผชิญกับสถานการณ์ความรุนแรง เขานิยามสถานการณ์อย่างไร ซึ่งการประเมินความเห็นในระดับทัศนคติ หากเขามีทัศนคติที่ดีต่อความรุนแรงเขาจะเกิดการพัฒนาอัตตะและเอกลักษณ์ของผู้กระทำ ความรุนแรง อันนำไปสู่การแสดงบทบาทในฐานะผู้กระทำ ความรุนแรงต่อไป

3. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเบี่ยงเบน

แนวทางการมองพฤติกรรมเบี่ยงเบนของนักสังคมวิทยามีอยู่ 2 แนวทางใหญ่ ๆ คือ (เสริม ปุณณะหิตานนท์. 2527: 149 – 161)

แนวทางแรก ถือว่าการเบี่ยงเบน คือสิ่งที่ป็นรูปธรรมเป็นปรากฏการณ์ตามธรรมชาติ ตามแนวทฤษฎีนี้ การเบี่ยงเบนเป็นการละเมิดต่อกฎเกณฑ์ที่คงอยู่ตลอดไปชั่วกาลปาวสาน เหมือนการกระทำของมนุษย์ที่ไม่มีวันสิ้นสุด ดังนั้นพฤติกรรมเบี่ยงเบนจึงมีอยู่และสามารถค้นหาได้ในลักษณะเดียวกันกับการค้นหาองค์ประกอบแร่ธาตุที่นักวิทยาศาสตร์สามารถค้นหา บ่งชี้และบรรยายให้คนอื่นฟัง (Erdwin H Pfuhi Stuart Henry. 1993: 147; citing Rubington; & Weinberg. 1973: 1 – 3) แนวคิดในทฤษฎีนี้มีประโยชน์ในการนำไปใช้อธิบายกระบวนการทำลายระเบียบทางสังคมด้วยความคิดรวบยอด (Concept) ใหม่ที่เรียกว่า permissiveness syndrome โดยการมองว่าสังคมมนุษย์มีลักษณะเหมือนกับอินทรีย์ และพฤติกรรมเบี่ยงเบนก็เปรียบเทียบกับเชื้อโรคนั่นเอง โบริส โซโคลอฟฟ์ (Boris Sokoloff. 1971: 18 – 19) ได้อธิบายว่า “พฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นเหมือนกับ

เซลล์มะเร็งที่แทรกเข้าไปในเนื้อเยื่อปกติ และทำลายเซลล์เหล่านั้นในที่สุด... กล่าวได้อีกนัยหนึ่งว่า โรคมะเร็งเป็นตัวการ ทำให้เซลล์ที่เป็นโรคก่อภูมิคุ้มกันไม่ยอมรับ “ศูนย์กลางอำนาจการปกครอง” ของอินทรีย์ที่จะพยายามควบคุมมันไว้ให้อยู่มี เซลล์ที่เป็นภูมิคุ้มกันเหล่านั้นถูกรบกวนไปด้วย permissiveness syndrome ซึ่งเป็นตัวการผลักดันให้แสวงหาการหลุนหันไปจากการควบคุมดังกล่าว... เปรียบเสมือนการต่อต้านกฎหมายและระเบียบของอินทรีย์... ตราบใดที่ยังไม่สามารถหยุดยั้งมะเร็งไว้ในขั้นแรกไม่ให้แพร่ขยายต่อไปได้ เซลล์อื่น ๆ ที่ได้รับเชื้อมาก็จะแผ่ซ่านไปจนกระทั่งผู้ป่วยถึงความตาย... กรณีเช่นนี้เปรียบได้กับสังคมที่กำลังได้รับความกระทบกระเทือนจากการมี permissiveness syndrome มากเกินไป ถ้าไม่สามารถหยุดยั้งได้ก็จะมีผลทำลายการดำรงอยู่ของสังคมส่วนรวม” จะเห็นได้ว่าการมองในแนวทฤษฎีนี้พฤติกรรมเบี่ยงเบนก็คือพฤติกรรมต่อต้านสังคมนั่นเอง แต่อย่างไรก็ตามนักสังคมวิทยาปัจจุบันได้เลิกสนใจแนวทฤษฎีนี้ไปเกือบหมด ยกเว้นนักวิชาการสาขาอื่นที่ยึดถือใช้เป็นหลักในการอธิบายพฤติกรรมเบี่ยงเบนอยู่บ้าง

แนวทางที่สอง หลักสำคัญมีอยู่ว่า การเบี่ยงเบนเป็นผลมาจากข้อวินิจฉัยของสังคม กล่าวคือ คุณสมบัติของการเบี่ยงเบนไม่ได้อยู่ที่ลักษณะภายในหรือเนื้อหาของการกระทำ แต่อยู่ที่ปฏิกิริยาของสังคมที่จะแสดงต่อการกระทำนั้น ๆ ว่า จะกำหนดหรือประทับตราว่าเบี่ยงเบนหรือไม่ ดังนั้น ในความหมายนี้จึงไม่สามารถตั้งข้อกำหนดได้ว่าพฤติกรรมใด หรือการกระทำแบบใดเป็นการเบี่ยงเบน

นักสังคมวิทยาที่ยึดแนวทฤษฎีทางจิตวิสัยอีกพวกหนึ่งไม่เห็นด้วยกับการที่จะยึดเอาแต่ปฏิกิริยาทางสังคมที่พบเห็นการกระทำใดเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนเป็นพื้นฐานในการนิยามความหมายของพฤติกรรมเบี่ยงเบน เพราะเป็นการมองปัญหาที่แคบเกินไป และได้เสนอให้นำหลักความน่าจะเป็น (probabilistic conception) เป็นแนวทางในการพิจารณาว่าอะไรเป็นการเบี่ยงเบนอะไรไม่เป็น โดยนำความรู้เกี่ยวกับปฏิกิริยาของพวกเขาในอดีต ปัจจุบัน และที่น่าจะเป็นในอนาคต มาช่วยทำนายปฏิกิริยาต่อการกระทำต่าง ๆ ของบุคคลในสังคมนั้น ๆ ว่า จะเบี่ยงเบนหรือไม่ จึงกล่าวได้ว่าถ้าผู้วิจัยสามารถค้นพบว่า พฤติกรรมอะไรบ้างที่บุคคลกระทำแล้วจะทำให้คนจำนวนมาก ๆ โกรธแค้น ไม่พอใจ พร้อมทั้งจะลงโทษ เขาก็จะลงความเห็นโดยไม่ผิดพลาดว่าพฤติกรรมนั้น ๆ เป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน

วิธีการมองพฤติกรรมเบี่ยงเบนโดยใช้หลัก probabilistic นี้ได้รับความสนใจจากนักสังคมวิทยามาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง นักสังคมวิทยาในกลุ่มที่เรียกว่า “นักทฤษฎีติดฉลาก (labeling theorists)” นักวิชาการกลุ่มนี้ ได้เสนอให้ศึกษาการออกกฎเกณฑ์ทางสังคมตลอดจนการออกกฎหมาย และการรักษาหรือบังคับใช้กฎเกณฑ์เหล่านั้นกับสมาชิกในสังคม และถ้าสมาชิกคนใดใน

สังคมนั้น กระทำพฤติกรรมผิดหรือแตกต่างจากกฎเกณฑ์ที่วางไว้ ก็หมายความว่า การกระทำนั้น ของบุคคลนั้น คือพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปของผู้เบี่ยงเบนนั่นเอง

อีริกสัน (Erikson. 1968: 6) ได้กล่าวถึง “คำว่าการเบี่ยงเบน หมายถึงความประพฤติที่คน ในกลุ่มหนึ่งพิจารณาแล้วว่าเป็นอันตราย หรือน่าอาย หรือบาดเจ็บ บาดตามากจนต้องจัดการเอาตัวผู้ กระทำผิดมาลงโทษ การเบี่ยงเบนไม่ใช่คุณสมบัติที่ฝังติดอยู่กับความประพฤติประเภทใดโดยเฉพาะ แต่เป็นคุณสมบัติที่ผู้รู้เห็นโดยตรงหรือโดยอ้อมได้กำหนดให้ การเรียนรู้ว่าผู้พบเห็นที่มีปฏิกิริยาต่อมัน ยึดถือมาตรฐานอะไรบ้าง จึงเป็นทางเดียวเท่านั้นที่ผู้สังเกตการณ์จะสามารถบอกได้ว่า พฤติกรรม แบบนั้นแบบนี้เป็น การเบี่ยงเบนหรือไม่

วิลเลียม เจ กูด (William J. Goode. 1970: 24) ได้ให้ความพยายามของพฤติกรรม เบี่ยงเบนว่า “พฤติกรรมเบี่ยงเบน คือพฤติกรรมที่บางพวกในสังคมหนึ่ง ๆ เห็นว่าเป็นการกระทำที่ผิด น่ารังเกียจ หรือบาดเจ็บ และเป็นการกระทำที่กระตุ้น เร่งเร้าให้คนเหล่านั้นแสดงความไม่พอใจ โกรธเกลียด ประณาม หรือต้องการให้ลงโทษผู้กระทำ”

เสรีน ปุณณะหิตานนท์ (2527: 167 – 168) ได้สรุปว่าการจะตัดสินว่าพฤติกรรมใดเป็น พฤติกรรมเบี่ยงเบนหรือไม่ จะต้องประกอบด้วยองค์ประกอบ 5 ประการ ซึ่งถ้ามีไม่ครบทั้ง 5 ประการนี้ก็ไม่ได้ถือว่าเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบน องค์ประกอบ 5 ประการนี้ได้แก่ 1) เป็นปรากฏการณ์ที่มีลักษณะสัมพันธ์ ซึ่งหมายความว่าปรากฏการณ์ที่แตกต่างกันไปตามกาลเวลา สถานที่ และ แวดวงสังคม 2) เป็นเรื่องของการคำนึงและมีปฏิกิริยาต่อพฤติกรรมนั้น ๆ ในทางหนึ่งโดยเฉพาะ เท่านั้น ที่จะทำให้พฤติกรรมเบี่ยงเบนมีอยู่ในสังคม ลำพังการละเมิดหรือขัดแย้งกับกฎ หรือบรรทัด ฐานทางสังคมที่เป็นนามธรรมเท่านั้นยังไม่พอ 3) ลักษณะดังกล่าวในข้อ 2) ไม่ใช่เป็นเรื่องที่ต่างคน ต่างคิด ต่างคนต่างวินิจฉัย และมีปฏิกิริยากันไปตามอำเภอใจแต่เป็นเรื่องที่ขึ้นอยู่กับการบรรทัดฐานที่ กลุ่มสังคม หน่วยสังคม ชุมชน หรือสังคมส่วนรวม ยึดถืออยู่ในขณะที่มีการวินิจฉัยนั้น 4) เป็นเรื่อง ที่ขึ้นอยู่กับการประเมินค่าไปในทางลบ และ 5) เป็นเรื่องของ “ความน่าจะเป็น” กล่าวคือ จะต้อง คำนึงถึงโอกาสที่การกระทำอย่างหนึ่งจะถูกมองหรือถูกเรียกว่าเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนและจะถูก ปฏิเสธได้มากเมื่อมีคนพบเห็นมันเข้า

จากความหมายของพฤติกรรมเบี่ยงเบนดังกล่าวมาแล้วสรุปได้ว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบนใน ทัศนะของนักสังคมวิทยา คือพฤติกรรมที่ขุ่นมัวแต่ละแห่งหรือคนส่วนใหญ่ของสังคมนั้น ๆ เห็นว่า เป็นอันตรายต่อสังคม หรือต่อบุคคลในสังคม ซึ่งสังคมยินยอมให้เกิดขึ้นไม่ได้จึงต้องมีการกำหนด มาตรการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อจัดการกับพฤติกรรมนั้น ๆ เช่น การออกกฎหมายเพื่อควบคุมและ ลงโทษ เป็นต้น

พฤติกรรมเบี่ยงเบนแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ (นพวรรณ โชติบัณฑิต. 2531: 138) คือ 1) พฤติกรรมเบี่ยงเบนที่มีผู้เสียหาย (เหยื่อ) พฤติกรรมเหล่านี้คืออาชญากรรมต่าง ๆ ซึ่งเป็นอันตรายต่อตัวบุคคล เช่น การฆ่ากัน ช่มชู้ การทำร้ายร่างกาย การจับตัวเรียกค่าไถ่ หรือเป็นอาชญากรรมด้านทรัพย์สิน เช่น การปล้นจี้ หรือการลักขโมย 2) พฤติกรรมเบี่ยงเบนที่ไม่มีผู้เสียหาย ในกรณีนี้ผู้เสียหายจริง ๆ คือผู้ประกอบพฤติกรรมเบี่ยงเบนนั้น ๆ เช่น ผู้มีพฤติกรรมรักร่วมเพศ ผู้ติดยาเสพติด สุรา การพนัน หรือผู้ที่ฆ่าตัวตาย เป็นต้น ดังนั้น จะเห็นว่าพฤติกรรมการพนันก็จัดเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนอย่างหนึ่ง ซึ่งผู้ที่ประกอบพฤติกรรมการพนันเป็นผู้ได้รับผลเสียจากพฤติกรรมของตนเอง

ถึงแม้พฤติกรรมการพนันจะจัดเป็นพฤติกรรมเบี่ยงเบนอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นปัญหาต่อตนเองและประเทศชาติ แต่ยังมีนักวิจัยบางท่านเห็นว่าเราสามารถแบ่งพฤติกรรมการพนันออกเป็นหลายระดับ ในระดับที่ยังไม่ลุ่มหลงหรือติดการพนัน อาจจะเป็นกิจกรรมนันทนาการได้ ซึ่งในกรณีนี้การพนันก็ไม่ใช่ว่าจะเลวร้ายในตัวเองเสมอไป เพราะบุคคลทั่วไปโดยธรรมชาติ จะมีลักษณะของนักพนันแอบแฝงอยู่ภายใน ซึ่งอาจจะมีรูปที่ไม่เป็นอันตรายและเป็นอันตรายในลักษณะที่หลากหลายออกไป แต่เมื่อใดก็ตามที่บุคลิกภาพที่แอบแฝงดังกล่าวถูกกระตุ้น ก็อาจจะทำให้นักพนันที่แอบแฝงเหล่านั้นกลายเป็นักพนันที่แท้จริงขึ้นมาได้ กล่าวคือสำหรับคนปกติทั่วไป การพนันก่อให้เกิดความตื่นเต้นเป็นนันทนาการและเจ้าตัวสามารถควบคุมระดับการเล่นของตนได้ การพนันนี้จึงดูไม่เป็นอันตรายแต่อย่างใด แต่ในระดับที่มีการลุ่มหลงหรือติดการพนันเหมือนติดยาเสพติด นักพนันจะหมกมุ่นอยู่กับการพนัน และไม่ปฏิบัติตามวิถีชีวิตประจำวันเช่นคนทั่ว ๆ ไป โดยเริ่มจากที่ละเล็กทีละน้อยแล้วค่อย ๆ เพิ่มมากขึ้นเรื่อย ๆ จนกลายเป็นเรื่องธรรมดาสำหรับคนพวกนี้ที่จะไม่กลับบ้านและไม่ไปทำงานครวละนาน ๆ พอมาถึงนี้นักพนันก็จะกลายเป็นคนที่มีพฤติกรรมที่คาดคะเนไม่ได้และเชื่อถือไม่ได้ ละเลยเพิกเฉยต่อหน้าที่ และความรับผิดชอบที่สำคัญ ๆ ต่อครอบครัว การงาน และต่อชุมชนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ ในกรณีนี้การติดการพนันไม่ใช่กิจกรรมนันทนาการอีกต่อไปแล้ว แต่เป็นปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบน ในลักษณะที่ผู้เสียหาย คือตัวนักการพนันและครอบครัว ตลอดจนประเทศชาติรองลงมาตามลำดับ ดังนั้นปัญหาพฤติกรรมเบี่ยงเบนทางด้านการพนันควรจะได้รับการศึกษาวิจัย เพื่อหาแนวทางแก้ไขและป้องกันต่อไป

4. แนวคิดเกี่ยวกับสภาวะความตึงเครียดในครอบครัว

4.1 ความหมายของความเครียด

ความเครียด เป็นสิ่งที่รบกวนจิตใจทำให้เกิดการตื่นตัวเตรียมรับเหตุการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นเรื่องที่คิดว่าเกินความสามารถที่จะแก้ไขได้ ทำให้รู้สึกไม่สบายใจ หนักใจ และอาจส่งผลกระทบต่อ

ร่างกายของคนเราทำให้รู้สึกว่าคุณควบคุมตนเองไม่ได้ แต่ถ้าความเครียดไม่มากจนเกินไป จะเป็นแรงกระตุ้นให้เกิดความพยายามเอาชนะปัญหาและอุปสรรคจนนำไปสู่ความสำเร็จ ได้ในที่สุด

ความเครียด เป็นสิ่งที่ทุกคนต่างก็เคยประสบกันมา มากบ้าง น้อยบ้าง แม้แต่ใน กิจกรรมในชีวิตประจำวันก็มีโอกาสก่อให้เกิดความเครียดได้ไม่น้อย ความเครียดเป็นอารมณ์หนึ่งที่เกิดขึ้นได้กับทุกคน เป็นลักษณะอารมณ์ที่มีลักษณะเฉพาะ ส่วนมากเรามักนึกถึงความเครียดในแง่ที่เป็นอารมณ์ทางลบ ในความเป็นจริงความเครียดเป็นอารมณ์พื้นฐานที่ทำให้เกิดความพร้อมในการเผชิญกับสถานการณ์ แต่ถ้าไม่ระวังระดับความเครียดที่มากเกินไป หรือการสะสมความเครียดโดยไม่รู้จักลดทอนความเครียดที่เกิดขึ้นจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของร่างกายและจิตใจที่คล้ายคลึงกันในทุก ๆ คน แม้ว่าสาเหตุที่ทำให้เกิดความเครียดในแต่ละคนจะมาน้อยแตกต่างกันก็ตาม ความเครียดที่เกิดขึ้นเนื่องจากการเผชิญสถานการณ์ตามปกติในชีวิตเป็นความเครียดในระดับปกติที่ส่งผลดี ทำให้เกิดการเตรียมความพร้อมต่อเหตุการณ์ที่กำลังเผชิญ มีการปรับตัวต่อเหตุการณ์นั้น เช่น การกังวลต่อการสอบที่กำลังจะเกิดขึ้น ผลักดันให้มีการเตรียมตัวในการอ่านหนังสือ ตั้งใจทบทวนบทเรียนมากขึ้น แต่บางคนไม่สามารถปรับตัวต่อความเครียดที่เกิดขึ้นได้ หรือเผชิญกับเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดในระดับรุนแรง สถานการณ์ที่อาจทำให้เกิดความเครียดในทางลบ เช่น เรียนไม่เข้าใจ เรียนไม่รู้เรื่อง ทำให้เบื่อหน่ายการเรียน เป็นต้น ทำให้ส่งผลทางลบต่อการเรียนจนแก้ปัญหาไม่ได้ การเรียนแย่ลง สอบไม่ผ่าน ในที่สุดต้องออกจากมหาวิทยาลัย

สรุปความหมายของความเครียด เป็นสภาวะของจิตใจและร่างกายที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเกิดจากการต้องปรับตัวต่อสิ่งกระตุ้นหรือสิ่งต่างๆ ในสิ่งแวดล้อมที่บีบคั้นกดดันหรือคุกคามให้เกิดความทุกข์ ความไม่สบายใจ

4.2 สาเหตุของความเครียด

จำลอง ดิษยวณิช และพริ้มเพรา ดิษยวณิช (2545: 5)อธิบายว่าสาเหตุของความเครียดรวมทั้งความวิตกกังวลแบ่งตามแนวคิดของEngel โดยใช้ตัวแบบทางชีวจิตสังคม (Biopsychosocial model) จะมีปัจจัยที่สำคัญ 3 ประการได้แก่

1. ปัจจัยทางชีวภาพ: ซึ่งระบบประสาทมีความสัมพันธ์กับโครงสร้างทางร่างกายอย่างมากการกระตุ้นระบบประสาทอิสระ(Autonomic nervous system)โดยเฉพาะส่วนSympathetic ทำให้เกิดอาการ ใจสั่น ชีพจรเต้นเร็ว แขนงหน้าอก ปวดศีรษะ ท้องเดิน เมื่อมีความวิตกกังวลจะมีการหลั่ง Epinephrine จากต่อมหมวกไตออกมา คนที่มีความวิตกกังวลง่ายพบวาระบบประสาทอิสระมักมีการตอบสนองต่อสิ่งเร้ามากกว่าธรรมดา นอกจากนี้ยังมีพันธุกรรมและบุคลิกภาพซึ่งเกี่ยวข้องกับ ความเครียดเช่นเดียวกัน เป็นต้นว่าคนที่มีความผิดปกติแบบ เอ (Type A behavior) จะชอบแข่งขันอย่างจริงจัง และพยายามผลักดันตัวเองให้ไปสู่เป้าหมาย มีความทะเยอทะยานสูง มีความรู้สึกรีบเร่ง และ

ชอบทำงานแข่งกับเวลา หาโอกาสผ่อนคลายได้ยาก ขาดความอดทน และชอบโกรธเมื่อต้องเผชิญกับความล่าช้า

2. ปัจจัยทางจิตใจ: เป็นต้นว่าความกดดัน ทั้งจากภายนอก และภายในมีส่วนทำให้เกิดความเครียดได้บ่อย ความคับข้องใจซึ่งเป็นสภาวะที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลถูกขัดขวางโดยอุปสรรคใดๆก็ตามเพื่อไม่ให้บรรลุเป้าประสงค์ตามที่ต้องการ ก็จะทำให้เกิดความเครียด นอกจากนี้ ความขัดแย้งของแรงจูงใจจะนำไปสู่ความเครียดได้เช่นสถานการณ์ที่ต้องเลือกเป้าประสงค์ที่น่าพึงพอใจสองอย่างในเวลาเดียวกันหรือ ตกอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องเลือกเป้าประสงค์ที่ไม่พึงพอใจสองอย่าง

3. ปัจจัยทางสังคม: เหตุการณ์ชีวิตเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความเครียดทางสังคมซึ่งตามปกติมักจะสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของคนเรา ยังมีการเปลี่ยนแปลงมากและบ่อยเท่าไรก็ยิ่งทำให้คนเราเครียดมากขึ้นเท่านั้น

ประเวศ วะสี (2535: 13) กล่าวถึงสาเหตุของความเครียดแบ่งได้เป็น 7 ประเภทได้แก่

1. การไม่ได้ออกกำลังกาย การทำงานเบาจะทำให้อะดรีนาลินคั่งค้าง ทำให้เกิดความไม่สมดุลของระบบประสาท เกิดความเครียดขึ้น

2. การใช้สมองซีกซ้ายมากกว่าซีกขวา ซึ่งสมองซีกซ้ายจะใช้ในการคิดวิเคราะห์สิ่งต่างๆ ดังนั้นถ้าใช้มากจะทำให้เครียดได้

3. การทำงานที่จำเจ ขาดความปร่าโมทย์ในงานจะทำให้เกิดความเครียดขึ้น

4. การเผชิญต่อสิ่งที่ไม่คุ้นเคย เมื่อคนเราต้องเผชิญต่อสิ่งที่ไม่คุ้นเคยหรือของใหม่ หรือสภาวะที่เสี่ยงอันตรายจะเกิดความเครียด

5. ความรีบร้อน การทำอะไรที่รีบร้อน อะดรีนาลินจะหลั่งออกมา ถ้าเป็นบ่อยๆ จะส่งผลให้หัวใจเต้นแรง จิตใจไม่สงบ เกิดเป็นความเครียด

6. ความบีบคั้น ทั้งความบีบคั้นทางวัตถุ ความบีบคั้นทางสังคม และ ความบีบคั้นทางจิตใจ ส่วนทำให้เกิดความเครียดได้ทั้งสิ้น

7. ธรรมชาติแตกต่างกันของแต่ละบุคคล บางคนอาจจริงใจจะไปหมดทุกอย่าง ก็จะเครียดง่าย บางคนทำในเรื่องเดียวกันแต่ไม่เครียด ก็จะสบายใจ หัวเราะได้ ความแตกต่างกันของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับระบบชีววิทยา ถ้าเอ็นดอร์ฟินมากก็ทำให้สบายใจ ถ้าใครมีอะดรีนาลินสูงก็จะเครียดง่าย

ดังนั้นความเครียดจึงเป็นสภาวะทางอารมณ์ที่เกิดขึ้นตามปกติในชีวิตถ้าจะแบ่งสาเหตุของความเครียด สามารถแบ่งได้เป็น 2 สาเหตุใหญ่ คือ

1. สาเหตุจากปัจจัยภายในตัวบุคคล

1.1 สาเหตุทางกาย สภาพะทางกายบางประการทำให้เกิดความเครียดได้ในลักษณะที่เรียกว่า “ร่างกายเครียด” จากการที่ร่างกายกับจิตใจมีความเกี่ยวข้องกัน แยกจากกันไม่ได้ การเกิดความเครียดทางร่างกายย่อมส่งผลให้จิตใจเครียดตามด้วย ซึ่งปัจจัยทางร่างกายที่ก่อให้เกิดความเครียด ได้แก่

1.1.1 ความเหนื่อยล้าทางร่างกาย อันเกิดจากได้ผ่านการทำงานอย่างหนัก และติดต่อกันเป็นเวลานาน ซึ่งจะมีความเกี่ยวเนื่องมาจากสภาพความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกายที่จะทำให้แต่ละคนมีความพร้อมในการทำกิจกรรมในชีวิตประจำวันแตกต่างกัน

1.1.2 ภาวะโภชนาการได้แก่ ลักษณะนิสัยการรับประทานอาหารที่จะมีผลต่อความสมบูรณ์แข็งแรงของร่างกาย การรับประทานอาหารไม่ถูกส่วน ไม่ถูกสุขลักษณะ การรับประทานอาหารไม่เพียงพอหรือมากเกินไป การใช้หรือการบริโภคสารบางประเภท อาทิ สุรา บุหรี่ ชา กาแฟ ตลอดจนสารเสพติดต่างๆ เหล่านี้ ล้วนทำให้เกิดความเครียดได้

1.1.3 การพักผ่อนไม่เพียงพอ ทำให้ร่างกายอยู่ในภาวะอ่อนเพลียติดต่อกันเป็นเวลานาน

1.1.4 การเจ็บป่วยทางร่างกาย ทั้งการเจ็บป่วยแบบเฉียบพลัน เช่น การมีไข้สูง อุบัติเหตุ หรือการเจ็บป่วยเรื้อรังต่างๆ เช่น โรคเบาหวาน มะเร็ง ความดันโลหิตสูง เป็นต้น

1.1.5 ลักษณะท่าทางที่ปรากฏเกี่ยวกับโครงสร้างของกล้ามเนื้อผิวหนังและการทรงตัว เช่น การเดินยืน วิ่ง นอน หากอยู่ในลักษณะที่ไม่เหมาะสมย่อมก่อให้เกิดความเครียดได้

1.2 สาเหตุทางจิตใจ ถือว่าเป็นสาเหตุสำคัญและเกี่ยวข้องกับการเกิดความเครียดมากที่สุด

1.2.1 บุคลิกภาพประเภทที่ก่อให้เกิดความเครียดได้ง่ายคือ

ก. บุคลิกภาพแบบเอาจริงเอาจังกับชีวิต (Perfectionist) ได้แก่ คนที่ต้องการความสมบูรณ์แบบให้กับทุกสิ่งทุกอย่างในชีวิตเจ้าระเบียบ ขยันเป็นคนยึดมั่นตอกฎเกณฑ์ข้อบังคับ บุคลิกภาพแบบนี้ทำบุคคลผู้นั้นต้องทำงานหนักและต้องทำทุกๆ อย่างด้วยตนเอง

ข. บุคลิกภาพแบบพึ่งพิงผู้อื่น (Dependence) ได้แก่ บุคคลที่มีลักษณะขาดความมั่นใจในตนเอง ไม่เข้มแข็ง รู้สึกว่าตนไม่เก่งไม่กล้าตัดสินใจ บุคลิกภาพแบบนี้จะทำให้เป็นคนวิตกกังวลง่าย จะทำอะไรต้องอาศัยผู้อื่น มีความวิตกกังวลหวั่นกับอนาคตอยู่เสมอ

ค. บุคลิกภาพแบบหุนหันพลันแล่น (Impulsive) คนที่มีบุคลิกภาพแบบนี้จะเป็นคนใจร้อน ควบคุมอารมณ์ไม่ได้ อารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย ซึ่งจะมีผลกระทบไปถึงภาวะสมดุลของร่างกายด้วย

1.2.2 การเผชิญเหตุการณ์ต่างๆ ในชีวิต (Life Event) หมายถึงเหตุการณ์ความเปลี่ยนแปลงที่มีผลกระทบต่อการทำกิจกรรมตามปกติของบุคคล โดยเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นอาจเป็นเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดผลทางบวกหรือทางลบก็ได้ การเกิดขึ้นของเหตุการณ์ดังกล่าวล้วนทำให้บุคคลต้องมีการปรับตัว โดยเฉพาะการเผชิญเหตุการณ์ที่เป็นการควบคุมหรือก่อให้เกิดผลในทางลบ ก่อให้เกิดความยากลำบากในการดำเนินชีวิต จะก่อให้เกิดปัญหาในการปรับตัวและเกิดความเครียดได้มาก

ตัวอย่างเหตุการณ์ในชีวิตที่ก่อให้เกิดความเครียด ได้แก่ การเสียชีวิตของผู้รัก การหย่าร้าง การแยกทางกับคนรัก การติดคุก การมีสมาชิกในครอบครัวเสียชีวิต การได้รับบาดเจ็บ หรือการเจ็บป่วย การแต่งงานการตั้งครรภ์ การประสบความสำเร็จในหน้าที่การงาน การเปลี่ยนงาน การย้ายที่อยู่อาศัย ฯลฯ

1.2.3 ความขัดแย้งในใจ (Conflict) เกิดจากอาการที่บุคคลต้องเผชิญทางเลือก ตั้งแต่สองทางเลือกขึ้นไปแต่ต้องเลือกเอาอย่างใดอย่างหนึ่งหรือในการเลือกกระทำในสิ่งที่ไม่ต้องการหรือไม่อยากได้ ไม่อยากทำทั้งสองอย่าง แต่ต้องเลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง

1.2.4 ความคับข้องใจ (Frustration) ได้แก่ การที่บุคคลมีอุปสรรคไม่สามารถบรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้ ซึ่งสาเหตุที่ก่อให้เกิดความคับข้องใจมี 4 ประการ คือ

ก. ความรู้สึกบางประเภท ได้แก่ ความรู้สึกสูญเสีย อาจเป็นการสูญเสียคนรัก เกียรติยศ ชื่อเสียง ความภาคภูมิใจในตนเอง ความรู้สึกล้มเหลวในชีวิตหรือในการทำกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง การขาดเป้าหมายที่ชัดเจนในชีวิต ความรู้สึกเหล่านั้นจะทำให้บุคคลรู้สึกหมดหวัง รู้สึกว่าไม่สามารถควบคุมสิ่งต่างๆ ได้

ข. ความล่าช้าของเหตุการณ์หรือการไปสู่เป้าหมายที่ต้องการอันอาจเกิดธรรมชาติหรือลักษณะของเหตุการณ์นั่นเอง หรือเกิดจากปัจจัยแวดล้อมของเหตุการณ์หรือเกิดจากปัจจัยภายในตัวบุคคลผู้นั้นเอง

ค. การขาดคุณสมบัติบางประการของบุคคล ซึ่งเชื่อกันว่ามีความจำเป็นต่อสถานะและความรู้สึกมีคุณค่าของบุคคล เช่น การขาดความสามารถขาดทักษะในการทำงานที่รับผิดชอบ เป็นต้น

ง. อารมณ์ไม่ดีทุกชนิด ได้แก่ ความกลัว ความวิตกกังวล ความโกรธ ความเศร้า ความทุกข์ใจ ไม่สบายใจ ความรู้สึกเหล่านี้ทำให้เกิดสิ่งที่เรียกว่าอารมณ์เครียด

2. สาเหตุจากปัจจัยสิ่งแวดล้อม

2.1 สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สภาพแวดล้อมที่อยู่รอบตัว ไม่ว่าจะเป็น อุณหภูมิ สภาพอากาศ สภาพภูมิประเทศ ความหนาแน่นของประชากร ภัยธรรมชาติ ฯลฯ เหล่านี้ล้วน

มีผลกระทบทั้งโดยตรงและโดยอ้อมต่อวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคลและทำให้ต้องปรับตัวอยู่ตลอดเวลาซึ่งก่อให้เกิดความเครียดได้

2.2 สภาพแวดล้อมทางชีวภาพ ได้แก่ สิ่งแวดล้อมที่เป็นสิ่งมีชีวิตและสามารถทำอันตรายต่อบุคคลได้ เช่น เชื้อไวรัส แบคทีเรีย พยาธิหรือเชื้อโรคอื่นๆ

2.3 สภาพแวดล้อมทางสังคม วัฒนธรรม จากการที่บุคคลเป็นสมาชิกคนหนึ่งของสังคม ฉะนั้น ปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมและสิ่งทีบุคคลกระทำจะมีผลกระทบต่อกันตลอดเวลา โดยปัจจัยทางสังคม วัฒนธรรมที่ก่อให้เกิดความเครียด ได้แก่

2.3.1 สถานภาพและบทบาทในสังคมของบุคคล ซึ่งแต่ละบุคคลจะมีหลายบทบาท หลายสถานภาพ เช่น ถ้าอยู่ในครอบครัวอาจมีบทบาทเป็นพ่อแม่ อยู่ในที่ทำงานเป็นลูกน้อง มีผู้บังคับบัญชาคอยดูแลการปฏิบัติงาน ถ้าอยู่กับพ่อแม่ก็มีบทบาทเป็นลูก หรือการเป็นเพศชาย เพศหญิง เหล่านี้ล้วนมีผลแต่ละบุคคลมีการแสดงออกหรือมีการกระทำที่แตกต่างกันไปในแต่ละสถานการณ์ หากบทบาทหลายอย่างนี้มีความขัดแย้งหรือแตกต่างกันมาก ก็อาจทำให้เกิดความยากลำบากในการปรับตัวและเครียดได้

2.3.2 บรรทัดฐานทางสังคม ได้แก่ แนวทางหรือกฎเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติที่คนในสังคมส่วนใหญ่ยอมรับและปฏิบัติตาม จนกลายเป็นธรรมเนียมปฏิบัติ เป็นประเพณีของสังคมนั้นๆ แต่บางครั้งกฎเกณฑ์ดังกล่าวไม่สอดคล้องกับความต้องการของบุคคลหรือเป็นกฎเกณฑ์ที่เคร่งครัดมากย่อมก่อให้เกิดความเครียดกับบุคคลได้

2.3.3 ระบบการเมืองการปกครอง ซึ่งจะมีผลต่อวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคล หากเป็นระบบการเมืองการปกครองที่เคร่งครัด หรือทำให้ประชาชนรู้สึกว่าถูกควบคุมหรือถูกคุกคาม โดยเฉพาะในเรื่องสิทธิเสรีภาพด้านต่างๆ หรือเป็นระบบการเมืองการปกครองที่ทำให้ประเทศขาดความมั่นคงย่อมก่อให้เกิดความเครียดกับประชาชนได้

4.3 ผลกระทบของความเครียด

เมื่อคนเราเกิดความเครียดจะส่งผลกระทบทั้งต่อตนเองและบุคคลรอบข้าง ดังต่อไปนี้

1. ต่อตนเอง ได้แก่

- ร่างกาย ทำให้ภูมิคุ้มกันต่ำ อาจก่อให้เกิดโรคกระเพาะ โรคหัวใจ โรคความดันโลหิตสูง โรคมะเร็ง

- จิตใจ ทำให้เกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย ท้อแท้ หงุดหงิดง่าย วิตกกังวลสูง

2. ต่อเพื่อนร่วมงาน ทำให้เป็นคนแยกตัวเอง เจ้าอารมณ์ โทษคนอื่น มองคนในแง่ร้าย

3. ต่อการทำงาน ทำให้เสียสมาธิ ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ เบื่องาน เปลี่ยนงานบ่อย

4. ต่อครอบครัว ทำให้เกิดความเหินห่างในครอบครัว เกิดการทะเลาะกันโดยเหตุไม่สมควร ขาดการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อาจเกิดปัญหาในครอบครัวถึงขั้นหย่าร้าง

5. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมก้าวร้าว

5.1 ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าว

พฤติกรรมก้าวร้าวเป็นลักษณะหนึ่งของบุคลิกภาพที่ก่อให้เกิดผลเสียหายหลายประการ เช่น ทำให้ปรับตัวไม่ได้ เกิดโรคจิต โรคประสาท เป็นต้น ได้มีนักจิตวิทยาหลายท่านได้ให้ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าว ดังนี้

ราเวนและรูบิน (วรรณ ช่องดารากุล, 2533: 10; อ้างอิงจาก Raven; & Rubin, 1983) ให้ความหมายว่า ความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมของบุคคลหรือของกลุ่มที่มีความตั้งใจจะทำร้ายผู้อื่นทางกายหรือวาจา

บัลส์ (พัฒน์สวรค์ เชื้อแก้ว, 2542: 58; อ้างอิงจาก Buss, 1961) ให้ความหมายว่า ความก้าวร้าว หมายถึง การตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นในรูปของการกระทำอย่างทันที โดยเจตนาจะทำให้ผู้อื่นเจ็บปวด และความก้าวร้าว แบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ

1. ความก้าวร้าวทางกาย (Physical Aggression) เป็นความก้าวร้าวที่แสดงออกโดยการใช้อวัยวะทางกาย เช่น แขน ขา ฟัน หรืออวัยวะทางกายรวมกับอาวุธ เช่น มีด ปืน เพื่อทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด

2. ความก้าวร้าวทางวาจา (Verbal Aggression) เป็นการตอบสนองต่อสิ่งกระตุ้นโดยใช้ถ้อยคำ ที่ทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวด ซึ่งจำแนกออกเป็นสองลักษณะด้วยกัน คือ

2.1 การปฏิเสธ ในการปฏิเสธมักจะแสดงท่าทางประกอบด้วย เช่น หลบหน้า แสดงท่าทางรังเกียจ ไม่ยอมเข้ากลุ่ม ส่วนคำพูดที่ใช้ในการปฏิเสธ ได้แก่ การพูดตรง ๆ เช่น “ออกไปเดี๋ยวนี้” หรือการพูดให้ร้าย เช่น “ฉันไม่ชอบคุณ” ร่วมกับการแสดงอารมณ์เพื่อทำลายความรู้สึกของคนอื่น

2.2 การบังคับ การพูดบังคับเป็นลักษณะของการทำให้ผู้อื่นได้รับความเจ็บปวดสำหรับการบังคับนี้ บุคคลเรียนรู้การบังคับจากการสังเกตหรือการเลียนแบบจากกระทำของบุคคลอื่น เช่น บิดา มารดา ครู ผู้ปกครอง เป็นต้น

เบอร์โควิทซ์ (ประภาพรรณ เอี่ยมสุภาสิต, 2548: 201; อ้างอิงจาก Berkowitz, 1964: 3) ให้ความหมายว่า พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง การกระทำที่รุนแรง เป็นพฤติกรรมที่แสดงออกมารุนแรงกว่าปกติ เช่น การเขียนกระดานอย่างแรง ๆ นั่งกระแทกแรง ๆ ซึ่งพฤติกรรมเหล่านี้ เป็นพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเสียหาย

เครือวัลย์ ขจรพันธุ์ (2524: 73) กล่าวว่า ความก้าวร้าวเป็นกิริยาตอบสนองต่อความไม่หวังเด็กที่มีกิริยาก้าวร้าวอยู่เสมอ เป็นเด็กที่มีกิริยาก้าวร้าวอยู่เสมอ เป็นเด็กที่มีความคับข้องใจและถูก

ลงโทษอย่างแรง ถ้ามีบิดามารดา ที่มีนิสัยเป็นคนก้าวร้าวและไม่คงเส้นคงวาแล้ว เด็กจะมีความก้าวร้าวเสมอ

ฉวีวรรณ กีนาวงศ์ (2533: 69) กล่าวว่า ความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่เป็นปัญหาพฤติกรรมหนึ่งที่สร้างความเดือดร้อน และเป็นที่น่าใจกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู อาจารย์ และทรัพย์สิน เพราะโดยธรรมชาติ พฤติกรรมก้าวร้าวมักจะทำความยุ่งยากแก่คนอื่น

ปราณี จันทร์หอม (2541: 9) กล่าวว่า พฤติกรรมก้าวร้าวหมายถึง การกระทำที่รุนแรงกว่าปกติ มีผลทำให้ผู้อื่นหรือตนเองเจ็บปวด เกิดความเสียหาย ทั้งที่เจตนาและไม่เจตนา การแสดงออกของความก้าวร้าวมีได้หลายทาง คือ

1. ทางวาจา หรือคำพูด เช่น การพูดคำ ว่า พูดกรรโชก ช่มชู้ เป็นต้น
2. ทางกรกระทำของร่างกาย เช่น การต่อสู้ ชกต่อย การตีรันฟันแทง เป็นต้น
3. การกระทำให้เกิดความสูญเสียทรัพย์สินสมบัติ เช่น การทำลายข้าวของให้เสียหาย

ทบให้แตก

4. การนินทาว่าร้าย เพื่อให้เกิดความเจ็บ อาย และเสียชื่อเสียง

สุนีย์ ธีรวิรุฬห์ (2542: 33) กล่าวว่า ความก้าวร้าวเป็นพฤติกรรมที่แสดงออกทางร่างกายหรือวาจาที่แสดงออกมาในรูปของการข่มขู่ กดขี่ แข่งขัน การทำลายข้าวของ การทำร้ายร่างกาย อันนำไปสู่การใช้กำลังที่รุนแรง

สุพัทธา พันธุวร (2546: 8) กล่าวว่า พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง การแสดงออกในรูปของคำพูดและการกระทำที่รุนแรง ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการมุ่งทำร้ายผู้อื่นให้ได้รับอันตราย บาดเจ็บหรือเกิดความเสียหายทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ ตลอดจนทรัพย์สินต่าง ๆ โดยเจตนา เพื่อขจัดความคับข้องใจ ความโกรธ ความเครียด และความรู้สึกไม่พอใจต่าง ๆ ที่มีต่อผู้อื่นหรือสิ่งรอบตัว

ชนิตา เกตุอำไพ (2549: 15) กล่าวว่า พฤติกรรมก้าวร้าว เป็นการกระทำที่แสดงออกในรูปของคำพูดและการกระทำ เพื่อระบายความคับข้องใจ ความโกรธ ความเครียดของตนเอง และความรู้สึกไม่พึงพอใจต่าง ๆ ซึ่งเป็นการกระทำที่ผู้อื่นไม่พอใจ

รัชดาภรณ์ ไกรกริ่ง (2549: 19) กล่าวว่า พฤติกรรมก้าวร้าว คือ พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมาเพื่อต้องการเป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น ซึ่งการแสดงออกเป็นไปในทางที่ก่อความเดือดร้อนให้กับตนเองและผู้อื่นทางด้านร่างกายและจิตใจ โดยแสดงออกมาทางกริยาท่าทางและภาษา

ปิยศรี บวรธนสาร (2550: 11) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าวไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกมาทั้งในรูปของการกระทำและคำพูด ไม่ว่าจะเจตนา หรือไม่เจตนา ซึ่งส่งผลทำให้ผู้อื่นเจ็บปวดทางใจหรือทางกาย เพียงเพื่อขจัดความคับข้องใจ ความโกรธ ความเครียด ความวิตกกังวล ความไม่พอใจ และความไม่สมหวังที่เกิดขึ้น

จากความหมายของพฤติกรรมก้าวร้าวดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยพอสรุปได้ว่า พฤติกรรมก้าวร้าว หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกอย่างรุนแรง ชอบใช้กำลัง โกรธง่าย ชอบรังแกผู้อื่น เป็นอันธพาล ซึ่งแสดงออกทั้งทางการกระทำ หรือคำพูด เพื่อบรณา หรือผ่อนคลายความเครียด และความโกรธของตนเอง แล้วส่งผลให้ผู้อื่นได้รับความเดือดร้อน จากการกระทำของตน

5.2 ลักษณะของพฤติกรรมก้าวร้าว

นพมาศ ธีรเวคิน (2534: 103) ได้แบ่งความก้าวร้าวออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

1. ความก้าวร้าวที่มุ่งร้าย (Hostile Aggression) เป็นความก้าวร้าวในรูปแบบที่เด่นชัดในแง่ที่ว่า ความต้องการที่จะทำร้ายเขานั้นเป็นเป้าหมายขั้นต้น ซึ่งปกติเกิดจากความเกลียดชังหรือความเหยียดหยามที่ผู้ก้าวร้าวมีต่อเป้าหมายของตน

2. ความก้าวร้าวเพื่อเงื่อนไขบางประการ (Instrumental Aggression) เป็นความก้าวร้าวที่เกี่ยวข้องกับการทำร้ายเช่นเดียวกัน แต่เป้าหมายขั้นต้นก็คือ การป้องกันตนเอง หรือทำเพื่อเป้าหมายอื่นบางประการ

เบอร์โควิทซ์ (สมพร สุทัศนีย์, 2541: 2; อ้างอิงจาก Berkowitz, 1965) แบ่งพฤติกรรมก้าวร้าวออกเป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1. พฤติกรรมก้าวร้าวที่เป็นเครื่องมือไปสู่เป้าหมาย (Instrumental Aggression) เป็นพฤติกรรมที่ไม่มีเจตนาร้าย แม้จะทำให้บุคคลหรือสิ่งของเสียหาย บุคคลจะแสดงพฤติกรรมเพื่อผลบางอย่าง เช่น ระบายความคับข้องใจ เพื่อรางวัลหรือเพื่อเรียกร้องความสนใจ

2. พฤติกรรมก้าวร้าวที่เกิดจากความโกรธ (Angry-Aggression หรือ Hostility Aggression) เป็นพฤติกรรมที่ต้องการให้บุคคลหรือสิ่งของได้รับอันตราย ตัวกำหนดพฤติกรรมก้าวร้าวชนิดนี้ คือ การได้รับโทษในอดีต และการถูกทำลายศักดิ์ศรีในปัจจุบัน

ประสาร ทิพย์ธารา (ชนิตา เกตุอำไพ, 2549: 17; อ้างอิงจาก ประสาร ทิพย์ธารา, 2521) ได้ศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของผู้ที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว ซึ่งได้กล่าวถึงอาการที่แสดงออกของเด็กก้าวร้าวไว้ดังนี้

1. ชอบก่อเรื่อง ทำความยุ่งยากกับผู้อื่น
2. ต้องการแสดงออกในแบบฉบับของตนเองหรือต้องการขวดตัว
3. ชอบตำหนิติเตียนและกล่าวโทษผู้อื่น
4. ชอบทุบตีและรังแกเด็กอื่น
5. ชอบทะเลาะวิวาท
6. ชอบทำลายความสงบในชั้นเรียนและก่อกวนการสอนของครู
7. มักจะชอบขโมยและพูดปด

8. มักทำลายข้าวของที่เป็นทรัพย์สินส่วนตัวหรือส่วนรวมให้เสียหาย
9. มักจะมีอารมณ์ขุ่นเคือง หน้าบึ้งอยู่เสมอ ชอบทำพายุ และมีนิสัยหยาบคาย
10. มักพูดจาอวดดี และแสดงความไม่เคารพผู้ใหญ่

5.3 สาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าว

สมพร สุทัศน์ (2541: 64 – 65) ได้สรุปสาเหตุของพฤติกรรมก้าวร้าวไว้ดังนี้

1. เป็นเด็กที่พ่อแม่ไม่ต้องการและเกลียดชัง ถูกทอดทิ้งจนทำให้เด็กรู้สึกหว่าเหว โดดเดี่ยว และน้อยเนื้อต่ำใจ จนในที่สุดก็จะเกิดความรู้สึกเครียดแค้นชิงชัง
2. เป็นเด็กที่ถูกกลั่นแกล้งหรือโดนรังแกมาก่อน
3. ขาดความรักความอบอุ่นจากพ่อแม่และคนข้างเคียง
4. พ่อแม่เข้มงวดกวดขันและเจ้าอารมณ์ ใช้อำนาจข่มขู่เด็กมากเกินไป ทำให้เด็กกลัวและเก็บอารมณ์นั้นไว้
5. เป็นเด็กที่มาจากครอบครัวแตกความสามัคคี
6. ครูชอบใช้อำนาจเกิดเหตุกับเด็ก
7. ครูไม่ยุติธรรมต่อเด็ก
8. เกิดจากการรบกวนหรือการต่อสู้อยู่
9. เกิดจากลักษณะขาดวินัยทางการทำลาย
10. เกิดจากความไม่แน่ใจในเรื่องต่าง ๆ เข้าใจเรื่องราวไม่แจ่มชัด จึงเกิดความคับข้องใจซึ่งนำไปสู่ความก้าวร้าวได้
11. เด็กมีนิสัยขี้ขลาด ไม่ใช่รักสู้
12. มีปมด้อย จึงทำสิ่งต่าง ๆ เพื่อปมเด่น
13. พ่อแม่รัก ตามใจ และส่งเสริมให้มีพฤติกรรมก้าวร้าวรังแกผู้อื่น

นอกจากนี้นักจิตวิทยาได้ศึกษาถึงสถานการณ์ที่มีอิทธิพลต่อความก้าวร้าว ซึ่งได้แก่ (วรรณ ช้องดารากุล, 2533: 10 – 11)

1. ความคับข้องใจ ซึ่งหมายถึง ความรู้สึกที่เกิดขึ้นเนื่องจากบุคคลถูกขัดขวาง ทำให้ไม่บรรลุเป้าหมาย เช่น ทำงานไม่สำเร็จ เสียโอกาสทำคะแนนในวิชาที่ตนหวังไว้ เสียโอกาสที่จะชนะการแข่งขัน ถูกขัดขวางไม่ให้ทำอย่างที่ได้คาดหวัง ฯลฯ
2. การถูกรุกรานทางกาย ทางวาจา จะทำให้บุคคลเกิดความกดดันภายในและได้ตอบกลับด้วยความรุนแรง
3. การได้เห็นผู้อื่นแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวหรือคาดเดาว่าผู้อื่นจะแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว

4. สื่อมวลชน ทางวิทยุ โทรทัศน์ ภาพยนตร์ หนังสือพิมพ์ วารสาร ฯลฯ ซึ่งเสนอข่าวสารหรือตัวอย่างของความก้าวร้าว

5. แอลกอฮอล์และสิ่งเสพติด จากผลการศึกษาเชิงทดลองและศึกษาสถิติของคดี ต่าง ๆ พบว่า แอลกอฮอล์และสิ่งเสพติดมีความสัมพันธ์กับสาเหตุของคดีต่าง ๆ

สรุปได้ว่า พฤติกรรมก้าวร้าวต่างๆ มีสาเหตุที่สำคัญ คือ สัญชาตญาณของบุคคลและสิ่งแวดล้อมในสังคม สถานการณ์หรือตัวแบบต่าง ๆ ที่ทำให้บุคคลมีความก้าวร้าว

5.4 ทฤษฎีเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

5.4.1 ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับพันธุกรรม ทฤษฎีนี้เกี่ยวกับความเชื่อของ ฟรอยด์ ที่ว่าความก้าวร้าวของบุคคลมีมาแต่กำเนิด และเห็นว่าความก้าวร้าวเกิดจากสัญชาตญาณแห่งการดำรงพันธุ์ (Sexual Instincts) นั่นคือ เมื่อไม่ได้รับการบำบัดความต้องการเกี่ยวกับเรื่องเพศแล้ว คนเราจะเกิดก้าวร้าวได้ ก่อนสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ฟรอยด์เคยเชื่อว่าสัญชาตญาณของมนุษย์มีสองประเภท คือ สัญชาตญาณแห่งการดำรงพันธุ์ดังกล่าวแล้ว กับสัญชาตญาณแห่งการดำรงตน (Ego Instincts) ต่อมาภายหลัง ความคิดของฟรอยด์เกี่ยวกับเรื่องนี้เปลี่ยนแปลงไป จึงเอาสัญชาตญาณแห่งการดำรงพันธุ์ไปรวมกับสัญชาตญาณแห่งการดำรงตน แล้วใช้ชื่อเสียใหม่ว่า สัญชาตญาณแห่งการตาย (Life Instincts) และสัญชาตญาณแห่งการทำลายชีวิต หรือสัญชาตญาณแห่งการตาย (Death Instincts) ขึ้นมาคู่กัน นอกจากนี้ ฟรอยด์ ยังได้กล่าวถึงเรื่องมาโซคิสซึม (Masochism) ว่าเป็นแนวโน้มที่บุคคลจะเพิ่มความรู้สึกพึงพอใจจากการทำลายของตน ซึ่งมีผลมาจากความต้องการทำลาย หรือก้าวร้าวผู้อื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะความก้าวร้าวต่อคนอื่นนั้น ไม่สามารถแสดงออกมาได้ง่าย ๆ จึงหันมาทำลายตนเอง ฟรอยด์ให้ความเห็นว่า บุคคลที่มีลักษณะเช่นนี้ เป็นเพราะมีความรู้สึกผิด (Guilt Feeling) ติดอยู่ในจิตไร้สำนึก (Unconscious) เป็นต้นว่า เมื่อยังเด็กเคยถูกพ่อแม่ผู้มีอำนาจเหนือตนลงโทษ เด็กต้องการจะทำร้ายพ่อแม่เป็นการตอบแทน แต่ก็แสดงออกไม่ได้ จึงต้องหันมาทำร้ายตนเอง ส่วนซาดีสซึม (Sadism) นั้น เป็นแนวโน้มของพวกที่มีสัญชาตญาณในการทำลายหรือก้าวร้าวที่ชอบแสดงออกต่อคนอื่น ดังนั้น ฟรอยด์ จึงมีความเห็นว่า อย่าให้บุคคลมีความกดดันและความก้าวร้าวไว้มาก ๆ ควรจะหาทางปลดปล่อยความก้าวร้าวไปในทางที่สังคมยอมรับ และไม่เป็นที่เดือดร้อนต่อผู้อื่น

5.4.2 ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม นักจิตวิทยาที่เชื่อในทฤษฎีนี้ มีความเห็นว่า สภาพแวดล้อมทำให้บุคคลเกิดความคับข้องใจ ซึ่งก่อให้เกิดความก้าวร้าว ทฤษฎีนี้แบ่งความคิดออกเป็น 2 แนวทาง คือ

1. สมมติฐานความก้าวร้าวที่มาจากความคับข้องใจ (Frustration Aggressive Hypothesis) มาจากความเชื่อของ คอลลาร์และมิลเลอร์ ว่าความก้าวร้าวของบุคคลมีสาเหตุมาจากความคับข้องใจ เขาได้อธิบายความหมายของความคับข้องใจว่าเป็นความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่เกิด

จากบุคคลถูกขัดขวางไม่ให้บรรลุผลสำเร็จ สรุปว่าเมื่อคนเราถูกขัดใจ ซึ่งเมื่อสะสมไว้จะเกิดเป็นความก้าวร้าวได้ในที่สุด และผู้ที่ถูกก้าวร้าวก็มักจะเป็นผู้ที่ทำให้เกิดความคับข้องใจนั่นเอง

2. ทฤษฎีสัญญานความก้าวร้าว (Aggression Cues Theory) แนวความคิดนี้มาจาก เบอริโควิทซ์ (Berkowitz) ซึ่งมีรากฐานความเชื่อที่ว่า ความก้าวร้าวเกิดจากความคับข้องใจ แต่การแสดงออกจะมากหรือน้อยหรือไม่แสดงออกเลยนั้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์กระตุ้นที่ทำให้เกิดความก้าวร้าว กล่าวคือลักษณะภายในของบุคคลกับสถานการณ์กระตุ้นจะต้องสัมพันธ์กัน นั่นคือถ้าเกิดความคับข้องใจน้อย แต่มีสถานการณ์กระตุ้นมากก็เกิดความก้าวร้าวได้ หรือถ้าเกิดความคับข้องใจมาก แต่มีสถานการณ์กระตุ้นน้อย ก็ไม่เกิดความก้าวร้าว

3. ทฤษฎีความก้าวร้าวที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ทางสังคม ทฤษฎีนี้เน้นความสำคัญของการเรียนรู้ โดยมีข้อตกลงเบื้องต้นว่า ความก้าวร้าวเป็นสิ่งที่เกิดจากการเรียนรู้บุคคล ตามความเห็นของ แบนดูราและวอลเตอร์ส (Bandura; & Walters) ที่เชื่อว่า ถ้าบุคคลได้เห็นตัวอย่างก้าวร้าวและพฤติกรรมนั้นบ้าง แล้วได้รับรางวัล บุคคลก็แสดงพฤติกรรมนั้นอีก ทฤษฎีนี้เน้นการเสริมแรง (Reinforcement) คือ ถ้าบุคคลนั้นได้รับการเสริมแรง ก็แสดงพฤติกรรมนั้นต่อไป แต่ถ้าได้รับการลงโทษบุคคลก็เลิกแสดงพฤติกรรมนั้น

4. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของ เซียร์ส (Sears. 1997: 159 – 197) เซียร์ส เชื่อว่าพฤติกรรมเกิดจากการเรียนรู้ทางสังคม โดยเฉพาะเรียนรู้พฤติกรรมทางสังคมจากพ่อแม่ เซียร์ส กล่าวว่าพ่อแม่มีอิทธิพลในการพัฒนามุขลักษณะของเด็กเป็นอย่างมาก เพราะพ่อแม่มีหน้าที่ในการฝึกวินัยและให้แรงเสริมแก่พฤติกรรมของเด็ก โดยปกติ เซียร์สเชื่อว่าพฤติกรรมของบุคคลเกิดจากแรงขับภายใน ได้แก่ ความต้องการพื้นฐานและสิ่งเร้าภายนอก เช่น การให้ความรัก การลงโทษ ตัวอย่าง เด็กต้องการกินนม แม่ต้องการให้เด็กหย่านม เด็กจึงร้องไห้ แม่ก็ลงโทษ การลงโทษทำให้เด็กร้องไห้เสียงดังยิ่งขึ้น การเกิดพฤติกรรมจึงเป็นเหตุการณ์ที่ต่อเนื่องในลักษณะเหตุผล คือ พฤติกรรมหนึ่งจะเป็นสาเหตุของอีกพฤติกรรมหนึ่ง ในเวลาต่อมา ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมของแบนดูรา (Bandura. 1976) มีความเห็นว่า ความก้าวร้าวเป็นรูปแบบหนึ่งของพฤติกรรมทางสังคม ซึ่งเกิดจากการเรียนรู้ของมนุษย์ และเชื่อว่าองค์ประกอบที่สำคัญของพฤติกรรมก้าวร้าวมี 2 ประการ คือ แม่แบบ (Model) และการเสริมแรง (Reinforcement) และได้อธิบายด้วยเหตุการณ์ต่าง ๆ ในบริบทของสังคมที่มีต่อพฤติกรรม ซึ่งครอบคลุมหลักการเรียนรู้ด้วยเงื่อนไขการกระทำแล้วยังสามารถขยายการอธิบายการเรียนรู้จากการสังเกตผู้อื่นเป็นบทบาทสำคัญ ดังนั้นการได้ดูตัวแบบที่กระทำพฤติกรรมก้าวร้าว ก็ทำให้บุคคลเรียนรู้ว่าแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างไร เมื่อไร แหล่งที่สำคัญที่เป็นตัวแบบก้าวร้าวตามทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมก็คือ ครอบครัว การที่เด็กได้เห็นพ่อแม่ลงโทษด้วยความรุนแรงในครอบครัวของเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ สามารถตรวจสอบได้ว่าเป็นโอกาสที่เป็นตัวแบบ ยังสามารถผ่านได้ในหลายทาง นอกจาก

ครอบครัวยแล้ว เช่น สื่อมวลชน โดยเฉพาะโทรทัศน์ ซึ่งอาจแสดงความรุนแรงและก้าวร้าวที่เด่นชัดซึ่งมีข้อมูลเชิงประจักษ์ยืนยันว่าการดูรายการทีวีที่รุนแรงจะทำให้บุคคลเพิ่มความก้าวร้าวขึ้น

สรุปได้ว่า พฤติกรรมก้าวร้าว เกิดจากสาเหตุ 2 ประการ คือ เกิดจากตัวบุคคล และเกิดจากสิ่งแวดล้อม และการที่จะเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์จำเป็นต้องศึกษาทฤษฎีต่าง ๆ เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัย ความก้าวร้าวเป็นการกระทำที่นักจิตวิทยาและบุคคลทั่วไปสนใจกันมาก จึงทำให้มีทฤษฎีที่นักจิตวิทยาได้ศึกษาความก้าวร้าวโดยอธิบายการพัฒนาของความก้าวร้าวและแนวคิดด้วยเหตุผลต่าง ๆ (สุพล ชัดเชื้อ. 2535: 17 – 20)

5.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว

5.5.1 งานวิจัยในประเทศ

เรณู ผดุงถิ่น (2517: 16 – 17) ได้ศึกษา การให้แรงเสริมทางสังคม โดยการให้ความสนใจ ยกย่องชมเชย ในการลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า สามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวได้

สัมฤทธิ์ แก้วพูลศรี (2534: 59 – 60) ได้ศึกษาผลการใช้แรงเสริมทางบวกกับการปรับสินไหม ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จำนวน 14 คน ผลการวิจัยพบว่าการเสริมแรงทางบวกและการปรับสินไหมสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนลงได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุพล ชัดเชื้อ (2535: 47 – 48) ศึกษาเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเองและการปรับสินไหมที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนเสมียนนารี กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 16 คน ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนที่ใช้การควบคุมตนเองจะมีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงมากกว่ากลุ่มที่ใช้การปรับสินไหม

สุรชนี เปี่ยมญาติ (2535: 17 – 19) ได้ทำการศึกษาการใช้หนังสือบำบัดความก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 24 คน โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ผลการศึกษาพบว่า นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 1 มีความก้าวร้าวลดลงกว่าก่อนทำการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นักเรียนกลุ่มทดลองที่ 2 มีความก้าวร้าวก่อนและหลังทดลองไม่แตกต่างกัน นักเรียนกลุ่มที่ 1 มีความก้าวร้าวลดลงมากกว่ากลุ่มที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ดวงใจ สมานสินและวราภรณ์ ธาระวานิช (2538: 22) ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ระหว่างผู้ที่เล่นวีดีโอเกมและไม่เล่นวีดีโอเกม โดยทำการศึกษากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวที่แสดงออกทางกาย วาจาของนักเรียนพบว่า พฤติกรรมก้าวร้าวที่แสดงออกทางกายของนักเรียนที่เล่นวีดีโอเกมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนนักเรียนที่ไม่เล่นวีดีโอเกมพฤติกรรมก้าวร้าวทางกายในระดับน้อย เมื่อศึกษาความ

ก้าวร้าวที่แสดงออกทั้งทางกายและทางวาจาของนักเรียนระหว่างผู้ที่เล่นและไม่เล่นวิดีโอเกม พบว่า กลุ่มที่เล่นวิดีโอเกมมีความก้าวร้าวมากกว่าทั้งทางกายและวาจา

สมิตรา นิธิสินประเสริฐ (2540: 62) ได้ศึกษาพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนวัยรุ่น โดยเน้นในด้านการรับรู้อุปสรรคในชีวิตประจำวัน อัตมโนทัศน์ การเรียนรู้พฤติกรรมก้าวร้าว รวมถึง การศึกษาความสัมพันธ์และอิทธิพลของปัจจัยทั้ง 3 ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าว กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา คือ นักเรียนชายโรงเรียนอาชีวศึกษา จำนวน 4 โรงเรียน รวมนักเรียนที่ศึกษาทั้งสิ้น 400 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีพฤติกรรมก้าวร้าว การรับรู้อุปสรรคในชีวิตประจำวัน อัตมโนทัศน์ การเรียนรู้พฤติกรรมก้าวร้าวในระดับปานกลาง เมื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่า การรับรู้ อุปสรรคในชีวิตประจำวัน และการเรียนรู้พฤติกรรมก้าวร้าว มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับพฤติกรรมก้าวร้าว และอัตมโนทัศน์มีความสัมพันธ์เชิงลบกับพฤติกรรมก้าวร้าว ได้แก่ การเรียนรู้พฤติกรรมก้าวร้าว และการรับรู้อุปสรรคในชีวิตประจำวัน ตามลำดับ ซึ่งปัจจัยทั้งสองสามารถร่วมกันอธิบายความผันแปรของ พฤติกรรมก้าวร้าวได้ร้อยละ 34.20 ส่วนอัตมโนทัศน์ไม่มีอำนาจในการพยากรณ์พฤติกรรมก้าวร้าว

สุพัทธา พันธวร (2546: 57 – 59) การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับ พฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสังกัดกองการมัธยมศึกษา กลุ่มโรงเรียนที่ 5 ในเขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 17 โรงเรียน พบว่า ปัจจัยด้านการตระหนักในตนเอง ส่งผลทางลบต่อพฤติกรรมก้าวร้าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5.5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เซียร์ส และคนอื่น ๆ (Sears; et al. 1957: 24 – 187) ซึ่งศึกษาจากคำรายงานของพ่อแม่ ของเด็กที่มีฐานะทางสังคมระดับกลางและต่ำจำนวน 379 คน ผลจากการสัมภาษณ์แม่ของเด็กที่มี พฤติกรรมก้าวร้าวเกิดจากพ่อแม่รักตามใจ และลงโทษในระดับสูง

แบนดูรา รอส และ รอส (Bandura, Rose; & Rose. 1961: 575 – 582) ได้ศึกษา พฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กอนุบาล 96 คน แบ่งแยกออกเป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มจะสังเกตตัวแบบก้าวร้าว ที่มีชีวิต ตัวแบบก้าวร้าวที่เป็นภาพยนตร์ และตัวแบบก้าวร้าวที่เป็นภาพยนตร์การ์ตูน ตามลำดับ ส่วน กลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มควบคุม หลังจากให้สังเกตตัวแบบลักษณะต่าง ๆ แล้ว เปิดโอกาสให้เด็กทุกกลุ่มเล่น ตุ๊กตาอย่างเสรี ผลปรากฏว่าจากการสังเกต ตัวแบบก้าวร้าวทั้ง 3 ลักษณะแรกทำให้เด็กผู้ชายก้าวร้าว กว่าเด็กผู้หญิง

อีรอน วอลเดอร์ โตอิโก และ เลฟควิทส์ (Eron, Walders, Toigo; & Lefkowitz. 1963: 384 – 867) ทำการศึกษาเด็กเกรด 3 จากหลายระดับชั้นทางสังคม จำนวน 451 คน โดยวิธีการให้ เพื่อนประเมินพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็ก สัมภาษณ์พ่อแม่เกี่ยวกับการลงโทษที่บ้าน พบว่าการลงโทษ สัมพันธ์กับพฤติกรรมก้าวร้าวในระดับสูงไม่ว่าเด็กจะอยู่ในฐานะทางสังคมระดับใด ต่อมา อีรอน

(Eron; et al. 1982) ทำการศึกษาระยะยาวถึงอิทธิพลของการเลียนแบบและการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมก้าวร้าวในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูนั้น พบว่าการที่พ่อแม่ลงโทษทางกาย ปล่อยปละละเลยและแสดงความไม่พอใจต่อความสำเร็จของเด็กจะทำให้เด็กมีพฤติกรรมก้าวร้าวมากขึ้น

เกร็ก และ เกร็ก (Glueck; & Glueck. 1964: 126 – 130) ในส่วนที่เป็นคำรายงานของเด็กพบว่า เด็กกระทำผิดที่เป็นผู้ชายพบว่า ตนมีความสัมพันธ์กับพ่อแม่น้อยกว่ากลุ่มเด็กชายที่ไม่กระทำผิด ขณะเดียวกันเด็กเหล่านี้รายงานว่า พ่อแม่เห็นแก่ตัว มีอคติ ปล่อยปละละเลย ทอดทิ้ง ในสภาพที่เป็นจริง เด็กเหล่านี้ถูกทอดทิ้งมาแต่กำเนิด นอกจากนี้เด็กยังรายงานว่าพ่อแม่ใช้ระเบียบไม่คงเส้นคงวา ระเบียบหย่อนยาน อันเป็นลักษณะหนึ่งของการรักตามใจ บางครั้งก็ให้ความคุ้มครองมากเกินไป

ฮิคส์ (Hicks. 1965: 7 – 100) ได้ทำการทดลองให้ผู้รับการทดลองสังเกตตัวแบบก้าวร้าว แล้ววัดพฤติกรรมก้าวร้าว จากคำรายงานของผู้รับการทดลอง หลังจากสังเกตตัวแบบไปแล้วเป็นเวลา 6 เดือน จากคำรายงานพบว่าเด็กผู้ชายจะก้าวร้าวกว่าเด็กผู้หญิง

มัวร์ (Moore. 1966: 685 – 688) ศึกษาความแตกต่างของการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กผู้ชายและเด็กหญิงจากการรับรู้ความรุนแรง โดยให้ผู้รับการทดลองดูภาพที่แสดงความรุนแรงด้วยตาข้างหนึ่ง และดูภาพที่ไม่แสดงความรุนแรงด้วยตาอีกข้างหนึ่ง ผลปรากฏว่าเด็กผู้ชายรับรู้ความรุนแรงได้มากกว่าผู้หญิง และจะแสดงพฤติกรรมรุนแรงในเวลาต่อมา

สก็อต และคนอื่น ๆ (ภาคยา โภกิลกนิษฐ. 2547: 51 – 52; อ้างอิงจาก Scott and others, 1967: 73 – 76) ได้ศึกษาวิธีลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน โดยใช้การเสริมแรงทางสังคม ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้วิธีปรับพฤติกรรม เพื่อให้นักเรียนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น ในระยะแรก ครูเพียงแต่สังเกตและบันทึกความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าว ในระยะที่สอง ครูได้รับคำแนะนำให้ใช้แรงเสริมทางสังคม คือ คำชมเชย และให้ความสนใจ เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสม เช่น การช่วยเหลือผู้อื่น สนใจผู้อื่น พุดคุยกับผู้อื่นอย่างเป็นมิตร ตลอดจนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ในขณะเดียวกัน ครูจะไม่ให้แรงเสริมทางสังคม เมื่อนักเรียนแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว เช่น การทำร้ายร่างกาย ช่มชู้และเรียกร้อง ผลการวิจัยพบว่าความถี่ของพฤติกรรมก้าวร้าวลดลง และนักเรียนมีความสัมพันธ์กับเพื่อนมากขึ้น

แคมป์ และคนอื่น ๆ (สุพล ชัดเชื้อ. 2535: 3 ; อ้างอิงจาก Camp and others. 1977) ทดลองให้เด็กชายในชั้นเรียนระดับ 2 ที่มีความก้าวร้าวสูง 6 คน ฝึกควบคุมตนเอง โดยยึดตามแนวพื้นฐานว่า เด็กที่มีพฤติกรรมก้าวร้าว นั้น มีความสามารถในการใช้ถ้อยคำและเหตุผลซึ่งจากการติดตามผลการฝึกพบว่า เด็กที่เคยมีพฤติกรรมก้าวร้าวสามารถลดพฤติกรรมก้าวร้าวลงได้

เดวิด (David. 1980: 53) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างโครงสร้างทางบุคลิกภาพ ซึ่งประกอบด้วย การกล้าแสดงออก ความก้าวร้าว และความวิตกกังวล โดยแบ่งออกเป็น ความวิตกกังวลที่มีลักษณะเฉพาะสถานการณ์ และความวิตกกังวลที่เป็นลักษณะเฉพาะตัว การดำเนินงานวิจัย ได้แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนแรกมีจุดมุ่งหมายเพื่อ ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการวัดแบบที่มีคุณภาพลักษณะเฉพาะตัวของความวิตกกังวล การกล้าแสดงออก และความก้าวร้าว โดยใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษามหาวิทยาลัยทั้งชายและหญิงจำนวน 241 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสอบถามวัดความวิตกกังวลที่มีคุณลักษณะเฉพาะสถานการณ์ ความวิตกกังวลที่เป็นลักษณะเฉพาะตัวของสปีลเบิร์กเกอร์ (Spieberger' s State/Trait Anxiety Inventory) และแบบสำรวจพฤติกรรมระหว่างบุคคล (Interpersonal Behavior Survey : IBS) เพื่อใช้ในการวัดการกล้าแสดงออกและความก้าวร้าว ตอนที่ 2 มีจุดมุ่งหมายเพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการวัดที่มีลักษณะเฉพาะสถานการณ์ของการกล้าแสดงออก ความก้าวร้าว และความวิตกกังวล โดยการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างทั้งเพศชาย และเพศหญิงอย่างละ 32 คน ที่ได้คะแนนในมาตราวัดความก้าวร้าวและการกล้าแสดงออกของแบบสำรวจ IBS สูงที่สุดในกลุ่มเพื่อใช้ในการทดลองเล่นบทบาทสมมติ โดยในการทดลองนักศึกษาจะได้แสดงกับผู้ช่วยในการวิจัยที่เป็นเพศเดียวกันกับตน และจะต้องแสดงบทบาทให้เป็นธรรมชาติที่สุด โดยใช้การตัดสินใจว่าเป็นพฤติกรรมกล้าแสดงออกหรือเป็นพฤติกรรมก้าวร้าว ผู้ตัดสินใจที่ได้ดูการแสดงบทบาทสมมติของนักศึกษาในขณะทดลองแต่ตัดสินใจได้จากวีดีโอเทป ผลการวิจัยพบว่า ในแบบที่เป็นคุณลักษณะเฉพาะตัวนั้น ความวิตกกังวลจะมีความสัมพันธ์ในเชิงกลับกันกับการกล้าแสดงออก และความสัมพันธ์ทางบวกกับความก้าวร้าว ส่วนในสถานการณ์เฉพาะที่มีการสังเกตพฤติกรรมจริง พบว่า ระดับความวิตกกังวลที่มีลักษณะเฉพาะสถานการณ์ของนักศึกษาไม่สามารถพยากรณ์ การกล้าแสดงออกหรือพฤติกรรมก้าวร้าวได้

ฮุย (Huey. 1984: 95 – 98) ศึกษาพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมมาใช้ลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนวัยรุ่นผิวดำ พบว่า การฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมที่ดำเนินโดยผู้ให้คำปรึกษามีประสิทธิภาพพอ ๆ กัน และนักเรียนวัยรุ่นผิวดำที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมมีพฤติกรรมก้าวร้าวแตกต่างจากวัยรุ่นที่ไม่ได้รับการฝึก คือ มีพฤติกรรมก้าวร้าวลดลงหลังได้รับการฝึก

สวือทซ์แมน และเลดิงแฮม (มาร์ศรี สีมาวรพงศ์พันธุ์. 2546; อ้างอิงจาก Younger, Schwartzman; & Ledingham. 1985: 70 – 75) ศึกษาการรับรู้พฤติกรรมก้าวร้าว พฤติกรรมถอยหนี และพฤติกรรมที่เป็นความสามารถในการเข้าสังคม (Socially Competence behavior) ของเกรด 1, 4 และ 7 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว พบว่าเมื่อเด็กมีอายุเพิ่มขึ้น พฤติกรรมก้าวร้าวจะเพิ่มขึ้นด้วย

แฟรงค์ (Frank, 1986: 73 – 76) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความก้าวร้าว ความเชื่ออำนาจแห่งตน ความวิตกกังวลที่มีลักษณะเฉพาะสถานการณ์ ความวิตกกังวลที่เป็นคุณลักษณะเฉพาะตัว การรับรู้ในด้านความสนใจของพ่อแม่ และระดับความสามารถในการอ่านของนักเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นวัยรุ่นเพศชายที่ไร้สมรรถภาพทางการเรียนรู้ของโรงเรียนแลนด์มาร์ค (Landmark School) จำนวน 49 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นชุดของแบบสอบถามรวมจำนวน 343 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า ความก้าวร้าวมีความสัมพันธ์ทางลบกับความเชื่อมั่นอำนาจแห่งตนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุดในการทำนายความก้าวร้าว คือความเชื่ออำนาจแห่งตนและระดับความสามารถในการอ่าน

โทมัส (จิราภรณ์ อำนาจเถลิงศักดิ์, 2540: 20; อ้างอิงจาก Thomas, 1992) ได้ทำการศึกษาการเชื่ออำนาจภายใน – ภายนอกตน และการรับรู้เกี่ยวกับความก้าวร้าวของนักเรียนระดับวิทยาลัย จำนวน 116 คน โดยใช้แบบสอบถามวัดความก้าวร้าว และแบบสอบถามความเชื่ออำนาจภายใน – ภายนอก ผลการวิจัยพบว่า บุคคลที่มีความรู้สึกว่าจะตนสามารถควบคุมสิ่งต่าง ๆ ได้มากกว่าหรือมีลักษณะเชื่ออำนาจภายในตนสูงกว่า จะรับรู้ความก้าวร้าวของบุคคลเป็นเรื่องของสัญชาตญาณได้ต่ำกว่าบุคคลที่มีความรู้สึกว่าจะตนสามารถควบคุมสิ่งต่าง ๆ ได้น้อยกว่า ซึ่งผลการศึกษานี้แสดงว่า ลักษณะความเชื่ออำนาจภายในตนอาจเกี่ยวข้องกับพฤติกรรมก้าวร้าว กล่าวคือ บุคคลที่รับรู้ว่าการก้าวร้าวของบุคคลนั้นเป็นเรื่องสัญชาตญาณ น่าจะเป็นคนที่แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวสูงกว่าคนที่มีความเชื่อว่า ความก้าวร้าวมิใช่เป็นเรื่องของสัญชาตญาณ แต่เป็นสิ่งที่เรียนรู้และควบคุมได้ ซึ่งก็คือคุณลักษณะที่เชื่ออำนาจภายในตนนั่นเอง

เบรดลีย์ (Bradley, D. 2000: 36(4), 25-25) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับความก้าวร้าวในวิดีโอเกม และความก้าวร้าวในชีวิตจริง โดยทำการศึกษาในเด็กประถมศึกษา มัธยมศึกษา และมหาวิทยาลัย โดยใช้การสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนแต่ละระดับหลังจากให้เล่นเกมที่มีความก้าวร้าว ผลการวิจัยพบว่า ในเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาจะแสดงออกความก้าวร้าวและรุนแรงทันทีที่เล่นเกม แต่นักเรียนในระดับมัธยมศึกษา และมหาวิทยาลัยจะมีการแสดงออกพฤติกรรมก้าวร้าวในระยะยาว และเป็นแบบเพิ่มระดับมากขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อผ่านการเล่นเกมก้าวร้าวมากขึ้น บ่อยขึ้น

คินนีส์ สมิธและดอนเซลลา (Kinney, Smith; & DonZella, 2001: 83 – 85) ได้ศึกษาผลของเพศ ลักษณะความเป็นชายความเป็นหญิง ความแตกต่างระหว่างตน และการตระหนักในตนเองที่มีต่อความโกรธและความก้าวร้าวทางวาจาของนักเรียนในมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกาจำนวน 445 คน ผลการวิจัยพบว่า ลักษณะความเป็นชาย ความต้องการที่จะแสดงลักษณะความเป็นชาย และการตระหนักในตนเองด้านสถานะสามารถอธิบายแนวโน้มในการแสดงความโกรธภายใน (Anger – In)

นอกจากนี้ เพศ ลักษณะความเป็นหญิงและการตระหนักในตนเองด้านส่วนตัว สามารถอธิบายความก้าวร้าวทางวาจาได้

6. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมเก็บตัว

พฤติกรรมเก็บตัว หรือบุคลิกภาพเก็บตัวนี้ ได้มีการอธิบายความหมายควบคู่ไปกับพฤติกรรมแสดงตัว หรือบุคลิกภาพแสดงตัว ซึ่งเป็นแบบบุคลิกภาพของ คาร์ล. จี. จุง (Carl G. Jung) ซึ่งเป็นนักจิตแพทย์ชาวเมืองซูริก ตั้งทฤษฎี “จิตวิทยาฝ่ายวิเคราะห์” (Analytical – Psychology) จุงได้กล่าวถึงบุคลิกภาพไว้ว่า ทัศนคติโดยทั่วไปของคนเรามีอยู่ 2 อย่างคือ หันเข้าหาตนเอง (introvert) และหันออกจากตนเอง (extravert) พวกหันออกจากตนเอง ได้แก่ บุคคลซึ่งสนใจโลกภายนอก พวกหันเข้าหาตนเอง ได้แก่ บุคคลซึ่งสนใจเรื่องภายในของตน ทัศนคติทั้งสองอย่างนี้ โดยทั่ว ๆ ไป อันหนึ่งจะเด่นและอยู่ในจิตสำนึก ขณะที่อีกอันหนึ่งอยู่ภายใต้และอยู่ในจิตไร้สำนึก

อลลพอร์ท (Allport, Gordon W. : 427 – 428) กล่าวถึง ลักษณะพวกแสดงตัว (extravert) ของจุงนั้น จะเน้นความสำคัญของสิ่งภายนอก และเป็นจริงทางสังคม ส่วนพวกเก็บตัว จะคิดแต่เรื่องของตนเอง นำเรื่องต่าง ๆ มาสัมพันธ์กับตัวเอง จุงได้บรรยายลักษณะของพวกแสดงตัวว่า เป็นคนที่ปรับตัวให้เข้ากับสภาพการณ์ใหม่ ๆ ได้ ไม่ค่อยวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง ทำอะไรขึ้นอยู่กับโลกภายนอก ถือการฝึกหัดและยึดหลักความจำเป็นเป็นสำคัญ ส่วนพวกเก็บตัวการตัดสินใจขึ้นอยู่กับตนเอง ถือหลักทุกสิ่งต้องสมบูรณ์ เป็นคนไม่รู้จักยืดหยุ่น มีความรู้สึกละเอียดอ่อน มีการวิเคราะห์และวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง การปรับตัวจะทำได้โดยการหลบหนี และเพื่อฝัน

มอนโร (Monroe, Walter S. : 808) กล่าวว่า จุงได้แบ่งลักษณะของคนเป็น 2 คือพวกเก็บตัว และพวกแสดงตัว พวกเก็บตัวแสดงลักษณะหันเข้าหาตนเอง ขณะที่พวกแสดงตัวมีลักษณะตอบโต้กับภายนอก คำทั้งสองคำนี้นำไปใช้กับแบบของการปรับตัวทางสังคม คือ พวกหลบหนี ขี้อาย กับพวกมีส่วนร่วม พวกเก็บตัวชอบที่จะใส่ใจในตัวของเขาเอง มีความกลัวขี้อาย และเขื่องช้า ทำอะไรด้วยความระมัดระวัง พวกแสดงตัวเป็นพวกที่มีกำลังมาก กระฉับกระเฉง ช่างพูด ถือดี ยืนหยัด และมีการกระทำที่หุนหันใจเร็ว

นักจิตวิทยาสนใจในทฤษฎีบุคลิกภาพของจุง มีข้อทดสอบหลายชนิดที่สร้างขึ้นเพื่อวัดลักษณะเก็บตัว และแสดงตัว พบว่า คนเรามีไขจะมีแต่บุคลิกภาพแบบเก็บตัว และแบบแสดงตัวเท่านั้น เรายังมีบุคลิกภาพที่มีลักษณะกลาง ๆ ไม่เก็บตัว หรือแสดงตัวจนเกินไป ซึ่งเราเรียกว่า พวกแอมไบเวต (Ambivert) อีกพวกหนึ่ง ซึ่งคนโดยมากก็เป็นพวกแอมไบเวต ระหว่างพวกแสดงตัวและเก็บตัวนี้ ไม่มีใครดีเลวกว่ากัน แต่ถ้าวบุคคลเป็นคนเก็บตัว หรือแสดงตัวอย่างสุดขีด (Extreme) ก็จะลำบากในการปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่น และย่อมกลายเป็นโรคจิตไปในที่สุด ในกลุ่มของคนที่มีบุคลิกภาพเก็บตัวมักเป็นโรคประสาทชนิด ไชคาสทีเนีย (Psychasthenia) มีอาการส่วนต่าง ๆ มีอาการทำอะไรซ้ำ ๆ

ซาก ๆ บางครั้งตื่นเต้นหรือเศร้าโศกเกินไป มีความสงสัยมากผิดปกติ และกลัวในสิ่งที่ไม่ใช่เหตุผล นอกจากนี้พวกเขาก็มักจะเป็นโรคจิตชนิดจิตเภท (Schizophrenia) ซึ่งคนที่เป็นจะมีอาการเกียจคร้าน ชอบฝัน หมดความสนใจในสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ไม่ต้องการปรับให้เข้าสังคมกับใคร พยายามกลับไปสู่สภาพของตนเมื่อเป็นเด็ก

7. แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการเรียนรู้

7.1 ความหมายและลักษณะของพฤติกรรมการเรียนรู้

ธีรยุทธ์ เสนิงส์ ณ อยุธยา (2525: 33) ได้อธิบายความหมายและลักษณะของพฤติกรรมการเรียนพอสรุปได้ว่า พฤติกรรมการเรียน หมายถึง การกระทำกิจกรรมที่นักเรียนแสดงออก เพื่อมุ่งพัฒนาในด้านความรู้ เจตคติและทักษะตามจุดมุ่งหมายที่ได้กำหนดไว้ในวิชาต่าง ๆ

แครนตัน; และบาร์คเลย์ (Cranston; & Barcle. 1965: 1369) ได้ให้ความเห็นว่า พฤติกรรมในการเรียนของผู้เรียนและเจตคติของผู้เรียนที่มีต่อการเรียน การสอน ผู้สอน และสัมพันธภาพกับเพื่อน หมายถึง วิธีการเรียนของผู้เรียนมีความเจริญสูงสุด สิ่งทีบุคคลกระทำขณะเรียนนั่นเอง

โสภา ชูพิกุลชัย (2528: 111) ได้ให้ความหมายของพฤติกรรมเพิ่มเติมว่า นอกจากพฤติกรรมการเรียนจะหมายถึง การกระทำ หรือกิจกรรมที่นักเรียนแสดงออกในการเรียนแล้ว พฤติกรรมการเรียนยังหมายถึง การตอบสนองหรือปฏิกิริยาที่นักเรียนมีต่อประสบการณ์สิ่งแวดล้อมในขณะที่เรียนด้วย ดังนั้นพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ขึ้นอยู่กับประสบการณ์ของนักเรียนเป็นสำคัญ

จากข้อความข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า พฤติกรรมการเรียน หมายถึง การกระทำหรือกิจกรรมที่นักเรียนแสดงออกต่อการเรียน เพื่อพัฒนาความรู้ เจตคติและทักษะให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในวิชาต่าง ๆ

7.2 ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียน

ปัจจัยที่เกี่ยวข้องหรือมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนนั้น

เอนกกุล กรี่แสง (2520: 43 – 50) ได้เน้นให้เห็นถึงความสำคัญของวิธีการเรียนของนักเรียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมในการเรียนว่า นักเรียนจะบรรลุจุดมุ่งหมายในการเรียนที่ตั้นั้น จะต้องมึวิธีการเรียนที่ถูกต้อง โดยวิธีการนั้นมีองค์ประกอบที่นักเรียนจะต้องให้ความสนใจ คือ การฝึกฝน การรู้ผลงาน การแบ่งบทเรียนเป็นตอน ๆ การใช้ประสาทรับรู้ช่วยในการเรียน เครื่องล่อใจซึ่งหมายถึง สิ่งของ หรือสถานการณ์ที่ทำให้เกิดแรงจูงใจให้ทำกิจกรรมหรือแสดงพฤติกรรม และความเอาใจใส่ต่อการเรียน

สัจด์ อุทรานนท์ (2525: 42) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่า องค์ประกอบของปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียนนั้น นอกเหนือจากวิธีการเรียนแล้ว ลักษณะของการเรียน อัตราการเรียนของผู้เรียน ก็มีส่วนสำคัญเช่นกัน

รุ่งทิวา จักรกร (2521: 21) ได้กล่าวไว้สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการเรียน ประกอบด้วย

1. ลักษณะของผู้เรียน ซึ่งได้แก่ ความพร้อม ความต้องการที่จะเรียนรู้ ความสามารถในการรับรู้ อารมณ์ที่อยากจะเรียนรู้ ความสามารถในการจำสิ่งที่เรียนรู้แล้ว ระดับความรู้ ปัญหา เจตคติต่อการเรียนรู้ และสุขภาพจิต

2. ลักษณะของผู้เรียนที่จะเรียนรู้ สิ่งที่จะเรียนรู้อาจแบ่งออกได้เป็น 2 ชนิด คือ

2.1 บทเรียน ได้แก่ เนื้อหาสาระหรือเรื่องราวที่จะเรียน โดยลักษณะของบทเรียน มีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ได้แก่ ความสั้น-ยาวของบทเรียน ความยาก-ง่ายของบทเรียน เป็นต้น

2.2 สื่อประกอบการเรียน ได้แก่ สื่อการเรียนต่าง ๆ ที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ได้ง่ายขึ้น เช่น หนังสือ รูปภาพ แผนภูมิ สไลด์ ภาพยนตร์ และอื่น ๆ โดยลักษณะของสื่อประกอบของบทเรียน ที่มีผลต่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ ได้แก่ ความชัดเจน ความซับซ้อน และความเหมาะสมของสื่อ

3. วิธีการเรียนรู้ การเรียนรู้ของบุคคลอาจแบ่งออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ

3.1 การเรียนรู้ด้วยตนเอง

3.2 การเรียนรู้โดยมีครูสอน

4. แรงจูงใจในการเรียนจะเป็นสิ่งที่กระตุ้น หรือแรงดันให้บุคคลแสดงพฤติกรรมทางการเรียนรู้ออกมา ความต้องการอยากรู้ อยากพัฒนาตนเองให้ก้าวหน้า มีความพึงพอใจที่จะเรียน มีเจตคติที่ดีต่อบทเรียน ต่อครูผู้สอน ย่อมก่อให้เกิดผลการเรียนที่น่าพอใจ

กล่าวโดยสรุปก็คือ ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนนั้น ประการแรก คือ ความพร้อม และความต้องการที่จะเรียนรู้ของตัวผู้เรียน รวมถึงอารมณ์ที่อยากจะเรียนรู้ และสุขภาพจิต ซึ่งมีพื้นฐานมาจากสภาวะภายในครอบครัวของผู้เรียนเอง

8. งานวิจัยที่เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว

8.1 งานวิจัยในประเทศ

จากการศึกษาการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัว พบว่า มีผู้ที่ได้วิจัยไว้ดังนี้

เหมวรรณ เหมะนัด (2533: 115-116) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องความรุนแรงในครอบครัว ศึกษากรณีสามีผู้มีรายได้น้อยในเขตเทศบาลเมือง อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ตัวแปรที่นำมา

ศึกษา คือ ตัวแปรภูมิหลังทางสังคม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาการแต่งงาน และจำนวนบุตรตัวแปรทางด้านจิตวิทยาสังคม ได้แก่ การเห็นเหตุการณ์ความรุนแรง การมีส่วนร่วมในฐานะผู้กระทำความรุนแรง การยอมรับในการใช้ความรุนแรงจากบุคคลนัยสำคัญ ความโดดเดี่ยวทางสังคม ความเครียด การใช้แอลกอฮอล์ ผลการศึกษาพบว่า

1. สามีส่วนใหญ่มีความรุนแรงระดับต่ำ
2. ตัวแปรภูมิหลังทางสังคมไม่มีความสัมพันธ์กับความรุนแรง ส่วนตัวแปรทางจิตวิทยาสังคมที่มีความสัมพันธ์กับความรุนแรงมากที่สุด คือ การเห็นเหตุการณ์ความรุนแรง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในฐานะผู้กระทำความรุนแรง การยอมรับในการใช้ความรุนแรงจากเพื่อนสนิท เพื่อนบ้าน และความเครียดตามลำดับ

3. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับในการใช้ความรุนแรงจากเพื่อนสนิทกับความรุนแรง และความสัมพันธ์ระหว่างการยอมรับในการใช้ความรุนแรงกับเพื่อนบ้านกับความรุนแรง โดยมีตัวแปรการใช้แอลกอฮอล์และความเครียดเป็นตัวแปรคุม พบว่าในกรณีการดื่มสุรายังเพื่อนสนิท ไม่ยอมรับการใช้ความรุนแรงสามีก็จะยังใช้ความรุนแรงมากขึ้น ในกรณีของความเครียดก็เช่นกัน ความเครียดมีส่วนทำให้สามีใช้ความรุนแรงมากขึ้น

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ (2530: 12) ได้ทำการศึกษาสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวจากข่าวหนังสือพิมพ์ ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการวิเคราะห์เนื้อหาจากข่าวหนังสือพิมพ์รายวัน 3 ฉบับ คือ หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ มติชน รวมระยะเวลารวบรวมข้อมูล 1 ปี ได้ข่าวเกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัว จำนวน 67 ข่าว ซึ่งเป็นที่ทราบกันว่าสถิติความรุนแรงในครอบครัวที่ลงเป็นข่าว นั้นต่ำกว่าสถิติที่เจ้าหน้าที่ตำรวจทราบซึ่งเป็นสถิติที่ต่ำกว่าความเป็นจริงมาก ผลการวิเคราะห์สรุปได้ดังนี้ว่า

1. ความรุนแรงในครอบครัวส่วนใหญ่พบในครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจต่ำและคู่สมรสที่มีอายุต่ำกว่า (19 – 30 ปี)
- 2.เหยื่อของความรุนแรงส่วนใหญ่ คือ สตรีและเด็ก
3. ลักษณะสถานการณ์ความรุนแรงในครอบครัวที่เป็นข่าวส่วนใหญ่ใช้สิ่งของที่หาได้ใกล้มือเป็นเครื่องมือในการทำร้าย แต่มีจำนวนมากที่ใช้มีดและปืน อันเป็นผลทำให้เหยื่อส่วนใหญ่เสียชีวิต
4. ภาคกลางและเขตกรุงเทพมหานครมีข่าวความรุนแรงในครอบครัวมากที่สุด
5. ปัจจัยสถานการณ์เฉพาะหน้าที่นำไปสู่ความรุนแรงในครอบครัวที่ควรตระหนักสำคัญ คือ อารมณ์โกรธ เรื่องชู้สาว การดื่มสุรา

6. ปัจจัยสถานการณ์สาเหตุในอดีตที่นำไปสู่ความรุนแรงในครอบครัวนอกจากเรื่องผู้สาว การไม่ชอบกันอยู่แล้ว การทำร้ายกันเสมอยังมีปัจจัยที่น่าสังเกต คือ ผู้ทำร้ายเคยมีประวัติทางจิตมาก่อน (ร้อยละ 10.6)

มนทิพ ดาราดีศักดิ์ (2527: 102) ศึกษาเรื่องมูลเหตุจูงใจในการฆ่าสามี ศึกษาเฉพาะผู้ต้องขังในทัณฑสถานหญิงจำนวน 69 คน พบแนวโน้มและผลกระทบของปัญหาความรุนแรงว่า การที่ภรรยาต้องตกเป็นที่ระบายนามณ์ของสามีอยู่เสมอ อาจทำให้สามีขมใจ หรือเพิ่มความรุนแรงทำร้ายภรรยาจนถึงแก่ชีวิต และในทางกลับกันภรรยาไม่อาจทนต่อสภาพความกดดันต่อไปได้ หรืออาจจะต่อสู้ป้องกันตัวเองโดยทำร้ายสามีจนถึงแก่ชีวิตได้เช่นกัน นอกจากนี้ปัญหานี้ยังส่งผลกระทบต่อสังคมในระยะยาวได้โดยเด็กในครอบครัวที่มีพ่อแม่ใช้ความรุนแรงต่อกัน เด็กจะเรียนรู้และซึมซับความรุนแรงนี้ไปโดยกระบวนการอบรมขัดเกลาทางสังคม (Socialization) เด็กจะเฝ้าดูพ่อทุบตีแม่ และซึมซับพฤติกรรมนั้นเป็นประเพณีปฏิบัติตกทอดมา

กฤษณา อิศระเสรี (2530: 106) ศึกษาเรื่องแนวทางในการให้การสงเคราะห์ภายหลังปล่อยแก่เด็กและเยาวชน พ.ศ. 2530 พบว่าบรรยากาศในครอบครัวของเด็กและเยาวชนร้อยละ 48.62 กล่าวว่า พวกเขารู้สึกสบายใจ ในขณะที่ร้อยละ 32.11 ตอบว่า รู้สึกเฉย ๆ และร้อยละ 19.27 ตอบว่าอึดอัด ซึ่งเห็นได้ว่ามีเด็กและเยาวชนเป็นจำนวนน้อยที่ตอบว่ารู้สึกสบายใจ เมื่อเปรียบเทียบกับเด็กและเยาวชนที่ตอบว่ารู้สึกเฉย ๆ และอึดอัด แสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์กับบิดามารดาและสมาชิกในครอบครัวด้วยกันนั้นไม่ราบรื่นเพราะถ้าความสัมพันธ์ระหว่างเด็กและเยาวชนกับบิดามารดาสมาชิกในครอบครัวเป็นไปด้วยดี มีความรักใคร่ เด็กและเยาวชนก็จะมีความสุขกาย และสุขใจ จะเห็นบ้านเป็นสถานที่อบอุ่น แต่ตรงกันข้ามถ้าครอบครัวไม่มีความอบอุ่นไม่มีผู้ใดเอาใจใส่ดูแลเด็กและเยาวชนอาจทำให้พวกเขาประพฤติตัวเป็นปฏิปักษ์ต่อสังคม หรือกระทำความผิดได้

วราภรณ์ ดวงจันทร์ (2530: 114) ศึกษาความคิดเห็นของเด็กชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง (บ้านกรุณา) ต่อปัญหาสามีทุบตีทำร้ายร่างกายภรรยา กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาคือเด็กชายในบ้านกรุณา อายุตั้งแต่ 15 – 18 ปี ที่เคยมีประสบการณ์สามีทำร้ายภรรยามาก่อนจำนวน 100 คน จากการศึกษาปรากฏว่าเด็กชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กกลาง (บ้านกรุณา) มีความคิดเห็นเป็นมาตรฐานสองชั้นระหว่างเพศอย่างชัดเจน ในเรื่องของหญิงและชายในสังคม ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงด้วยการทุบตีทำร้ายร่างกายภรรยา มีจำนวน 89% โดยจะใช้ในกรณีที่ภรรยาซึ่งเกียจไม่เอาใจใส่ปรนนิบัติ ไม่เชื่อฟัง ได้เถียงสามี และ 59% ในกรณีคือภรรยาทำรุนแรงหาเรื่องก่อน นิสัยไม่ดี โกหก เล่นการพนัน กินเหล้า และมีชู้

นิลวรรณ วีรวัฒน์นอม (2540: 110) ความรุนแรงต่อสตรี: ศึกษาในกลุ่มผู้หญิงอายุ 15 – 44 ปี ที่มารับบริการ ณ แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลชัยนาท จากการศึกษาพบว่า ผู้หญิงถูกกระทำ

ความรุนแรงมากกว่าไม่ถูกกระทำความรุนแรง (ร้อยละ 68.8 และ 31.2 ตามลำดับ) ซึ่งเป็นจำนวนที่มากบ่งบอกถึงความไม่ปลอดภัย และพบปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการถูกกระทำความรุนแรงทางด้านร่างกาย คือ อาชีพ รายได้ และความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง การถูกกระทำความรุนแรงทางด้านจิตใจ คือระดับการศึกษาและสถานภาพสมรส และการถูกกระทำความรุนแรงทางเพศ คือ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส และความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเอง สาเหตุของการเกิดความรุนแรงต่อสตรีส่วนใหญ่เกิดจากการทะเลาะวิวาทและการใช้อำนาจที่เหนือกว่า ประโยชน์ที่ได้จากการศึกษาทำให้ทราบถึง

1. กลุ่มที่มีโอกาสถูกกระทำความรุนแรงทางด้านร่างกาย คือ ผู้หญิงที่ไม่ได้ประกอบอาชีพ มีรายได้ต่ำ และมีความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเองต่ำ

2. กลุ่มที่มีโอกาสถูกกระทำความรุนแรงทางด้านจิตใจ คือ ผู้หญิงที่มีการศึกษาระดับปานกลาง (ม.1 – ม.6 และ ปวช.) มีสถานภาพโสดและมีความรู้สึกถึงคุณค่าในตนเองต่ำ

วีระพล ใหญ่อรุณ (2542: 99) ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อความรุนแรงในครอบครัว ดำรงจ ศึกษาเฉพาะกรณี นายตำรวจชั้นประทวน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในสถานีตำรวจนครบาล ผลจากการศึกษาพบว่า สาเหตุสำคัญประการหนึ่งในการเกิดความรุนแรงในครอบครัวของตำรวจชั้นประทวน คือ การเคยมีส่วนร่วม การเคยเห็นเหตุการณ์ความรุนแรงในครอบครัวของตนเองในวัยเด็ก ครอบครัวญาติพี่น้อง เพื่อนบ้านหรือเคยมีเหตุการณ์ตบตี ทะเลาะเบาะแว้งกับพี่น้อง เพื่อนสนิท รวมทั้งพฤติกรรมความรุนแรงต่าง ๆ ที่เคยพบเห็นในอดีตจะส่งผลต่อการให้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาครอบครัวของคู่สามีภรรยาเมื่อเขามีคู่ครอง ทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัว

ปัญญาลี โชติคุด (2541: 105) ศึกษาวิจัยเรื่องการใช้ความรุนแรงต่อคู่สมรส พบว่า เมื่อเปรียบเทียบการใช้ความรุนแรงระหว่างเพศชายกับเพศหญิงแล้วพบว่า เพศหญิงจะได้รับผลกระทบจากการให้ความรุนแรงมากกว่า เพราะรูปแบบความรุนแรงที่เพศหญิงส่วนใหญ่ใช้เป็นการทำร้ายจิตใจ เช่น การด่าว่ากล่าว ในขณะที่เพศชายใช้การทำร้ายร่างกายไม่ว่าจะเป็นการผลักจุดกระชากตบตี เตะต่อย หรือการใช้วัตถุประกอบกับการที่เพศชายมีลักษณะร่างกายที่แข็งแรงกว่า ทำให้เพศหญิงได้รับความเจ็บปวดและได้รับบาดเจ็บมากกว่าเพศชาย สาเหตุของการให้ความรุนแรงต่อคู่สมรสจากปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคม เช่น ประสบการณ์อ้อมด้านความรุนแรง ระยะเวลาสมรส การใช้แอลกอฮอล์ การยอมรับการใช้ความรุนแรงของบุคคลที่มีนัยสำคัญ

ดนยา ธนะอุดม (2539: 88) ศึกษาเรื่องความรุนแรงในครอบครัว : ศึกษาในกรณีหญิงตั้งครรภ์จากการวิจัย พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ถูกทำร้ายด้านร่างกายมีร้อยละ 12.00 ถูกทำร้ายด้านจิตใจมีร้อยละ 22.50 ตำแหน่งที่ถูกทำร้ายด้านร่างกายมากที่สุด คือบริเวณใบหน้า และวิธีการที่สามีทำร้ายที่พบมากที่สุดคือการตบ ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการถูกทำร้ายด้านร่างกายและจิตใจ คือ

ลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคลของหญิงมีครรภ์และสามี (ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ อาชีพ พฤติกรรม การดื่มแอลกอฮอล์) ลักษณะครอบครัว (ได้แก่ จำนวนบุตร สถานภาพสมรส ประเภทครอบครัว และสัมพันธภาพระหว่างหญิงตั้งครรภ์กับสามี) กลุ่มตัวอย่างที่ถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจมีความเชื่อเรื่องความเหลื่อมล้ำทางเพศ ยอมให้เพศชายใช้อำนาจใช้ความรุนแรงได้

ศิริเพชร ศิริวัฒนา (2538: 97) ศึกษาปัญหาความรุนแรงในครอบครัว : ศึกษาเฉพาะกรณีผลกระทบทางด้านสุขภาพจิตในหญิงที่ถูกสามีทุบตีทำร้ายร่างกาย พบว่า ลักษณะครอบครัวที่ศึกษาเป็นครอบครัวเดี่ยวที่อาศัยอยู่เฉพาะพ่อแม่ลูก คิดเป็นร้อยละ 65 เป็นครอบครัวขยายร้อยละ 35 สาเหตุที่ทำให้เกิดการทำร้ายร่างกาย พบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับรายได้ไม่เพียงพอ หรือปัญหาด้านเศรษฐกิจ พบมากถึงร้อยละ 50 รองลงมาได้แก่สามีไม่รับผิดชอบครอบครัวมีภรรยาน้อย ร้อยละ 35 และปัญหาที่เกี่ยวกับการใช้เครื่องตีมีแอลกอฮอล์มาแล้วอาละวาด ทำร้ายร่างกาย ร้อยละ 25 ส่วนลักษณะของการทำร้ายร่างกายส่วนมากมักถูกทำร้ายด้วยอวัยวะในร่างกาย เช่น การมดัก ทุบ ต่อย คิดเป็นร้อยละ 60 ใช้ความรุนแรงด้วยวาจาหยาบคาย ร้อยละ 35 จับศีรษะโขกกับพื้นและผนังห้อง ร้อยละ 20 และเมื่อเกิดความรุนแรงในครอบครัวขึ้นจะมีการทุบตีบุตรด้วยถึงร้อยละ 75 ผลกระทบทางสุขภาพจิตต่อภรรยาพบว่าภรรยามักมีความรู้สึกซึมเศร้า มีความกังวล ย้ำคิดย้ำทำและมีความรู้สึกก้าวร้าว ซึ่งถ้าหากตกอยู่ในสภาพที่ต้องถูกทุบตีเป็นประจำอาจทำให้ภรรยาเกิดบันดาลโทสะ และต่อสู้ป้องกันตนเองบ้าง อาจนำไปสู่เหตุการณ์ที่เศร้าสลด เช่น การฆาตกรรมในครอบครัวได้

8.2 งานวิจัยต่างประเทศ

เจลเลส (Gelles. 1988: 841 – 847) ศึกษาการใช้ความรุนแรงต่อหญิงตั้งครรภ์ โดยการสัมภาษณ์ภรรยาจำนวน 6,002 คน พบว่า หญิงตั้งครรภ์มีประสบการณ์เกี่ยวกับความรุนแรงในครอบครัวตั้งแต่ระดับที่ไม่รุนแรงนัก ไปจนถึงระดับที่รุนแรงมาก และนอกจากนี้ในกลุ่มของผู้หญิงที่มีอายุต่ำกว่า 25 ปี ยังพบอัตราการตั้งครรภ์ และการได้รับความรุนแรงจากสามี หรือคู่รักในอัตราสูง

จากการศึกษาของ ROY ในประเทศอเมริกาพบว่า ผู้ชายที่ก่อความรุนแรงขึ้นในครอบครัว โดยทำร้ายร่างกายภรรยาจากทุกระดับขั้นฐานะ อายุ การศึกษา อาชีพ ศึกษาเปรียบเทียบพบว่า ร้อยละ 81 ของภรรยาผู้ที่ถูกทุบตีทำร้ายร่างกายมากจากบ้านเคยมีความรุนแรงมาก่อน และร้อยละ 33 ของผู้ชายผู้กระทำการทุบตีทำร้ายร่างกายภรรยาด้วยการเห็นพ่อทุบตีทำร้ายร่างกายแม่ในสมัยเด็ก และร้อยละ 45 ผู้ชายผู้ทำการทุบตีทำร้ายร่างกายภรรยาจะทำการทารุณกรรมลูก ๆ ด้วย ระหว่างคู่สมรส 3 ช่วง คือก่อนแต่งงาน หลังแต่งงาน 6 เดือน และหลังจากแต่งงาน 18 เดือน ผลการศึกษาพบว่า คู่สมรสทั้งชายและหญิงมีประสบการณ์ความก้าวร้าวในครอบครัวและต่อผู้อื่น โดยการเห็นบิดาตีมารดา มารดาตีบิดา เคยถูกบิดาหรือมารดาเมียนด้วยไม้เรียวหรือเข็มขัด ในช่วงที่เป็นนักเรียนมัธยม

ตัน มัธยมปลาย และหลังจากมัธยมปลาย เคยตีบิดา ตีมารดา ตีพี่น้อง มีเรื่องวิวาทกับผู้อื่น การมีประสบการณ์ก้าวร้าวในครอบครัวและต่อผู้อื่น ปรากฏว่าผู้ชายมีอัตราสูงกว่าผู้หญิง สำหรับพฤติกรรมก้าวร้าวระหว่างคู่สมรสที่ศึกษาในช่วงก่อนแต่งงาน หลังจากแต่งงาน 6 เดือน และหลังจากแต่งงาน 18 เดือน ได้แก่ ขว้างปาสิ่งของ ผลักหรือกระชาก ตบหน้า ตะ หัด ตีด้วยมือ ตีด้วยวัตถุ เข็ม เข็ม ทุบด้วยมีด หรือปืน ผลการวิเคราะห์โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอย (Regression Analysis) ปรากฏว่าพฤติกรรมก้าวร้าวต่อคู่สมรสสามารถทำนายได้ดีในหญิงมากกว่าชาย

จากการศึกษาของ Martin และคนอื่น ๆ (Martin, J.P.; et al. 1978: Abstract) เรื่องการรับรู้ของเด็กวัยรุ่นต่อการขัดแย้งในครอบครัว พบว่า การใช้ความรุนแรงของบิดามารดาในการแก้ไขปัญห ความขัดแย้งมีอิทธิพลต่อระดับความพึงพอใจในครอบครัวของเด็ก โดยการใช้ความรุนแรงของบิดามารดาจะทำให้เด็กมีความพึงพอใจในครอบครัวต่ำ

นอกจากนี้ Martin (1978) ได้รายงานเพิ่มเติมว่า จากการสำรวจของ National Family Violence ของสหรัฐอเมริกา ในปี 1978 พบว่า มีคู่สมรสร้อยละ 28.0 เคยใช้ความรุนแรงซึ่งกันและกัน และส่วนใหญ่เป็นการใช้ความรุนแรงในลักษณะของการกระทำซ้ำโดยเฉลี่ยประมาณ 3 ครั้งต่อปี และจากการสำรวจกรณีการฆาตกรรมของกระทรวงยุติธรรม พบว่าในแต่ละปีมีสามีประมาณ 700 คน ถูกภรรยาฆ่าตาย ในขณะที่มีภรรยาประมาณ 1,400 คน ถูกสามีฆ่าตาย และจากข้อมูลของ California Commission จาก the Status of Women ในปี ค.ศ. 1978 แสดงว่า 1 ใน 4 ของฆาตกรรมทั้งหมดในสหรัฐอเมริกาเกิดขึ้นในครอบครัวและ 1 ใน 2 ของคดีฆาตกรรมที่เกิดขึ้นในครอบครัว เป็นกรณีสามีฆ่าภรรยา ครอบครัวจึงถูกพิจารณาในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่มีความรุนแรงมากที่สุดในอเมริกาทุกปีจะมีผู้หญิง 3 – 4 ล้านคนถูกทุบตีในบ้านและผู้หญิงมากกว่า 4,000 คน ถูกฆ่าโดยสามีหรือคู่รัก แต่มีรุนแรงกว่านี้คือผู้หญิงถูกทุบตีและถูกข่มเหงทารุณในขณะตั้งครรภ์

แมร์รี่ (Marry M. 1992: 501 – 514) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ความก้าวร้าวทางกาย กับการใช้ความก้าวร้าวทางวาจา โดยผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ในขณะที่ใช้ความก้าวร้าวทางกาย ก็จะมีการใช้ความก้าวร้าวทางวาจาด้วย โดยการใช้ความก้าวร้าวทั้ง 2 ประเภทเกิดจากความรู้สึกเดียวกัน แต่ความก้าวร้าวทางวาจาเกิดขึ้นได้ง่ายกว่า และจะนำไปสู่การใช้ความก้าวร้าว ทางกายในที่สุด

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดประชากร และเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. กำหนดประชากร และเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนที่เปิดสอนจนถึงระดับมัธยมศึกษาช่วงชั้นที่ 3 จำนวน 35 โรงเรียน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 3,858 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 3,714 คน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3,640 คน รวมมีจำนวนนักเรียนทั้งหมดจำนวน 11,212 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two-stage random sampling) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% ($\alpha = .05$) ค่าความคลาดเคลื่อน ± 1 คำนวณได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 590 คน โดยมีรายละเอียดการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง และขั้นตอนในการสุ่มกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ผู้วิจัยสำรวจข้อมูลประชากรจากแหล่งทุติยภูมิ คือ กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศ สำนักนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 แล้วจัดทำกรอบการสุ่ม (Sampling Frame) โดยอาศัยลักษณะการแบ่งกลุ่มเขตอำเภอที่อยู่ภายใต้การปกครองดูแลของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ประกอบด้วย อำเภอเมืองสุพรรณบุรี อำเภอบางปลาม้า และอำเภอศรีประจันต์ ดังรายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากร นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 1

อำเภอ	โรงเรียน	จำนวนนักเรียนระดับ มัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3			จำนวน นักเรียน รวม
		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	
เมือง	กาญจนภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี	417	429	429	1275
	ตลิ่งชันวิทยา	136	180	180	496
	บ้านดอนโพ	50	45	42	137
	บ้านท่าเสด็จ	84	65	50	199
	เมืองสุพรรณบุรี	33	28	33	94
	วัดแก้ว	34	25	27	86
	วัดโคกโคเฒ่า	92	88	57	237
	วัดดอนโพธิ์ทอง	35	32	29	96
	วัดพระธาตุ	46	43	37	126
	วัดลาดตาล	25	33	29	87
	วัดวังพระนอน	34	32	28	94
	วัดสระประทุม	23	23	20	66
	วัดสังฆายเถร	37	39	38	114
	สงวนหญิง	496	493	507	1496
	สงวนแดงวิทยา	169	211	194	574
บางปลาม้า	กฤษณา	24	26	23	73
	บางปลาม้า "สูงสูमारผดุงวิทย์"	493	455	416	1364
	บางแม่หม้ายรัฐราษฎร์รังสฤษดิ์	102	77	64	243
	วัดจระเข้ใหญ่	29	34	20	83
	วัดช่องลม	31	24	26	81
	วัดป่าพฤกษ์	52	51	50	153
	วัดโพธิ์ศรี	19	20	29	68
	วัดราษฎร์บำรุง	14	13	13	40

ตาราง 1 (ต่อ)

อำเภอ	โรงเรียน	จำนวนนักเรียนระดับ มัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3			จำนวน นักเรียน รวม
		ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	
บางปลาม้า	วัดราษฎร์ศรัทธาธรรม	39	29	22	90
	วัดวังน้ำเย็น	35	19	30	84
	วัดสามัคคีธรรม	12	12	21	45
	วัดอโศก	24	38	19	81
	หรรษาสุจิตตวิทยา 2	92	95	91	278
ศรีประจันต์	วังห้าวราษฎร์สามัคคี	61	60	66	187
	วัดบ้านกล้วย	37	24	24	85
	วัดป่าพระเจ้า	23	31	19	73
	วัดวังกุ่ม	125	78	96	299
	ศรีประจันต์ “เมธีประมุข”	276	214	228	718
	สรวงสุทธาวิทยา	77	94	80	251

ที่มา : กลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศ สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1. (2551). นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 1.

2. กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอนดังนี้

2.1 กำหนดระดับความเชื่อมั่น (Level of Confidence : $1 - \alpha$) ที่ .95 และกำหนด
ขนาดของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าเฉลี่ย ($e = Z_{.05/2} S_{\bar{x}}$) เท่ากับ 1.5 ซึ่งกำหนดโดย
พิจารณาจากคะแนนเต็มของแบบสอบถามวัดสาเหตุและผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงใน
ครอบครัวซึ่งผู้วิจัยได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ขนาดของความคลาดเคลื่อนดังกล่าวเพียงพอสำหรับการ
ได้มาของขนาดกลุ่มตัวอย่างที่เหมาะสม ซึ่งสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในกรณีต่างๆ ที่เหมาะสมได้
คำนวณค่าความแปรปรวน (σ^2) ของประชากรนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2
และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากการนำแบบสอบถามวัดสาเหตุและผลกระทบของพฤติกรรมความรุนแรง
ในครอบครัว ไปทดลองใช้กับนักเรียน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจริง จำนวน 140 คน ซึ่ง

ได้ผลดังนี้ ความแปรปรวนของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เท่ากับ 26.86 ความแปรปรวนของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 เท่ากับ 58.14 และ ความแปรปรวนของนักเรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เท่ากับ 41.71

2.2 จากข้อมูลจำนวนประชากร ขนาดความคลาดเคลื่อน และค่าประมาณความแปรปรวนของประชากร ผู้วิจัยนำข้อมูลดังกล่าวไปคำนวณหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling) ได้จำนวนหน่วยตัวอย่าง 590.131 หน่วย หรือประมาณ 590 คน

3. ดำเนินการสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two Stage Random Sampling) โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

3.1 ผู้วิจัยได้แบ่งประชากรทั้งหมดออกเป็นประชากรย่อย (Subpopulation) บนพื้นฐานของการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster Random Sampling) ซึ่งกำหนดให้แต่ละกลุ่มอำเภอเป็นกลุ่ม (Clusters) ผลของการแบ่งตามวิธีการสุ่มตัวอย่างดังกล่าว ทำให้ได้ประชากรย่อยจำนวน 3 กลุ่ม ซึ่งภายในของแต่ละกลุ่มมีความแตกต่างกันมากที่สุด (Heterogeneous Within Cluster) และระหว่างกลุ่มมีความคล้ายคลึงกันมากที่สุด (Homogeneous Between Clusters) ในการดำเนินการขั้นตอนนี้ ผู้วิจัยกำหนดให้กลุ่มอำเภอเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) หลังจากนั้นได้ดำเนินการสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายโดยวิธีการจับฉลาก มาจำนวน 1 กลุ่ม ได้กลุ่มอำเภอบางปลาม้า ซึ่งมีจำนวนโรงเรียนภายใต้การปกครอง จำนวน 13 โรงเรียน

3.2 ทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการสุ่มรายชื่อโรงเรียนทีละโรงเรียนโดยใช้วิธีจับฉลากและนำจำนวนนักเรียนภายในโรงเรียนที่สุ่มได้มารวมกัน จนกระทั่งได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างมากกว่าหรือเท่ากับขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่คำนวณได้ ซึ่งได้รวมทั้งสิ้นจำนวน 590 คน จากโรงเรียน 8 โรงเรียน ดังแสดงรายละเอียดในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนกลุ่มตัวอย่าง นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สุพรรณบุรี เขต 1

โรงเรียน	จำนวนนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3			จำนวนนักเรียนรวม
	ชั้นปีที่ 1	ชั้นปีที่ 2	ชั้นปีที่ 3	
บางปลาม้า "สูงสมารณดุสิตวิทยา"	40	46	43	129
บางแม่น่ายราษฎร์รังสฤษดิ์	38	40	39	117
หรรษาสุจิตตวิทยา 2	40	35	30	105
วัดป่าพฤกษ์	18	18	18	54
วัดสามัคคีธรรม	12	12	15	39
วัดราษฎร์บำรุง	14	13	13	40
วัดจระเข้มใหญ่	19	20	15	54
วัดช่องลม	17	15	20	52
รวม	198	199	193	590

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลเพื่อให้มากกว่าขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ โดยมีจำนวนข้อมูลที่เก็บจริงได้ทั้งหมด 700 ฉบับ เนื่องจากเกรงกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามไม่สมบูรณ์ และเมื่อทำการคัดแบบสอบถามออกแล้วมีจำนวนน้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ในเบื้องต้น และจะทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการอ้างอิงประชากร เมื่อผู้วิจัยทำการคัดเลือกแบบสอบถามพบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามสมบูรณ์มีจำนวน 600 คน

4. การตรวจสอบความเหมาะสมของกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุโดยใช้โปรแกรมลิสเรล ต้องใช้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างขนาดใหญ่ ชูแมคเกอร์ และโลแมกซ์ แฮร์ และคนอื่น ๆ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2542: 311; อ้างอิงจาก Shumacker, & Lomax. 1996) เสนอให้ใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 10 – 20 คน ต่อตัวแปรในการวิจัยหนึ่งตัวแปร ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรที่ศึกษาจำนวน 15 ตัวแปร จึงประมาณขนาดกลุ่มตัวอย่างขั้นต่ำได้ 300 คน และเมื่อพิจารณาค่าความคลาดเคลื่อนที่กำหนดไว้เป็นเกณฑ์ในการประมาณค่าที่ยอมรับได้ที่ระดับความเชื่อมั่นของการประมาณค่าเฉลี่ยร้อยละ 95 ในขั้นตอนของการวางแผนกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 1.50 นั้น เมื่อนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลจริงมาวิเคราะห์เพื่อประมาณค่าเฉลี่ยของพฤติกรรม

ความรุนแรงในครอบครัว พบว่ามีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานเฉลี่ย ($S_{\bar{x}}$) ในภาพรวมเท่ากับ 0.58 จึงสรุปได้ว่าขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีขนาดเหมาะสมและเพียงพอต่อการนำไปใช้วิเคราะห์สถิติขั้นสูงด้วยโปรแกรมสถิติต่อไป

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถามจำนวน 3 ฉบับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามวัดสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก มี 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของบิดา – มารดาของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดสภาวะความตึงเครียดภายในครอบครัว มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการตีเครื่องตีมีนเมาของพ่อ – แม่ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 4 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการเล่นการพนันของพ่อ – แม่ของผู้ตอบแบบสอบถาม

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามวัดลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว มี 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 7 ระดับ

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามวัดผลกระทบที่เกิดจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมก้าวร้าวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 7 ระดับ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการเก็บตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 7 ระดับ

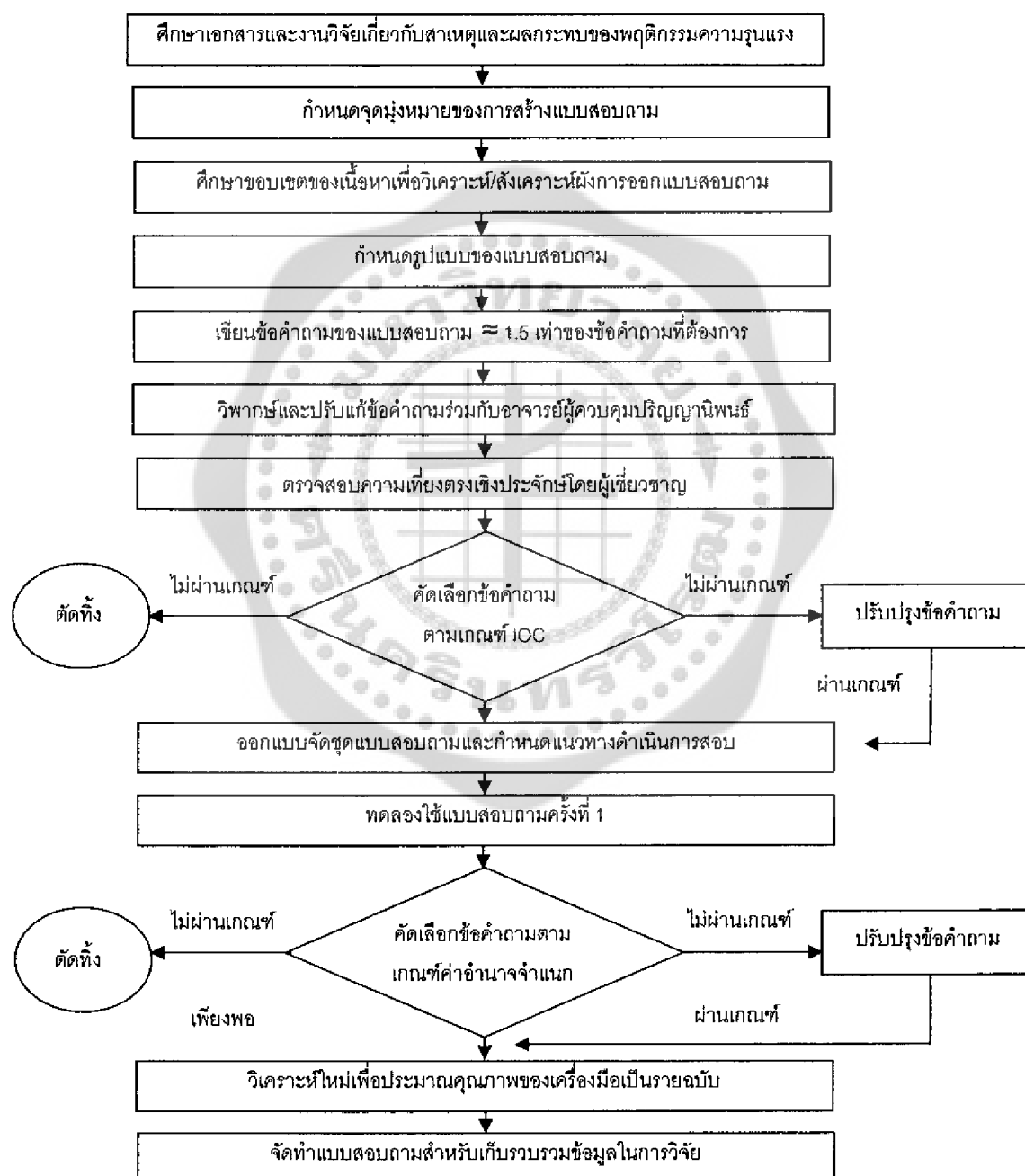
ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมในการเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 7 ระดับ

โดยแบบสอบถามฉบับที่ 1 และฉบับที่ 2 ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเอง ส่วนแบบสอบถามฉบับที่ 3 ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามที่มีอยู่แล้ว

2.2 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา

2.2.1 เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ได้แก่ แบบสอบถามวัดสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก มี 4 ตอน และ แบบสอบถามวัดลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 7 ระดับ ซึ่งผู้วิจัยมีวิธีดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังภาพประกอบ 3 นี้

ภาพประกอบ 3 ลำดับขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามวัดสาเหตุและแบบสอบถามวัดลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว

จากภาพประกอบ 3 แสดงขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามวัดสาเหตุและรูปแบบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว โดยมีรายละเอียดของแต่ละขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสาเหตุ รูปแบบ และผลกระทบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็กจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างกรอบแนวคิดในการสร้างแบบวัดสาเหตุและรูปแบบพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก

2. กำหนดจุดมุ่งหมายของการสร้างแบบสอบถาม คือ เพื่อใช้วัดสาเหตุและรูปแบบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 ที่กำลังศึกษาใน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

3. ศึกษาขอบเขตเนื้อหาของตัวแปรพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว เพื่อนำมาวิเคราะห์/สังเคราะห์ ข้อคำถามในแบบสอบถาม

4. กำหนดรูปแบบและเกณฑ์การให้คะแนนของแบบสอบถามดังนี้

4.1 รูปแบบของแบบสอบถามเกี่ยวกับสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว แบ่งออกเป็น 3 ตอน ตอนที่ 1 วัดข้อมูลพื้นฐานของพ่อ – แม่ หรือผู้ปกครองของนักเรียน จะเป็นข้อคำถามแบบ Check List ตอบตามสภาพความเป็นจริง ตอนที่ 2 วัดสภาวะความตึงเครียดในครอบครัว เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 5 ระดับ จำนวน 10 ข้อ โดยมีระบบการให้คะแนนตามระดับความเป็นจริงของนักเรียน ตอนที่ 3 วัดพฤติกรรมเบี่ยงเบนของพ่อ – แม่ ได้แก่ การดื่มเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ และการเล่นการพนัน เป็นข้อคำถามแบบ Check List ตอบตามสภาพความเป็นจริง

4.2 รูปแบบของแบบสอบถามวัดลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว จะประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 19 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 7 ระดับ โดยมีระบบการให้คะแนนตามระดับความเป็นจริงของนักเรียน

5. สร้างข้อคำถามเกี่ยวกับ สาเหตุ และลักษณะรูปแบบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก ประมาณ 1.5 เท่าของข้อคำถามที่ต้องการตามผังการออกแบบสอบถาม

6. วิพากษ์ข้อคำถามของแบบสอบถามร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท และปรับแก้ข้อคำถาม เพื่อให้ข้อคำถามมีความเที่ยงตรง และครอบคลุมนิยามปฏิบัติการ

7. ตรวจสอบคุณภาพขั้นต้นของแบบสอบถาม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) ของข้อคำถาม เพื่อพิจารณา วิพากษ์ความเหมาะสม ถูกต้องของเนื้อหา ภาษาของข้อคำถามและพิจารณาความสอดคล้องของแบบสอบถามกับ

นิยามปฏิบัติการในแต่ละคุณลักษณะ แล้วคัดเลือกข้อคำถามตามเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Consistency : IOC) คือ มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ซึ่งผลการวิจัยพบว่าแบบสอบถามวัดสภาวะความตึงเครียดในครอบครัว จำนวน 10 ข้อ และแบบสอบถามวัดลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว จำนวน 19 ข้อ มีค่าความสอดคล้อง ตั้งแต่ 0.80 ถึง 1.00 ซึ่งผ่านเกณฑ์ทั้งหมด หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามมาพิจารณาปรับปรุงข้อคำถามทั้งหมดอีกครั้งโดยพิจารณาตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ เพื่อให้แบบวัดมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

8. ออกแบบจัดชุดแบบสอบถามและกำหนดแนวทางดำเนินการสำหรับการทดลองใช้เครื่องมือการวิจัย

9. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ครั้งที่ 1 (Try Out) เพื่อพัฒนาคุณภาพรายข้อของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยดำเนินการทดลองใช้กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลจริง จำนวน 140 คน ได้แก่ โรงเรียนบางปลาม้า "สูงสูดามตฺตวิทย์" จำนวน 50 คน โรงเรียนสวนแตงวิทยา จำนวน 25 คน โรงเรียนวัดป่าพฤษจ จำนวน 45 คน โรงเรียนวันบ้านกล้วย 20 คน

10. วิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นรายข้อด้วยวิธีการทางสถิติ โดยนำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้ (Try Out) แล้ว ไปตรวจให้คะแนนและนำผลมาวิเคราะห์คุณภาพเพื่อค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามโดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมจากข้ออื่นๆ ที่เหลือทั้งหมด (Item Total Correlation) ด้วยสูตรสหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation: r_{xy}) พบว่าแบบสอบถามวัดสภาวะความตึงเครียดในครอบครัว มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.409 ถึง 0.748 ส่วนแบบสอบถามวัดลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว มีค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.202 ถึง 0.721

11. ผู้วิจัยพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ การพิจารณาคุณภาพของแบบสอบถาม โดยมีการคัดเลือกข้อคำถามของแบบสอบถาม โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าอำนาจจำแนก (r_{xy}) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไปและเป็นข้อที่สมบูรณ์ครอบคลุมตามนิยามปฏิบัติการ ซึ่งพบว่าข้อคำถามของแบบสอบถามวัดสภาวะความตึงเครียดในครอบครัว และแบบสอบถามวัดลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว สามารถนำมาใช้เป็นข้อคำถามของแบบสอบถามจริงได้ทั้งหมด แสดงรายละเอียดดังตารางในภาคผนวก ข และภาคผนวก ค

12. วิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นรายฉบับ โดยการวิเคราะห์ข้อคำถามที่คัดเลือกไว้ใหม่ เพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient : α) ของครอนบัค (Cronbach) พบว่าแบบสอบถาม

วัดสภาวะความตึงเครียดในครอบครัว มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.880 และแบบสอบถามวัดลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.884

13. จัดพิมพ์แบบสอบถามวัดสาเหตุและแบบสอบถามวัดลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว เพื่อนำไปใช้สำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัยต่อไป

2.2.2 เครื่องมือที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น

ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 1 ฉบับ คือ แบบสอบถามวัดผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน จำนวน 10 ข้อ ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการเก็บตัวของนักเรียน จำนวน 10 ข้อ และตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน จำนวน 10 ข้อ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการพัฒนาโดยปรับภาษา ปรับจำนวนข้อ ให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย และเหมาะสมกับระยะเวลาในการตอบแบบสอบถาม พิจารณาคัดเลือกบางข้อคำถามโดยให้ครอบคลุมนิยามปฏิบัติการ และปรับแบบสอบถามให้เป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ชนิด 7 ระดับ มีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามพฤติกรรมก้าวร้าว ของปิยศรี บรรณสาร (2550: 109 – 110) ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.8616

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการเก็บตัวของนักเรียน ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามบุคลิกภาพเก็บตัว – แสดงตัว ของดาริกา อเนกนิธิ (2547: 92 – 95) ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.8155

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบสอบถามพฤติกรรมการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ของสุพัตรา ผลรัตน์ไพบูลย์ (2550: 128 – 129) ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.9613

หลังจากดำเนินการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์คุณภาพของเครื่องมือ โดยคัดเลือกข้อคำถามของแบบสอบถามโดยใช้เกณฑ์การพิจารณาค่าอำนาจจำแนก (r_{xx}) ตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป และคัดเลือกข้อคำถามไว้ตอนละ 10 ข้อ ซึ่งมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ตั้งแต่ 0.204 – 0.568 และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient : α) ของครอนบัค (Cronbach) พบว่าแบบสอบถามวัดผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.821

ตัวอย่างแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามวัดสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของบิดา – มารดาของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ขอให้ท่านนักเรียนใส่ข้อมูลลงในช่องที่กำหนด หรือใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

- 1. ปัจจุบัน พ่อมีอายุ..... ปี แม่มีอายุ ปี
- 2. ระดับการศึกษาของพ่อ-แม่ หรือ ผู้ปกครอง

พ่อ	แม่	ผู้ปกครอง	
☐	☐	☐	ไม่ได้รับการศึกษา
☐	☐	☐	ประถมศึกษาปีที่ 6
☐	☐	☐	มัธยมศึกษาตอนต้น
☐	☐	☐	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
☐	☐	☐	ปริญญาตรี
☐	☐	☐	ปริญญาโท
☐	☐	☐	ปริญญาเอก

- 3. ลักษณะการใช้ชีวิตของพ่อและแม่ของนักเรียน
 - ☐ อยู่ด้วยกัน ☐ พ่อ และ แม่เสียชีวิต
 - ☐ พ่อ เสียชีวิต ☐ แม่ เสียชีวิต
 - ☐ หย่า และแยกกันอยู่ ☐ อื่น ๆ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดสภาวะความตึงเครียดภายในครอบครัว

คำชี้แจง ขอให้ท่านนักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา มีเหตุการณ์ต่อไปนี้ เกิดขึ้นภายในครอบครัวของท่านน้อยเพียงใด

เหตุการณ์	บ่อยมาก	บ่อย	เป็นบางครั้งคราว	น้อยมาก	ไม่ปฏิบัติ
	5	4	3	2	1
1. สมาชิกในครอบครัวเอาใจใส่ดูแลกันและกัน					
2. สมาชิกในครอบครัวรักและเคารพกันตามสถานภาพของตนเอง					
3. สมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจกัน					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ของพ่อ – แม่ หรือผู้ปกครองของนักเรียน

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมาพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองของนักเรียนดื่มสุรา เครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ (เช่น เบียร์ ไวน์ กระแช่ ฯลฯ) หรือไม่

☐ ดื่ม (ทำแบบสอบถามข้อ 2-3 ต่อ)

☐ ไม่ดื่ม (ข้ามไปทำแบบสอบถาม ตอนที่ 4)

2. พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองของนักเรียนดื่มสุราหรือเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์บ่อยเพียงใด

☐ ดื่มทุกวัน

☐ ดื่มน้อยครั้ง (3 – 4 ครั้งต่อสัปดาห์)

☐ ดื่มนานๆ (1 – 2 ครั้งต่อสัปดาห์)

☐ ดื่มนานๆ 1 – 2 ครั้ง

☐ นาน ๆ ครั้ง จึงดื่ม

☐ ไม่ทราบจำนวนความถี่ของการดื่มของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง

ตอนที่ 4 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการเล่นการพนันของพ่อ – แม่ หรือผู้ปกครองของนักเรียน

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมาพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองของนักเรียนเล่นการพนันหรือไม่

☐ เล่น (ทำแบบสอบถามข้อ 2-4 ต่อ)

☐ ไม่เล่น (ข้ามไปทำแบบสอบถามฉบับที่ 2)

2. พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองของนักเรียน เล่นการพนันชนิดใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

☐ หวย

☐ ไพ่

☐ พนันบอล

☐ ชนไก่

☐ อื่น ๆ (โปรดระบุ)

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามวัดลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนใส่ข้อมูลลงในช่องที่กำหนด หรือใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

เพศ ☐ ชาย

☐ หญิง

ปัจจุบันนักเรียนอายุ ปี

ตอนที่ 2 ลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่ผู้ใหญ่กระทำต่อเด็ก
คำชี้แจง ขอให้นักเรียนวงกลมรอบหมายเลข ที่ตรงกับระดับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรม	ระดับความถี่ของการปฏิบัติ/ระดับความจริง						
	บ่อยมาก/จริง ← บางครั้ง → ไม่เคยปฏิบัติ/ไม่จริง						
1. เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่พ่อ แม่ หรือสมาชิกในครอบครัวได้เถียงกัน จะมีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดขว้างปาสิ่งของใส่กัน	7	6	5	4	3	2	1
2. เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่พ่อ แม่ หรือสมาชิกในครอบครัวได้เถียงกัน จะมีฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดใช้กำลังโดยการผลักหรืออุดกระชากกัน	7	6	5	4	3	2	1
3. สมาชิกในครอบครัวของนักเรียน มักมีปากเสียง ได้เถียงกันถึงขั้นรุนแรง	7	6	5	4	3	2	1
4. เมื่อเกิดข้อขัดแย้งขึ้น สมาชิกในครอบครัวมักมีการใช้เสียงดังได้เถียงกัน มากกว่าจะทำให้เหตุผลพูดคุยแก้ปัญหา	7	6	5	4	3	2	1
5. เมื่อนักเรียนมีปัญหา พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองมักจะทำให้คำปรึกษาแก่นักเรียน	7	6	5	4	3	2	1
6. นักเรียนได้รับการดูแลเอาใจใส่จากพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง เมื่อนักเรียนเจ็บป่วย	7	6	5	4	3	2	1

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามวัดผลกระทบที่เกิดจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว

ตอนที่ 1 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนวงกลมรอบหมายเลข ที่ตรงกับระดับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรม	ระดับความถี่ของการปฏิบัติ/ระดับความจริง						
	บ่อยมาก/จริง ← บางครั้ง → ไม่เคยปฏิบัติ/ไม่จริง						
1. หากมีใครทำให้นักเรียนโกรธ นักเรียนจะทำลายสิ่งของของเขาทันที	7	6	5	4	3	2	1
2. หากมีใครทำให้นักเรียนโกรธ นักเรียนจะทำร้ายคนนั้นทันที	7	6	5	4	3	2	1

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการเก็บตัว-แสดงตัวของนักเรียน

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนวงกลมรอบหมายเลข ที่ตรงกับระดับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรม	ระดับความถี่ของการปฏิบัติ/ระดับความจริง						
	บ่อยมาก/จริง ← บางครั้ง → ไม่เคยปฏิบัติ/ไม่จริง						
1. เมื่ออยู่ในกลุ่มคนมาก ๆ นักเรียนรู้สึกลำบากใจที่จะหาเรื่องมาคุยกับคนเหล่านั้น	7	6	5	4	3	2	1
2. ถ้าไม่จำเป็น นักเรียนจะไม่ออกไปทำกิจกรรมหน้าชั้น	7	6	5	4	3	2	1

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการเรียนของนักเรียน

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนวงกลมรอบหมายเลข ที่ตรงกับระดับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรม	ระดับความถี่ของการปฏิบัติ/ระดับความจริง						
	บ่อยมาก/จริง ← บางครั้ง → ไม่เคยปฏิบัติ/ไม่จริง						
1. นักเรียนขาดเรียนบ่อย ๆ	7	6	5	4	3	2	1
2. นักเรียนไม่ชอบทำงาน หรือการบ้านตามที่ได้รับมอบหมาย	7	6	5	4	3	2	1

เกณฑ์การตรวจให้คะแนนและเกณฑ์การแปลความหมายคะแนน

เกณฑ์การตรวจให้คะแนนและเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของแบบสอบถามวัดสภาวะความตั้งใจครีดยในครอบครัว จำนวน 10 ข้อ มีดังนี้

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน		
ระดับความเป็นจริง	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
บ่อยมาก ←--> ไม่เคยปฏิบัติ	5 - 1 คะแนน	1 - 5 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน	
คะแนนเฉลี่ยรายข้อ	การแปลความหมาย
20.50 – 25.00	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับมากที่สุด
15.50 – 20.49	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับมาก
10.50 – 15.49	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับปานกลาง
5.50 – 10.49	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 5.49	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การตรวจให้คะแนนและเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของแบบสอบถามวัดลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ด้านการทำร้ายร่างกาย จำนวน 7 ข้อ และการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา จำนวน 7 ข้อ มีดังนี้

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

ระดับความเป็นจริง	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
น้อยมาก <--> ไม่เคยปฏิบัติ	7 - 1 คะแนน	1 - 7 คะแนน
หรือ		
จริง <--> ไม่จริง	7 - 1 คะแนน	1 - 7 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน

คะแนนเฉลี่ยรายข้อ	การแปลความหมาย
42.50 – 49.00	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับมากที่สุด
35.50 – 42.49	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับมาก
28.50 – 35.49	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก
21.50 – 28.49	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับปานกลาง
14.50 – 21.49	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย
7.50 – 14.49	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 7.49	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การตรวจให้คะแนนและเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของแบบสอบถามวัดลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ด้านการปล่อยปละละเลย จำนวน 5 ข้อ มีดังนี้

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

ระดับความเป็นจริง	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
น้อยมาก <--> ไม่เคยปฏิบัติ	7 - 1 คะแนน	1 - 7 คะแนน
หรือ		
จริง <--> ไม่จริง	7 - 1 คะแนน	1 - 7 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน

คะแนนเฉลี่ยรายข้อ	การแปลความหมาย
30.50 – 35.00	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับมากที่สุด
25.50 – 30.49	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับมาก
20.50 – 25.49	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก
15.50 – 20.49	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับปานกลาง
10.50 – 15.49	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย
5.50 – 10.49	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 5.49	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

เกณฑ์การตรวจให้คะแนนและเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนของแบบสอบถามวัดผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว แบ่งออกเป็น 3 ตอน จำนวนตอนละ 10 ข้อ มีดังนี้

เกณฑ์การตรวจให้คะแนน

ระดับความเป็นจริง	ข้อความทางบวก	ข้อความทางลบ
บ่อยมาก <--> ไม่เคยปฏิบัติ	7 - 1 คะแนน	1 - 7 คะแนน
หรือ		
จริง <--> ไม่จริง	7 - 1 คะแนน	1 - 7 คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมายของคะแนน

คะแนนเฉลี่ยรายข้อ	การแปลความหมาย
60.50 – 70.00	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับมากที่สุด
50.50 – 60.49	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับมาก
40.50 – 50.49	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับค่อนข้างมาก
30.50 – 40.49	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับปานกลาง
20.50 – 30.49	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย
10.50 – 20.49	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับน้อย
1.00 – 10.49	มีคุณลักษณะที่พิจารณาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. ผู้วิจัยวางแผนในเรื่องวัน เวลา สถานที่สำหรับการเตรียมตัวในการเก็บรวบรวมข้อมูล และติดต่อขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
2. นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย ยื่นต่อผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย พร้อมทั้งติดต่อนัดหมายวัน เวลาที่ทำการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. จัดเตรียมแบบสอบถามเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้เพียงพอกับกลุ่มตัวอย่าง
4. ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ในช่วงเดือนมกราคม ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2552 โดยให้นักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม ซึ่งก่อนที่นักเรียนจะทำ ผู้วิจัยจะเป็นผู้ชี้แจงวิธีการตอบแบบสอบถาม เพื่อให้นักเรียนมีความเข้าใจตรงกัน และสามารถตอบแบบสอบถามได้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด
5. เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลได้ครบแล้ว ผู้วิจัยจะตรวจสอบและคัดเลือกแบบสอบถามที่ได้รับการตอบอย่างสมบูรณ์ที่สุดไว้ เพื่อทำการลงวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป
6. ทำการลงรหัส และจัดระบบข้อมูลเพื่อการวิเคราะห์

4. การจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัย มีขั้นตอนดังนี้

1. ตรวจให้คะแนนแบบสอบถาม ตามเกณฑ์การตรวจให้คะแนนที่กำหนดไว้
2. วิเคราะห์หาค่าสถิติพื้นฐาน เพื่อให้ทราบลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง และลักษณะการแจกแจงของตัวแปรแต่ละตัว สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์การกระจายของข้อมูล
3. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างองค์ประกอบของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson-Product Moment Correlation Coefficient) และทดสอบนัยสำคัญด้วยค่าที่ (t)
4. วิเคราะห์ค่าความเบ้ (Skewness) ความโด่ง (Kurtosis) ตรวจสอบการแจกแจงเป็นโค้งปกติ และแปลงข้อมูลเป็นคะแนนมาตรฐาน
5. วิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างโมเดลตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยการวิเคราะห์อิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความรุนแรง

รุนแรงในครอบครัว และประมาณค่าพารามิเตอร์ด้วยวิธีความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood Estimates = ML) เพื่อวิเคราะห์โมเดลตามภาวะสันนิษฐานที่กำหนด และมีค่าสถิติที่สำคัญที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยจะแบ่งการตรวจสอบเป็น 4 ส่วน ดังนี้

5.1 การตรวจสอบความกลมกลืนเชิงสมบูรณ์ (Measure of Absolute Fit) เป็นการตรวจสอบความกลมกลืนของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานในการวิจัยโดยรวมทั้งรูปแบบ (Overall Model Fit) ค่าสถิติที่สำคัญที่ใช้ตรวจสอบความกลมกลืนของรูปแบบความสัมพันธ์ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์มีจำนวน 5 ค่า โดยต้องพิจารณาทั้ง 5 ค่ารวมกันว่าอยู่ในเกณฑ์ที่สามารถจะยอมรับได้หรือไม่ ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2537: 44-52 ; อ้างอิงจาก Joseph; & et.al. 1992: 489-494)

5.1.1 ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-square statistic) เป็นค่าสถิติที่ทดสอบสมมติฐานว่าเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากรแตกต่างจากเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมที่ประมาณค่าจากโมเดลสมมติฐานหรือไม่ ถ้าค่าสถิติไค-สแควร์ ไม่มีนัยสำคัญ แสดงว่าเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมทั้งสองไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ หมายความว่าโมเดลสมมติฐานมีกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่เนื่องจากค่าสถิติไค-สแควร์ ได้รับผลกระทบได้ง่ายจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่มีขนาดใหญ่ ทำให้ค่าไค-สแควร์ มีโอกาสที่จะมีนัยสำคัญได้ง่ายจากจำนวนกลุ่มตัวอย่างและข้อดกลงเบื้องต้นเกี่ยวกับการแจกแจงปกติหลายตัวแปร (Multivariate Normality) (Jöreskog; & Sörborm. 1996: 121-122) การพิจารณาค่าไค-สแควร์ที่มีนัยสำคัญ จึงไม่ได้หมายความว่าโมเดลที่ทดสอบได้ไม่มีความกลมกลืนเสมอไป

เกณฑ์ ค่า ไค-สแควร์ ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5.1.2 ค่าดัชนีอัตราส่วนไค-สแควร์สัมพัทธ์ (Relative Chi-Square Ratio) เป็นอัตราส่วนระหว่างค่าไค-สแควร์กับองศาอิสระ (ไค-สแควร์หารด้วยองศาอิสระ) ค่าอัตราส่วนระหว่างค่าไค-สแควร์กับจำนวนองศาอิสระควรมีค่าอยู่ระหว่าง 2 - 5 โดยมูลเลอร์ (เลวี ชัดแท้ม. 2548: 29; อ้างอิงจาก Mueller. 1996) เสนอว่า ควรมีค่าน้อยกว่า 3

เกณฑ์ ค่าดัชนีอัตราส่วนไค-สแควร์สัมพัทธ์ ควรมีค่าน้อยกว่า 3 จึงจะแสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

5.1.3 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน GFI (Goodness-of-Fit Index) ซึ่งเป็นดัชนีที่พัฒนาขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์จากค่าไค-สแควร์ ในการเปรียบเทียบระดับความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของโมเดลก่อนและหลังปรับโมเดล ซึ่งดัชนี GFI เป็นอัตราส่วนของผลต่างระหว่าง

ฟังก์ชันความกลมกลืนจากโมเดลก่อนปรับและหลังปรับโมเดล กับฟังก์ชันความกลมกลืนก่อนปรับโมเดล โดยจะมีค่าตั้งแต่ 0 (Poor Fit) ถึง 1.00 (Perfect Fit) โดยที่ค่าที่เข้าใกล้ 1 สูงจะบ่งบอกว่าโมเดลมีความกลมกลืนสูง (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2537: 46 ; อ้างอิงจาก Joseph; & et.al. 1992: 491)

เกณฑ์ ค่าดัชนีที่เกิน 0.9 เป็นค่าที่ยอมรับได้แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนสูง (better fit) (Arbuckle. 1995: 529)

5.1.4 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนปรับแก้ (Adjusted Goodness of Fit Index: AGFI) เมื่อนำดัชนี GFI มาปรับแก้โดยคำนึงถึงขนาดขององศาอิสระ ซึ่งรวมทั้งจำนวนตัวแปร และขนาดของกลุ่มตัวอย่างจะได้ค่าดัชนี AGFI ซึ่งมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับค่าดัชนี GFI โดยจะมีค่าอยู่ระหว่าง 0 และ 1 ค่าดัชนี AGFI ที่เข้าใกล้ 1 แสดงว่าโมเดลตามภาวะสันนิษฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

เกณฑ์ ค่าดัชนี AGFI ควรมีค่าสูงกว่า .90 (สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์; และคนอื่นๆ. 2549: 214)

5.1.5 ดัชนี SRMR (Standard Root Mean squared Residual) เป็นค่าเฉลี่ยของค่าที่เหลือที่อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐาน โดยจะแปรค่าอยู่ในช่วง 0-1

เกณฑ์ ค่าดัชนี SRMR ควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 เป็นค่าที่ยอมรับได้ แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์สูง)

5.1.6 ดัชนีค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการแปรปรวน RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation) เป็นดัชนีที่บ่งถึงความไม่กลมกลืนระหว่างโมเดลที่สร้างขึ้นกับเมริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากร

เกณฑ์ ค่า RMSEA ควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 เป็นค่าที่ยอมรับได้ (Browne; & Cudeck. 1993: 137 -138) และค่าดังกล่าวเมื่อผ่านการทดสอบ Closeness of Fit แล้วควรจะไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

5.1.7 ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษที่เหลือ RMR (Root Mean Squared Residuals) เป็นดัชนีที่ใช้เปรียบเทียบระดับความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ของโมเดลสองโมเดลเฉพาะกรณีที่เป็นการเปรียบเทียบโดยใช้ข้อมูลชุดเดียวกัน ดัชนี RMR จะบอกขนาดของเศษที่เหลือโดยเฉลี่ยจากการเปรียบเทียบระดับความกลมกลืนของโมเดลสองโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และจะใช้ได้เมื่อตัวแปรภายนอกและตัวแปรสังเกตได้เป็นตัวแปรมาตรฐาน (Standardized RMR) (นงลักษณ์ วิรัชชัย. 2537: 46)

เกณฑ์ ค่าดัชนี RMR ควรมีค่าน้อยกว่า 0.05 เป็นค่าที่ยอมรับได้ แสดงว่าโมเดลมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์สูง

5.2 การวัดความกลมกลืนเชิงเปรียบเทียบ (Incremental Fit Measure) ซึ่งเป็นดัชนีที่ใช้เปรียบเทียบโมเดลการวิจัย (Purposed Model) ว่ามีความกลมกลืนสูงกว่าโมเดลอิสระ (Null Model) มากน้อยเพียงใด ดัชนีในกลุ่มนี้ ได้แก่

5.2.1 ค่าดัชนี IFI (Incremental Fit Index) เป็นดัชนีที่วัดขึ้นโดยโบลเลน (Hu; & Bentler, 1995: 84; citing Bollen, 1989) เป็นดัชนีเชิงเปรียบเทียบที่สร้างขึ้นจากค่าสถิติไค – สแควร์ ที่มีการแจกแจงแบบ Central Distribution ซึ่งมีค่าอยู่ระหว่าง 0 – 1 โดยค่าของดัชนี IFI ที่เข้าใกล้ 1 จะแสดงว่า โมเดลการวิจัยมีความกลมกลืนดีกว่าโมเดลอิสระ

เกณฑ์ ค่าดัชนีที่เกิน 0.9 เป็นค่าที่ยอมรับได้ แสดงว่าโมเดลการวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์สูงกว่าโมเดลอิสระ

5.2.2 ค่าดัชนี CFI (Comparative Fit Index) เป็นดัชนีที่พัฒนาขึ้นโดย เบนท์เลอร์ (Hu; & Bentler, 1995: 85; citing Bentler, 1989) เป็นดัชนีเชิงเปรียบเทียบที่คำนวณขึ้นจากค่าสถิติไค-สแควร์ที่มีการแจกแจงแบบ Non-Central Distribution มีค่าอยู่ระหว่าง 0-1 ยิ่งค่าเข้าใกล้ 1 ก็ยิ่งแสดงว่าโมเดลการวิจัยมีความกลมกลืนดีกว่าโมเดลอิสระ

เกณฑ์ ค่าดัชนีที่เกิน 0.9 เป็นค่าที่ยอมรับได้ แสดงว่าโมเดลการวิจัยมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์สูงกว่าโมเดลอิสระ

5.3 การวัดความประหยัดของโมเดล (Parsimonious Fit Measure) ซึ่งเป็นการวัดระดับความกลมกลืนของโมเดลกับจำนวนเส้นทางที่โมเดลต้องการน้อยที่สุดภายใต้ระดับความกลมกลืน (Level of Fit) ดังกล่าว โดยที่มีความประหยัดจะเป็นโมเดลที่มีจำนวนเส้นทางน้อยที่สุด ในขณะที่อำนาจการอธิบายปรากฏการณ์ดังกล่าวของตัวแปรอิสระไม่เปลี่ยนแปลง ภาวะจำนวนเส้นทางที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป็น (Overfitting) จึงเป็นการแสดงว่าโมเดลการวิจัยมีจำนวนเส้นทางที่มากเกินไป ซึ่งในทางปฏิบัติ Parsimonious Fit Measure จะเหมือนกับ Adjusted R^2 ในการวิเคราะห์การถดถอย แต่อย่างไรก็ตามหากมีสถิติทดสอบที่หาได้จากการวัดครั้งนี้ ก็ควรใช้ความรู้สึกและวิจารณญาณของผู้วิจัยในการตัดสินใจว่าจำนวนเส้นทาง (ตัวแปรอิสระ) เท่าไรจึงจะเพียงพอในการอธิบายและถูกต้องตามหลักความเป็นจริง สถิติที่ใช้วัดความประหยัดของโมเดล ได้แก่ (Joseph F. Joseph; & et.al. 1992: 491 – 492)

5.3.1 ดัชนี AGFI (Adjusted Goodness-of-Fit Index) เป็นการนำเอาดัชนี GFI มาปรับแก้โดยคำนึงถึงขนาดของชั้นความเป็นอิสระที่รวมทั้งจำนวนตัวแปรและขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2537: 46, 48)

เกณฑ์ ค่าดัชนีที่เกิน 0.9 เป็นค่าที่ยอมรับได้ แสดงว่าโมเดลมีความประหยัด

5.3.2 ดัชนี PFI (Parsimonious Fit Index) เป็นการนำเอาดัชนี NFI มาปรับแก้ (Modification) โดยการนำเอาชั้นความเป็นอิสระมาคำนวณด้วย ดัชนี PFI ที่ดีควรมีค่าสูง และใช้สำหรับเปรียบเทียบโมเดลการวิจัยหลายๆ โมเดลกับโมเดลทางเลือก (Alternative Model) หรือ เปรียบเทียบโมเดลสมมติฐานก่อนและหลังการดัดแปลง (Joseph; & et.al. 1992: 492)

จากข้อ 5.1 ถึง 5.3 สามารถสรุปค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ดังตาราง 3

ตาราง 3 สถิติที่ใช้ตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และเกณฑ์ที่ใช้พิจารณา

ดัชนีวัดความกลมกลืน	สถิติที่ใช้ตรวจสอบ	เกณฑ์การพิจารณา
ดัชนีวัดความกลมกลืน สัมบูรณ์	- χ^2 (Chi-Square)	ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
	- Relative Chi-Square Ratio	< 3.00
	- GFI (Goodness of Fit Index)	> .90
	- AGFI (Adjusted Goodness of Fit Index)	> .90
	- SRMR (Standardized Root Mean Squared Residual)	< .05
	- RMSEA (Root Mean Squared Error of Approximation)	< .05
	- RMR (Root Mean Squared Residuals)	< .05
ดัชนีวัดความกลมกลืน เชิงเปรียบเทียบ	- IFI (Incremental Fit Index)	> .90
	- CFI (Comparative Fit Index)	> .90
ดัชนีวัดความประหยัด ของโมเดล	- AGFI (Adjusted Goodness-of-Fit Index)	> .90
	- PFI (Parsimonious Fit Index)	> .90

สถิติที่ใช้ตรวจสอบความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ดังแสดงในตาราง 3 นั้นใช้พิจารณาโมเดลตามภาวะสันนิษฐานที่ได้ตั้งไว้ หากค่าสถิติที่คำนวณได้ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดก็จะต้องทำการปรับโมเดลใหม่ โดยอาศัยเหตุผลเชิงทฤษฎี และค่าดัชนีตัวแปรโมเดล (Model Modification Indices) ซึ่งเป็นค่าสถิติเฉพาะของพารามิเตอร์แต่ละตัว มีค่าเท่ากับค่าไค-สแควร์ที่ลดลงเมื่อกำหนดให้พารามิเตอร์ตัวนั้นเป็นพารามิเตอร์อิสระหรือมีการ

ผ่านคลายข้อกำหนดเงื่อนไขบังคับของพารามิเตอร์นั้น ข้อมูลที่ได้นั้นนำไปใช้ในการปรับโมเดลจนได้โมเดลที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ และได้ค่าสถิติตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

6. ทำการวิเคราะห์เพื่อการจัดกลุ่มนักเรียนที่ได้รับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ออกเป็นกลุ่ม ๆ โดยเทคนิคการวิเคราะห์การจัดกลุ่ม (Cluster Analysis) เมื่อใช้ตัวแปรพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว เป็นตัวแปรจัดกลุ่ม (Cluster Variates) เพื่อทำการคัดเลือกเฉพาะกลุ่มที่มีค่าเซ็นทรอย์ระหว่างกลุ่มสูงที่สุด (Group Centriod) เพียงสองกลุ่ม ซึ่งจะแสดงความแตกต่างระหว่างกลุ่มอย่างเด่นชัด คือได้รับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวในแต่ละรูปแบบมาก กับกลุ่มที่ได้รับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวในแต่ละรูปแบบน้อย เพื่อให้ได้กลุ่มที่แตกต่างกันมากที่สุด สำหรับการนำไปวิเคราะห์โปรไฟล์เพื่อตรวจสอบผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มตัวอย่าง

7. ทำการเปรียบเทียบผลกระทบที่เกิดจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว โดยใช้การวิเคราะห์โปรไฟล์ (Profile Analysis) เพื่อทดสอบความขนานกันของโปรไฟล์ (Parallelism) ความพ้องกันระหว่างโปรไฟล์ (Coincident) และความแบนราบของโปรไฟล์ (Flatness) โดยจำแนกตามกลุ่มที่ได้ดำเนินการวิเคราะห์ในขั้นตอนที่ 6

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 สถิติที่ใช้คำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง

การคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง เพื่อใช้ในการประมาณค่าเฉลี่ยของประชากรโดยใช้สูตรการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ที่ระดับความเชื่อมั่นที่ 95% (มยุรี ศรีชัย. 2538: 105)

$$n = \frac{\sum_{g=1}^K \frac{N_g^2 S_g^2}{W_g}}{\frac{N^2 e^2}{Z_{\alpha/2}^2} + \sum_{g=1}^K N_g S_g^2}$$

เมื่อ	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	N	แทน	จำนวนนักเรียนทั้งหมด
	K	แทน	จำนวนชั้นที่สมาชิกของประชากรทั้งหมดถูกแบ่ง
	S_g^2	แทน	ค่าความแปรปรวนแต่ละชั้น
	e	แทน	ความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า
	N_g	แทน	จำนวนของนักเรียนในแต่ละชั้น
	W_g	แทน	$\frac{N_g}{N}$

5.2 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

5.2.1 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่น ๆ ที่เหลือทั้งหมด (Item – Total Correlation) โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2547: 165-166)

$$r_{xy} = \frac{N\sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N\sum X^2 - (\sum X)^2][N\sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ

r_{xy}

แทน

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

N

แทน

จำนวนคนในกลุ่ม

X

แทน

คะแนนของข้อคำถาม

Y

แทน

คะแนนผลรวมของข้ออื่น ๆ ที่เหลือทุกข้อ

5.2.2 วิเคราะห์หาค่าความเที่ยงตรงเชิงพื้นิจ (Face Validity) โดยหาจากการพิจารณาค่าดัชนีความคงที่ (Index Of Consistency : IOC) โดยใช้สูตรของโรวินลลีและแฮมเบลตัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543: 248; อ้างอิงจาก Rovinelli and Hambleton. 1977) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ

IOC

แทน

ดัชนีความสอดคล้อง

$\sum R$

แทน

ผลรวมของการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ

N

แทน

จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

5.2.3 วิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา Alpha Coefficient) ของครอนบัค (Cronbach) (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2543: 312; อ้างอิงจาก Cronbach. 1951)

$$\alpha = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S^2} \right]$$

เมื่อ

α

แทน

ค่าสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่น

K

แทน

จำนวนข้อของแบบสอบถาม

S_i^2

แทน

คะแนนความแปรปรวนเป็นรายข้อ

S^2

แทน

คะแนนความแปรปรวนของแบบสอบถามทั้งฉบับ

5.3 สถิติพื้นฐาน

5.3.1 ค่าเฉลี่ย (Mean)

5.3.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S)

5.4 วิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของโมเดลสมมติฐานกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยใช้สถิติวิเคราะห์เส้นทางกรณีที่เป็นตัวแปรแฝง (Path Analysis with Latent Variable)

5.4.1 ค่าสถิติไค-สแควร์ (Chi-Square Statistic: χ^2)

$$\chi^2 = (n-1)F[s, \sum(\theta)] ; d = \frac{1}{2}(k)(k+1) - t$$

เมื่อ	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	d	แทน	องศาอิสระ
	k	แทน	จำนวนตัวแปรสังเกตได้
	$F[s, \sum(\theta)]$	แทน	ค่าต่ำสุดของฟังก์ชันความกลมกลืนของโมเดลจากพารามิเตอร์ θ

5.4.2 ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน GFI (Goodness – of – Fit Index)

$$GFI = 1 - \frac{F[s, \sum(\hat{\theta})]}{F[s, \sum(0)]}$$

เมื่อ	$F[s, \sum(0)]$	แทน	ค่า F ของโมเดลที่ไม่มีพารามิเตอร์ในโมเดล
	$F[s, \sum(\hat{\theta})]$	แทน	ค่าต่ำสุดของฟังก์ชันความกลมกลืนของโมเดลจากพารามิเตอร์ θ

5.4.3 ดัชนีค่ารากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการแปรปรวน RMSEA (Root Mean Square Error of Approximation)

$$RMSEA = \sqrt{\frac{\hat{F}_0}{d}}$$

5.4.4 ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษที่เหลือ RMR (Root Mean Squared Residuals)

$$RMR = \sqrt{\frac{2 \sum_{i=1}^q \sum_{j=1}^q (s_{ij} - \hat{\sigma}_{ij})^2}{q(q+1)}}$$

5.4.5 ดัชนี IFI (Incremental Fit Index)

$$IFI = \frac{nF_i - nF}{nF_i - d}$$

- เมื่อ n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
 l แทน ตัวชี้บอกโมเดลอิสระ
 d แทน องศาอิสระ
 F แทน ค่าต่ำสุดของฟังก์ชันความกลมกลืนของโมเดลจาก

พารามิเตอร์ Θ

5.4.6 ดัชนี CFI (Comparative Fit Index)

$$CFI = 1 - \left[\frac{\chi^2_{\text{model}} - df_{\text{model}}}{\chi^2_{\text{null}} - df_{\text{null}}} \right]$$

- เมื่อ χ^2_{null} แทน ค่าสถิติไคสแควร์ของโมเดลว่าง
 χ^2_{model} แทน ค่าสถิติไคสแควร์ของโมเดลตามภาวะสันนิษฐาน
 Df_{null} แทน องศาอิสระของโมเดลว่าง
 Df_{model} แทน องศาอิสระของโมเดลตามภาวะสันนิษฐาน

5.4.7 ดัชนี AGFI (Adjusted Goodness – of – Fit Index)

$$AGFI = 1 - \frac{k(k+1)}{2d}(1-GFI)$$

- เมื่อ k แทน จำนวนตัวแปรที่สังเกตได้
 GFI แทน ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน
 d แทน องศาอิสระ

5.4.8 ดัชนีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝง (Construct Reliability/composite Reliability)

$$\text{Construct reliability} = \left(\frac{(\sum \text{std. loading})^2}{(\sum \text{std. loading})^2 + \sum \epsilon_j} \right)$$

- เมื่อ Std. loading คือ ค่าน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน
 $\sum \epsilon_j$ คือ ค่าความคลาดเคลื่อนในการวัดของแต่ละตัวแปรสังเกตได้

5.4.9 ดัชนีค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ (Variance Extracted)

$$\text{Variance Extracted} = \frac{(\sum \text{std. loading})^2}{(\sum \text{std. loading})^2 + \sum \epsilon_j}$$

เมื่อ Std. loading คือ คำนวณน้ำหนักองค์ประกอบในรูปคะแนนมาตรฐาน

$\sum \epsilon_j$ คือ ค่าความคลาดเคลื่อนในการวัดของแต่ละตัวแปรสังเกตได้

5.5 เปรียบเทียบผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก โดยใช้การวิเคราะห์โปรไฟล์ (Profile Analysis) เพื่อทดสอบความขนานกันของโปรไฟล์ (Parallelism) ความพ้องกันระหว่างโปรไฟล์ (Coincident) และความแบนราบของโปรไฟล์ (Flatness) ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

5.5.1 ทดสอบความขนานกันของเส้นโปรไฟล์ (Parallelism of Profiles)

5.5.2 ทดสอบความพ้องกันของเส้นโปรไฟล์ (Coincident)

5.5.3 ทดสอบความแบนราบของเส้นโปรไฟล์ (Flatness of Profiles)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็นสองตอนตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยและเทคนิคที่ใช้ในการวิเคราะห์ ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling) เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 1 ซึ่งวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 1

ตอนที่ 2 เป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์โปรไฟล์ (Profile Analysis) เพื่อตอบวัตถุประสงค์การวิจัยข้อ 2 ซึ่งต้องการเปรียบเทียบผลกระทบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศุพรรณบุรี เขต 1

เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการอ่านผลการวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์ ชื่อและอักษรย่อของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์ดังรายละเอียดต่อไปนี้

สัญลักษณ์และอักษรย่อที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

Mean	หมายถึง	ค่าเฉลี่ย
S	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
C.V.	หมายถึง	ค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย
SE	หมายถึง	ค่าความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า
SK	หมายถึง	ค่าความเบ้
KU	หมายถึง	ค่าความโด่ง
R^2	หมายถึง	สัมประสิทธิ์การทำนาย
χ^2	หมายถึง	ค่าสถิติไค - สแควร์ หรือ ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืน
df	หมายถึง	องศาอิสระ
b	หมายถึง	ค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรอิสระในรูปคะแนนดิบ
SE_b	หมายถึง	ความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการวัดในรูปคะแนนดิบ
δ	หมายถึง	ความคลาดเคลื่อนของการวัดตัวแปรสังเกตได้ภายนอก
ε	หมายถึง	ความคลาดเคลื่อนของการวัดตัวแปรสังเกตได้ภายใน

λ	หมายถึง	น้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐาน
TE	หมายถึง	ขนาดอิทธิพลรวม
IE	หมายถึง	ขนาดอิทธิพลทางอ้อม
DE	หมายถึง	ขนาดอิทธิพลทางตรง
SMC	หมายถึง	ค่าสัดส่วนของความแปรปรวนของตัวแปรสังเกตได้ที่อธิบายได้ด้วย ความแปรปรวนของตัวแปรแฝง
n	หมายถึง	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
GFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืน
AGFI	หมายถึง	ดัชนีวัดระดับความกลมกลืนที่ปรับแก้แล้ว
RMSEA	หมายถึง	ดัชนีวัดความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า
SRMR	หมายถึง	ดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน
CN	หมายถึง	ดัชนีวัดความพอเพียงของกลุ่มตัวอย่าง

<u>ชื่อตัวแปรแฝง</u>	<u>อักษรย่อที่ใช้</u>	<u>ชื่อตัวแปรสังเกตได้</u>	<u>อักษรย่อที่ใช้</u>
พฤติกรรมเบี่ยงเบน	DB	พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์	ALCO
		พฤติกรรมการเล่นการพนัน	GAMBLE
		เอาใจใส่ดูแลกันและกัน	S1
		รักและเคารพกันตามสถานภาพของตนเอง	S2
		ความเข้าใจกัน	S3
		ความไว้วางใจกัน	S4
		การให้กำลังใจกันและกัน	S5
		การให้อภัยกันและกัน	S6
		การสื่อสารกันด้วยถ้อยคำสุภาพ	S7
		ใช้เวลาว่างทำกิจกรรมร่วมกัน	S8
สภาวะความตึงเครียดภายในครอบครัว	STR	การปรับตัวเข้าหากัน	S9
		ปฏิบัติตามหน้าที่ของตน	S10

<u>ชื่อตัวแปรแฝง</u>	<u>อักษรย่อที่ใช้</u>	<u>ชื่อตัวแปรสังเกตได้</u>	<u>อักษรย่อที่ใช้</u>
พฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว	B	การทำร้ายร่างกาย	PA
		การทำร้ายจิตใจและแสดงออกทางวาจา	EA
		การปล่อยปละละเลย	LN
พฤติกรรมก้าวร้าว	AGG		
พฤติกรรมเก็บตัว	INTRO		
พฤติกรรมการเรียน	STU		

ตอนที่ 1 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้เทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้างเชิงเส้น (Structural Equation Modeling)

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตอนที่ 1 ผู้วิจัยแยกการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. การเตรียมข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น
2. เมทริกซ์สหสัมพันธ์ภายในของตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว
3. ลักษณะของโมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว
4. ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้าง
5. ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัด
6. ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของโมเดล
7. ผลกระทบทางตรง ผลกระทบทางอ้อม และผลกระทบรวมในแต่ละสมการโครงสร้าง

1. การเตรียมข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น

การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น เป็นไปเพื่อการเตรียมความพร้อมของข้อมูลให้มีความเหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตรวจสอบการขาดหายของข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลสุดโต่ง ตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของข้อมูล วิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน และวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ เพื่อให้ทราบลักษณะธรรมชาติของข้อมูลในเบื้องต้น และใช้เป็น

ข้อมูลประกอบการตัดสินใจสำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นต่อไป ซึ่งจะนำเสนอผลการเตรียมข้อมูล และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้น ดังต่อไปนี้

1.1 การตรวจสอบข้อมูลขาดหาย

ผลการวิเคราะห์การขาดหายไปของข้อมูล พบว่า การขาดหายไปของข้อมูลมีลักษณะเป็นแบบสุ่ม เนื่องจากผู้ตอบแบบสอบถามลืมตอบคำถามในบางข้อ ทำให้ข้อมูลส่วนนั้นขาดหายไป แต่เมื่อพิจารณาภาพรวมของแบบสอบถามฉบับนั้นมีความสมบูรณ์ของการตอบมากกว่า 90% ผู้วิจัยจึงคงข้อมูลของแบบสอบถามฉบับนั้นไว้แล้วใช้วิธีประมาณค่าข้อมูลที่ขาดหายไป (Replacement of missing data) โดยนำค่าเฉลี่ยของตัวแปรนั้นๆ มาเป็นคะแนนในการประมาณค่า ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาที่ไม่ทำให้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรนั้นเปลี่ยนไปจากเดิม

1.2 การตรวจสอบข้อมูลสุดโต่ง

การตรวจสอบข้อมูลสุดโต่ง สามารถตรวจสอบไปพร้อมกับการตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลโดยการวิเคราะห์ด้วยแผนภาพต้น-ใบ (Stem and Leaf Plot) และแผนภาพการกระจาย ซึ่งข้อมูลที่มีลักษณะสุดโต่งมากที่สุด คือ ความรุนแรงในครอบครัวในรูปแบบของการทำร้ายร่างกาย (PA) และเมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลเมื่อมี และไม่มีข้อมูลสุดโต่งพบว่า ผลการวิเคราะห์ไม่แตกต่างกัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงคงข้อมูลสุดโต่งไว้

1.3 การตรวจสอบลักษณะการแจกแจงของข้อมูล

เนื่องจากการวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีข้อตกลงเบื้องต้นว่าการแจกแจงของตัวแปรโดยเฉพาะตัวแปรตามควรมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงดำเนินการตรวจสอบการแจกแจงของข้อมูลจากค่าความเบ้ ความโด่ง ซึ่งค่าความเบ้ และค่าความโด่งควรมีค่าไม่เกิน $\pm .50$ (Meyer, Lawrence S; Gamst Glenn; & Guarino, A.J. 2006: 50) แต่ในการวิจัยครั้งนี้ได้ตรวจสอบพบว่า ข้อมูลมีลักษณะการแจกแจงไม่เป็นโค้งปกติ ซึ่งอาจจะมีผลต่อการแปลความหมายที่ได้จากข้อมูลคลาดเคลื่อนไปจากความเป็นจริง ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการแปลงคะแนนของทุกตัวแปรสังเกตได้ให้อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐานเพื่อให้การแจกแจงของข้อมูลเข้าใกล้การแจกแจงของโค้งปกติ ดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สัมประสิทธิ์การกระจาย ความเบ้ และความโด่งของตัวแปร
สังเกตได้

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	Mean	S	C.V.	ก่อนแปลงคะแนน		หลังแปลงคะแนน (Normal Scores)	
					SK	KU	SK	KU
B	PA	21.383	3.999	0.187	1.943	4.275	-0.051	-0.162
	EA	25.280	6.360	0.252	1.825	3.484	0.330	-0.255
	LN	15.455	5.033	0.326	1.060	0.460	-0.044	-0.031
STR	S1	1.950	0.767	0.393	0.490	0.109	0.267	-0.445
	S2	1.930	0.817	0.423	0.617	0.054	0.347	-0.493
	S3	2.110	0.847	0.401	0.391	-0.306	0.229	-0.461
	S4	1.830	0.828	0.452	0.794	0.133	0.469	-0.473
	S5	2.290	0.934	0.408	0.403	-0.295	0.193	-0.428
	S6	2.110	0.867	0.408	0.735	0.731	0.246	-0.326
	S7	2.320	0.881	0.380	0.313	-0.300	0.148	-0.331
	S8	2.710	0.952	0.351	0.022	-0.111	0.043	-0.197
	S9	2.150	0.844	0.393	0.572	0.379	0.214	-0.294
	S10	1.830	0.802	0.438	1.039	1.640	0.411	-0.421
DB	ALCO	1.500	1.659	1.106	0.770	-0.785	0.469	-0.461
	GAMBLE	0.640	1.052	1.644	1.921	3.740	0.081	-0.026

จากตาราง 4 พบว่า การแจกแจงของคะแนนไม่เป็นโค้งปกติ ผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการแปลงคะแนนของทุกตัวแปรสังเกตได้ให้อยู่ในรูปของคะแนนมาตรฐานเพื่อให้การแจกแจงของข้อมูลเป็นโค้งปกติ ก่อนนำไปทดสอบความกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยวิธีความน่าจะเป็นสูงสุด (Maximum Likelihood: ML) ซึ่งมีข้อตกลงเบื้องต้นที่ข้อมูลต้องมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติหลายตัวแปร (Multivariate Normal Distribution) แต่เนื่องจากการตรวจสอบการแจกแจงเป็นโค้งปกติหลายตัวแปรทำได้ยาก จึงตรวจสอบข้อมูลโดยพิจารณาจากการแจกแจงของข้อมูลที่ละตัวแปรแทน

(Stevens. 1992: 2; citing Gnanadesikan. 1977: 168) โดยเมื่อดำเนินการแปลงคะแนนให้อยู่ในรูปคะแนนมาตรฐานแล้วตรวจสอบการแจกแจงความเป็นโค้งปกติรายตัวแปรพบว่า ค่าความเบ้ และค่าความโด่งของตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวแปร มีค่าไม่เกิน $\pm .50$ ทุกตัวแปร นั่นคือตัวแปรสังเกตได้ทั้งหมดมีการแจกแจงเป็นโค้งปกติ อย่างไรก็ตามการเก็บข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มีขนาดค่อนข้างใหญ่เพียงพอให้ข้อมูลมีแนวโน้มของการแจกแจงเข้าใกล้การแจกแจงของโค้งปกติ จึงอาจกล่าวได้ว่า ข้อมูลจากตัวแปรสังเกตได้ทั้ง 15 ตัวแปรหลังดำเนินการแปลงคะแนนเป็นคะแนนมาตรฐานแล้วสามารถนำไปใช้ในการประมาณค่าความน่าจะเป็นโดยวิธี ML ได้ตามข้อตกลงเบื้องต้น

1.4 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร

การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรทั้งฉบับมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทราบว่า ในภาพรวมแล้วนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีลักษณะภายในครอบครัวอยู่ในลักษณะใด โดยผลการวิเคราะห์แสดงดังตาราง 5

ตาราง 5 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรแบ่งทั้งฉบับ

ตัวแปรแบ่ง	ตัวแปรสังเกตได้	Mean	S	S.E. Mean	C.V.	แปลความหมาย
B (รายด้าน)	PA	21.383	3.999	0.163	0.187	ระดับค่อนข้างน้อย
	EA	25.280	6.360	0.260	0.252	ระดับปานกลาง
	LN	15.455	5.033	0.205	0.326	ระดับค่อนข้างน้อย
B (รวมทั้งฉบับ)	PA	62.118	15.028	0.614	0.242	ระดับค่อนข้างน้อย
	EA					
	LN					
STR	S1 – S10	21.185	5.869	0.240	0.277	ระดับปานกลาง
DB	ALCO	2.137	2.191	0.089	0.997	ระดับค่อนข้างน้อย
	GAMBLE					

จากตารางที่ 5 พบว่า ภายในครอบครัวของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างมีการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย (62.118) เมื่อพิจารณาแต่ละลักษณะจะพบว่ามี การแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวลักษณะการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจาอยู่ในระดับปานกลาง (25.280) ส่วนการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวลักษณะการทำร้ายร่างกายและการปล่อยปละละเลย อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย (21.383, 15.455) ส่วนสภาวะ

ความตึงเครียดในครอบครัวอยู่ในระดับปานกลาง (21.185) และมีพฤติกรรมเบี่ยงเบนของพ่อ – แม่ คือ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ และการเล่นการพนัน พบว่าอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย (2.137)

เมื่อพิจารณาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) และค่าสัมประสิทธิ์การกระจาย (C.V.) พบว่า การกระจายของข้อมูลในแต่ละตัวแปร มีค่าค่อนข้างน้อย คือ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าตั้งแต่ 2.191 – 15.028 ส่วนค่าสัมประสิทธิ์การกระจายมีค่าตั้งแต่ 0.242 – 0.997 แสดงว่าข้อมูลที่ได้จากนักเรียน กลุ่มตัวอย่างไม่แตกต่างกันมาก โดยตัวแปรที่มีการกระจายของข้อมูลมากที่สุดคือ พฤติกรรมการเบี่ยงเบนของพ่อ-แม่ (0.997) ส่วนตัวแปรที่มีการกระจายของข้อมูลน้อยที่สุดคือ พฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว (0.242)

1.5 การวิเคราะห์เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้

การวิเคราะห์เมทริกซ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลโครงสร้าง ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปรที่ศึกษา และเป็นการยืนยันว่าตัวแปรที่ศึกษามีองค์ประกอบร่วมกัน โดยผลการวิเคราะห์พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ทุกตัวมีความสัมพันธ์กันในทิศทางบวกอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง 0.043 – 0.618 โดยภาพรวมแล้ว พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ทั้งหมดภายในเมทริกซ์สหสัมพันธ์ภายในจัดอยู่ในระดับต่ำถึงระดับปานกลาง โดยผลการวิเคราะห์แสดงดังตาราง 6

ตาราง 6 เมทริกซ์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรสังเกตได้ในโมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรม
 ความรุนแรงในครอบครัว

ตัวแปรแฝง	B			STR										DB	
	PA	EA	LN	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	ALCO	GAMBLE
PA	1.000														
EA	0.618	1.000													
LN	0.166	0.135	1.000												
S1	0.289	0.281	0.298	1.000											
S2	0.281	0.239	0.283	0.587	1.000										
S3	0.286	0.350	0.193	0.492	0.477	1.000									
S4	0.266	0.250	0.275	0.484	0.452	0.550	1.000								
S5	0.145	0.176	0.164	0.426	0.403	0.419	0.384	1.000							
S6	0.172	0.207	0.274	0.412	0.430	0.307	0.329	0.442	1.000						
S7	0.382	0.371	0.161	0.403	0.414	0.107	0.446	0.398	0.430	1.000					
S8	0.207	0.277	0.099	0.429	0.366	0.395	0.326	0.458	0.363	0.530	1.000				
S9	0.184	0.216	0.234	0.476	0.460	0.436	0.400	0.396	0.475	0.477	0.524	1.000			
S10	0.178	0.107	0.194	0.296	0.368	0.330	0.283	0.269	0.512	0.322	0.308	0.317	1.000		
ALCO	0.173	0.144	0.181	0.129	0.043	0.037	0.162	0.059	0.187	0.080	0.141	0.145	0.160	1.000	
GAMBLE	0.078	0.106	0.093	0.134	0.067	0.118	0.187	0.048	0.137	0.111	0.233	0.211	0.171	0.311	1.000

จากตาราง 6 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ที่อยู่ภายใต้องค์ประกอบตัวแปรแฝงเดียวกัน สามารถนำเสนอได้ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในองค์ประกอบตัวแปรแฝงพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว (PA – LN) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าอยู่ระหว่าง 0.135 ถึง 0.618 ซึ่งถือว่ามีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ถึงระดับปานกลาง

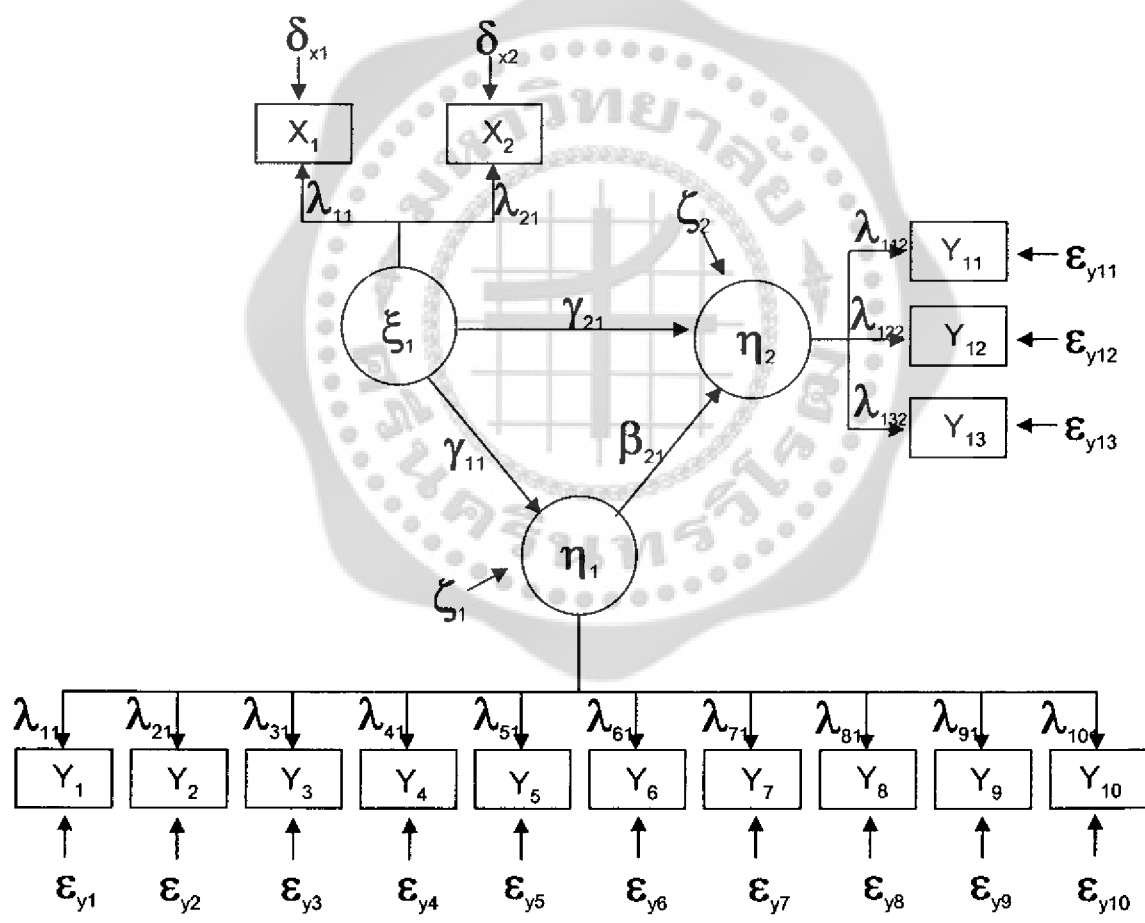
ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในองค์ประกอบตัวแปรแฝงสภาวะความตึงเครียดภายในครอบครัว (S1 – S10) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีค่าอยู่ระหว่าง 0.269 ถึง 0.587 ซึ่งถือว่ามีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ ถึงระดับปานกลาง

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในองค์ประกอบตัวแปรแฝงพฤติกรรมเบี่ยงเบน (ALCO – GAMBLE) มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าเท่ากับ 0.311 ซึ่งถือว่ามีความสัมพันธ์กันอยู่ในระดับปานกลาง

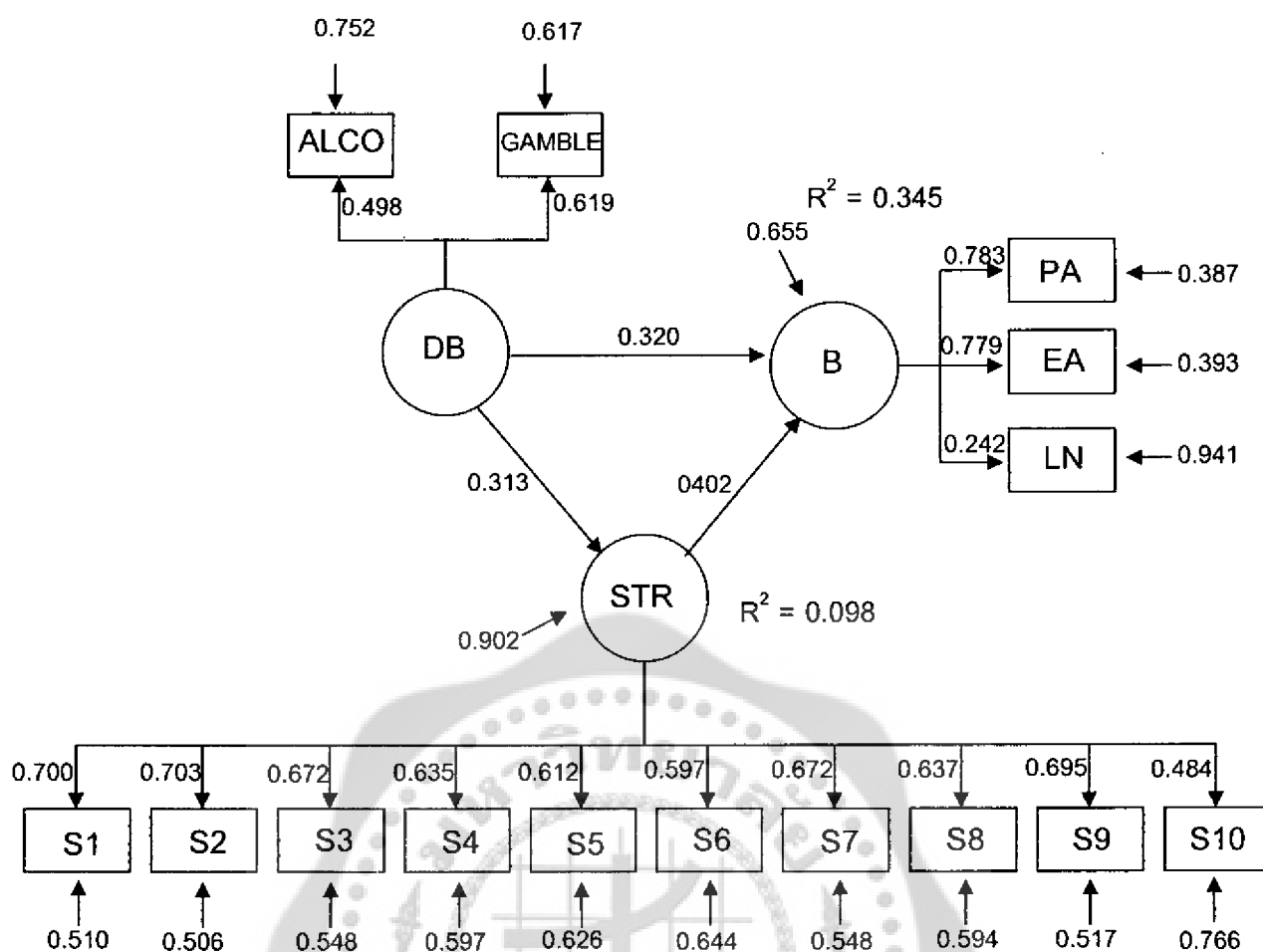

3. ลักษณะของโมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว

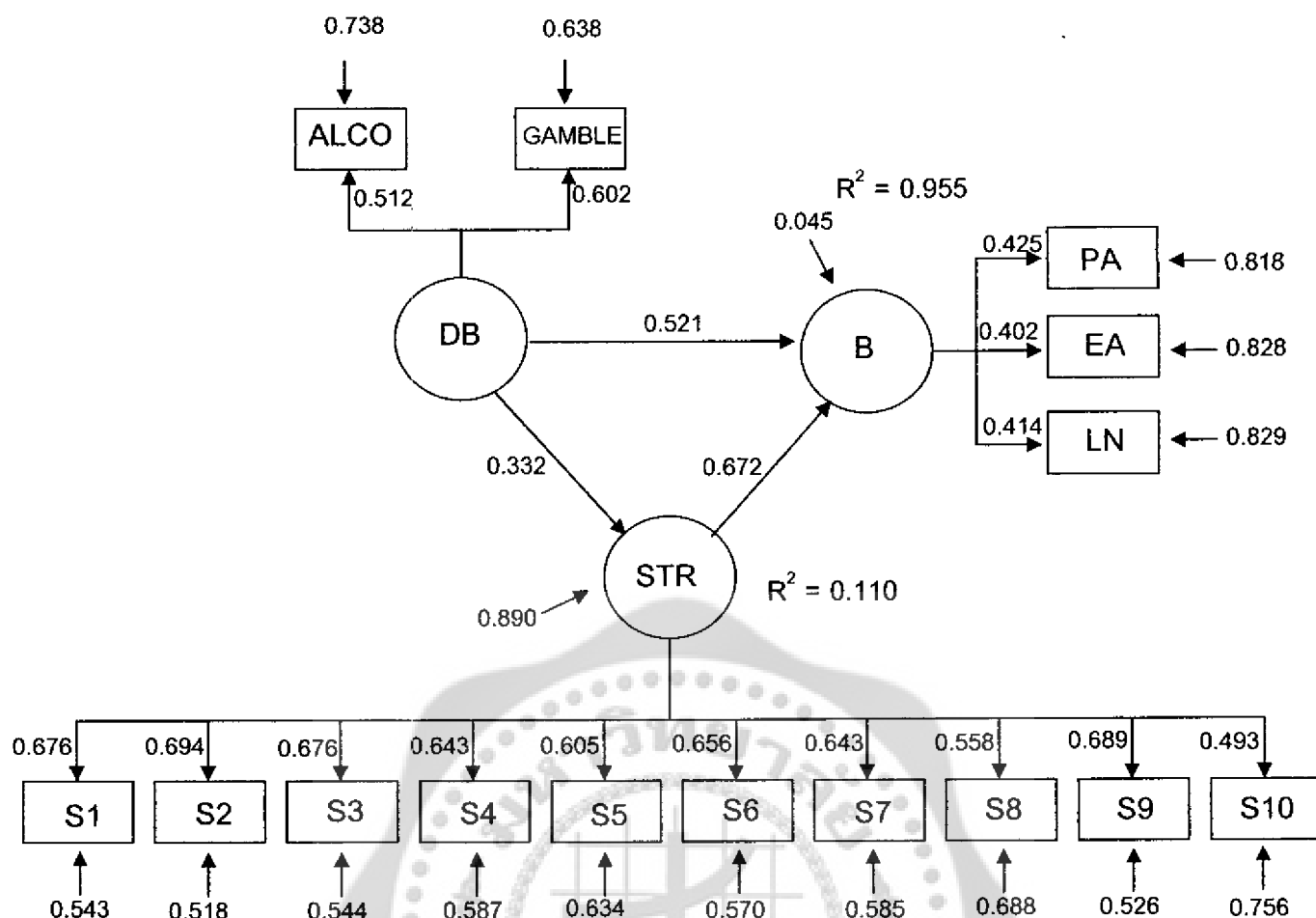
จากการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ผู้วิจัยได้ใช้แนวคิดดังกล่าวเป็นกรอบแนวคิดเชิงสมมติฐานในการอธิบายถึงสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว โดยได้กำหนดโมเดลสมมติฐานการวิจัย และพารามิเตอร์ต่าง ๆ ที่ต้องการประมาณค่า เพื่อใช้ในการวิเคราะห์หือทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวม ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์อิทธิพลด้วยโปรแกรมลิสเรล ซึ่งลักษณะทางโมเดลสมมติฐานแสดงดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 โมเดลสมมติฐานการวิจัยและค่าพารามิเตอร์ที่ต้องประมาณค่า

ภาพประกอบ 5 โมเดลข้อมูลเชิงประจักษ์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรม
ความรุนแรงในครอบครัวก่อนปรับโมเดล

ภาพประกอบ 6 โมเดลข้อมูลเชิงประจักษ์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรม
ความรุนแรงในครอบครัวหลังปรับโมเดล

4. ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้าง

การวิเคราะห์รูปแบบความสัมพันธ์ของสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว เป็นการทดสอบโมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์ตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ โดยพิจารณาจากค่าสถิติ และดัชนีบ่งบอกถึงความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์ ได้แก่ ดัชนีในกลุ่มการตรวจสอบความสอดคล้องเชิงสัมบูรณ์ (Absolute Fit Measures), การวัดความสอดคล้องเชิงเปรียบเทียบ (Incremental Fit Measures) และ Critical N (CN) โดยมีลำดับการนำเสนอ ดังนี้

ตาราง 7 ค่าสถิติความสอดคล้องของโมเดลตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์

Goodness – of Fit Measure	เกณฑ์	Calculation of Measure: Hypothesized Model	Calculation of Measure: Last Trimming Model
Absolute Fit Measures			
Likelihood Ratio Chi-Square Statistic (χ^2)	$P > 0.050$	394.091 ($p = .000$)	140.167 ($p = .000$)
relative χ^2 (χ^2/df)	< 3.000	4.530 ($df = 87$)	1.894 ($df = 74$)
Non-centrality Parameter		307.122	66.167
Goodness – of – Fit Index (GFI)	> 0.900	0.919	0.970
Root Mean Square Residual (RMR)	< 0.050	0.063	0.031
Standardized RMR	< 0.050	0.063	0.031
Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)	< 0.050	0.0768	0.036
90% CI for RMSEA	< 0.050	0.0692 ; 0.0845	0.0287 ; 0.0483
P-Value for Test of Close Fit	$P > 0.050$	$P = 0.000$	$P = 0.974$
Incremental Fit Measures			
Normed Fit Index (NFI)	> 0.900	0.938	0.978
Non-normed Fit Index (NNFI)	> 0.900	0.941	0.985
Adjust Goodness – of – Fit Index (AGFI)	> 0.900	0.889	0.951
Relative Fit Index (RFI)	> 0.900	0.926	0.968
Incremental Fit Index (IFI)	> 0.900	0.952	0.989
Comparative Fit Index (CFI)	> 0.900	0.951	0.989
Critical N (CN)	≥ 200	186.178	446.250

จากตาราง 7 การทดสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า ผลดัชนีวัดความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างก่อนปรับโมเดลนั้น ดัชนีที่อยู่ในกลุ่ม Absolute Fit Measures มีค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) = 394.091 และมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 (p -value of $\chi^2 = 0.000$) แสดงให้เห็นว่ารูปแบบความสัมพันธ์ยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แต่เนื่องจากค่าสถิติไค-สแควร์มีความแปรผันตามขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ถ้ากลุ่มตัวอย่างมีขนาดใหญ่หรือมีจำนวนมากค่าสถิติไค-สแควร์มีแนวโน้มที่จะ

มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นจึงควรพิจารณา relative χ^2 ; χ^2/df ร่วมด้วย ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่า relative χ^2 ; $\chi^2/df = 4.530$ ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (<3.000) นอกจากนี้เมื่อพิจารณาดัชนีวัดความกลมกลืนด้านอื่นๆ ร่วมด้วยพบว่า ในกลุ่มนี้มีค่าดัชนีที่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนดเพียงตัวเดียวคือค่า GFI = 0.919 ซึ่งผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (>0.900) ส่วนค่าดัชนีอื่นๆ ที่ไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (<0.050) คือ Root Mean Square Residual (RMR) = 0.063, Standardized RMR = 0.063, RMSEA = 0.0768 โดยค่า RMSEA กระจายอย่างสม่ำเสมออยู่ระหว่าง 0.0692 ถึง 0.0845 ภายใต้ช่วงความเชื่อมั่น 90% และการทดสอบ Closeness of fit มีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ($p = .000$) ส่วนค่าดัชนีที่อยู่ในกลุ่ม Incremental Fit Measures ซึ่งเป็นดัชนีที่วัดความสอดคล้องที่เพิ่มเข้ามาของโมเดลโดยการเปรียบเทียบโมเดลสมมติฐาน (Hypothesized model) ที่ต้องการทดสอบกับโมเดลพื้นฐาน (Baseline model) คือใช้โมเดลอิสระ (Independent model) ซึ่งผลการวิเคราะห์พบว่าค่าดัชนีผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (>0.900) ได้แก่ NFI = 0.938, NNFI = 0.941, RFI = 0.926, IFI = 0.952 และ ดัชนี CFI = 0.951 ส่วนค่าดัชนี AGFI ซึ่งมีค่าเท่ากับ 0.889 ยังมีค่าไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด นอกจากนี้ค่า CN = 186.178 ยังไม่ผ่านเกณฑ์ที่กำหนด (≥ 200) เช่นกัน ซึ่งเมื่อพิจารณาโดยรวมพบว่า โมเดลยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นต้องปรับโมเดลให้มีความสอดคล้องมากยิ่งขึ้น โดยผู้วิจัยได้ปรับให้ความคลาดเคลื่อนของตัวแปรสังเกตมีความสัมพันธ์กัน ทั้งนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของตัวแปรต่างๆ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันได้ โดยในการปรับโมเดลจะพิจารณาค่าเสนอแนะจากโปรแกรมหรือดัชนีปรับโมเดล (Model Modification Indices: MI) ร่วมกับค่าการเปลี่ยนแปลงพารามิเตอร์ที่คาดหวังมาตรฐาน (Standardized Expected Parameter Change: SEPC) จนได้โมเดลที่มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ต่อไป

จากตาราง 7 การทดสอบความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างสาเหตุที่ส่งผลต่อพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวตามภาวะสันนิษฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์พบว่า ผลดัชนีวัดความสอดคล้องของโมเดลโครงสร้างหลังปรับโมเดลนั้น ดัชนีที่อยู่ในกลุ่ม Absolute Fit Measures มีค่าสถิติไค-สแควร์ (χ^2) = 140.167 และมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 (p -value of $\chi^2 = 0.000$), relative χ^2 ; $\chi^2/df = 1.894$ ค่า GFI = 0.970, Root Mean Square Residual (RMR) = 0.031, Standardized RMR = 0.031, RMSEA = 0.0386 โดยค่าประมาณของ RMSEA ที่ช่วงความเชื่อมั่น 90% นั้นมีค่าตั้งแต่ 0.0287 ถึง 0.0483 ซึ่งเป็นช่วงที่ค่อนข้างแคบ แสดงว่าค่าของ RMSEA มีความแม่นยำสูงและตอบสนองต่อความสอดคล้องของโมเดลในกลุ่มประชากรเป็นอย่างดี โดยที่ค่าประมาณของ RMSEA ในขีดจำกัดบนมีค่าเท่ากับ 0.0483 ซึ่งยังคงต่ำกว่า .05 ตามเกณฑ์ ผลของการทดสอบ Closeness of fit ให้ค่าความน่าจะเป็นของ Error of Approximation = 0.974 ($P = 0.974$) ซึ่งมากกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ (>0.050) ส่วนค่าดัชนีที่อยู่ในกลุ่ม Incremental Fit Measures ผลการวิเคราะห์พบว่า NFI = 0.978, NNFI =

0.985, AGFI = 0.951, RFI = 0.968, IFI = 0.989 และ ดัชนี CFI = 0.989 นอกจากนี้ค่า CN =446.250 ซึ่งค่าดัชนีทุกค่าผ่านตามเกณฑ์ที่กำหนด แสดงว่าเมื่อพิจารณาโดยภาพรวมพบว่า รูปแบบความสัมพันธ์ตามภาวะสันนิษฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ แสดงดังภาพประกอบ 6

5. ผลการทดสอบความสอดคล้องของโมเดลการวัด

ภายหลังจากที่มีการปรับโมเดลความสัมพันธ์ให้มีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์แล้ว เพื่อให้ได้สารสนเทศในการอธิบายผลการวิจัยเพิ่มขึ้น ผู้วิจัยจึงพิจารณาความมีนัยสำคัญของน้ำหนักองค์ประกอบ (Factor Loading) ประเมินค่าความแปรปรวนที่สกัดได้ และค่าความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝงที่ศึกษา เพื่อประเมินความสามารถของตัวแปรสังเกตได้ ที่ใช้วัดตัวแปรแฝงในโมเดล ซึ่งผลการประเมินรูปแบบความสัมพันธ์ของการวัดแต่ละตัวแปรแฝงแสดงดังตาราง 8

ตาราง 8 การประเมินความสอดคล้องของรูปแบบการวัดในโมเดลสมการโครงสร้างพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	คุณภาพตัวแปรสังเกตได้			
		Factor Loading	t-value	(E,Đ)	SMC
B	PA	0.425 ^a		0.818	0.182
	EA	0.402 ^{**}	9.875	0.828	0.163
	LA	0.414 ^{**}	6.903	0.829	0.171
คุณภาพตัวแปรแฝง (B)		$(\rho_c) = 0.384$		$(\rho_v) = 0.172$	
STR	1S	0.676 ^a		0.543	0.457
	2S	0.694 ^{**}	16.998	0.518	0.482
	3S	0.676 ^{**}	14.070	0.544	0.456
	4S	0.643 ^{**}	13.446	0.587	0.413
	5S	0.605 ^{**}	13.126	0.634	0.366
	6S	0.656 ^{**}	13.687	0.570	0.430
	7S	0.643 ^{**}	13.880	0.585	0.415
	8S	0.558 ^{**}	12.082	0.688	0.312
	9S	0.689 ^{**}	14.703	0.526	0.474
	10S	0.493 ^{**}	10.900	0.757	0.243
คุณภาพตัวแปรแฝง (STR)		$(\rho_c) = 0.871$		$(\rho_v) = 0.405$	

ตาราง 8 (ต่อ)

ตัวแปรแฝง	ตัวแปรสังเกตได้	คุณภาพตัวแปรสังเกตได้			
		Factor Loading	t-value	(ϵ, δ)	SMC
DB	ALCO	0.512 ^a	8.079	0.738	0.262
	GAMBLE	0.602**	8.587	0.638	0.362
คุณภาพตัวแปรแฝง (DB)		$(\rho_c) = 0.474$		$(\rho_v) = 0.312$	

หมายเหตุ: a คือค่าอ้างอิง, ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 8 ตัวแปรแฝงภายในสมการโครงสร้างของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่มีลักษณะเป็นโมเดลการวัด ประกอบด้วยตัวแปรผล 1 ตัวแปร คือ พฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว (B) ตัวแปรแทรกกลาง 1 ตัวแปร คือ สภาวะความตึงเครียดภายในครอบครัว (STR) และตัวแปรสาเหตุภายนอก 1 ตัวแปร คือ พฤติกรรมเบี่ยงเบน (DB) ซึ่งผลการประเมินโมเดลการวัดของตัวแปรแฝงดังกล่าว มีดังนี้

ตัวแปรแฝงพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว (B) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร มีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝงเท่ากับ 0.384 และมีค่าความแปรปรวนที่สกัดได้เท่ากับ 0.172 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าตั้งแต่ 0.404 – 0.426 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า มีค่าความคลาดเคลื่อนอยู่ระหว่าง 0.818 – 0.837 โดยตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานน้อยที่สุดคือ พฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวในรูปแบบการทำร้ายจิตใจโดยการแสดงออกทางวาจา ($\lambda=0.404$) ทั้งนี้เนื่องจากตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าวมีความเชื่อมั่นของการวัดต่ำกว่าด้านอื่นๆ (SMC=0.163)

ตัวแปรแฝงสภาวะความตึงเครียดภายในครอบครัว (STR) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 10 ตัวแปร มีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝงเท่ากับ 0.871 และมีค่าความแปรปรวนที่สกัดได้เท่ากับ 0.405 โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าตั้งแต่ 0.493 – 0.694 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า มีค่าความคลาดเคลื่อนอยู่ระหว่าง 0.518 – 0.757 โดยตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานน้อยที่สุดคือ การปฏิบัติหน้าที่ของตนเอง (S10) ($\lambda=0.493$) ทั้งนี้เนื่องจากตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าวมีความเชื่อมั่นของการวัดต่ำกว่าด้านอื่นๆ (SMC=0.243)

ตัวแปรแฝงพฤติกรรมเบี่ยงเบน (DB) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร มีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝงเท่ากับ 0.474 และมีค่าความแปรปรวนที่สกัดได้เท่ากับ 0.312 โดยค่าน้ำหนัก

องค์ประกอบมาตรฐานของตัวแปรสังเกตได้ที่เป็นตัวบ่งชี้มีค่าตั้งแต่ 0.512 - 0.602 และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า มีค่าความคลาดเคลื่อนอยู่ระหว่าง 0.638 -0.738 โดยตัวแปรสังเกตได้ที่มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบมาตรฐานน้อยที่สุดคือ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มมีนเมา (ALCO) ($\lambda = 0.512$) ทั้งนี้เนื่องจากตัวแปรสังเกตได้ดังกล่าวมีความเชื่อมั่นของการวัดต่ำกว่าด้านอื่นๆ (SMC=0.262)

โดยสรุป พบว่าตัวแปรแฝงภายในสมการโครงสร้างของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่มีความเชื่อมั่นของตัวแปรแฝงสูงสุดได้แก่ โมเดลการวัดตัวแปรแฝงสภาวะความตึงเครียดภายในครอบครัว (STR) รองลงมาคือ โมเดลการพฤติกรรมเบี่ยงเบน (DB) และโมเดลการวัดพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว (B) ตามลำดับ

6. ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางของโมเดล

การวิเคราะห์อิทธิพลทางตรงของตัวแปรเชิงสาเหตุต่อตัวแปรผลภายในสมการโครงสร้างแสดงดังตาราง 9

ตาราง 9 อิทธิพลทางตรงภายในสมการโครงสร้างพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว

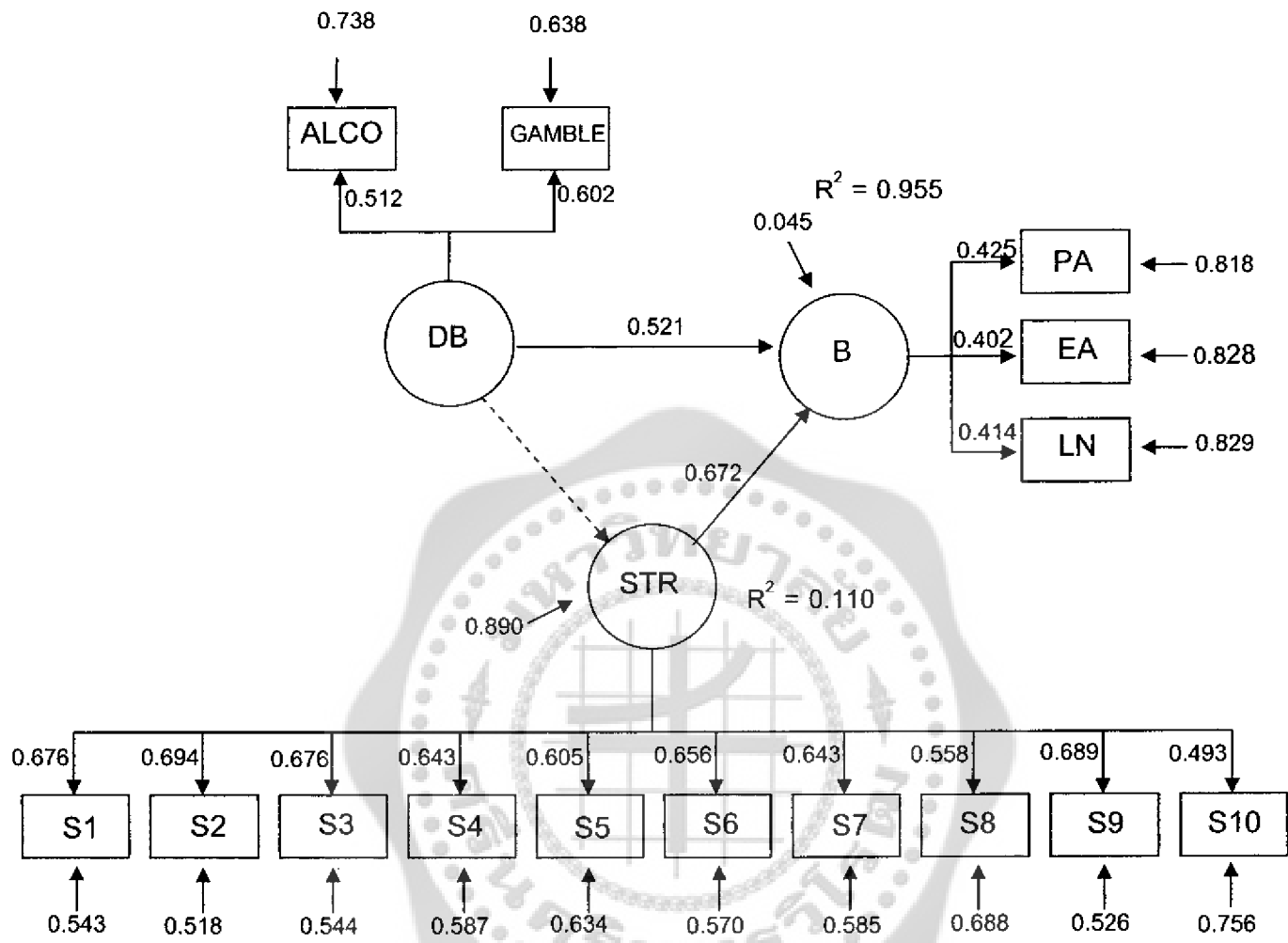
ตัวแปรสาเหตุ		ตัวแปรแฝงภายใน	ตัวแปรผล
		STR	B
ตัวแปรแฝงภายนอก	DB	0.332**	0.521**
ตัวแปรแฝงภายใน	STR		0.672**

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 สามารถแยกอธิบายแต่ละสมการโครงสร้างได้ดังนี้

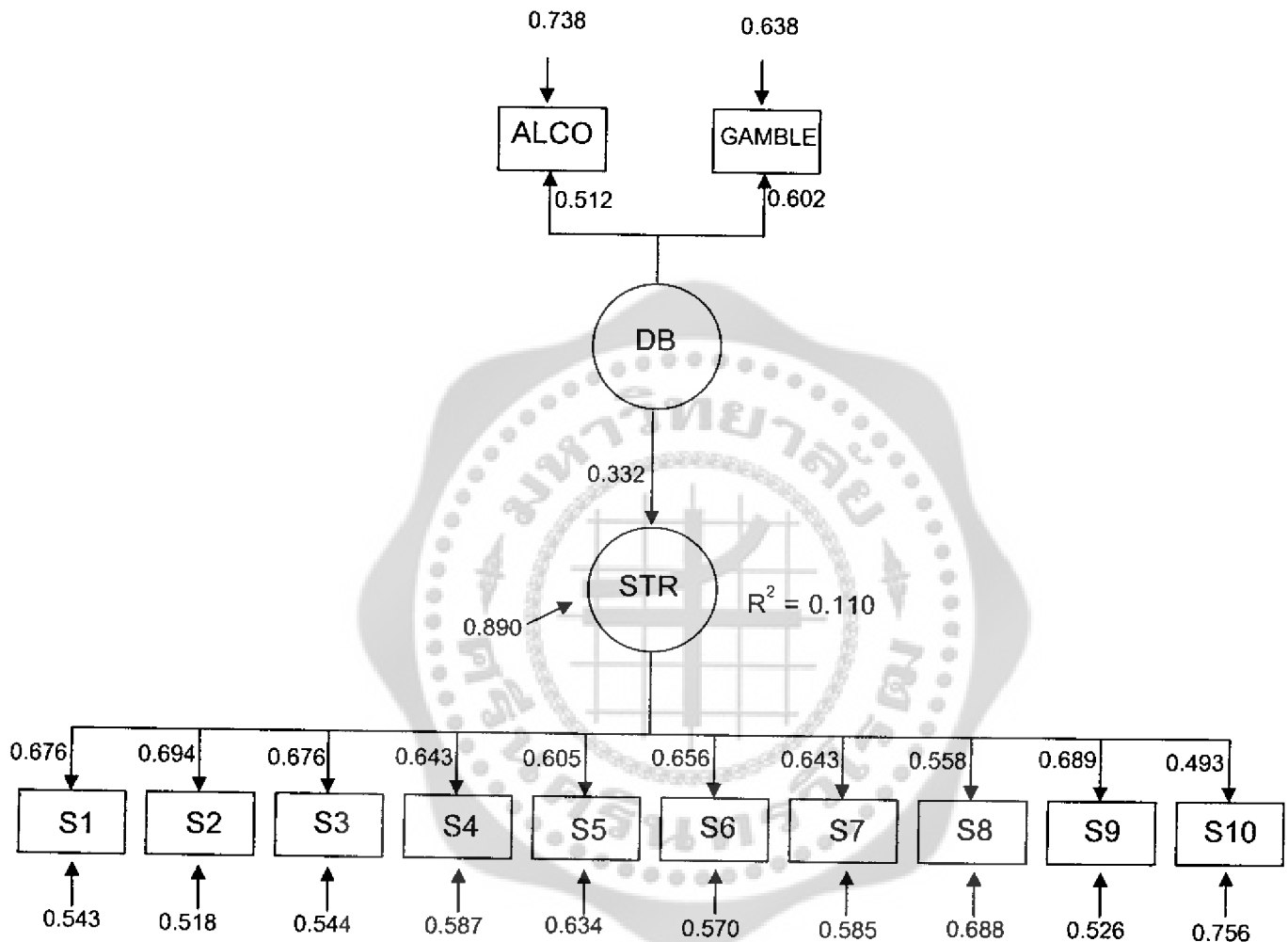
สมการโครงสร้างที่ 1 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว (B) เป็นตัวแปรตาม ในสมการโครงสร้างที่ 1 พบว่า ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรแฝงภายในมากที่สุด คือ สภาวะความตึงเครียดภายในครอบครัว (STR) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.672 ซึ่งมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และยังได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรแฝงภายนอก คือ พฤติกรรมเบี่ยงเบน (B) ด้วยค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.521 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาพประกอบ 7 สมการโครงสร้างที่ 1 : พฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว

สมการโครงสร้างที่ 2 เมื่อพิจารณาภาวะความตึงเครียดภายในครอบครัว (STR) เป็นตัวแปรตาม ในสมการโครงสร้างที่ 2 พบว่า ได้รับอิทธิพลทางตรงจากตัวแปรแฝงภายนอกคือ พฤติกรรมเบี่ยงเบน (B) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.332 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ภาพประกอบ 8 สมการโครงสร้างที่ 2 : ภาวะความตึงเครียดในครอบครัว

7. ผลกระทบทางตรง ผลกระทบทางอ้อม และผลกระทบความในแต่ละสมการโครงสร้าง

จากการพิจารณาอิทธิพลข้างต้น เป็นการพิจารณาอิทธิพลทางตรงระหว่างแต่ละตัวแปรแฝงเท่านั้น ซึ่งในความเป็นจริง ลักษณะการส่งอิทธิพลของตัวแปรต่าง ๆ ในสมการโครงสร้างตามทฤษฎี แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวนั้น มีทั้งการส่งอิทธิพลทางตรง และทางอ้อมต่อกัน ดังนั้นเพื่อความชัดเจนในการสรุปผลอิทธิพลของตัวแปรสาเหตุต่อตัวแปรผล ผู้วิจัยได้นำเสนอผลของอิทธิพลจากตัวแปรสาเหตุต่อตัวแปรผลออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

อิทธิพลทางตรง (DE) อิทธิพลทางอ้อม (IE) และอิทธิพลรวม (TE) พร้อมทั้งเสนอผลค่าสัมประสิทธิ์กำหนด (Coefficient of determination : R^2) ในสมการโครงสร้าง แสดงดังตาราง 10

ตาราง 10 อิทธิพลทางตรง (Direct effect: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect effect: IE) และอิทธิพลรวม (Total effect: TE)

ตัวแปรสาเหตุ	ตัวแปรแฝงภายใน			ตัวแปรผล		
	STR			B		
	DE	IE	TE	DE	IE	TE
ตัวแปรแฝงภายนอก DB	0.332	-	0.332	0.521	0.223	0.744
ตัวแปรแฝงภายใน STR				0.672	-	0.672
R^2		0.110			0.955	

จากตาราง 10 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว (B) เป็นตัวแปรตามในสมการโครงสร้างที่ 1 พบว่า ได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจาก พฤติกรรมเบี่ยงเบน (DB) รองลงมาได้แก่สภาวะความตึงเครียดภายในครอบครัว (STR) โดยมี โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.744 และ 0.672 ตามลำดับ และได้รับอิทธิพลทางตรงจากสภาวะความตึงเครียดภายในครอบครัว (STR) มากที่สุด รองลงมาคือ พฤติกรรมเบี่ยงเบน (DB) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.672 และ 0.521 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลทางอ้อมมากที่สุดจากพฤติกรรมเบี่ยงเบน (DB) โดยผ่านสภาวะความตึงเครียดภายในครอบครัว (STR) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.223 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลที่กล่าวข้างต้นนั้นมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยสัดส่วนความแปรปรวนของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ที่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรสาเหตุมีค่าเท่ากับร้อยละ 95.5

เมื่อพิจารณาสภาวะความตึงเครียดภายในครอบครัว (STR) เป็นตัวแปรตามในสมการโครงสร้างที่ 2 พบว่า ได้รับอิทธิพลรวมจากตัวแปรแฝงภายนอกเพียงตัวเดียวคือ พฤติกรรมเบี่ยงเบน (DB) ซึ่งเป็นอิทธิพลทางตรงทั้งหมด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.332 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีสัดส่วนความแปรปรวนของสภาวะความตึงเครียดในครอบครัว (STR) ที่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรปัจจัยมีค่าเท่ากับร้อยละ 11

ตอนที่ 2 การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์โปรไฟล์ (Profile Analysis)

จากจุดมุ่งหมายข้อที่ 2 ซึ่งต้องการเปรียบเทียบผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว 3 ด้าน ได้แก่ ผลกระทบด้านพฤติกรรมก้าวร้าว ด้านพฤติกรรมเก็บตัว และด้านพฤติกรรมการเรียน เมื่อจำแนก ระดับความรุนแรงที่เกิดขึ้นในครอบครัว โดยจะแบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ออกเป็นสามส่วนด้วยกัน ดังนี้

1. การนำเสนอระดับความรุนแรงในครอบครัว ที่ได้จากการใช้สถิติ Cluster Analysis โดยใช้รูปแบบการกระทำความรุนแรงในครอบครัว ได้แก่ การทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลย ในการแบ่งกลุ่มระดับความรุนแรงในครอบครัว
2. การนำเสนอค่าสถิติพื้นฐานเพื่อบรรยายลักษณะของโปรไฟล์ ได้แก่ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรผลกระทบจากความรุนแรงในครอบครัว ระดับโดยเฉลี่ยของเส้นโปรไฟล์ (Average Level) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานที่บ่งชี้ถึงช่วงกว้างของค่าเฉลี่ยทุกตัวแปรในโปรไฟล์ที่กระจายออกจากระดับโดยเฉลี่ย (Dispersion)
3. การทดสอบสมมติฐานในการวิเคราะห์โปรไฟล์ ซึ่งจะเป็นการวิเคราะห์โปรไฟล์เพื่อทำการทดสอบสมมติฐาน 3 ประการ ได้แก่
 - 3.1 การทดสอบความขนานกันของโปรไฟล์ (Parallelism of profiles)
 - 3.2 การทดสอบความพ้องของโปรไฟล์ (Coincident of profile)
 - 3.3 การทดสอบความแบนราบของโปรไฟล์ (Flatness of profile)

1. ผลการวิเคราะห์สถิติ Cluster Analysis เพื่อใช้ในการแบ่งระดับความรุนแรงในครอบครัว

ผลการวิเคราะห์สามารถแบ่งระดับความรุนแรงออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยอยู่ในระดับปานกลาง (G1) กลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย และการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา น้อย แต่มีการปล่อยปละละเลยค่อนข้างสูง (G2) และกลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยน้อย (G3) สามารถนำเสนอรายละเอียดได้ดังตาราง 11

ตาราง 11 แสดงการแบ่งกลุ่มนักเรียนที่ได้รับพฤติกรรมการรวมกลุ่มแรงในครอบครัวและการประเมินความสอดคล้องเหมาะสมของกลุ่ม

Final Cluster Center												
Behavior	Total (n=600)			F	Random1 (n = 300)			F	Random2 (n = 300)			F
	Cluster1	Cluster2	Cluster3		Cluster1	Cluster2	Cluster3		Cluster1	Cluster2	Cluster3	
PA	19.78	10.93	9.59	319.634**	19.97	10.22	8.95	194.276**	20.03	10.58	9.34	110.020**
EA	26.92	11.30	11.02	621.143**	26.53	11.86	10.17	341.735**	24.53	10.46	10.88	247.863**
LN	14.07	21.11	9.01	480.832**	13.77	21.43	9.49	227.371**	14.56	22.88	9.84	315.813**

ผู้วิจัยได้ทำการตรวจสอบความเหมาะสมของกลุ่ม โดยสุ่มกลุ่มตัวอย่างมาร้อยละ 50 ได้แก่ Random 1 และ Random 2 แล้วทำการแบ่งกลุ่มนักเรียนที่ได้รับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ออกเป็น 3 กลุ่ม พบว่า ภายในครอบครัวของกลุ่มตัวอย่างมีการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในรูปแบบของการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยการแสดงออกทางวาจา และปล่อยปละละเลย คล้ายกัน ยังคงอยู่กลุ่มเดียวกัน เมื่อแบ่งระดับความรุนแรงในครอบครัวแล้ว พบว่า ระดับความรุนแรงในครอบครัวในด้านการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา (EA) มีค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มากที่สุด เมื่ออยู่ต่างกลุ่มกัน ($F_{Total} = 621.143$; $F_{Random1} = 341.735$; $F_{Random2} = 247.863$)

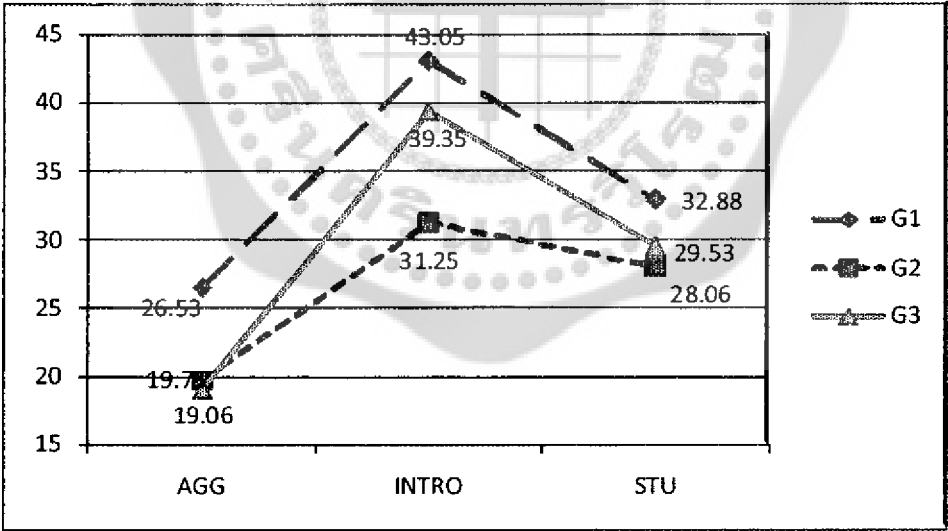
2. ผลการวิเคราะห์สถิติพื้นฐานของตัวแปรผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว เมื่อจำแนกตามระดับความรุนแรง

ตาราง 12 ค่าสถิติเชิงบรรยาย (Descriptive statistics) ระดับโดยเฉลี่ยของเส้นโปรไฟล์ (Average Level) และการกระจายในเส้นโปรไฟล์ (Dispersion) ของตัวแปรผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว เมื่อจำแนกตามระดับความรุนแรง

Group		Dependent Variables			Average Level		Dispersion	
		AGG	INTRO	STU	Mean	Rank	S	Rank
G1	Mean	26.53	43.05	32.88	34.15	1	9.80	3
	S	10.91	7.41	11.09				
G2	Mean	19.75	31.25	28.06	26.35	3	12.29	1
	S	9.86	13.87	13.14				
G3	Mean	19.06	39.35	29.53	29.31	2	9.83	2
	S	8.90	9.83	10.77				
Total	Mean	20.43	38.30	29.78				
	S	9.80	11.09	11.40				

จากตาราง 12 พบว่า กลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยอยู่ในระดับปานกลาง (G1) กลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย และการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจาน้อย แต่มีการการปล่อยปละละเลยค่อนข้างสูง (G2) และกลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยน้อย (G3) มีค่าเฉลี่ยภายในของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวด้านพฤติกรรมเก็บตัว (INTRO) สูงที่สุด รองลงมา

เป็นผลกระทบด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ (STU) ส่วนผลกระทบด้านพฤติกรรมก้าวร้าว (AGG) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาระดับโดยเฉลี่ย (Level) ของแต่ละเส้นโปรไฟล์ในแต่ละกลุ่มพบว่า กลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยอยู่ในระดับปานกลาง (G1) มีระดับโดยเฉลี่ยของโปรไฟล์ผลกระทบสูงที่สุด รองลงมาได้แก่กลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยน้อย (G3) ส่วนกลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย และการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจาเล็กน้อย แต่มีการปล่อยปละละเลยค่อนข้างสูง (G2) มีระดับโดยเฉลี่ยของผลกระทบน้อยที่สุด เมื่อผู้วิจัยได้พิจารณาขนาดการกระจายออกจากค่าเฉลี่ย (Dispersion) ของแต่ละเส้นโปรไฟล์พบว่า เส้นโปรไฟล์ของกลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยน้อย (G3) มีการกระจายออกจากค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยอยู่ในระดับปานกลาง (G1) และกลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย และการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจาเล็กน้อย แต่มีการปล่อยปละละเลยค่อนข้างสูง (G2) มีการกระจายออกจากค่าเฉลี่ยภายในกลุ่มน้อยที่สุด ซึ่งลักษณะกราฟของกลุ่มที่มีระดับความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 กลุ่ม สามารถแสดงได้ดังภาพประกอบ 9

ภาพประกอบ 9 แสดงค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว
เมื่อจำแนกตามระดับความรุนแรง

3. การทดสอบสมมติฐานของโปรไฟล์ตัวแปรผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวเมื่อจำแนกตามระดับความรุนแรง

ตาราง 13 ผลการทดสอบความขนานกันของโปรไฟล์ (Parallelism) ความพ้องกันของโปรไฟล์ (Coincident) และความแบนราบของโปรไฟล์ (Flatness) ในการวิเคราะห์โปรไฟล์ของตัวแปรผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 ด้าน เมื่อจำแนกตามระดับความรุนแรง

Group/ Contrasts	Parallelism		Coincident	Flatness	
	Multivariate test		F	Multivariate test	
	Λ	F		Λ	F
Group G1 : G2 : G3	0.991	2.605	49.917**	0.430	394.547**
Contrasts					
D _{AGG - INTRO}		0.164			771.880**
D _{INTRO - STU}		4.370**			142.899**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง13 ที่แสดงผลการทดสอบสมมติฐานในการวิเคราะห์โปรไฟล์ทั้ง 3 สมมติฐานนั้นสามารถแยกแปลความหมายในแต่ละสมมติฐานได้ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การทดสอบความขนานกันของโปรไฟล์ พบว่า ผลการวิเคราะห์สมมติฐานด้านความขนานกันของโปรไฟล์ในระดับ Multivariate ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ($\Lambda = 0.991$, Multivariate F-Statistics = 2.605, $p = .075$) แสดงว่า ค่าความชันในทุกส่วนของโปรไฟล์ของทั้งสามกลุ่มไม่แตกต่างกัน จึงไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวกับผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทั้งสามด้าน ดังนั้นสรุปได้ว่า โปรไฟล์ของตัวแปรผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงทั้งสามกลุ่มมีความขนานกัน

สมมติฐานที่ 2 การทดสอบความพ้องกันของโปรไฟล์ พบว่า ผลการวิเคราะห์มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (F-Statistics = 49.917, $p = .001$) แสดงว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับความรุนแรงในครอบครัวกับผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวและระดับโดยเฉลี่ยของตัวแปรผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ระหว่างกลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยอยู่ในระดับปานกลาง (G1) กลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย โดยการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจาน้อย แต่มีการปล่อยปละ

ละเลยค่อนข้างสูง (G2) และกลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยน้อย (G3) แตกต่างกัน

สมมติฐานที่ 3 การทดสอบความแบนราบของโปรไฟล์ พบว่า ผลการวิเคราะห์ระดับ Multivariate มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\Lambda = 0.430$, Multivariate F-Statistics = 394.547, $p = .000$) แสดงว่า การตอบสนองของค่าเฉลี่ยของตัวแปรผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 ตัวแปร ได้แก่ผลกระทบด้านพฤติกรรมก้าวร้าว (AGG) ด้านพฤติกรรมเก็บตัว (INTRO) และด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ (STU) ที่มีต่อกลุ่มนักเรียนที่ได้รับความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 กลุ่ม แตกต่างกัน

เมื่อสรุปรวมผลการวิเคราะห์ทั้ง 3 สมมติฐานจากการวิเคราะห์โปรไฟล์ พบว่า โปรไฟล์ของกลุ่มนักเรียนที่ได้รับความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 กลุ่มมีรูปทรง (Shape) ไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงว่าโปรไฟล์ของทั้ง 3 กลุ่มมีความขนานกัน โปรไฟล์ของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวมีลักษณะไม่ราบเรียบ เนื่องจากค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 ค่าไม่เท่ากัน

ตาราง14 การวิเคราะห์ Simple Effects ระหว่างกลุ่มสำหรับการวิเคราะห์โปรไฟล์ของตัวแปร
ผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวจำแนกตามระดับความรุนแรงในครอบครัว

Group/ Contrasts	Parallelism		Coincident	Flatness		
	Multivariate test		F	Multivariate test		Univariate test
	Λ	F		Λ	F	F
Group G1 : G2	0.977	7.114**	53.826**	0.664	151.037**	
Contrasts						
D _{AGG - INTRO}			9.309**			294.923**
D _{INTRO - STU}			12.592**			53.310**
Group G1 : G3	0.981	5.723**	29.383**	0.449	366.352**	
Contrasts						
D _{AGG - INTRO}			8.013**			727.644**
D _{INTRO - STU}			0.002			168.826**

ตาราง 14 (ต่อ)

Group/ Contrasts	Parallelism		Coincident	Flatness		
	Multivariate test		F	Multivariate test		Univariate test
	Λ	F		Λ	F	F
Group G2 : G3	0.920	25.808**	13.544**	0.462	346.485**	
Contrasts						
D _{AGG - INTRO}		50.934**				661.746**
D _{INTRO - STU}		22.234**				93.217**

จากตาราง 14 สามารถแยกแปลความหมายของการวิเคราะห์โปรไฟล์แต่ละคู่เปรียบเทียบได้ดังนี้

คู่เปรียบเทียบ 1 กลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยอยู่ในระดับปานกลาง (G1) กับกลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย และการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา น้อย แต่มีการการปล่อยปละละเลยค่อนข้างสูง (G2) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ระดับของโปรไฟล์ของทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (F-Statistics = 53.826, p = .000) เมื่อพิจารณาพร้อมกับค่าเฉลี่ยของกลุ่มแล้ว สรุปได้ว่า โปรไฟล์ของกลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยอยู่ในระดับปานกลาง (G1) มีค่าเฉลี่ยของตัวแปรผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 ตัวแปร สูงกว่ากลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย และการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา น้อย แต่มีการการปล่อยปละละเลยค่อนข้างสูง (G2) ส่วนสมมติฐานด้านความแบนราบของโปรไฟล์ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (Λ = 0.664, Multivariate F-Statistics = 151.037, p = .000) แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของตัวแปรผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 ตัวแปรของทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน โดยที่ความแตกต่างต่างดังกล่าวเกิดขึ้นใน Profile Segment ส่วนที่ 1 (F-Statistics ของ D_{AGG - INTRO}(G1:G2) = 294.923 , p = .000) และ Profile Segment ส่วนที่ 2 (F-Statistics ของ D_{INTRO - STU}(G1:G2) = 53.310 , p = .000)

คู่เปรียบเทียบ 2 กลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยอยู่ในระดับปานกลาง (G1) กับกลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยน้อย (G3) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ระดับของโปรไฟล์ของทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (F-Statistics = 29.383, p = .000) เมื่อ

พิจารณาร่วมกับค่าเฉลี่ยของกลุ่มแล้ว สรุปได้ว่า โปรไฟล์ของกลุ่มมีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจ และแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยอยู่ในระดับปานกลาง (G1) มีค่าเฉลี่ยของตัวแปร ผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 ตัวแปร สูงกว่ากลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยน้อย (G3) ส่วนสมมติฐานด้าน ความแบนราบของโปรไฟล์ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\Lambda = 0.449$, Multivariate F-Statistics = 366.352, $p = .000$) แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของตัวแปรผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 ตัวแปรของทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน โดยที่ความแตกต่างดังกล่าวเกิดขึ้นใน Profile Segment ส่วนที่ 1 (F-Statistics ของ $D_{AGG - INTRO}(G1:G3) = 727.644$, $p = .000$) และ Profile Segment ส่วนที่ 2 (F-Statistics ของ $D_{INTRO - STU}(G1:G3) = 168.826$, $p = .000$)

คู่เปรียบเทียบ 3 กลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย และการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา น้อย แต่มีการปล่อยปละละเลยค่อนข้างสูง (G2) กับกลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยน้อย (G3) ผลการวิเคราะห์ พบว่า ระดับของโปรไฟล์ของ ทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (F-Statistics = 13.544, $p = .000$) เมื่อพิจารณาร่วมกับค่าเฉลี่ยของกลุ่มแล้ว โดยภาพรวมสรุปได้ว่า โปรไฟล์ของกลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย และการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจาน้อย แต่มีการปล่อยปละละเลยค่อนข้างสูง (G2) มีค่าเฉลี่ยของตัวแปรผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 ตัวแปร ต่ำกว่ากลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยน้อย (G3) ส่วนสมมติฐานด้าน ความแบนราบของโปรไฟล์ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\Lambda = 0.462$, Multivariate F-Statistics = 346.485, $p = .000$) แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของตัวแปรผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 ตัวแปรของทั้งสองกลุ่มแตกต่างกัน โดยที่ความแตกต่างดังกล่าวเกิดขึ้นใน Profile Segment ส่วนที่ 1 (F-Statistics ของ $D_{AGG - INTRO}(G2:G3) = 661.746$, $p = .000$) และ Profile Segment ส่วนที่ 2 (F-Statistics ของ $D_{INTRO - STU}(G2:G3) = 93.217$, $p = .000$)

ผลการทดสอบข้างต้นยังไม่เพียงพอที่จะสรุปผลผู้วิจัยจึงวิเคราะห์ Simple Effect ภายในกลุ่มเพิ่มเติมในส่วนต่อไปเพื่อทดสอบความแตกต่างภายในชุดของตัวแปรและระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับความรุนแรงในครอบครัวสามารถนำเสนอรายละเอียดได้ดังตาราง 15

ตาราง 15 การวิเคราะห์ Simple Effect เพื่อทดสอบความแตกต่างภายในชุดโปรไฟล์ของตัวแปร
ผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวและความแตกต่างระหว่างกลุ่มนักเรียน
ที่ได้รับความรุนแรงในครอบครัว

GROUP		Dependent Variables			Test of Within – Subjects Effects			
					Multivariate test		Univariate F -test	
		AGG	INTRO	STU	Λ	F	AGG - INTRO	INTRO - STU
G1	Mean	26.53	43.05	32.88	0.248	575.459**	1126.949**	222.071**
G2	Mean	19.75	31.25	28.06	0.475	65.706**	122.957**	6.379**
G3	Mean	19.06	39.35	29.53	0.353	83.331**	166.078**	54.630**
Multivariate Test	Λ	0.830						
	F	193.20**						
Univariate F - test		22.931**	37.744**	5.569**				
Pairwise Comparisons ^a		G1>G2	G1>G2	G1>G2				
		G1>G3	G1>G3	G1>G3				
		G2>G3	G2<G3	G2<G3				

จากตารางการวิเคราะห์อิทธิพลย่อย (Simple effect) ภายในกลุ่มและระหว่างกลุ่มเมื่อแยกวิเคราะห์แต่ละตัวแปรย่อย ผลการวิเคราะห์แยกประเด็นพิจารณาได้ 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1. การทดสอบ One-sample profile analysis ในการทดสอบ Within – subject effects ให้ผลดังนี้

1.1 ผลการวิเคราะห์ภายในกลุ่มมีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยอยู่ในระดับปานกลาง (G1) พบ ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในการทดสอบระดับ Multivariate ($\Lambda = 0.248$, Multivariate F-Statistics = 575.459, $p<.01$) แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงทั้ง 3 ค่าแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาแยกแต่ละ Profile segment ในการทดสอบระดับ Univariate พบว่า Profile segment ส่วนที่ 1 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (F-statistics ของ AGG - INTRO = 1126.949, $p<.01$) แสดงว่ากลุ่มมีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยอยู่ในระดับ ปานกลาง (G1) มีค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวด้านพฤติกรรม ความก้าวร้าวของเด็ก (AGG) ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวด้านพฤติกรรม การเก็บตัวของเด็ก (INTRO) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วน Profile segment ส่วนที่ 2 (INTRO – STU) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (F-statistics ของ INTRO - STU = 222.071, $p<.01$)

แสดงว่ากลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยอยู่ในระดับปานกลาง (G1) มีค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวด้านพฤติกรรม การเก็บตัวของเด็ก (INTRO) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ด้านพฤติกรรมการเรียนของเด็ก (STU) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2 ผลการวิเคราะห์ภายในกลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย และการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา น้อย แต่มีการปล่อยปละละเลยค่อนข้างสูง (G2) พบว่า ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในการทดสอบระดับ Multivariate ($\Lambda = 0.475$, Multivariate F-Statistics = 65.706, $p < .01$) แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 ค่าแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาแยกแต่ละ Profile segment ในการทดสอบระดับ Univariate พบว่า Profile segment ส่วนที่ 1 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (F-statistics ของ AGG - INTRO = 122.957, $p < .01$) แสดงว่ากลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย และการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา น้อย แต่มีการปล่อยปละละเลยค่อนข้างสูง (G2) มีค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวด้านพฤติกรรม ความก้าวร้าวของเด็ก (AGG) ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ด้านพฤติกรรม การเก็บตัวของเด็ก (INTRO) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วน Profile segment ส่วนที่ 2 (INTRO - STU) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (F-statistics ของ INTRO - STU = 6.379, $p < .01$) แสดงว่ากลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย และการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา น้อย แต่มีการปล่อยปละละเลยค่อนข้างสูง (G2) มีค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวด้านพฤติกรรม การเก็บตัวของเด็ก (INTRO) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากพฤติกรรม ความรุนแรงในครอบครัวด้านพฤติกรรม การเรียนของเด็ก (STU) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.3 ผลการวิเคราะห์ภายในกลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยน้อย (G3) พบว่า ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในการทดสอบระดับ Multivariate ($\Lambda = 0.353$, Multivariate F-Statistics = 83.331, $p < .01$) แสดงว่า ค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 ค่าแตกต่างกัน และเมื่อพิจารณาแยกแต่ละ Profile segment ในการทดสอบระดับ Univariate พบว่า Profile segment ส่วนที่ 1 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (F-statistics ของ AGG - INTRO = 166.078, $p < .01$) แสดงว่ากลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยน้อย (G3) มีค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวด้านพฤติกรรม ความก้าวร้าวของเด็ก (AGG) ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวด้านพฤติกรรม การเก็บตัวของเด็ก (INTRO) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วน Profile segment ส่วนที่ 2 (INTRO - STU) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (F-statistics ของ INTRO - STU = 54.630, $p < .01$) แสดงว่ากลุ่มที่

มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยน้อย (G3) มีค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวด้านพฤติกรรมการเก็บตัวของเด็ก (INTRO) สูงกว่าค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็ก (STU) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. การทดสอบ Between – subject effects ในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับความรุนแรงในครอบครัวทั้งสามกลุ่มให้ผลดังนี้

2.1 ผลการวิเคราะห์ระดับ Multivariate พบความแตกต่างในภาพรวมของค่าเฉลี่ยผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวระหว่างกลุ่มนักเรียนที่ได้รับความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 กลุ่ม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($\Lambda = 0.830$, Multivariate F-Statistics = 193.20, $p < .01$) แสดงว่าค่าเฉลี่ยของตัวแปรผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 ค่าในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับความรุนแรงในครอบครัวทั้งสามกลุ่มแตกต่างกัน ซึ่งต้องทำการวิเคราะห์เพิ่มเติมว่าความแตกต่างคู่ใดบ้างที่ช่วยสนับสนุนความแตกต่างดังกล่าวขึ้น

2.2 ผลการวิเคราะห์ระดับ Univariate ของตัวแปรผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 ตัวแปร พบว่า ค่า F – statistic มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า ($F_{AGG} = 22.931$; $F_{INTRO} = 37.744$; $F_{STU} = 5.569$) แสดงว่าค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 ค่าแตกต่างกันไปตามกลุ่มนักเรียนที่ได้รับความรุนแรงในครอบครัว และเมื่อทำการเปรียบเทียบรายคู่โดยให้นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นเกณฑ์ ในการทดสอบนั้น พบว่า ในส่วนผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวด้านพฤติกรรมความก้าวร้าวของเด็ก (AGG) ด้านพฤติกรรมการเก็บตัวของเด็ก (INTRO) และด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็ก (STU) พบว่ากลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจและแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยอยู่ในระดับปานกลาง (G1) มีค่าเฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย และการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา น้อย แต่มีการปล่อยปละละเลยค่อนข้างสูง (G2) และกลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยน้อย (G3) ในขณะที่กลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย และการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา น้อย แต่มีการปล่อยปละละเลยค่อนข้างสูง (G2) มีค่าเฉลี่ยของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวด้านพฤติกรรมความก้าวร้าวของเด็ก (AGG) สูงกว่ากลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยน้อย (G3) แต่ค่าเฉลี่ยของผลกระทบด้านพฤติกรรมการเก็บตัวของเด็ก (INTRO) และด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ของเด็ก (STU) ต่ำกว่ากลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยน้อย (G3)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

สังเขปจุดมุ่งหมาย สมมติฐานและวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง "สาเหตุและผลกระทบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1" มีจุดมุ่งหมายของการวิจัยดังนี้ 1) เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 2) เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1

ขอบเขตของการวิจัยประกอบด้วย ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ระดับช่วงชั้นที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุพรรณบุรี เขต 1 ประจำปีการศึกษา 2551 จำนวน 11,212 คน และได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 590 คน ที่ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบสองขั้นตอน (Two-stage random sampling)

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย ตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุมีตัวแปรแฝง 3 ตัว และตัวแปรสังเกตได้จำนวน 15 ตัวแปร ได้แก่ 1. ตัวแปรแฝงสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว มี 2 ตัวแปร ได้แก่ ตัวแปรแฝงพฤติกรรมเบี่ยงเบน (DB) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 2 ตัวแปร คือ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ (ALCO) และพฤติกรรมการเล่นการพนัน (GAMBLE) และตัวแปรแฝงสภาวะความตึงเครียดภายในครอบครัว (STR) ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 10 ตัวแปร 2. ตัวแปรแฝงพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ประกอบด้วยตัวแปรสังเกตได้ 3 ตัวแปร คือ พฤติกรรมการทำร้ายร่างกาย (PA) พฤติกรรมการทำร้ายจิตใจโดยการแสดงออกทางวาจา (EA) และพฤติกรรมการปล่อยปละละเลย (LN) สำหรับตัวแปรที่ใช้ในการเปรียบเทียบผลกระทบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ประกอบด้วย 1. ตัวแปรแบ่งกลุ่มนักเรียนที่ได้รับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่ได้จากเทคนิคการวิเคราะห์จัดกลุ่มจำนวน 1 ตัวแปร สามารถแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยอยู่ในระดับปานกลาง (G1) กลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย และการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจาน้อย แต่มีการปล่อยปละละเลยค่อนข้างสูง (G2) และกลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยน้อย (G3) 2. ตัวแปรแฝงด้านผลกระทบที่เกิดจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว มี 3 ตัวแปร ได้แก่

ตัวแปรแฝงผลกระทบด้านพฤติกรรมความก้าวร้าว (AGG) ตัวแปรแฝงผลกระทบด้านพฤติกรรมเก็บตัว (INTRO) และตัวแปรแฝงผลกระทบด้านพฤติกรรมการตั้งใจเรียน (STU)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีทั้งสิ้น 3 ฉบับ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 7 ระดับ โดยมีรายละเอียดของเครื่องมือและคุณภาพเครื่องมือดังนี้ ฉบับที่ 1 แบบสอบถามวัดสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก ฉบับที่ 2 แบบสอบถามวัดลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว และฉบับที่ 3 แบบสอบถามวัดผลกระทบที่เกิดจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.880, 0.884 และ 0.821 ตามลำดับ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยนำแบบสอบถามทั้ง 3 ฉบับ ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 700 คน จากนั้นพิจารณาความสมบูรณ์และความตั้งใจในการตอบแบบสอบถามแล้วคัดเลือกแบบสอบถามไว้จำนวน 600 ฉบับ และนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมแล้วนำมาวิเคราะห์ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง (Structural Equation Modeling) และการวิเคราะห์โปรไฟล์ (Profile Analysis)

สรุปผลการวิจัย

จุดมุ่งหมายการวิจัย : เพื่อวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก

ผลการประเมินความเที่ยงตรงของโมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ในครั้งนี้ พบว่า โมเดลโครงสร้างก่อนการปรับโมเดลยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ผู้วิจัยจึงทำการปรับโมเดลโดยยังคงโครงสร้างเชิงทฤษฎีไว้และพิจารณาปรับเฉพาะส่วนของการผ่อนปรนข้อตกลงเบื้องต้นของความสัมพันธ์ระหว่างความคลาดเคลื่อนในโมเดลการวัดเท่านั้น โดยผลการปรับโมเดลพบว่า โมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวภายหลังการปรับมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี โดยที่เมทริกซ์ความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมของกลุ่มตัวอย่าง (Variance - Covariance Matrix) ที่ได้จากข้อมูลเชิงประจักษ์มีความสอดคล้องกับเมทริกซ์ความแปรปรวนร่วมของประชากร (Population Covariance Matrix : $\Sigma(\theta)$) ที่ได้มาจากกระบวนการประมาณค่า (Estimation process) โดยพิจารณาจากดัชนีวัดความสอดคล้องที่สำคัญประกอบกันดังนี้ ค่า Chi-square มีค่าเท่ากับ 140.167 และมีนัยสำคัญทางสถิติ อัตราส่วนระหว่างค่าสถิติ Chi-square กับจำนวนองศาอิสระ (χ^2 / df) มีค่าเท่ากับ 1.894 ดัชนี GFI ค่าเท่ากับ 0.970 ดัชนี RMSEA มีค่าเท่ากับ 0.036 ดัชนี RMR มีค่าเท่ากับ 0.031 และค่า Standardized RMR ลดลงเหลือเท่ากับ 0.031 ดัชนี NFI มีค่าเท่ากับ 0.978 ดัชนี NNFI มีค่าเพิ่มขึ้นเป็น 0.985 ดัชนี AGFI มีค่าเท่ากับ 0.951 ดัชนี RFI มีค่าเท่ากับ 0.968 ส่วนดัชนี IFI และ CFI มีค่าเท่ากับ 0.989 เห็นได้ว่าดัชนีชี้วัดความสอดคล้องดังกล่าวได้ยืนยันความเหมาะสมของโมเดลสมการ

โครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวได้ครอบคลุมทุกมิติของความสอดคล้องและลักษณะของโมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ประกอบด้วยตัวแปรแฝงภายในโมเดลจำนวน 3 ตัวแปร ซึ่งแบ่งได้เป็น 2 สมการโครงสร้าง ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

สมการโครงสร้างที่ 1 เมื่อพิจารณาพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว (B) เป็นตัวแปรตาม พบว่า ได้รับอิทธิพลรวมสูงสุดจาก พฤติกรรมเบี่ยงเบน (DB) รองลงมาได้แก่ สภาวะความตึงเครียดภายในครอบครัว (STR) โดยมี โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.744 และ 0.672 ตามลำดับ และได้รับอิทธิพลทางตรงจากสภาวะความตึงเครียดภายในครอบครัว (STR) มากที่สุด รองลงมาคือ พฤติกรรมเบี่ยงเบน (DB) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.672 และ 0.521 ตามลำดับ นอกจากนี้ยังได้รับอิทธิพลทางอ้อมมากที่สุดจากพฤติกรรมเบี่ยงเบน (DB) โดยผ่านสภาวะความตึงเครียดภายในครอบครัว (STR) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.223 ซึ่งค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลที่กล่าวข้างต้นนั้นมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยสัดส่วนความแปรปรวนของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ที่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรสาเหตุมีค่าเท่ากับร้อยละ 95.5

สมการโครงสร้างที่ 2 เมื่อพิจารณาสภาวะความตึงเครียดภายในครอบครัว (STR) เป็นตัวแปรตาม พบว่า ได้รับอิทธิพลรวมจากตัวแปรแฝงภายนอกเพียงตัวเดียวคือ พฤติกรรมเบี่ยงเบน (DB) ซึ่งเป็นอิทธิพลทางตรงทั้งหมด โดยมีค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลเท่ากับ 0.332 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีสัดส่วนความแปรปรวนของสภาวะความตึงเครียดในครอบครัว (STR) ที่สามารถอธิบายได้ด้วยตัวแปรปัจจัยมีค่าเท่ากับร้อยละ 11

จุดมุ่งหมายการวิจัย : เพื่อเปรียบเทียบผลกระทบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว เมื่อจำแนกตามประเภทของกลุ่มนักเรียนที่ได้รับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว

ผลการวิเคราะห์หิโรไฟล์ผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงทั้ง 3 ด้านได้แก่ ผลกระทบด้านการแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว (AGG) ผลกระทบด้านการแสดงพฤติกรรมเก็บตัว (INTRO) และผลกระทบด้านพฤติกรรมการเรียน (STU) เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มนักเรียนที่ได้รับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 กลุ่มได้แก่ กลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยอยู่ในระดับปานกลาง (G1) กลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย และการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจาน้อย แต่มีการปล่อยปละละเลยค่อนข้างสูง (G2) และกลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยน้อย (G3) สามารถสรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการคำนวณสถิติเชิงบรรยายของตัวแปรผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทั้งสามกลุ่ม พบว่า ค่าเฉลี่ย

รวมของตัวแปรผลกระทบด้านพฤติกรรมเก็บตัวมีค่าสูงที่สุด รองลงมาคือ ผลกระทบด้านพฤติกรรม การเรียน และผลกระทบด้านพฤติกรรมก้าวร้าว ตามลำดับ เมื่อแยกพิจารณาตามกลุ่มนักเรียนที่ได้รับ พฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวแล้วพบว่า กลุ่ม G1, G2 และ G3 ได้รับผลกระทบจากพฤติกรรม ความรุนแรงในครอบครัวด้านพฤติกรรมเก็บตัวสูงที่สุด รองลงมาคือ ผลกระทบด้านพฤติกรรมการเรียน และผลกระทบด้านพฤติกรรมก้าวร้าว ตามลำดับเช่นกัน

2. โปรไฟล์ของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวของกลุ่มนักเรียนที่ ได้รับ ความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 กลุ่มขนานกัน นั่นคือ ความชันของ Profile segment ทั้งสองส่วน ของกลุ่มนักเรียนที่รับความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 กลุ่มแตกต่าง แสดงว่าเกิดปฏิสัมพันธ์กับกลุ่ม นักเรียนที่ได้รับความรุนแรงในครอบครัว

3. โปรไฟล์ของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวในกลุ่มนักเรียนที่ได้รับ ความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 กลุ่ม มีระดับแตกต่างกัน แสดงว่า ระดับโดยเฉลี่ยของตัวแปรผลกระทบ จากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 ตัวแปรของกลุ่มนักเรียนที่ได้รับความรุนแรงในครอบครัว ไม่เท่ากัน โดยที่ระดับโดยเฉลี่ยของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวของกลุ่ม G1 สูงกว่ากลุ่ม G2 และ G3 ส่วนกลุ่ม G2 มีระดับโดยเฉลี่ยของผลกระทบต่ำกว่ากลุ่ม G3

4. โปรไฟล์ของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 กลุ่มมีลักษณะ ไม่แบนราบ แสดงว่า การตอบสนองของค่าเฉลี่ยของตัวแปรผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงใน ครอบครัวทั้ง 3 ตัวแปรที่มีต่อกลุ่มนักเรียนที่ได้รับความรุนแรงในครอบครัวทั้ง 3 กลุ่มแตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลสรุปของการวิจัย ผู้วิจัยได้แยกการอภิปรายผลออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 มุ่งเน้นการวิเคราะห์โมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรม ความรุนแรงในครอบครัว

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยพบว่า สาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว มีอยู่หลายสาเหตุ ทั้งสาเหตุที่มาจากบุคลิกภายในของแต่ละบุคคล และสาเหตุที่มาจากสถานการณ์ ภายนอกที่แต่ละบุคคลต้องเผชิญ สำหรับการวิจัยครั้งนี้มุ่งเน้นสาเหตุภายนอกที่พ่อ-แม่ ผู้ปกครองของ เด็กต้องเผชิญ พบว่า พฤติกรรมเบี่ยงเบน อันได้แก่ พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มมึนเมา และพฤติกรรม การเล่นการพนันของพ่อ-แม่ มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว พรเพ็ญ เพชรสุศิริ (2539 : 15) ได้บรรยายเกี่ยวกับปัจจัยที่ทำให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็กไว้ว่า การดื่ม เหล้าและใช้ยาเสพติดมีความสัมพันธ์กับ การช่มเหล้าหรือ (Martin and Walters. 1982) การใช้ ยาเสพติดและดื่มเหล้านี้นักวิจัยบางคนเชื่อว่าการดื่มเหล้าหรือใช้ยาเสพติดมีปัจจัยโดยตรงที่ทำให้ เขาต้องทำทารุณบุตร แต่การมึนเมาใช้เป็นข้ออ้างที่สังคมยอมรับว่าการทำทารุณนั้นเกิดจากความมึน

เมาไม่รู้ตัว นั่นคือ หากมีปริมาณแอลกอฮอล์ 1 – 1.5 กรัม/โลหิต 1,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร จะทำให้ผู้ดื่มเริ่มมีอาการเมาและควบคุมตัวเองได้น้อยลง ซึ่งจะเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้มีการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงออกมา รณชัย คงสกนธ์ (2547: 104) ก็ได้กล่าวไว้เช่นกันว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวไว้หลายด้าน ซึ่งได้รวมเอาพฤติกรรมการดื่มสุรา และพฤติกรรมการเล่นพนันไว้ด้วย

นอกจากนี้ความตึงเครียดภายในครอบครัวก็เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้มีการข่มเหงทารุณ เช่น ความตึงเครียดทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นความเครียดที่เกิดจากปัจจัยทางสังคม มักจะสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงในวิถีชีวิตของเรา ยิ่งมีการเปลี่ยนแปลงมากและบ่อยเท่าไรก็ยิ่งทำให้คนเราเครียดมากขึ้นเท่านั้น สภาพทางเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน ก็ส่วนหนึ่งที่ก่อให้เกิดความตึงเครียดภายในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับทรัพยากร (Resource theory) ที่กล่าวถึงการจัดสรรทรัพยากรจากภายนอกที่มีความสำคัญต่อสมาชิกในครอบครัว ถ้าครอบครัวอยู่ในสภาพเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ก็จะทำให้ไม่สามารถจัดหาทรัพยากรภายนอกมาให้สมาชิกในครอบครัวได้ ทำให้สภาพอารมณ์และจิตใจคับข้อง จนก่อให้เกิดความรุนแรงในครอบครัวได้ ยกตัวอย่างในกลุ่มของผู้ใช้แรงงานที่รายได้จากการประกอบอาชีพค่อนข้างต่ำ มักจะมีความเครียดภายในครอบครัวค่อนข้างสูง ซึ่งอาจจะมีการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงโดยชอบใช้การลงโทษทางกายและข่มเหงทารุณบุตร ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ รณชัย คงสกนธ์ (2547: 104) ว่า เมื่อสถานการณ์ทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่ดี ก็จะก่อให้เกิดสภาวะความตึงเครียดภายในครอบครัวตามมา

จากข้อมูลทั้งหมดเหล่านี้ ทำให้ผู้วิจัยใช้ตัวแปรพฤติกรรมเบี่ยงเบน อันได้แก่พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มมึนเมา และพฤติกรรมการเล่นการพนัน และสภาวะความตึงเครียดภายในครอบครัว มาเป็นตัวแปรสาเหตุที่ใช้ในการวิเคราะห์โครงสร้างความสัมพันธ์ โดยผลการวิเคราะห์พบว่า โมเดลโครงสร้างความสัมพันธ์ก่อนการปรับโมเดลยังไม่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เนื่องจากดัชนีวัดความสอดคล้องบางตัวยังไม่ผ่านเกณฑ์ ดังนั้นผู้วิจัยได้ผ่อนปรนข้อตกลงเบื้องต้น โดยยอมให้ความคลาดเคลื่อนมีความสัมพันธ์กันได้ ซึ่งส่งผลให้ข้อมูลตามสภาพจริงนั้น สอดคล้องกับข้อตกลงเบื้องต้นของสถิติวิเคราะห์ และผลการวิเคราะห์มีความถูกต้องมากขึ้น (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542 อ้างจาก Bollen, 1989; Joreskog and Sorbom, 1989) ภายหลังจากผู้วิจัยทำการปรับและตกแต่งโมเดลและได้พิจารณาดัชนีวัดความสอดคล้องที่สำคัญประกอบ คือ $\chi^2 = 140.167$, $df = 74$, $\chi^2/df = 1.894$, $GFI = 0.970$, $RMSEA = 0.036$, $RMR = 0.031$, $NFI = 0.978$, $NNFI = 0.985$, $AGFI = 0.951$, $RFI = 0.968$, $CFI = 0.989$, $CN = 446.250$ แสดงให้เห็นว่าโมเดลท้ายสุดที่ผู้วิจัยทำการปรับมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ นอกจากนี้ผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรเชิงสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทุกตัวส่งผลกระทบต่อ

ตัวแปรพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้เช่นกัน โดยที่ตัวแปรเชิงสาเหตุทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายความแปรปรวนของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวได้ร้อยละ 95.5 ซึ่งสามารถอธิบายได้ ดังนี้

1. พฤติกรรมเบี่ยงเบน (DB) มีอิทธิพลทางตรง ($\gamma = 0.521$) ต่อพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว และจากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทางบวก นั่นคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีพ่อ-แม่แสดงพฤติกรรมเบี่ยงเบน อันได้แก่พฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มมึนเมา และพฤติกรรมการเล่นการพนันมาก กลุ่มตัวอย่างจะมีแนวโน้มที่จะได้รับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวมาก ศิริเพชร ศิริวัฒนา (2538: 97) ได้กล่าวไว้ในงานวิจัยของเขาว่า ปัญหาที่เกี่ยวกับการใช้เครื่องดื่มแอลกอฮอล์มาแล้วอาละวาด ต่อให้เกิดความรุนแรงทำร้ายร่างกาย ร้อยละ 25 ของสาเหตุพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวทั้งหมด สำหรับพฤติกรรมการเล่นการพนันนั้น เมื่อผู้เล่นอยู่ในระดับที่มีการลุ่มหลงหรือติดการพนันเหมือนติดยาเสพติด นักพนันจะหมกมุ่นอยู่กับการพนัน และไม่ปฏิบัติตามวิถีชีวิตประจำวันเช่นคนทั่ว ๆ ละเลยเพิกเฉยต่อหน้าที่ และความรับผิดชอบที่สำคัญ ๆ ต่อครอบครัว และหากมีการเสียเงินจากการเล่นการพนันมาก ก็จะเกิดภาวะความตึงเครียดภายในจิตใจ จึงสามารถแสดงพฤติกรรมความรุนแรงออกมา ซึ่งหากผู้ที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนสองลักษณะนี้มาก เป็นพ่อ-แม่ผู้ที่มีหน้าที่ในการเลี้ยงลูก ก็จะมีแนวโน้มที่จะแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวมาก ย่อมส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมการแสดงออกของลูกในอนาคตมากขึ้นด้วย

2. สภาวะความตึงเครียดภายในครอบครัว (STR) มีอิทธิพลทางตรง ($\gamma = 0.672$) ต่อพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว และจากผลการวิจัย พบว่า ตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันในทางบวก นั่นคือ กลุ่มตัวอย่างที่มีสภาวะความตึงเครียดภายในครอบครัวสูง กลุ่มตัวอย่างจะมีแนวโน้มที่จะได้รับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวสูงเช่นกัน ทั้งนี้เนื่องจาก เมื่อสมาชิกภายในครอบครัวมีความตึงเครียดอยู่ภายในจิตใจ อาจทำให้ขาดสติ ไม่สามารถควบคุมพฤติกรรมการแสดงออกของตนเองได้ จึงส่งผลทำให้มีการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงออกมา ในเบื้องต้นอาจจะแสดงออกในรูปแบบของการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา เพราะเป็นพฤติกรรมแสดงออกที่รวดเร็วและขาดการควบคุมเมื่อขาดสติ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า รูปแบบการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่มีการแสดงออกสูงที่สุด คือการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา ทั้งนี้อาจจะมีสาเหตุมาจากความตึงเครียดภายในจิตใจ จึงก่อให้เกิดอารมณ์ชั่ววูบทำให้ขาดสติ จึงพลั้งเผลอพูดถ้อยคำที่รุนแรงออกมา

ส่วนที่ 2 เปรียบเทียบผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว เมื่อจำแนกตามกลุ่มนักเรียนที่ได้รับพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว พบว่า กลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจ โดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยอยู่ในระดับปานกลาง (G1) กลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย และการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจาบ้าง แต่มีการการปล่อยปละละเลยค่อนข้างสูง (G2) และกลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยน้อย (G3) มีค่าเฉลี่ยภายในของผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวด้านพฤติกรรม เก็บตัว (INTRO) สูงที่สุด รองลงมาเป็นผลกระทบด้านพฤติกรรมการเรียน (STU) ส่วนผลกระทบด้านพฤติกรรมก้าวร้าว (AGG) มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อพิจารณาระดับโดยเฉลี่ย (Level) ของแต่ละเส้นโปรไฟล์ในแต่ละกลุ่มพบว่า กลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยอยู่ในระดับปานกลาง (G1) มีระดับโดยเฉลี่ยของโปรไฟล์ผลกระทบสูงที่สุด รองลงมาได้แก่กลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยน้อย (G3) ส่วนกลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย และการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจาบ้าง แต่มีการปล่อยปละละเลยค่อนข้างสูง (G2) มีระดับโดยเฉลี่ยของผลกระทบน้อยที่สุด เมื่อผู้วิจัยได้พิจารณาขนาดการกระจายออกจากค่าเฉลี่ย (Dispersion) ของแต่ละเส้นโปรไฟล์พบว่า เส้นโปรไฟล์ของกลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยน้อย (G3) มีการกระจายออกจากค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาเป็นกลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย การทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจา และการปล่อยปละละเลยอยู่ในระดับปานกลาง (G1) และกลุ่มที่มีการทำร้ายร่างกาย และการทำร้ายจิตใจโดยแสดงออกทางวาจาบ้าง แต่มีการปล่อยปละละเลยค่อนข้างสูง (G2) มีการกระจายออกจากค่าเฉลี่ยภายในกลุ่มน้อยที่สุด จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่ามีความสอดคล้องกับอัมพลสุอำพัน (2540: 27) ที่กล่าวว่า ผลกระทบระยะสั้น ถ้าเป็นเด็กเล็ก ๆ จะมีลักษณะหงุดหงิด งอแง ไม่มีความสุข กระสับกระส่าย เลี้ยงยาก หวาดผวาเมื่อพ่อหรือแม่ที่ลงโทษเขาเข้ามาใกล้ ๆ แต่บางรายก็มีลักษณะหงอย ซึม แยกตัว ไม่สนใจเล่น ไม่ยิ้มแย้มแจ่มใส ส่วนในเด็กที่โตขึ้นมาหน่อยอาจจะจะเป็นเด็กวัยอนุบาล หรือวัยเรียนตอนต้น เด็กเหล่านี้จะมีอารมณ์หงุดหงิดง่ายดูไม่มีความสุข โกรธง่าย ระวังความโกรธไม่ได้เมื่อมีอะไรขัดใจ หรือเมื่อต้องตอบโต้กับเพื่อน ๆ จะใช้วิธีตอบโต้ด้วยความรุนแรง การเล่นของเด็กก็มักจะเล่นในสิ่งที่รุนแรง ทำให้เพื่อน ๆ ต้องเจ็บตัว กับสัตว์เลี้ยงหรือสัตว์อื่น ๆ เด็กจะใช้ความรุนแรงกับสัตว์เหล่านั้น ไม่ค่อยมีความเมตตาปรานี ยิ่งเห็นสัตว์ต้องทนทุกข์ทรมานก็จะมี ความสนุกสนาน และความพอใจ สำหรับผลการเรียนจะตกต่ำลง สมาธิและความสนใจเรียนลดลง จนถึงขั้นเบื่อหน่าย ไม่อยากเรียน และก็มีแนวโน้มที่จะขัดคำสั่งคุณครู มีแนวโน้มที่จะไม่ยอมทำตามกฎเกณฑ์ของห้องและของโรงเรียน ส่วนผลกระทบระยะยาวนั้นน่ากลัวเป็นอย่างยิ่ง งานวิจัยจำนวนมากได้สรุปและยืนยันว่าเด็กที่ถูกเลี้ยงดูด้วยวิธีที่รุนแรง หรืออยู่ในบรรยากาศสิ่งแวดล้อมที่รุนแรง เด็กจะมี

ความรู้สึกว่าสังคมแรกคือ สังคมในบ้านเป็นสิ่งที่ไม่ดี เป็นสิ่งที่เลวร้าย ทำให้เด็กขาดความเชื่อมั่น ขาดความไว้วางใจต่อพ่อแม่ ซึ่งความเชื่อมั่นและความไว้วางใจต่อพ่อแม่นี้ ถือเป็นมนุษย์สัมพันธ์ขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ถ้าเด็กมีมนุษย์สัมพันธ์พื้นฐานต่อพ่อแม่ดี ก็จะเป็นรากฐานของสัมพันธภาพกับผู้อื่นในทางดี คือจะมีความรัก ความเมตตา ความหวังดี ความปรารถนาดี และเอื้ออาทรต่อสังคมและคนรอบข้างเมื่อเขาโตขึ้น ดังนั้นเด็กที่ได้รับความรุนแรงจากครอบครัวจะขาดความเชื่อมั่น และขาดความไว้วางใจต่อพ่อแม่ก็จะมีแนวโน้มที่จะมองโลกไปในแง่ร้าย นิยมความก้าวร้าว นิยมความรุนแรง ไม่ค่อยรู้สึกสงสารเพื่อนมนุษย์ มีความบกพร่องด้านเมตตา กรุณา และรักเพื่อนมนุษย์ด้วยกันอย่างผิวเผิน หรือรักไม่เป็น ดังนั้นเด็กที่ได้รับความรุนแรงอย่างมาก ๆ ในวัยเด็กจึงมีแนวโน้มที่จะต่อต้านสังคมจะทำให้สังคมระดับครอบครัว ชุมชน และประเทศชาติต้องได้รับความวุ่นวายและเดือดร้อน

รณชัย คงสกนธ์ (2547: 108) ได้กล่าวถึงผลกระทบของความรุนแรงในครอบครัวในกรณีที่ผู้ถูกกระทำเป็นเด็ก ไว้ว่า ประสพการณ์ของเด็กที่ตกเป็นเหยื่อความรุนแรงจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพจิต มีอาการหวาดผวา ไม่ไว้วางใจใคร ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง เสียสุขภาพจิต มีพัฒนาการทางร่างกายช้า และมีปัญหาทางการเรียนตามมา เด็กจะมีพฤติกรรมก้าวร้าว เป็นอันธพาล หากไม่ได้รับการบำบัดเยียวยาอย่างถูกวิธี เมื่อโตขึ้นจะกลายเป็นอาชญากร หรือเป็นผู้ใช้ความรุนแรงกับผู้อื่นต่อไป เมื่อเป็นเช่นนี้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ได้แก่ พ่อ-แม่ ผู้ปกครอง ครูผู้สอน หน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชากรในสังคม จึงควรวางแผนทางป้องกันและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว ลดสาเหตุที่ส่งผลต่อการแสดงพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว และเพิ่มโอกาสของความสำเร็จในการวางแผนทางควบคุมผลกระทบที่เกิดขึ้นจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดีของเด็กต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อค้นพบจากการวิจัยครั้งนี้ สามารถให้ข้อเสนอแนะแบ่งแยกได้เป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

ผลจากการวิจัยครั้งนี้ ได้ข้อสรุปที่สำคัญ คือ การที่พ่อ – แม่ หรือผู้ปกครองแสดงพฤติกรรมอันไม่เหมาะสม ในทางสื่อให้เห็นถึงพฤติกรรมความรุนแรง ไม่ว่าจะเป็นการแสดงออกทางกาย หรือทางวาจา ล้วนแล้วแต่ส่งผลต่อพฤติกรรมของลูกในอนาคตทั้งสิ้น และการปล่อยให้พฤติกรรมความรุนแรงได้รับการสังเกต และปฏิบัติตามต่อเนื่องต่อไปในสังคม ก็จะส่งผลต่อปัญหาของสังคมอื่น ๆ ตามอีก ทั้งปัญหาอาชญากรรมที่เกิดจากพฤติกรรมก้าวร้าว ปัญหาพลเมืองในสังคมมีสภาวะทางจิต หรือประสิทธิของพลเมืองในสังคมลดน้อยลง ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของหน่วยที่เล็กที่สุดในสังคม อันได้แก่ครอบครัว เป็นส่วนปลูกฝังความคิด และพฤติกรรมที่ดีให้แก่เด็ก ๆ ซึ่งเมื่อเด็ก ๆ เหล่านี้โตขึ้นก็จะถ่ายทอดเอาสิ่งดี ๆ ต่อให้ลูกหลานของเขาต่อไปในอนาคตต่อไป

ส่วนที่ 2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ในการวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยได้นำเสนอประเด็นสำคัญดังนี้

เนื่องจากตัวแปรที่เป็นสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวยังมีอีกหลายส่วน เช่น สื่อ สารสนเทศ ค่านิยม วัฒนธรรม เป็นต้น จึงควรนำเอาตัวแปรเหล่านี้มาร่วมศึกษาด้วย เพื่อให้สามารถอธิบายสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวได้เพิ่มขึ้นอีก นอกจากนี้ควรมีการวิจัยโครงสร้างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวด้วยรูปแบบการวิจัยระยะยาวในช่วงชั้นที่ 3 และ 4 เพื่อตรวจสอบความเปลี่ยนแปลงของขนาดของอิทธิพลของตัวแปรสาเหตุไปยังตัวแปรผลได้อย่างชัดเจน และทำให้ผู้วิจัยสามารถอธิบายและทำนายแบบแผนการเกิดพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวได้อย่างใกล้เคียงกับสภาพความเป็นจริงของปรากฏการณ์ได้ถูกต้องยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กระทรวงสาธารณสุข. (2536). รายงานการสรุปผลการฝึกอบรมบุคลากรทางสาธารณสุขให้มีส่วนร่วมในการค้นหาป้องกัน บำบัดฟื้นฟูสภาพเด็กถูกทอดทิ้งและถูกกระทำ. สืบค้นเมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2547, จาก <http://203.155.220.217/phpd/data/social/social2.htm>.
- กฤตยา อาชวนิจกุล; และคณะ. (2546). ความรุนแรงในชีวิตคู่กับสุขภาพผู้หญิง. รายงานวิจัย สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล.
- กฤษณา อิศรเสรี. (2530). แนวทางในการให้การสงเคราะห์หลังปล่อยแก่เด็กและเยาวชน. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- กานติมา สิริวิศา. (2550). ผลของกิจกรรมการเดินบัลเล่ต์ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัย. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- กิตติพัฒน์ นนทปัทมดลย์. (2528). ปัญหาการทารุณกรรมและการปล่อยปละละเลยเด็ก : แนวความคิดและความตระหนักต่อปัญหาของวิชาชีพที่เกี่ยวข้อง. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร
- ขัตติยา น้อยาทอง. (2551). การศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการฝ่าฟันอุปสรรคของนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาตรี คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัฐบาลในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- คณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานสตรีแห่งชาติ สำนักรายการฐานสตรี. (2536). สตรี ความท้าทายจากปัจจุบัน สปี ค.ศ. 2000 (Women Challenges to the Year 2000). กรุงเทพฯ. ม.ป.พ.
- คณะกรรมการกิจการสตรี เยาวชนและผู้สูงอายุ. (2546). ความรุนแรงต่อเด็กสตรีและผู้สูงอายุ ในครอบครัว. กรุงเทพฯ. ม.ป.พ.
- เครือวัลย์ ขจรพันธุ์. (2524). พัฒนาการเด็ก. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- จรรยา กล้าวสุนทร. (2540). การศึกษาตัวแปรและพฤติกรรมการเล่นการพนันของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- จำลอง ดิษยวณิช; และ พรพิมล ดิษยวณิช. (2545). **ความเครียด ความวิตกกังวล และสุขภาพ**.
เชียงใหม่: คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิราภรณ์ อำนางเกลิงศักดิ์. (2540). **การศึกษาปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรม
ทะเลาะวิวาทของนักศึกษาอาชีวศึกษา**. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉวีวรรณ ภินาวงศ์. (2533). **การศึกษาเด็ก**. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ชนิตา เกตุอำไพ. (2549). **การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับการกำกับ
ตนเองในการปรับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดชุมพร**.
ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชุมพล โลหะชาละ. (2517, กรกฎาคม – สิงหาคม). คำบรรยายเรื่องการพนันชนิดต่าง ๆ ที่ขึ้น
สู่ศาล. **ตุลพาห**. 4(7): 4 – 26.
- ดนยา ธนะอุดม. (2539). **ความรุนแรงในครอบครัว : ศึกษาในหญิงตั้งครรภ์**. วิทยานิพนธ์
วท.ม. (สาธารณสุขศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- ดวงใจ สมานสิน; และวราภรณ์ ธาระวานิช. (2538). **การเปรียบเทียบพฤติกรรมก้าวร้าวของ
นักเรียนประถมศึกษาระหว่างผู้ที่เล่นวีดีโอเกมและไม่เล่นวีดีโอเกม**. **วารสาร
ศึกษาศาสตร์ปริทัศน์**. 12(3): 22-27.
- ดาริกา อเนกนิธิ. (2547). **การเปรียบเทียบความทันสมัยของวัยรุ่นที่มีบุคลิกภาพเก็บตัว-
แสดงตัวในระดับที่แตกต่างกัน**. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ต่อศักดิ์ ธรรมวงศ์. (2531). **การศึกษาพฤติกรรมการดื่มสุราของอาจารย์วิทยาลัยพลศึกษา**.
ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. (สุขศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ธีรยุทธ์ เสนีวงศ์ ณ อยุธยา. (2525). **พฤติกรรมในการเรียนการสอน**. (เอกสารการสอนชุดวิชา
พฤติกรรมการสอนประถมศึกษา หน่วยที่ 6 – 10). กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัดพันธ์
พิบูลย์ชัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2537). **ความสัมพันธ์โครงสร้างเชิงเส้น (LISREL) : สถิติวิเคราะห์สำหรับ
การวิจัยทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.

- (2542). โมเดลลิสเรลสติดิวิเคราะห้สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นฤมล อึ้งเจริญ. (2552). การศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุระหว่างปัจจัยบางประการกับการเรียนรู้ในชั้นเรียนอย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มกรุงเทพมหานคร. ศึกษาศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. (การวิจัยและสถิติทางการศึกษา).
กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- นพมาศ ธีรเวคิน. (2534). จิตวิทยาสังคม. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- นิจวรรณ วีรวัฒน์นาค. (2540). ความรุนแรงต่อสตรี : ศึกษาในกลุ่มผู้หญิงอายุ 15 – 44 ปี ที่มารับบริการ ณ แผนกผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลชัยนาท. วิทยานิพนธ์ วท.ม.
(สาธารณสุขศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2547). การวัดประเมินการเรียนรู้(การวัดประเมินแนวใหม่). (เอกสารประกอบคำสอน). กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร
- บุญฤกษ์ จาญามระ. (2521, มกราคม – มีนาคม). แอลกอฮอล์. ราชบัณฑิตยสถาน. 3 : 15 – 23
- บุญเสริม หุตะแพทย์. (2545). ลักษณะการให้บริการของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับปัญหาความรุนแรงในครอบครัว. กรุงเทพฯ : ฝ่ายพัฒนาและเผยแพร่
งานวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เบญจพร ปัญญา. (2545). ความรุนแรงในครอบครัว. สืบค้นเมื่อ 23 ธันวาคม 2547, จาก
<http://www.thaimental.com/modules.php?name=News&file=article&sid=691>
- ประภาพรรณ เข้มมสุภาสิต. (2548). การลดพฤติกรรมก้าวร้าวของเด็กปฐมวัยและแนวทางในการพัฒนา. วารสารวิชาการราชภัฏกรุงเทพฯ. 12(21): 201-205.
- ประเวศ วะสี. (2535). มิติใหม่แห่งความเข้าใจชีวิตและสุขภาพ. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโกลบอลคิมทอง.
- ประสาร ทิพย์ธารา. (2521). พัฒนาการเด็กและการอบรมเลี้ยงดู. กรุงเทพฯ: ภาควิชา
การแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปราณี จันทร์หอม. (2541). ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับพฤติกรรมก้าวร้าว. รายงานการศึกษาค้นคว้าอ้างอิง กศ.ม. (การประถมศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ปัญชลี โชติคุต. (2541). การใช้ความรุนแรงต่อคู่สมรส. วิทยานิพนธ์ สม.ม. (สังคมวิทยาและ
มานุษยวิทยา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

ปิยศรี บวรธนาสาร. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 2

โรงเรียนเอกชนชายล้วนแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ผู้จัดการ. (2550). การใช้ความรุนแรงต่อเด็ก. สืบค้นเมื่อ 19 กุมภาพันธ์ 2551, จาก

<http://www.manager.co.th>

พจนีย์ บัณฑิตวงศ์. (2544). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการกระทำรุนแรงต่อภรรยาในเขตอำเภอ

บรรพตพิสัย จังหวัดนครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาชุมชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. ถ่ายเอกสาร.

พรเพ็ญ เพชรสุขศิริ. (2539). การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความรุนแรงในครอบครัวและ

ความก้าวร้าวของเยาวชนไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2538). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนัก

ทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

พัฒน์สวรค์ เชื้อแก้ว. (2542). การเปรียบเทียบผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มและแบบ

รายบุคคล ตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนประถมณนทรี กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

(การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ถ่ายเอกสาร.

ภาคยา โกกิลกนิษฐ. (2547). การศึกษารายกรณีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ที่มี

พฤติกรรมก้าวร้าว โรงเรียนสุเหร่าบางมะเขือ เขตวัฒนา กรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

ภาสุรี เขียมทิม. (2548). ทักษะของคู่สมรสในชุมชนเมืองต่อแนวทางการป้องกันและแก้ไข

ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (การบริหารและนโยบายสวัสดิการ

สังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

มณฑิพ ดาราศรีศักดิ์. (2527). มूलเหตุจูงใจในการฆ่าสามี : ศึกษาเฉพาะผู้ต้องขังในทัณฑสถาน

หญิง. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.

มยุรี ศรีชัย. (2538). เทคนิคการสัมภาษณ์อย่าง . กรุงเทพฯ : วี . เจ . พรินติ้ง .

- มารศรี สีมารพงศ์พันธุ์. (2548). **พฤติกรรมการเล่นเกมคอมพิวเตอร์ของวัยเด็กตอนปลาย และวัยรุ่นตอนต้นที่ร้านเกมย่านรัชดา และความสัมพันธ์กับบุคลิกภาพห้าองค์ประกอบ**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- มูลนิธิผู้หญิง. (2532). **คู่มือ : ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว**. กรุงเทพฯ : หจก.ภาพพิมพ์.
- รณชัย คงสกนธ์. (2547). **100 (ร้อย) เรื่องรัก...รุนแรง**. กรุงเทพฯ: สหประชาพานิชย์.
- รัชดาภรณ์ ไกรกริ่ง. (2549). **ผลของการศึกษาพฤติกรรมการแสดงออกที่เหมาะสมเพื่อลดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลบ้านศรี-มหาราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดจันทบุรี**. สารนิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2525). **พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.
- รุ่งทิวา จักรกร. (2521). **วิธีสอนทั่วไป**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม.
- เรณู ผดุงถิ่น. (2517). **การใช้การเสริมแรงทางสังคมเพื่อปรับพฤติกรรมก้าวร้าว**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (จิตวิทยา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; และ อังคนา สายยศ. (2543). **เทคนิคการวัดผลการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วรรณนา ช่องดารากุล. (2533, มิถุนายน-กรกฎาคม). **พฤติกรรมก้าวร้าวของวัยรุ่น**. วารสาร **แนะแนว**. 24(129): 8-13.
- วรางคณา ธรรมะ. (2544). **ปัจจัยที่มีผลต่อความรุนแรงในครอบครัวของเด็กและเยาวชนในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดนครราชสีมา**. วิทยานิพนธ์ สค.ม. (อาชีวศึกษาและงานยุติธรรม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- วราภรณ์ ดวงจันทร์. (2529). **การศึกษาความคิดเห็นเด็กชายในสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก กลางต่อปัญหาสามีหุบติทำร้ายร่างกายภรรยา**. วิทยานิพนธ์ สส. ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วันเพ็ญ อายุการ. (2512). **การศึกษาลักษณะและความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมที่แสดงออกถึงบุคลิกภาพเก็บตัว (Introvert Personality) หรือแสดงตัว (Extravert Personality) กับการยอมรับตนเอง (Self Acceptance) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนวัยรุ่นในโรงเรียนรัฐบาล ในจังหวัดธนบุรี**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- วิลาสินี พนานครทรัพย์. (2545). **ความรุนแรงต่อผู้หญิงในชีวิตคู่ : เสียงของผู้หญิง**. วิทยานิพนธ์ กศ. ม. (สังคมวิทยา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วีระพล ใหญ่อรุณ. (2542). **ปัจจัยที่มีผลต่อความรุนแรงในครอบครัวตำรวจ ศึกษาเฉพาะกรณี นายตำรวจชั้นประทวนที่ปฏิบัติหน้าที่สถานีตำรวจนครบาล**. วิทยานิพนธ์ สส.ม. (สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- วุฒิสภา. (ม.ป.ป.). **ร่างรายงานการพิจารณาศึกษาเรื่องปัญหาพฤติกรรมรุนแรงในครอบครัว**. กรุงเทพฯ: คณะกรรมาธิการกิจการสตรี เยาวชน และผู้สูงอายุ วุฒิสภา.
- ศรีลำยอง สังขสิริ. (2545). **ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับความรุนแรงต่อสตรีในครอบครัว ในชุมชนแออัด เขตเทศบาลนครขอนแก่น : กรณีศึกษา ชุมชนเทพารักษ์ 4**. วิทยานิพนธ์ สส.ม. : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- ศศิธร อมรินทร์แสงปัญญา. (2545). **การศึกษาปัจจัยบางประการที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมของเจ้าหน้าที่ตำรวจในการให้ความช่วยเหลือสตรีและเด็กที่ประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัว**. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศิระชัย โชติรัตน์. (2538). **ความรุนแรงในครอบครัว : ศึกษากรณีสามีทำร้ายร่างกายภรรยาในเขตกรุงเทพมหานครและจังหวัดใกล้เคียง**. ภาคนิพนธ์ พศ.ม. (พัฒนาลังคม). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- ศิริเพชร ศิริวัฒนา. (2538). **ปัญหาความรุนแรงในครอบครัว : ศึกษาเฉพาะกรณีผลกระทบทางด้านคุณภาพจิตใจหญิงที่ถูกสามีทุบตีทำร้ายร่างกาย**. วิทยานิพนธ์ วท.ม. (จิตวิทยาคลินิก). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- สงัด อุทราพันธ์. (2525). **การจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ**. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมพร สุทัศน์ีย์. (2541). **จิตวิทยาการปกครองชั้นเรียน**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สวณีย์ วีระพันธุ์. (2548, มีนาคม). **การพัฒนาโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของความฉลาดทางอารมณ์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น**. วารสารวิจัยและวัดผลการศึกษา. 3(1): 65 – 82.

- สัมฤทธิ์ แก้วพูลศรี. (2534). การเปรียบเทียบการใช้การเสริมแรงทางบวกกับการปรับสีนใหม่ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนวัดทับกฤชกลาง อำเภอชุมแสง จังหวัดนครสวรรค์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำหรับ จิตตินันท์, คุณหญิง. ความรุนแรงในครอบครัว. (เอกสารประกอบการสอน). ม.ป.พ.
- สำนักพัฒนาระบบบริการสุขภาพ. (2550). ข้อมูลเด็กและสตรีที่ถูกกระทำรุนแรง. สืบค้นเมื่อ 11 มกราคม 2551, จาก http://phdb.moph.go.th/ewtadmin/ewt/hass_sp/more_news.php?cid=48&filename=index.
- สินีนาง สุทิน. (2548). การให้คำปรึกษากลุ่มตามทฤษฎีพฤติกรรมนิยม เพื่อพัฒนาพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนศรีวิกรม์ กรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุชาติ ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ และคนอื่น ๆ. (2549). แบบจำลองสมการโครงสร้าง : การใช้โปรแกรม Lisrel, Prelis และ Simplis. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- สุดสงวน สุธีสร. (2540). รายงานการศึกษาวิจัยเรื่องความรุนแรงในครอบครัว กรณีการประทุษร้ายทางร่างกายและทางเพศต่อเด็กในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- สุนีย์ ชีววิรุฬห์. (2542). การศึกษารายกรณีนักเรียนที่มีพฤติกรรมก้าวร้าวในเขตกรุงเทพมหานคร. สารนิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการแนะแนว). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพล ชัดเชื้อ. (2535). การเปรียบเทียบผลของการควบคุมตนเอง และการปรับสีนใหม่ที่มีต่อพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนวัดเสมียนนารี กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพัตรา ผลรัตน์ไพบูลย์. (2550). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนสุราษฎร์พิทยา จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุพัฒน์ อีรวงเจริญชัย. (2525, กรกฎาคม). การติดสุรา. วารสารสุขศึกษา – พลศึกษา – สันทนาการ. 3 : 26 – 31.

- สุพัฒนา พันธวร. (2546). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. (การวัดผลการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุมิตรา นิธิสินประเสริฐ. (2540). ปัจจัยด้านสุขภาพจิตกับพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียนวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่ายเอกสาร.
- สุรชนี เปี่ยมญาติ. (2535). การใช้หนังสือบำบัดความก้าวร้าวของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนวัดประหาระบือธรรม สังกัดกรุงเทพมหานคร. ปรินุณยานิพนธ์ กศ.ม. (บรรณารักษศาสตร์). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุวิทย์ รุ่งวิสัย. (2521). สรุกับปัญหาสังคม. รายงานและบทความการประชุมสัมมนาและฝึกอบรมทางวิชาการ เรื่องปัญหาเสพติดให้โทษ. 119 – 128 .
- เสริม ปุณณะหิตานนท์. (2527). การกระทำผิดในสังคม : สังคมวิทยาอาชญากรรมและพฤติกรรมเบี่ยงเบน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เสริม ปุณณะหิตานนท์ และคนอื่น ๆ. (2531). การศึกษาแนวความคิดและพฤติกรรมเกี่ยวกับการพนันของเด็กและเยาวชน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี.
- เสรี ชัดเข้ม. (2548). โมเดลสมการโครงสร้าง (เอกสารคำสอน). ภาควิชาการวิจัยและวัดผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- โสภา ชูพิกุลชัย. (2524). ครอบครัวตัวการทำวัยรุ่นกระทำผิด. วารสารอาชญาวิทยาและงานยุติธรรม. 1(1).
- (2528). ความรู้เบื้องต้นทางจิตวิทยา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สุตรไพศาล.
- เหมวรรณ เหมะนัค. (2533). ความรุนแรงในครอบครัว : ศึกษากรณีสามิผู้รายได้น้อยในเขตเทศบาลเมืองอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สังคมวิทยา). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. ถ่ายเอกสาร.
- อเนกกุล กรี่แสง. (2520). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์พิมพ์เนศ.
- อภิญา เวชชัย. (2546). สภาวะการณ์ปัจจุบันของเด็ก เยาวชนและครอบครัวและข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- อภิวดี จันทร์หอม. (2535). **ตัวแปรทางพฤติกรรมศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการณ์ของนักเรียนชายระดับมัธยมศึกษา เขตอำเภอเมือง จังหวัดนครราชสีมา**. ปรินญา นิพนธ์ กศ.ม. (การวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ประยุกต์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรเพ็ญ นาควัชร. (2526). **ปัญหาสิ่งเสพติดและการควบคุม** ภาควิชาเวชศาสตร์ชุมชน คณะ แพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อรอนงค์ อินทรจิตร์; และนรินทร์ กรินชัย. (2542). **ผู้หญิงและเด็ก : เหยื่อความรุนแรงในครอบครัว**. กรุงเทพฯ: ปกเกล้าการพิมพ์.
- อัจฉรา สกุนตนิยม. (2541). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการทำร้ายคู่สมรส**. วิทยานิพนธ์ พบ.ม. (การพยาบาลอนามัยชุมชน). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล. ถ่าย เอกสาร.
- อัมพล สุอำพัน. (2540, กุมภาพันธ์). **ภัยของความรุนแรงในครอบครัว**. วารสารการศึกษา. 20(5): 25-28.
- Allport, Gordon W., (1961). *Pattern And Growth in Personality*. New York: Holt, Rinchart and Winston,
- Bandura, A. Ross. (1961, June). *Transmission of Aggression through Imitation of aggressive Models*. *Journal of Abnormal and Social Psychology*. 36: 575-582.
- Bollen, K.A. (1989). *Structural Equations with Latent Variables*. New York: Wiley & Sons.
- Boris Solaloff. (1971, January). *The Permissive Society*. Arlington House.
- Bradley, D. (2000). *Computer games*. *Chemistry in Britain*. 36(4): 25-25.
- Cranston, Charles M.; & Mccort, Barclay. (1985, April). *A Learner Analysis Experiment : Cognitive Style Versus. Learning Style in Undergraduate Nursing Education*. *Journal of Nursing Education*. 24: 136 – 138.
- David A.E. (1980). *The Relationships among Assertion and anxiety*. Retrieved June 19, 2006, from <http://thailis.uni.net.th/dao/detail.nsp>.
- Erdwin H Pfuhi Stuart Henty. (1993). *The Deiance Prodess*. n.p.
- Erik H. Erikson. (1968). *Identity, youth and Crisis*. New York: W.W. Norton.
- Eron, Walder. : Toigo R; & Lefkowitz, M.M. (1963, May). *The Relationship between Social Class and Perennial Punishment for Aggression and child Aggression*. *Child Development*. 34: 848-868.

- Frank, V.R. (1986). **Manifest Aggression statel trait, Anxiety, Locus of control, Perceived Parenal Attention and Reading Level among Learning Disabled Adolescent Male.** Retrieved June 19, 2006, from http://www.sciencedirect.com/science?_ob=Article.
- Gayford, J.J. (1985). **Violence and the Family.** New York: Department of Sociology and social Administration University Southampton.
- Gelles, Richard J; & Straus, Mureay A...(1979). **Determinants of violence in the family : Toward a theoretical Persoective.** In Contemporary theories About the family vol. 1. Edited by Wesley R. Burr. New York : Free press.
- Gelles, Richard J. (1988). Violence and Pregnancy : Are Pregnant Women at Greater Risk of Abuse?. **Journal of Marriage and the family.** 50: 841 – 847.
- Glueck, Sheldon; & Glueck, Eleanor. (1964). **Unraveling Juvenile Delinquency.** Cambrige Massachusetts : Harvard University Press.
- Gnanadesikan, R. (1977) **Methods for Statistic Data Analysis of Multivariate Observations.** Wiley. New York: n.p.
- Hick, David J. (1965, June). Imitation and Relation of Film-Mediated Aggression Peer and Adult Models. **Journal of Personality and Social Psychology.** 5: 97-100.
- Huey, Wayn C. (1984). Effect of Counselor – led and peer. Led Group Assertive training on Aggression in Black Adolescents Aggression. **Journal of Counseling psychology.** 32: 597 – 616.
- Jöreskog, K.G.; & Sörbom, D. (1996). **Lisrel 8: User's reference guide.** Chicago: Scientific Software.
- Kinney, T.A, Smith, B.A. and Donzella, B. (2001, April). The influence of Sex, Gender, Self-Discrepancy and Self-Awareness on anger and Verbal Aggressiveness among U.S.A. College Student. **The Journal of Social Psychology.** 141(2): 245-275.
- Koch, Marry M. (1992). Assessment of Medical student Empathy and their Correlates. **Dissertation Abstracts International.** 37: 925.
- Martin, J.P. ed. (1978). **Violence in the family.** Chichester : John Willy & Son.
- Martin, Del. (1978). **Battered women : Society' s proble.** In The Victimization of women. Edited by Roberts Chapman and Margaret Gates. Beverly Hills : SAGE.

- Meyer, Lawrence S; Gamst Glenn;& Guarino, A.J. (2006). **Applied Multivariate Research: Design and Interpretation**. New York: Sage Publications inc.
- Monroe, Walter S., (1960). **Encyclopedia of Educational Research**. New York: The Macmillan Company.
- Moore. (1983). **Psychology of women : Behavior in Biosocial**. New York: Context W.W. Horton and Company.
- Moore. (1966, June). Aggression Themes in Binocular Rivalry Situation. **Journal of Personality and Social Psychology**. 3(5): 658-688.
- Sears, World Health Organization. (1997). **Life skills Education in Schools**. Geneva: World Health Organization.
- Straus, M.A., Gelles, R; & Steinmetz, IS. (1980). **Behind closed door : Violence in the American family**. New York: n.p.
- William J. Goode Frank F. (1970). **Willard W. Waller on the family, education, and War**. Chicagos: The University of Chicago Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการวิจัย

รองศาสตราจารย์ นิภา ศรีไพโรจน์	รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการวัดผล และวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
รองศาสตราจารย์ ชูศรี วงศ์รัตนะ	รองศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการวัดผล และวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปัญญา อีระวิทย์เลิศ	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
รองศาสตราจารย์ มัณฑรา ธรรมบุศย์	รองศาสตราจารย์ ภาควิชาจิตวิทยา และการแนะแนว มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
อาจารย์ พัทธราภรณ์ ศรีสวัสดิ์	อาจารย์ ภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและ การแนะแนวคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ตาราง 16 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อคำถามของแบบสอบถาม
ที่ใช้ในการวิจัย

ข้อ	ค่า IOC		ข้อ	ค่า IOC		ข้อ	ค่า IOC
S1	1.00		EA5	0.80		INTRO4	1.00
S2	1.00		EA6	1.00		INTRO5	1.00
S3	1.00		EA7	1.00		INTRO6	0.80
S4	0.80		LN1	1.00		INTRO7	1.00
S5	0.80		LN2	1.00		INTRO8	1.00
S6	0.80		LN3	1.00		INTRO9	1.00
S7	1.00		LN4	1.00		INTRO10	0.80
S8	0.80		LN5	1.00		STU1	1.00
S9	0.80		AGG1	1.00		STU2	1.00
S10	1.00		AGG2	1.00		STU3	1.00
PA1	1.00		AGG3	1.00		STU4	0.80
PA2	1.00		AGG4	1.00		STU5	0.80
PA3	1.00		AGG5	1.00		STU6	1.00
PA4	1.00		AGG6	1.00		STU7	1.00
PA5	1.00		AGG7	1.00		STU8	1.00
PA6	0.80		AGG8	1.00		STU9	1.00
PA7	1.00		AGG9	1.00		STU10	1.00
EA1	1.00		AGG10	1.00		F_DRINK	1.00
EA2	0.80		INTRO1	0.80		F_GAMBLE	1.00
EA3	1.00		INTRO2	0.80			
EA4	1.00		INTRO3	1.00			

ภาคผนวก ค
ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนก (Try out)

ผลการวิเคราะห์ความเชื่อมั่นและค่าอำนาจจำแนก (Try Out)

ตาราง 17 แสดงค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามสภาวะความตึงเครียด
ภายในครอบครัว

แบบสอบถามสภาวะความตึงเครียดภายในครอบครัว			
Variables	Index	Item – Total Correlation	Reliability
STR	S1	0.598	0.880
	S2	0.640	
	S3	0.706	
	S4	0.651	
	S5	0.593	
	S6	0.586	
	S7	0.579	
	S8	0.595	
	S9	0.748	
	S10	0.409	

ตาราง 18 แสดงค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดลักษณะและรูปแบบ
ของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว

แบบสอบถามวัดลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว			
Variables	Index	Item – Total Correlation	Reliability
B			0.884
	PA1	0.486	
	PA2	0.422	
	PA3	0.546	
	PA4	0.709	
	PA5	0.586	
	PA6	0.234	
	PA7	0.627	
	EA1	0.637	
	EA2	0.552	
	EA3	0.685	
	EA4	0.658	
	EA5	0.653	
	EA6	0.721	
	EA7	0.684	
	LN1	0.384	
	LN2	0.515	
	LN3	0.202	
	LN4	0.452	
	LN5	0.461	

ตาราง 19 แสดงค่าอำนาจจำแนก และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามวัดผลกระทบของพฤติกรรม
ความรุนแรงในครอบครัว

แบบสอบถามวัดผลกระทบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว			
Variables	Index	Item – Total Correlation	Reliability
EFFECT			0.821
	AGG1	0.453	
	AGG2	0.499	
	AGG3	0.568	
	AGG4	0.405	
	AGG5	0.549	
	AGG6	0.466	
	AGG7	0.489	
	AGG8	0.514	
	AGG9	0.452	
	AGG10	0.580	
	INTRO1	0.361	
	INTRO2	0.358	
	INTRO3	0.355	
	INTRO4	0.231	
	INTRO5	0.210	
	INTRO6	0.204	
	INTRO7	0.256	
	INTRO8	0.248	
	INTRO9	0.258	
	INTRO10	0.205	
	STU1	0.211	
	STU2	0.353	
	STU3	0.358	
	STU4	0.419	
	STU5	0.220	
	STU6	0.387	
	STU7	0.300	

ตาราง 19 (ต่อ)

แบบสอบถามวัดผลกระทบของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว			
Variables	Index	Item – Total Correlation	Reliability
EFFECT			0.821
	STU8	0.310	
	STU9	0.288	
	STU10	0.273	

ภาคผนวก ง
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามวัดสาเหตุและผลกระทบ ของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก

ฉบับที่ 1 แบบสอบถามวัดสาเหตุของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองของผู้ตอบแบบสอบถาม และสภาพ

ครอบครัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนใส่ข้อมูลลงในช่องที่กำหนด หรือใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ปัจจุบัน พ่อมีอายุ..... ปี แม่มีอายุ ปี

2. ระดับการศึกษาของพ่อ-แม่ หรือ ผู้ปกครอง

พ่อ	แม่	ผู้ปกครอง	
☐	☐	☐	ไม่ได้รับการศึกษา
☐	☐	☐	ประถมศึกษาปีที่ 6
☐	☐	☐	มัธยมศึกษาตอนต้น
☐	☐	☐	มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า
☐	☐	☐	ปริญญาตรี
☐	☐	☐	ปริญญาโท
☐	☐	☐	ปริญญาเอก

3. ลักษณะการใช้ชีวิตของพ่อและแม่ของนักเรียน

☐	อยู่ด้วยกัน	☐	พ่อ และ แม่เสียชีวิต
☐	พ่อ เสียชีวิต	☐	แม่ เสียชีวิต
☐	หย่า และแยกกันอยู่	☐	อื่น ๆ

4. อาชีพของพ่อ-แม่ หรือผู้ปกครอง

พ่อ	แม่	ผู้ปกครอง	
☐	☐	☐	ครู – อาจารย์
☐	☐	☐	ตำรวจ
☐	☐	☐	แพทย์
☐	☐	☐	ทนายความ/ผู้พิพากษา
☐	☐	☐	พนักงานรัฐวิสาหกิจ
☐	☐	☐	ค้าขาย

- ☐ ☐ ☐ ทหาร
- ☐ ☐ ☐ พยาบาล
- ☐ ☐ ☐ วิศวกร
- ☐ ☐ ☐ เกษตรกร
- ☐ ☐ ☐ พนักงานบริษัท
- ☐ ☐ ☐ ข้าราชการการเมือง
- ☐ ☐ ☐ อื่น ๆ

5. รายได้ของพ่อ แม่ หรือ ผู้ปกครอง ต่อเดือนโดยประมาณ

- พ่อ แม่ ผู้ปกครอง
- ☐ ☐ ☐ น้อยกว่า 5,000 บาท
 - ☐ ☐ ☐ 5,000 – 10,000 บาท
 - ☐ ☐ ☐ 10,001 – 15,000 บาท
 - ☐ ☐ ☐ 15,001 – 20,000 บาท
 - ☐ ☐ ☐ 20,001 – 25,000 บาท
 - ☐ ☐ ☐ 25,001 – 30,000 บาท
 - ☐ ☐ ☐ มากกว่า 30,000 บาท
 - ☐ ☐ ☐ ไม่ทราบ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดสภาวะความพึงเครียดภายในครอบครัว

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความเป็นจริงของนักเรียนมากที่สุด

ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมา มีเหตุการณ์ต่อไปนี้ เกิดขึ้นภายในครอบครัวของนักเรียนบ่อยเพียงใด

เหตุการณ์	บ่อยมาก	บ่อย	เป็นบางครั้งคราว	น้อยมาก	ไม่ปฏิบัติ
	5	4	3	2	1
1. สมาชิกในครอบครัวเอาใจใส่ดูแลกันและกัน					
2. สมาชิกในครอบครัวรักและเคารพกันตามสถานภาพของตนเอง					
3. สมาชิกในครอบครัวมีความเข้าใจกัน					
4. สมาชิกในครอบครัวมีความไว้วางใจกัน					
5. เมื่อมีสมาชิกคนใดคนหนึ่งรู้สึกท้อแท้หมดกำลังใจ จะมีการให้กำลังใจกันและกัน					
6. เมื่อมีสมาชิกคนใดคนหนึ่งทำผิดพลาดไปจะมีการให้อภัยกันและกัน					
7. สมาชิกในครอบครัวมีการพูดคุยสื่อสารกันด้วยถ้อยคำที่สุภาพ					
8. สมาชิกในครอบครัวใช้เวลาว่างทำกิจกรรมร่วมกันอย่างมีความสุข					
9. สมาชิกในครอบครัวมีการปรับตัวเข้าหากันเพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตต่อไปได้ด้วยความเข้าใจและเป็นสุข					
10. สมาชิกในครอบครัวปฏิบัติตามภาระหน้าที่ของตนเองด้วยความรับผิดชอบ					

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการดื่มสุราของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองของผู้ตอบ

แบบสอบถาม

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมาพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองของนักเรียนดื่มสุรา หรือเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ (เช่น เบียร์ ฯลฯ) หรือไม่

☐ ดื่ม (ทำแบบสอบถามข้อ 2-3 ต่อ)

☐ ไม่ดื่ม (ข้ามไปทำแบบสอบถาม ตอนที่ 4)

2. พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองของนักเรียนดื่มสุราหรือเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์บ่อยเพียงใด

☐ ดื่มทุกวัน

☐ ดื่มนานๆ ครั้ง (3-4 ครั้งต่อสัปดาห์)

☐ ดื่มเป็นบางครั้ง (1-2 ครั้งต่อสัปดาห์)

☐ ดื่มเดือนละ 1-2 ครั้ง

☐ นานๆ ครั้ง จึงดื่ม

☐ ไม่ทราบจำนวนความถี่ของการดื่มของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง

3. เมื่อพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองของนักเรียนดื่มสุราหรือเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์ มักจะมีปัญหาเหล่านี้ตามด้วยหรือไม่

☐ ไม่เกิดปัญหาใด ๆ เลย

☐ เกิดปัญหาเหล่านี้ขึ้น (เรียงตามลำดับของปัญหาที่เกิดขึ้นบ่อย)

☐ ปัญหาสุขภาพ

☐ มักใช้ความรุนแรงกับบุคคลรอบข้าง

☐ พูดจาด้วยถ้อยคำหยาบคาย

☐ มีผลกระทบต่อสภาพทางการเงินของครอบครัว

☐ อื่น ๆ

ตอนที่ 4 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการเล่นการพนันของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองผู้ตอบ

แบบสอบถาม

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนใส่เครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ในช่วง 3 เดือนที่ผ่านมาพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองของนักเรียนเล่นการพนันหรือไม่

☐ เล่น (ทำแบบสอบถามข้อ 2-4 ต่อ)

☐ ไม่เล่น (ข้ามไปทำแบบสอบถามฉบับที่ 2)

2. พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองของนักเรียน เล่นการพนันชนิดใด (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- [] หวย [] ไพ่
 [] พนันบอล [] ชนไก่
 [] อื่น ๆ (โปรดระบุ)

3. พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองของนักเรียน เล่นการพนันบ่อยเพียงใด

- [] เล่นทุกวัน
 [] เล่นค่อนข้างบ่อย (3 – 4 ครั้งต่อสัปดาห์)
 [] เล่นเป็นบางวัน (1 – 2 ครั้งต่อสัปดาห์)
 [] เล่นเดือนละ 1 – 2 ครั้ง
 [] นาน ๆ ครั้ง จึงเล่น
 [] ไม่ทราบจำนวนความถี่ของการเล่นการพนันของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง

4. พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองของนักเรียน เสียค่าใช้จ่ายไปกับการเล่นการพนันประมาณเท่าใด

- [] น้อยกว่า 500 บาทต่อเดือน
 [] เดือนละ 500 – 1,000 บาท
 [] เดือนละ 1,001 – 5,000 บาท
 [] เดือนละ 5,001 – 10,000 บาท
 [] มากกว่า 10,000 บาท ต่อเดือน
 [] ไม่ทราบปริมาณการเล่นการพนันของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง

ลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรม	ระดับความถี่ของการปฏิบัติ/ระดับความจริง						
	น้อยมาก/จริง ← บางครั้ง → ไม่เคยปฏิบัติ/ไม่จริง						
7. นักเรียนมีบาดแผลที่เกิดจากการลงโทษอย่างรุนแรงของพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง	7	6	5	4	3	2	1
8. สมาชิกในครอบครัวของนักเรียน มักมีปากเสียง ได้เถียงกันถึงขั้นรุนแรง	7	6	5	4	3	2	1
9. เมื่อเกิดข้อขัดแย้งขึ้น สมาชิกในครอบครัวมักมีการใช้เสียงดังโต้เถียงกัน มากกว่าจะใช้เหตุผลพูดคุยแก้ปัญหา	7	6	5	4	3	2	1
10. สมาชิกในครอบครัวของนักเรียน มักจะมีการพูดจาประชดประชันตลกกัน	7	6	5	4	3	2	1
11. ถ้ามีเรื่องขัดแย้งกัน สมาชิกในครอบครัวของนักเรียน จะมีการพูดคำทอด้วยถ้อยคำหยาบคาย	7	6	5	4	3	2	1
12. เมื่อนักเรียนทำสิ่งใดผิดพลาด พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองของนักเรียน มักดุด่านักเรียนด้วยถ้อยคำที่หยาบคาย โดยไม่ฟังเหตุผลก่อน	7	6	5	4	3	2	1
13. นักเรียนมักได้รับการดุถูก เขี่ยดุด่าความสามารถของนักเรียนจากพ่อ แม่ หรือผู้ปกครองของนักเรียน	7	6	5	4	3	2	1
14. เมื่อพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง มีปัญหาทะเลาะวิวาทกัน จะมีผลกระทบต่อนักเรียน โดยทำให้นักเรียนถูกด่า หรือถูกตำหนิ โดยไม่มีเหตุผล	7	6	5	4	3	2	1
15. เมื่อนักเรียนมีปัญหา พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองมักจะให้คำปรึกษาแก่นักเรียน	7	6	5	4	3	2	1
16. นักเรียนได้รับการดูแลเอาใจใส่จากพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง เมื่อนักเรียนเจ็บป่วย	7	6	5	4	3	2	1
17. นักเรียนมีปัญหาจากการได้รับเงินค่าใช้จายจากพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง ที่ไม่เท่าเทียมกันเมื่อเทียบกับพี่น้องคนอื่น ๆ ในครอบครัว	7	6	5	4	3	2	1
18. นักเรียนรู้สึกว่ นักเรียนได้รับความรักความอบอุ่นจากพ่อ แม่ หรือผู้ปกครอง	7	6	5	4	3	2	1
19. นักเรียนรู้สึกว่ พ่อ แม่ หรือผู้ปกครองของนักเรียนรู้สึกยินดี กับการสำเร็จ หรือความสามารถพิเศษของนักเรียน	7	6	5	4	3	2	1

ฉบับที่ 3 แบบสอบถามวัดผลกระทบจากพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัวที่กระทำต่อเด็ก

ตอนที่ 1 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมก้าวร้าวของนักเรียน

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนวงกลมรอบหมายเลข ที่ตรงกับระดับความเป็นจริงของนักเรียน

มากที่สุด

ลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรม	ระดับความถี่ของการปฏิบัติ/ระดับความจริง						
	น้อยมาก/จริง ← บางครั้ง → ไม่เคยปฏิบัติ/ไม่จริง						
1. หากมีใครทำให้นักเรียนโกรธ นักเรียนจะทำลายสิ่งของของเขาทันที	7	6	5	4	3	2	1
2. หากมีใครทำให้นักเรียนโกรธ นักเรียนจะทำร้ายคนนั้นทันที	7	6	5	4	3	2	1
3. นักเรียนชอบแกล้งคนที่อ่อนแอกว่านักเรียน	7	6	5	4	3	2	1
4. หากนักเรียนถูกขัดใจ นักเรียนจะขว้างปาสิ่งของ	7	6	5	4	3	2	1
5. เมื่อโดนขัดใจ นักเรียนจะพูดจาหยาบคายทันที	7	6	5	4	3	2	1
6. นักเรียนชอบหาเรื่องทะเลาะวิวาทกับเพื่อน	7	6	5	4	3	2	1
7. นักเรียนมักพูดประชดประชัน เสียดีสีเพื่อน ๆ	7	6	5	4	3	2	1
8. ในขณะที่กำลังนั่งเรียนหนังสือ นักเรียนชอบพูดก่อกวนคุณครูที่สอน อยู่หน้าชั้น หรือเพื่อน ๆ ในห้องเสมอ	7	6	5	4	3	2	1
9. นักเรียนคิดว่าการพูดคำหยาบคาย เป็นเรื่องที่กระทำแล้วเท่ ถือว่าไม่ เป็นเรื่องผิด	7	6	5	4	3	2	1
10. นักเรียนจะกระทำสิ่งต่าง ๆ ตามใจชอบของตนเอง โดยไม่คำนึงถึง เหตุผล หรือความถูกผิด	7	6	5	4	3	2	1

ตอนที่ 2 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมการเก็บตัว-แสดงตัวของนักเรียน

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนวงกลมรอบหมายเลข ที่ตรงกับระดับความเป็นจริงของนักเรียน

มากที่สุด

ลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรม	ระดับความถี่ของการปฏิบัติ/ระดับความจริง						
	บ่อยมาก/จริง ← บางครั้ง → ไม่เคยปฏิบัติ/ไม่จริง						
1. เมื่ออยู่ในกลุ่มคนมาก ๆ นักเรียนรู้สึกลำบากใจที่จะหาเรื่องมาคุยกับคนเหล่านั้น	7	6	5	4	3	2	1
2. ถ้าไม่จำเป็น นักเรียนจะไม่ออกไปทำกิจกรรมหน้าชั้น	7	6	5	4	3	2	1
3. นักเรียนกล้าที่จะพูดความจริง ถึงแม้ว่าคำพูดนั้นอาจจะทำให้มีอันตราย	7	6	5	4	3	2	1
4. นักเรียนเป็นคนเปิดเผย ไม่อ้อมค้อม	7	6	5	4	3	2	1
5. ขณะคุยกับเพื่อน หรือคนอื่น ๆ นักเรียนมักจะไม่กลัมองหน้า หรือสบตาด้วย	7	6	5	4	3	2	1
6. นักเรียนชอบที่จะแสดงความคิดเห็นของตนเอง เมื่อมีการประชุมระดมความคิด	7	6	5	4	3	2	1
7. ปกตินักเรียนเป็นคนเงียบขรึม ไม่ค่อยชอบพูดจากับใคร	7	6	5	4	3	2	1
8. นักเรียนชอบเก็บความรู้สึกของตนเองไว้	7	6	5	4	3	2	1
9. นักเรียนเป็นคนมีมนุษยสัมพันธ์ดี มีเพื่อนมาก	7	6	5	4	3	2	1
10. นักเรียนเป็นคนเชื่อมั่นในความสามารถของตนเอง	7	6	5	4	3	2	1

ตอนที่ 3 แบบสอบถามวัดพฤติกรรมความตั้งใจเรียนของนักเรียน

คำชี้แจง ขอให้นักเรียนวงกลมรอบหมายเลข ที่ตรงกับระดับความเป็นจริงของนักเรียน

มากที่สุด

ลักษณะและรูปแบบของพฤติกรรม	ระดับความถี่ของการปฏิบัติ/ระดับความจริง						
	บ่อยมาก/จริง ← บางครั้ง → ไม่เคยปฏิบัติ/ไม่จริง						
1. นักเรียนขาดเรียนบ่อย ๆ	7	6	5	4	3	2	1
2. นักเรียนไม่ชอบทำงาน หรือการบ้านตามที่ได้รับมอบหมาย	7	6	5	4	3	2	1
3. นักเรียนส่งการบ้านไม่ทันตามที่ครูกำหนด	7	6	5	4	3	2	1
4. นักเรียนชอบเล่นกับเพื่อนในขณะที่ครูกำลังสอน	7	6	5	4	3	2	1
5. นักเรียนให้ความร่วมมือกับเพื่อนในการทำกิจกรรมการเรียน	7	6	5	4	3	2	1
6. นักเรียนอ่านหนังสือการ์ตูน หรือหนังสืออื่น ๆ ที่ไม่ใช่หนังสือเรียนในขณะที่ครูกำลังสอน	7	6	5	4	3	2	1
7. นักเรียนคุยกับเพื่อนในขณะที่ครูกำลังสอน	7	6	5	4	3	2	1
8. นักเรียนมักจะหาข้ออ้างเพื่อออกจากห้องเรียน เพื่อที่จะได้ไม่ต้องเรียนในชั่วโมงนั้น ๆ	7	6	5	4	3	2	1
9. นักเรียนชอบมองออกนอกหน้าต่าง หรือมองออกนอกชั้นเรียนขณะที่ครูกำลังสอน	7	6	5	4	3	2	1
10. นักเรียนให้เพื่อนทำการบ้าน หรือรายงานแทนเสมอ	7	6	5	4	3	2	1

ภาคผนวก จ
ผลการวิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ
ของพฤติกรรมความรุนแรงในครอบครัว

SE
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13
14 15 /

MO NX=2 NY=13 NK=1 NE=2 LY=FU,FI LX=FU,FI BE=SD,FI GA=FU,FI PH=SY,FR
PS=FU,FI TE=FU,FI TD=FU,FI

LE
'STR' 'Behavior'

LK
'DB'

LA
1S 2S 3S 4S 5S 6S 7S 8S 9S 10S 11PA 12EA 13LN 1DRINK 2GAMBLE

FR LY(1,1) LY(2,1) LY(3,1) LY(4,1) LY(5,1) LY(6,1) LY(7,1) LY(8,1)
LY(9,1) LY(10,1)
FR LY(11,2) LY(12,2) LY(13,2)

FR LX(1,1) LX(2,1)

FR BE(2,1)

FR GA(1,1) GA(2,1)

FR PS(1,1) PS(2,2)

FR TE(1,1) TE(2,2) TE(3,3) TE(4,4) TE(5,5) TE(6,6)
FR TE(7,7) TE(8,8) TE(9,9) TE(10,10) TE(11,11)
FR TE(12,12) TE(13,13)

FR TD(1,1) TD(2,2)

FR TE(12,11) TE(4,3) TE(2,1) TE(8,7) TE(9,8) TE(8,5) TE(6,3) TE(12,3)
FR TE(6,4) TE(11,7) TE(12,7) TE(12,8) TE(11,9)

PD

OU MI EF RS SC FS ND=3 AD=OFF

TI Strutural Equation Modeling Planned Theory

Number of Input Variables 15
Number of Y - Variables 13
Number of X - Variables 2
Number of ETA - Variables 2
Number of KSI - Variables 1
Number of Observations 600

TI Strutural Equation Modeling Planned Theory

Covariance Matrix

	1S	2S	3S	4S	5S	
6S	-----	-----	-----	-----	-----	-----

1S	1.000					
2S	0.588	1.000				
3S	0.494	0.480	1.000			
4S	0.432	0.457	0.550	1.000		
5S	0.427	0.407	0.421	0.398	1.000	
6S	0.410	0.432	0.309	0.331	0.432	
1.000						
7S	0.400	0.415	0.411	0.445	0.399	
0.432						
8S	0.430	0.368	0.397	0.324	0.456	
0.354						
9S	0.475	0.482	0.430	0.406	0.397	
0.476						
10S	0.290	0.388	0.328	0.285	0.269	
0.314						
11PA	0.282	0.272	0.281	0.256	0.138	
0.171						
12EA	0.274	0.233	0.346	0.244	0.172	
0.207						
13LN	0.299	0.281	0.194	0.271	0.162	
0.273						
1DRINK	0.164	0.138	0.178	0.124	0.040	
0.099						
2GAMBLE	0.076	0.105	0.093	0.134	0.068	
0.117						

Covariance Matrix

	7S	8S	9S	10S	11PA	
12EA	-----	-----	-----	-----	-----	-----

7S	1.000					
8S	0.532	1.000				
9S	0.473	0.521	1.000			
10S	0.321	0.305	0.373	1.000		
11PA	0.379	0.206	0.176	0.177	1.000	
12EA	0.370	0.274	0.212	0.110	0.620	
1.000						
13LN	0.162	0.102	0.229	0.190	0.167	
0.133						
1DRINK	0.166	0.060	0.181	0.082	0.146	
0.150						
2GAMBLE	0.186	0.043	0.136	0.113	0.230	
0.212						

Covariance Matrix

	13LN	1DRINK	2GAMBLE
	-----	-----	-----
13LN	1.000		
1DRINK	0.161	1.000	

2GAMBLE 0.168 0.308 1.000

TI Strutural Equation Modeling Planned Theory

Parameter Specifications

LAMBDA-Y

	STR	Behavior
1S	0	0
2S	1	0
3S	2	0
4S	3	0
5S	4	0
6S	5	0
7S	6	0
8S	7	0
9S	8	0
10S	9	0
11PA	0	0
12EA	0	10
13LN	0	11

LAMBDA-X

	DB
1DRINK	12
2GAMBLE	13

BETA

	STR	Behavior
STR	0	0
Behavior	14	0

GAMMA

	DB
STR	15
Behavior	16

PSI

STR	Behavior
17	18

THETA-EPS

	1S	2S	3S	4S	5S
6S					
1S	19				
2S	20	21			

	3S	0	0	22		
	4S	0	0	23	24	
	5S	0	0	0	0	25
	6S	0	0	26	27	0
28						
	7S	0	0	0	0	0
0						
	8S	0	0	0	0	30
0						
	9S	0	0	0	0	0
0						
	10S	0	0	0	0	0
0						
	11PA	0	0	0	0	0
0						
	12EA	0	0	39	0	0
0						
	13LN	0	0	0	0	0
0						

	THETA-EPS					
		7S	8S	9S	10S	11PA
12EA		-----	-----	-----	-----	-----

	7S	29				
	8S	31	32			
	9S	0	33	34		
	10S	0	0	0	35	
	11PA	36	0	37	0	38
	12EA	40	41	0	0	42
43						
	13LN	0	0	0	0	0
0						

	THETA-EPS	
		13LN

13LN		44

	THETA-DELTA	
	1DRINK	2GAMBLE
	-----	-----
	45	46

Number of Iterations = 16

LISREL Estimates (Maximum Likelihood)

LAMBDA-Y		
	STR	Behavior
	-----	-----
1S	0.676	- -
2S	0.694	- -
	(0.041)	
	16.998	
3S	0.676	- -
	(0.048)	
	14.070	
4S	0.643	- -
	(0.048)	
	13.446	
5S	0.605	- -
	(0.046)	
	13.126	
6S	0.656	- -
	(0.048)	
	13.687	
7S	0.643	- -
	(0.046)	
	13.880	
8S	0.558	- -
	(0.046)	
	12.082	
9S	0.689	- -
	(0.047)	
	14.703	
10S	0.493	- -
	(0.045)	
	10.900	
11PA	- -	0.425
12EA	- -	0.402
		(0.041)
		9.875
13LN	- -	0.414
		(0.060)
		6.903

LAMBDA-X

	DB

1DRINK	0.512
	(0.063)
	8.079
2GAMBLE	0.602
	(0.070)
	8.587

BETA

	STR	Behavior
	-----	-----
STR	- -	- -
Behavior	0.672	- -
	(0.099)	
	6.774	

GAMMA

	DB

STR	0.332
	(0.065)
	5.120
Behavior	0.521
	(0.107)
	4.871

Covariance Matrix of ETA and KSI

	STR	Behavior	DB
	-----	-----	-----
STR	1.000		
Behavior	0.845	1.000	
DB	0.332	0.744	1.000

PHI

DB

1.000

PSI

Note: This matrix is diagonal.

STR	Behavior
-----	-----
0.890	0.045
(0.106)	(0.183)

8.383 0.247

Squared Multiple Correlations for Structural Equations

STR	Behavior
-----	-----
0.110	0.955

Squared Multiple Correlations for Reduced Form

STR	Behavior
-----	-----
0.110	0.553

Reduced Form

		DB					

STR		0.332					
		(0.065)					
		5.120					
Behavior		0.744					
		(0.115)					
		6.441					
THETA-EPS							
			1S	2S	3S	4S	5S
6S			-----	-----	-----	-----	-----

	1S	0.543					
		(0.036)					
		14.942					
	2S	0.119		0.518			
		(0.027)		(0.035)			
		4.437		14.719			
	3S	- -		- -	0.545		
					(0.038)		
					14.421		
	4S	- -		- -	0.113	0.587	
					(0.029)	(0.040)	
					3.970	14.786	
	5S	- -		- -	- -	- -	0.634
							(0.040)
							15.851
	6S	- -		- -	-0.137	-0.090	- -
0.570					(0.027)	(0.028)	
(0.039)							

				-5.088	-3.237		
14.633							
-	7S	- -	- -	- -	- -	- -	-
-	8S	- -	- -	- -	- -	0.118	-
-						(0.027)	
						4.304	
-	9S	- -	- -	- -	- -	- -	-
-	10S	- -	- -	- -	- -	- -	-
-	11PA	- -	- -	- -	- -	- -	-
-	12EA	- -	- -	0.103	- -	- -	-
-				(0.024)			
				4.206			
-	13LN	- -	- -	- -	- -	- -	-
	THETA-EPS						
		7S	8S	9S	10S	11PA	
12EA							

	7S	0.585 (0.038) 15.552					
	8S	0.158 (0.027) 5.844	0.685 (0.043) 16.117				
	9S	- -	0.137 (0.027) 5.152	0.526 (0.035) 14.961			
	10S	- -	- -	- -	0.757 (0.046) 16.505		
	11PA	0.138 (0.030) 4.581	- -	-0.072 (0.024) -3.028	- -	0.814 (0.058) 14.124	
	12EA	0.148	0.085	- -	- -	0.435	
0.828							

	(0.031)	(0.025)		(0.048)
(0.056)	4.811	3.331		9.039
14.724				
13LN	- -	- -	- -	- -
-				

THETA-EPS

	13LN
13LN	0.829
	(0.057)
	14.481

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

	1S	2S	3S	4S	5S
6S	-----	-----	-----	-----	-----
---	0.457	0.482	0.456	0.413	0.366
0.430					

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

	7S	8S	9S	10S	11PA
12EA	-----	-----	-----	-----	-----
---	0.415	0.312	0.474	0.243	0.182
0.163					

Squared Multiple Correlations for Y - Variables

13LN

0.171

THETA-DELTA

1DRINK	2GAMBLE
-----	-----
0.738	0.638
(0.067)	(0.081)
10.993	7.922

Squared Multiple Correlations for X - Variables

1DRINK	2GAMBLE
-----	-----
0.262	0.362

Goodness of Fit Statistics

Degrees of Freedom = 74
Minimum Fit Function Chi-Square = 141.532 (P = 0.000)
Normal Theory Weighted Least Squares Chi-Square = 140.167 (P = 0.000)
Estimated Non-centrality Parameter (NCP) = 66.167
90 Percent Confidence Interval for NCP = (36.594 ; 103.551)

Minimum Fit Function Value = 0.236
Population Discrepancy Function Value (F0) = 0.110
90 Percent Confidence Interval for F0 = (0.0611 ; 0.173)
Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA) = 0.0386
90 Percent Confidence Interval for RMSEA = (0.0287 ; 0.0483)
P-Value for Test of Close Fit (RMSEA < 0.05) = 0.974

Expected Cross-Validation Index (ECVI) = 0.388
90 Percent Confidence Interval for ECVI = (0.338 ; 0.450)
ECVI for Saturated Model = 0.401
ECVI for Independence Model = 10.634

Chi-Square for Independence Model with 105 Degrees of Freedom = 6339.968

Independence AIC = 6369.968
Model AIC = 232.167
Saturated AIC = 240.000
Independence CAIC = 6450.921
Model CAIC = 480.425
Saturated CAIC = 887.632

Normed Fit Index (NFI) = 0.978
Non-Normed Fit Index (NNFI) = 0.985
Parsimony Normed Fit Index (PNFI) = 0.689
Comparative Fit Index (CFI) = 0.989
Incremental Fit Index (IFI) = 0.989
Relative Fit Index (RFI) = 0.968

Critical N (CN) = 446.250

Root Mean Square Residual (RMR) = 0.0314
Standardized RMR = 0.0314
Goodness of Fit Index (GFI) = 0.970
Adjusted Goodness of Fit Index (AGFI) = 0.951
Parsimony Goodness of Fit Index (PGFI) = 0.598

TI Strutural Equation Modeling Planned Theory

Fitted Covariance Matrix

	1S	2S	3S	4S	5S
6S					
1S	1.000				
2S	0.588	1.000			
3S	0.457	0.469	1.001		
4S	0.434	0.446	0.548	1.000	
5S	0.409	0.420	0.409	0.389	1.000
6S	0.443	0.455	0.306	0.331	0.396

0.422	7S	0.435	0.447	0.435	0.413	0.389
0.366	8S	0.377	0.387	0.377	0.359	0.456
0.452	9S	0.466	0.478	0.466	0.443	0.417
0.323	10S	0.333	0.342	0.333	0.317	0.298
0.235	11PA	0.243	0.249	0.243	0.231	0.217
0.223	12EA	0.230	0.236	0.332	0.218	0.205
0.229	13LN	0.236	0.243	0.236	0.225	0.211
0.111	1DRINK	0.115	0.118	0.115	0.109	0.103
0.131	2GAMBLE	0.135	0.139	0.135	0.128	0.121

Fitted Covariance Matrix

	7S	8S	9S	10S	11PA
12EA	-----	-----	-----	-----	-----
7S	0.998				
8S	0.517	0.997			
9S	0.443	0.522	1.001		
10S	0.317	0.275	0.340	1.000	
11PA	0.369	0.200	0.175	0.177	0.995
12EA	0.366	0.274	0.234	0.168	0.606
13LN	0.225	0.195	0.241	0.172	0.176
1DRINK	0.109	0.095	0.117	0.084	0.162
2GAMBLE	0.129	0.112	0.138	0.099	0.190

Fitted Covariance Matrix

	13LN	1DRINK	2GAMBLE
13LN	1.000		
1DRINK	0.158	1.000	
2GAMBLE	0.185	0.308	1.000

Fitted Residuals

	1S	2S	3S	4S	5S
6S	-----	-----	-----	-----	-----
1S	0.000				
2S	0.000	0.000			
3S	0.037	0.011	-0.001		
4S	-0.002	0.011	0.002	0.000	
5S	0.018	-0.013	0.012	0.009	0.000
6S	-0.033	-0.023	0.003	0.000	0.036

	7S	-0.035	-0.032	-0.024	0.032	0.010	
0.010	8S	0.053	-0.019	0.020	-0.035	0.000	-
0.012	9S	0.009	0.004	-0.036	-0.037	-0.020	
0.024	10S	-0.043	0.046	-0.005	-0.032	-0.029	-
0.009	11PA	0.039	0.023	0.038	0.025	-0.079	-
0.064	12EA	0.044	-0.003	0.014	0.026	-0.033	-
0.016	13LN	0.063	0.038	-0.042	0.046	-0.049	
0.044	1DRINK	0.049	0.020	0.063	0.015	-0.063	-
0.012	2GAMBLE	-0.059	-0.034	-0.042	0.006	-0.053	-
0.014							

Fitted Residuals

	7S	8S	9S	10S	11PA	
12EA	-----	-----	-----	-----	-----	-----

7S	0.002					
8S	0.015	0.003				
9S	0.030	-0.001	-0.001			
10S	0.004	0.030	0.033	0.000		
11PA	0.010	0.006	0.001	0.000	0.005	
12EA	0.004	0.000	-0.022	-0.058	0.014	
0.010						
13LN	-0.063	-0.093	-0.012	0.018	-0.009	-
0.033						
1DRINK	0.057	-0.035	0.064	-0.002	-0.016	-
0.003						
2GAMBLE	0.057	-0.069	-0.002	0.014	0.040	
0.032						

Fitted Residuals

	13LN	1DRINK	2GAMBLE
	-----	-----	-----
13LN	0.000		
1DRINK	0.003	0.000	
2GAMBLE	-0.017	0.000	0.000

Summary Statistics for Fitted Residuals

Smallest Fitted Residual = -0.093
Median Fitted Residual = 0.000
Largest Fitted Residual = 0.064

Stemleaf Plot

- 9|3
- 8|
- 7|9
- 6|9433
- 5|983

- 4|9322
- 3|76555433322
- 2|94320
- 1|976643222
- 0|99533222111000000000000000
0|12233344456699
1|00001124445588
2|003456
3|0022367889
4|044669
5|377
6|334

Standardized Residuals

	1S	2S	3S	4S	5S	
6S	-----	-----	-----	-----	-----	-----

1S	- -					
2S	- -	- -				
3S	2.047	0.626	-0.415			
4S	-0.126	0.588	0.539	- -		
5S	0.881	-0.632	0.602	0.431	- -	
6S	-1.760	-1.274	0.793	- -	1.675	-
-						
7S	-1.771	-1.662	-1.213	1.545	0.454	
0.516						
8S	2.447	-0.933	0.923	-1.536	0.030	-
0.535						
9S	0.511	0.208	-1.993	-1.977	-0.963	
1.321						
10S	-1.840	1.998	-0.225	-1.300	-1.115	-
0.386						
11PA	1.464	0.869	1.434	0.900	-2.701	-
2.344						
12EA	1.642	-0.106	0.784	0.910	-1.130	-
0.565						
13LN	2.292	1.436	-1.551	1.626	-1.660	
1.564						
1DRINK	1.575	0.653	2.024	0.458	-1.893	-
0.392						
2GAMBLE	-2.005	-1.172	-1.426	0.182	-1.660	-
0.464						

Standardized Residuals

	7S	8S	9S	10S	11PA	
12EA	-----	-----	-----	-----	-----	-----

7S	0.517					
8S	1.925	0.750				
9S	1.537	-0.077	-0.564			
10S	0.148	1.083	1.428	- -		
11PA	0.858	0.181	0.050	-0.005	1.206	
12EA	0.401	-0.019	-0.829	-1.768	1.882	
1.505						
13LN	-2.225	-3.014	-0.445	0.535	-0.567	-
1.776						

1DRINK	1.765	-1.020	2.073	-0.052	-0.627	-
0.116						
2GAMBLE	1.882	-2.074	-0.059	0.416	1.657	
1.269						

Standardized Residuals

	13LN	1DRINK	2GAMBLE
	-----	-----	-----
13LN	- -		
1DRINK	0.130	- -	
2GAMBLE	-0.700	- -	- -

Summary Statistics for Standardized Residuals

Smallest Standardized Residual = -3.014
Median Standardized Residual = 0.000
Largest Standardized Residual = 2.447

Stemleaf Plot

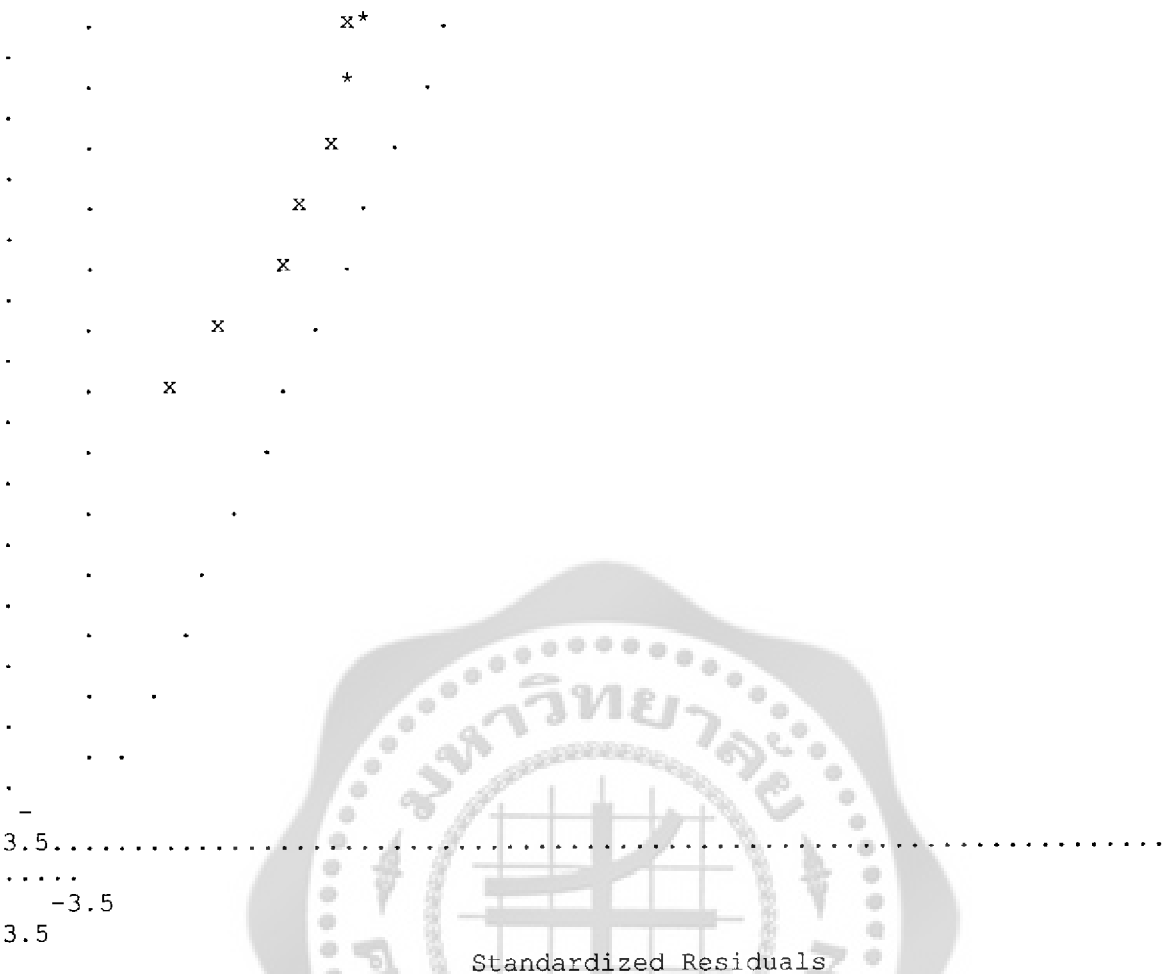
- 3|0
- 2|7
- 2|321000
- 1|98888877765
- 1|433221100
- 0|9876666655
- 0|4444211111100000000000000000
0|111222444
0|5555556667888999999
1|1233444
1|55556666778999
2|000134

Largest Negative Standardized Residuals
Residual for 11PA and 5S -2.701
Residual for 13LN and 8S -3.014

TI Strutural Equation Modeling Planned Theory

Qplot of Standardized Residuals

3.5.....
.....

TI Strutural Equation Modeling Planned Theory
Modification Indices and Expected Change

Modification Indices for LAMBDA-Y

	STR	Behavior
	-----	-----
1S	- -	0.285
2S	- -	0.000
3S	- -	0.062
4S	- -	0.689
5S	- -	6.087
6S	- -	0.346
7S	- -	5.903
8S	- -	7.554
9S	- -	2.073
10S	- -	0.013
11PA	0.002	- -
12EA	0.076	- -
13LN	0.210	- -

Expected Change for LAMBDA-Y

	STR	Behavior
	-----	-----
1S	- -	0.047

2S	- -	-0.001
3S	- -	-0.023
4S	- -	0.077
5S	- -	-0.236
6S	- -	-0.058
7S	- -	0.227
8S	- -	-0.251
9S	- -	0.128
10S	- -	0.012
11PA	-0.004	- -
12EA	-0.026	- -
13LN	0.063	- -

Standardized Expected Change for LAMBDA-Y

	STR	Behavior
1S	- -	0.047
2S	- -	-0.001
3S	- -	-0.023
4S	- -	0.077
5S	- -	-0.236
6S	- -	-0.058
7S	- -	0.227
8S	- -	-0.251
9S	- -	0.128
10S	- -	0.012
11PA	-0.004	- -
12EA	-0.026	- -
13LN	0.063	- -

Completely Standardized Expected Change for LAMBDA-Y

	STR	Behavior
1S	- -	0.047
2S	- -	-0.001
3S	- -	-0.023
4S	- -	0.077
5S	- -	-0.236
6S	- -	-0.058
7S	- -	0.227
8S	- -	-0.251
9S	- -	0.128
10S	- -	0.012
11PA	-0.004	- -
12EA	-0.026	- -
13LN	0.063	- -

No Non-Zero Modification Indices for LAMBDA-X

No Non-Zero Modification Indices for BETA

No Non-Zero Modification Indices for GAMMA

No Non-Zero Modification Indices for PHI

No Non-Zero Modification Indices for PSI

Modification Indices for THETA-EPS

	1S	2S	3S	4S	5S	
6S	-----	-----	-----	-----	-----	-----

1S	- -					
2S	- -	- -				
3S	2.239	0.000	- -			
4S	0.511	0.213	- -	- -		
5S	0.197	0.371	0.247	0.914	- -	
6S	1.545	0.663	- -	- -	5.254	-
-						
7S	6.080	0.930	4.031	4.962	0.861	
1.353						
8S	7.397	0.941	3.007	4.518	- -	
2.011						
9S	0.017	0.241	2.174	1.023	1.734	
0.610						
10S	5.165	5.766	0.177	2.009	1.761	
0.277						
11PA	1.049	1.206	1.487	0.367	6.786	
6.239						
12EA	0.870	0.415	- -	0.719	0.261	
1.207						
13LN	3.902	0.831	3.127	4.191	0.984	
2.605						

Modification Indices for THETA-EPS

	7S	8S	9S	10S	11PA	
12EA	-----	-----	-----	-----	-----	-----

7S	- -					
8S	- -	- -				
9S	3.149	- -	- -			
10S	0.012	1.454	1.574	- -		
11PA	- -	1.409	- -	1.974	- -	
12EA	- -	- -	1.398	5.766	- -	-
-						
13LN	4.670	3.462	0.049	0.227	0.031	
0.031						

Modification Indices for THETA-EPS

13LN	-----
13LN	- -

Expected Change for THETA-EPS

	1S	2S	3S	4S	5S	
6S	-----	-----	-----	-----	-----	-----

1S	- -					
2S	- -	- -				
3S	0.036	0.000	- -			
4S	-0.018	0.011	- -	- -		
5S	0.011	-0.015	0.013	0.026	- -	

-	6S	-0.033	-0.022	- -	- -	0.066	-
-	7S	-0.058	-0.022	-0.049	0.055	0.025	
0.031	8S	0.064	-0.023	0.043	-0.053	- -	-
0.039	9S	-0.003	0.012	-0.037	-0.026	-0.036	
0.022	10S	-0.063	0.065	0.012	-0.041	-0.040	-
0.016	11PA	0.024	0.026	0.035	-0.015	-0.067	-
0.066	12EA	0.022	-0.015	- -	0.022	0.013	
0.029	13LN	0.056	0.026	-0.051	0.061	-0.031	
0.051							

Expected Change for THETA-EPS

	7S	8S	9S	10S	11PA	
12EA	-----	-----	-----	-----	-----	-----

7S	- -	- -	- -	- -	- -	- -
8S	- -	- -	- -	- -	- -	- -
9S	0.046	- -	- -	- -	- -	- -
10S	0.003	0.034	0.035	- -	- -	- -
11PA	- -	0.037	- -	0.039	- -	- -
12EA	- -	- -	-0.034	-0.066	- -	- -
-						
13LN	-0.064	-0.054	-0.006	0.016	0.006	-
0.006						

Expected Change for THETA-EPS

13LN	-----
13LN	- -

Completely Standardized Expected Change for THETA-EPS

	1S	2S	3S	4S	5S	
6S	-----	-----	-----	-----	-----	-----

1S	- -	- -	- -	- -	- -	- -
2S	- -	- -	- -	- -	- -	- -
3S	0.036	0.000	- -	- -	- -	- -
4S	-0.018	0.011	- -	- -	- -	- -
5S	0.011	-0.015	0.013	0.026	- -	- -
6S	-0.033	-0.022	- -	- -	0.066	-
-						
7S	-0.058	-0.022	-0.049	0.056	0.025	
0.031	8S	0.065	-0.023	-0.053	- -	-
0.039	9S	-0.003	0.012	-0.037	-0.026	-0.036
0.022	10S	-0.063	0.065	0.012	-0.041	-0.040
0.016						

11PA	0.024	0.026	0.035	-0.015	-0.067	-
0.066						
12EA	0.022	-0.015	- -	0.022	0.013	
0.029						
13LN	0.056	0.026	-0.051	0.061	-0.031	
0.051						

Completely Standardized Expected Change for THETA-EPS

	7S	8S	9S	10S	11PA	
12EA	-----	-----	-----	-----	-----	-----

7S	- -					
8S	- -	- -				
9S	0.046	- -	- -			
10S	0.003	0.034	0.035	- -		
11PA	- -	0.037	- -	0.039	- -	
12EA	- -	- -	-0.034	-0.067	- -	-
-						
13LN	-0.064	-0.054	-0.006	0.016	0.006	-
0.006						

Completely Standardized Expected Change for THETA-EPS

13LN	-----
13LN	- -

Modification Indices for THETA-DELTA-EPS

	1S	2S	3S	4S	5S	
6S	-----	-----	-----	-----	-----	-----

1DRINK	1.466	0.067	3.716	0.955	3.068	
0.601						
2GAMBLE	5.036	0.187	2.900	0.689	0.026	
0.003						

Modification Indices for THETA-DELTA-EPS

	7S	8S	9S	10S	11PA	
12EA	-----	-----	-----	-----	-----	-----

1DRINK	1.842	1.402	3.225	0.428	0.563	
0.221						
2GAMBLE	5.969	3.356	0.510	0.910	0.385	
0.581						

Modification Indices for THETA-DELTA-EPS

13LN	-----
1DRINK	0.002
2GAMBLE	0.163

Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	1S	2S	3S	4S	5S	
6S	-----	-----	-----	-----	-----	-----

1DRINK	0.035	-0.007	0.055	-0.029	-0.054	-
0.024						
2GAMBLE	-0.064	-0.012	-0.049	0.025	0.005	
0.002						

Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	7S	8S	9S	10S	11PA	
12EA	-----	-----	-----	-----	-----	-----

1DRINK	0.039	-0.035	0.051	-0.022	-0.024	-
0.014						
2GAMBLE	0.071	-0.053	0.020	0.032	0.020	
0.024						

Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	13LN
---	-----
1DRINK	-0.002
2GAMBLE	-0.018

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	1S	2S	3S	4S	5S	
6S	-----	-----	-----	-----	-----	-----

1DRINK	0.035	-0.007	0.055	-0.029	-0.054	-
0.024						
2GAMBLE	-0.064	-0.012	-0.049	0.025	0.005	
0.002						

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	7S	8S	9S	10S	11PA	
12EA	-----	-----	-----	-----	-----	-----

1DRINK	0.039	-0.035	0.051	-0.022	-0.024	-
0.014						
2GAMBLE	0.071	-0.053	0.020	0.032	0.020	
0.024						

Completely Standardized Expected Change for THETA-DELTA-EPS

	13LN
---	-----
1DRINK	-0.002
2GAMBLE	-0.018

Maximum Modification Index is 7.55 for Element (8, 2) of LAMBDA-Y
TI Strutural Equation Modeling Planned Theory

Factor Scores Regressions

ETA

	1S	2S	3S	4S	5S
6S	-----	-----	-----	-----	-----

STR	0.125	0.138	0.186	0.133	0.114
0.209					
Behavior	0.090	0.100	0.124	0.098	0.083
0.149					

ETA

	7S	8S	9S	10S	11PA
12EA	-----	-----	-----	-----	-----

STR	0.125	0.024	0.165	0.081	0.059
0.035					
Behavior	0.063	0.015	0.129	0.059	0.106
0.027					

ETA

	13LN	1DRINK	2GAMBLE
STR	0.045	0.011	0.014
Behavior	0.114	0.170	0.231

KSI

	1S	2S	3S	4S	5S
6S	-----	-----	-----	-----	-----

DB	0.015	0.017	0.007	0.019	0.014
0.022					

KSI

	7S	8S	9S	10S	11PA
12EA	-----	-----	-----	-----	-----

DB	-0.024	0.000	0.033	0.010	0.097
0.071					

KSI

	13LN	1DRINK	2GAMBLE
DB	0.122	0.320	0.435

TI Strutural Equation Modeling Planned Theory

Standardized Solution

LAMBDA-Y

	STR	Behavior
1S	0.676	- -
2S	0.694	- -
3S	0.676	- -
4S	0.643	- -
5S	0.605	- -
6S	0.656	- -
7S	0.643	- -
8S	0.558	- -
9S	0.689	- -
10S	0.493	- -
11PA	- -	0.425
12EA	- -	0.402
13LN	- -	0.414

LAMBDA-X

	DB
1DRINK	0.512
2GAMBLE	0.602

BETA

	STR	Behavior
STR	- -	- -
Behavior	0.672	- -

GAMMA

	DB
STR	0.332
Behavior	0.521

Correlation Matrix of ETA and KSI

	STR	Behavior	DB
STR	1.000		
Behavior	0.845	1.000	
DB	0.332	0.744	1.000

PSI

Note: This matrix is diagonal.

STR	Behavior
0.890	0.045

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

	DB
STR	0.332
Behavior	0.744

TI Strutural Equation Modeling Planned Theory

Completely Standardized Solution

LAMBDA-Y

	STR	Behavior
1S	0.676	- -
2S	0.694	- -
3S	0.675	- -
4S	0.643	- -
5S	0.605	- -
6S	0.656	- -
7S	0.644	- -
8S	0.559	- -
9S	0.689	- -
10S	0.493	- -
11PA	- -	0.426
12EA	- -	0.404
13LN	- -	0.414

LAMBDA-X

	DB
1DRINK	0.512
2GAMBLE	0.602

BETA

	STR	Behavior
STR	- -	- -
Behavior	0.672	- -

GAMMA

	DB
STR	0.332
Behavior	0.521

Correlation Matrix of ETA and KSI

	STR	Behavior	DB
STR	1.000		
Behavior	0.845	1.000	
DB	0.332	0.744	1.000

PSI

Note: This matrix is diagonal.

STR	Behavior
0.890	0.045

THETA-EPS

6S	1S	2S	3S	4S	5S	
---	-----	-----	-----	-----	-----	-----
1S	0.543					
2S	0.119	0.518				
3S	- -	- -	0.544			
4S	- -	- -	0.113	0.587		
5S	- -	- -	- -	- -	0.634	
6S	- -	- -	-0.137	-0.090	- -	
0.570						
7S	- -	- -	- -	- -	- -	-
-						
8S	- -	- -	- -	- -	0.118	-
-						
9S	- -	- -	- -	- -	- -	-
-						
10S	- -	- -	- -	- -	- -	-
-						
11PA	- -	- -	- -	- -	- -	-
-						
12EA	- -	- -	0.103	- -	- -	-
-						
13LN	- -	- -	- -	- -	- -	-
-						

THETA-EPS

	7S	8S	9S	10S	11PA	
12EA	-----	-----	-----	-----	-----	-----

7S	0.585					
8S	0.159	0.688				
9S	- -	0.137	0.526			
10S	- -	- -	- -	0.757		
11PA	0.139	- -	-0.073	- -	0.818	
12EA	0.148	0.085	- -	- -	0.438	
0.837						
13LN	- -	- -	- -	- -	- -	-
-						

THETA-EPS

13LN	-----
13LN	0.829

THETA-DELTA

1DRINK	2GAMBLE
-----	-----
0.738	0.638

Regression Matrix ETA on KSI (Standardized)

DB	-----
STR	0.332
Behavior	0.744

TI Strutural Equation Modeling Planned Theory

Total and Indirect Effects

Total Effects of KSI on ETA

	DB

STR	0.332
	(0.065)
	5.120
Behavior	0.744
	(0.115)
	6.441

Indirect Effects of KSI on ETA

	DB

STR	- -
Behavior	0.223
	(0.046)
	4.819

Total Effects of ETA on ETA

	STR	Behavior
	-----	-----
STR	- -	- -
Behavior	0.672	- -
	(0.099)	
	6.774	

Largest Eigenvalue of B*B' (Stability Index) is 0.451

Total Effects of ETA on Y

	STR	Behavior
	-----	-----
1S	0.676	- -
2S	0.694	- -
	(0.041)	
	16.998	
3S	0.676	- -
	(0.048)	
	14.070	
4S	0.643	- -
	(0.048)	
	13.446	

5S	0.605 (0.046) 13.126	- -
6S	0.656 (0.048) 13.687	- -
7S	0.643 (0.046) 13.880	- -
8S	0.558 (0.046) 12.082	- -
9S	0.689 (0.047) 14.703	- -
10S	0.493 (0.045) 10.900	- -
11PA	0.286 (0.042) 6.774	0.425
12EA	0.270 (0.041) 6.563	0.402 (0.041) 9.875
13LN	0.278 (0.041) 6.728	0.414 (0.060) 6.903

Indirect Effects of ETA on Y

	STR	Behavior
1S	- -	- -
2S	- -	- -
3S	- -	- -
4S	- -	- -
5S	- -	- -
6S	- -	- -
7S	- -	- -
8S	- -	- -

9S	- -	- -
10S	- -	- -
11PA	0.286 (0.042) 6.774	- -
12EA	0.270 (0.041) 6.563	- -
13LN	0.278 (0.041) 6.728	- -

Total Effects of KSI on Y

	DB

1S	0.224 (0.044) 5.120
2S	0.231 (0.045) 5.136
3S	0.224 (0.044) 5.113
4S	0.213 (0.042) 5.084
5S	0.201 (0.040) 5.055
6S	0.218 (0.043) 5.097
7S	0.214 (0.042) 5.093
8S	0.185 (0.037) 4.986
9S	0.229 (0.045) 5.132
10S	0.164

	(0.033)
	4.894
11PA	0.316
	(0.049)
	6.441
12EA	0.299
	(0.048)
	6.269
13LN	0.308
	(0.049)
	6.304

TI Strutural Equation Modeling Planned Theory

Standardized Total and Indirect Effects

Standardized Total Effects of KSI on ETA		
	DB	

STR	0.332	
Behavior	0.744	
Standardized Indirect Effects of KSI on ETA		
	DB	

STR	- -	
Behavior	0.223	
Standardized Total Effects of ETA on ETA		
	STR	Behavior
	-----	-----
STR	- -	- -
Behavior	0.672	- -

	STR	Behavior
	-----	-----
1S	0.676	- -
2S	0.694	- -
3S	0.676	- -
4S	0.643	- -
5S	0.605	- -
6S	0.656	- -
7S	0.643	- -
8S	0.558	- -
9S	0.689	- -
10S	0.493	- -
11PA	0.286	0.425
12EA	0.270	0.402
13LN	0.278	0.414

Completely Standardized Total Effects of ETA on Y

	STR	Behavior
	-----	-----
1S	0.676	- -
2S	0.694	- -
3S	0.675	- -
4S	0.643	- -
5S	0.605	- -
6S	0.656	- -
7S	0.644	- -
8S	0.559	- -
9S	0.689	- -
10S	0.493	- -
11PA	0.286	0.426
12EA	0.272	0.404
13LN	0.278	0.414

Standardized Indirect Effects of ETA on Y

	STR	Behavior
	-----	-----
1S	- -	- -
2S	- -	- -
3S	- -	- -
4S	- -	- -
5S	- -	- -
6S	- -	- -
7S	- -	- -
8S	- -	- -
9S	- -	- -
10S	- -	- -
11PA	0.286	- -
12EA	0.270	- -
13LN	0.278	- -

Completely Standardized Indirect Effects of ETA on Y

	STR	Behavior
	-----	-----
1S	- -	- -
2S	- -	- -
3S	- -	- -
4S	- -	- -
5S	- -	- -
6S	- -	- -
7S	- -	- -
8S	- -	- -
9S	- -	- -
10S	- -	- -
11PA	0.286	- -
12EA	0.272	- -
13LN	0.278	- -

Standardized Total Effects of KSI on Y

	DB

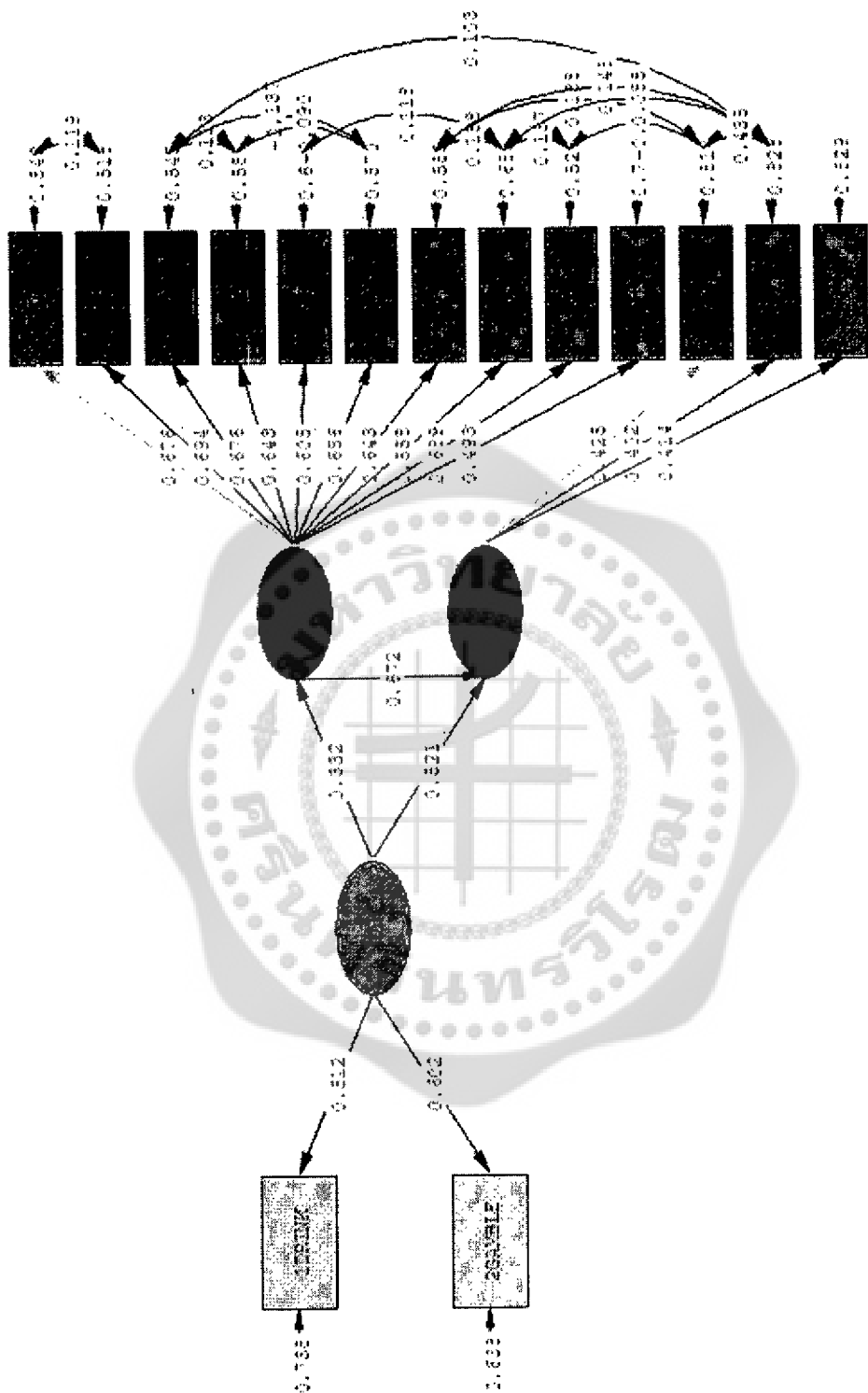
1S	0.224
2S	0.231

3S	0.224
4S	0.213
5S	0.201
6S	0.218
7S	0.214
8S	0.185
9S	0.229
10S	0.164
11PA	0.316
12EA	0.299
13LN	0.308

Completely Standardized Total Effects of KSI on Y

	DB
1S	0.224
2S	0.231
3S	0.224
4S	0.213
5S	0.201
6S	0.218
7S	0.214
8S	0.186
9S	0.229
10S	0.164
11PA	0.317
12EA	0.301
13LN	0.308

Time used: 0.063 Seconds

Chi-square=140.17, df=74, P-value=0.00002, RMSEA=0.039

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางสาวอภिरดา บุญญะอุทธยาน
วัน เดือน ปีเกิด	3 มิถุนายน 2525
สถานที่เกิด	จังหวัดสุพรรณบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน	ครูผู้ช่วย
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนกาญจนาภิเษกวิทยาลัย สุพรรณบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2542	ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6
	จากโรงเรียนบางปลาม้า "สูงสูมรรณดุรงวิทย์" จ. สุพรรณบุรี
พ.ศ.2546	วิทยาศาสตร์บัณฑิต (วท.บ.) สาขาวิชาเอกคณิตศาสตร์
	จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
พ.ศ.2552	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.)
	สาขาการวิจัยและสถิติทางการศึกษา
	จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ